Raftul Denisei
Zeruya Shalev
Viața amoroasă
roman
HUMANITAS
fiction

Yaarah este o tânără căsătorită și îndrăgostită. Căsătorită cu Yoni, un bărbat de încredere, dar insipid. Îndrăgostită de Arie, personaj fascinant, plin de magnetism sexual și de contraste, prieten din tinerețe al tatălui ei. Ruptura interioară se adâncește zi de zi, sub acțiunea corozivă a minciunii și vinovăției, până când Yaarah pierde contactul cu realitatea. Este complet subjugată voinței lui Arie, obsesiei sexuale care îi bruiază gândurile, dar și trecutului – căci acest bărbat are acces la secretele tragice ale familiei ei. În vreme ce Yoni pleacă singur la Istanbul, Yaarah devine prizoniera erotică a lui Arie. Treptat, nuanțând dezvăluirile lui șocante prin propriile descoperiri, ea reface un scenariu de familie marcat de pasiuni distructive. ***Viața amoroasă*** este o carte senzuală și reflexivă, torențială și purificatoare, ca orice cufundare deplină într-o conștiință – pe alocuri străină, pe alocuri familiară – aflată în plin zbucium. Extrem de subtilă în psihologia personajelor sale, Zeruya Shalev scrie un roman în care sinceritatea și autoiluzionarea sunt la fel de violente.

Raftul
Denisei

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ZERUYA SHALEV

Viața amoroasă

Traducere din ebraică și note de
IOANA PETRIDEAN

HUMANITAS
fiction

Coperta de
ANGELA ROTARU

Redactor
ALEXANDRA RUSU

ZERUYA SHALEV
HAYEI AHAVAH
Copyright © by Zeruya Shalev
Worldwide translation copyright © The Institute for the Translation of Hebrew Literature.

© HUMANITAS FICTION, 2009, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 73, fax 021/408 83 74
www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SHALEV, ZERUYA
Viața amoroasă / Zeruya Shalev; trad. din ebraică de Ioana Petridean. - **București**: Humanitas Fiction, 2009
ISBN 978-973-689-300-1
I. Petridean, Ioana (trad.)
821.411.16-31=135.1

Pentru Marva

Capitolul 1

El nu e tatăl meu și nici mama mea, atunci de ce-mi deschide ușa casei lor, umplând cu trupul său cadrul îngust al ușii și apăsând clanța? Încep să mă dumiresc, din câte se pare, am greșit etajul, însă plăcuța aceea ornamentată îmi spune cu încăpățânare că aceasta este casa lor sau, cel puțin, că aceasta a fost casa lor, așa că întreb cu voce slabă ce s-a întâmplat cu părinții mei, iar el deschide cu generozitate o gură mare, întunecată, nu li s-a întâmplat absolut nimic, Yaarah, și numele meu se zbate pe buzele lui ca un pește prins în năvod, iar eu mă reped înăuntru, brațul meu se freacă de mâna lui rece, fină, mă pierd în salonul gol, deschid brusc ușa dormitorului lor.

Își întorc fețele către mine ca și când ar fi fost prinși asupra faptului, iar eu observ că ea stă culcată pe pat, cu capul învelit într-un prosop de bucătărie înflorat, iar cu mâna își susține fruntea, ca și când ar fi în pericol să se prăbușească, și tata stă pe marginea patului, cu un pahar cu apă tremurându-i în mână, balansându-se ritmic dintr-o parte în alta, iar pe podea, între picioarele sale, o baltă micuță. Ce s-a întâmplat, întreb eu, iar ea spune, nu mă simt prea bine, și tata zice, acum vreo două minute se simțea excelent, și ea mormăie, vezi, nici de data asta nu mă crede. Ce-a spus medicul, întreb eu, iar tata răspunde, care medic, e sănătoasă ca un taur, de-aș fi și eu la fel de sănătos ca ea, însă eu insist, dar ați chemat medicul, nu? El mi-a deschis ușa, nu?

Ce medic, Doamne iartă-mă, râde tata, ăla e prietenul meu, Arie Even[1], nu ți-l mai amintești pe Arie? Și mama spune, cum să și-l amintească, nici măcar nu se născuse atunci când a plecat

1 *Arie* înseamnă leu, iar *even*, piatră (lb. ebr.).

el din țară, iar tata se ridică, eu merg la el, nu-i frumos să-l lăsăm singur, în felul ăsta. Pare că se descurcă foarte bine singur, se simte ca la el acasă, mama începe să tușească, ochii i se înroșesc, tata îi împinge grăbit paharul cu apă care aproape s-a vărsat de tot, iar ea îl îmbie, rămâi cu mine, Shlomo, nu mă simt bine, dar el e deja la ușă, rămâne Yaarah cu tine, spune el și ocolește mica baltă transparentă, pentru ce altceva facem copii?

Furioasă, ea bea ce-a mai rămas din apă și trage de prosopul înfășurat în jurul capului, părul rar îi răsare de sub el asemenea acelor unui arici, iar în timp ce ea încearcă să-l aranjeze lipindu-l de frunte, eu mă gândesc la coama pe care-o avea pe vremuri, coama aceea splendidă care-o urma peste tot, jucăușă ca un pui de pisică, și o întreb, de ce l-ai tăiat, e ca și cum ți-ai tăia un picior, ți-ai fi tăiat un picior cu atâta ușurință? Iar ea îmi spune, nu mi se mai potrivea atunci, după ce totul s-a schimbat, și-și îndreaptă spatele și se uită la ceas nervoasă, cât timp are de gând să stea aici, m-am săturat de zăcut în pat în miezul zilei.

Deci chiar nu ești bolnavă, spun eu surprinsă, iar ea zâmbește, bineînțeles că nu, pur și simplu nu-l suport pe individul ăsta, și eu adaug imediat, nici eu, pentru că, atunci când brațul lui îl atinsese pe-al meu, simțisem o înțepătură ca de insectă și chiar îmi verific mâna, căutând o umflătură sau o iritație a pielii, și atunci o întreb de ce.

E o poveste lungă, spune ea, tatăl tău îl admiră, au studiat împreună, în urmă cu treizeci de ani, i-a fost cel mai bun prieten, dar eu am avut întotdeauna impresia că Arie nu face decât să se joace cu el, folosindu-l chiar, nu mi se pare capabil de vreun sentiment. De exemplu, ani de zile n-am avut nici o veste de la el și, din senin, apare la ușa noastră pentru că are nevoie ca tatăl tău să-i rezolve nu știu ce soției sale.

Dar spuneai că nu locuiește în țară, mă surprind eu luându-i apărarea, însă ea continuă cu furie, așa e, au fost în Franța și abia acum s-au întors, e clar că, atunci când vor, pot să țină legătura, și face o mutră indignată, ca un triunghi acoperit de riduri și pete de bătrânețe, totuși copilăroasă, și ochii i se îngustează din nou, opaci, asemenea unor ferestre care n-au mai fost curățate

de ani de zile, păzind nasul acela frumos, drept, pe care l-am moștenit și eu, iar dedesubtul lui, buzele încordate și pline de amărăciune, palide, care se strâng încet, încet, ca și când ar fi fost supte înăuntru.

Ce-a făcut în Franța, întreb eu, iar ea mormăie, ce-a făcut peste tot, nimic. Tata e convins c-a luat parte la cine știe ce misiune de securitate, ceva strict secret, însă, din câte știu eu, n-a făcut decât să trândăvească, pur și simplu, pe banii soției sale putred de bogate, un gunoi care s-a căsătorit cu banii ei, iar acum s-a întors să se dea mare cu manierele pe care le-a deprins, și-am văzut cum ochii i se înfig în oglinda de pe peretele din fața ei, urmăresc felul în care cuvintele îi ies din gură, murdare, otrăvite, și mă gândesc din nou, cine știe ce-ar fi în stare să spună despre mine, dar pentru că atmosfera devenise sufocantă în jurul ei, zic, trebuie să plec, dar ea spune repede, nu încă, încerca să mă țină lângă ea așa cum încercase să-l țină și pe el, mai stai cu mine până pleacă; o întreb de ce, iar ea ridică din umeri cu un gest copilăresc, nu știu.

Un miros înțepător de țigări franțuzești venea din salon, iar tatăl meu, care niciodată nu permisese nimănui să fumeze lângă el, părea să fi făcut pe el de încântare în fumul gros, chircit pe canapea, iar în fotoliul lui moale stătea tolănit oaspetele, relaxat și profund mulțumit, holbându-se la felul în care mi-am făcut eu intrarea în cameră. Ți-o amintești pe Yaarah, îl îmbie tatăl meu, aproape implorându-l, iar oaspetele spune, mi-o amintesc o copilă, n-aș fi recunoscut-o, apoi se ridică din fotoliu cu o sprinteneală surprinzătoare, întinzându-mi mâna aceea frumoasă, brună, cu degete lungi, zâmbind ironic, întotdeauna te pripești să tragi cele mai rele concluzii? Și-i explică tatălui meu, când m-a văzut la ușă, m-a privit ca și când v-aș fi omorât pe amândoi, iar ea ar fi urmat la rând, și eu spun, așa e, iar mâna mea cade din mâna sa grea – e surprinzător cum mâna unui om poate pur și simplu să leșine – pentru că el îi dă drumul brusc, înainte ca eu să fiu pregătită, și se așază înapoi în fotoliu, ochii săi întunecați și cenușii îmi caută fața, pe care eu încerc s-o ascund printre șuvițele de păr; mă așez în fața lui și-i spun tatălui meu, mă grăbesc, Yoni mă așteaptă acasă. Cum se simte

mama ta, întreabă oaspetele, iar vocea lui e gravă și provocatoare, și eu spun, nu prea bine, schițând un zâmbet strâmb, ca întotdeauna când mint, iar tata se uită la el cu ochi strălucitori, știi c-am fost colegi de școală în tinerețe, spune el, eram mult mai tineri decât tine, chiar am locuit împreună o vreme, dar ochii oaspetelui nostru nu strălucesc la rândul lor, ca și când aceste amintiri nu l-ar entuziasma prea tare, dar tata nu renunță, așteaptă o clipă, sare de pe canapea, trebuie să-ți arăt fotografia noastră, ca de obicei, evocarea trecutului îi stârnește o emoție copleșitoare, aproape jignitoare.

Din dormitor se aude ecoul cotrobăielilor sale, dulapuri se deschid, cărți se izbesc de podea, acoperind tăcerea noastră, o tăcere supărătoare, neplăcută, iar musafirul își aprinde încă o țigară, nici măcar nu încearcă să întrețină conversația, mă țintuiește cu privirea aceea arogantă, provocatoare, și totuși apatică, prezența lui umple încăperea, iar eu încerc să-i întorc o privire plină de scântei, însă ochii mei rămân lipsiți de strălucire, neîndrăznind să urce deasupra nasturilor desfăcuți ai cămășii sale scurte, care dezvăluie un piept brun și fin, apoi privirile îmi alunecă spre picioarele sale, spre pantofii ridicol de lustruiți, cu vârful ascuțit, iar între ei zăresc o plasă mare, de culoare închisă, pe care scrie cu litere aurii *Rive Gauche*, îmbrăcăminte pariziană, iar eu îmi înghit un zâmbet, atâta ostentație mă amețește, felul în care stă plasa acolo, dinaintea chipului său opac și aluziv, zâmbetul îmi stă în gât, tușesc stânjenită, caut ceva de zis și în cele din urmă spun, sigur n-o va găsi, nu găsește niciodată nimic.

N-o va găsi pentru că fotografia se află la mine, mă asigură oaspetele în șoaptă și, chiar în clipa aceea, se aude un bufnet urmat de o înjurătură, iar tatăl meu intră în cameră șchiopătând, cu sertarul care îi căzuse pe picior, unde-ar putea fi fotografia aceea, iar oaspetele îl privește cu ironie, încetează, Shlomo, ce mai contează, și eu mă enervez, de ce nu-i spune că fotografia e la el și de ce nu-i spun nici eu, și cum de știa că nu-i voi spune; ca o pereche de escroci, îl urmărim cum caută febril, până în clipa în care simt că nu mai pot îndura și mă ridic, Yoni mă așteaptă acasă, repet acest lucru ca pe o parolă menită să mă

elibereze. Păcat, zice tata cu părere de rău, aș fi vrut să-ți arăt cum eram noi doi, iar oaspetele spune, ei nu-i folosește la nimic lucrul ăsta, și eu adaug, așa e, în ciuda faptului că am o dorință aproape carnală de a-i vedea fața smolită și dură în tinerețe, iar tata mă conduce la ușă șchiopătând și-mi șoptește, ia spune-mi, nu e bolnavă cu adevărat, nu-i așa? Se preface, nu? Iar eu spun, de unde-ai scos chestia asta, chiar e bolnavă, ar trebui să chemi un medic.

Treptele clădirii erau acoperite de frunze moi care începuseră deja să se descompună, iar eu îmi croiam drum cu mare atenție prin putregaiul acela mustind de apă, strângând cu putere balustrada rece, pe care nu mai târziu de ieri o simțisem fierbinte în mâinile mele, iar astăzi *hamsin*[1]-ul explodase și cerul licărea puțin, dar nu era chiar o licărire de vară, și am ieșit în bulevard exact la ora la care șoferii încep să aprindă farurile, toate mașinile par la fel și toți oamenii seamănă între ei și m-am pierdut în mulțime, iată-ne pe toți cufundându-ne treptat în întuneric, pe mama întemnițată în dormitorul ei, pe tata învăluit în broboadele de fum ale energicului său prieten, pe Yoni, care mă așteaptă acasă, încovoiat de oboseală deasupra computerului, și pe Shira, care locuiește nu departe de aici, chiar pe aleea aceasta, de fapt, sunt chiar în fața clădirii și sunt ispitită să verific dacă e acasă. Mi se pare că am atât de multe să-i povestesc, deși vorbisem cu ea la prânz, la universitate; sun, nu primesc nici un răspuns, cu toate astea, mă încăpățânez, poate că face duș sau e la toaletă, așa că fac vreo câțiva pași, mă îndrept spre curtea din spatele clădirii, bat în obloanele trase până ce aud un mieunat, iar la fereastra bucătăriei apare Tulia, pisica Shirei, sătulă să stea singură acasă o zi întreagă, iar eu o mângâi până când începe să toarcă, ridicându-și coada gri, și mângâierea aceasta mă liniștește puțin, la fel și pe ea, apoi se-așază la picioarele mele și mi se pare c-a adormit, dar nu, iată, coada ei ridicată mă urmărește când ies din curte, când mă îndepărtez pe aleea întunecată; singurul felinar de pe drum tremură o clipă și se stinge.

---

1 Vânt cald și uscat.

Tulia, lasă-mă, îi spun eu, așteaptă să se întoarcă Shira, însă pisica se încăpățânează să mă urmeze, asemenea unei gazde politicoase care-și conduce oaspetele, și mă gândesc la felul în care tata își conduce musafirul, complet absorbit de el ca de o dulce amintire, și mi se pare că-i văd în fața mea pe bulevard, tata mergând cu pași scurți și repezi, blândul său trup înghițit de întuneric, iar alături de el, oaspetele său, cu pași sălbatici, cu fața aceea de bronz, puternică și hotărâtă, cu părul argintiu care strălucește în noapte precum o aură, alerg către ei cu mieunatul pisicii în urma mea și dau cu piciorul după ea, valea de-aici, Tulia, întoarce-te acasă, și traversez bulevardul urmărindu-i, dar deodată aud o izbitură, o lovitură ușoară, iar ușa unei mașini se deschide și cineva strigă, a cui e pisica? A cui e pisica? Iar o altă voce spune, ce importanță are, nu mai contează.

Fug de-acolo, nu îndrăznesc să privesc înapoi, îi văd pe tata și pe oaspetele său mai în față, păsind unul lângă altul aproape îmbrățișați, capul tatălui meu legănându-se pe umărul lat al bărbatului, dar nu, nu sunt ei, când îi depășesc în fugă, văd că este o pereche, o femeie și un bărbat trecuți de prima tinerețe, însă dragostea lor pare să fi rămas tânără, iar eu mă descompun alunecând pe bulevardul zgomotos către cartierul nostru, sudoarea curge din mine așa cum curgea sângele din pisica aceea, o curgere năvalnică, iar eu știu că va curge și va curge și nu se va opri decât în fața ușii noastre.

Ce s-a întâmplat, cârtiță mică, întreabă el cu fața încinsă și abdomenul moale strâns într-un șorț, iar eu văd masa pregătită pentru cină, cuțitul și furculița frumos așezate pe șervețelul roșu, dar în loc să mă înveselesc, mă înfurii, nu-mi mai spune așa, de câte ori să-ți atrag atenția că mă enervează să-mi spui așa, iar ochii lui se cască ofensați și spune, dar tu ai început cu apelativele, și eu spun, și ce dacă, eu am încetat, iar tu, nu, ieri m-ai strigat așa de față cu oameni străini și toată lumea a crezut că suntem retardați. Ce-mi pasă mie de ce crede lumea, mormăie el, mie-mi pasă numai de ce credem noi, iar eu spun, când vei înțelege că nu există noi, există eu și există tu și fiecare își are propriile gânduri, însă el insistă, pe vremuri îți plăcea

să-ți spun așa, iar eu mormăi, ei bine, m-am schimbat, de ce nu poți să te schimbi și tu, iar el spune, o să mă schimb, dar în ritmul meu, nu-i ceva ce-mi poți dicta tu, își smulge farfuria și se-așază în fața televizorului, iar eu priveam masa aceea care se schimbase atât de tare într-o singură o clipă, devenise dintr-odată o masă pentru o persoană, și mă gândeam cât e de trist să fii singur, cum poate trăi Shira în felul ăsta, iar atunci mi-am amintit de pisica ei, de Tulia cea grăsuță și răsfățată, moale și pufoasă ca o pernuță, și-am spus, nu mi-e foame, apoi m-am dus în dormitor, m-am întins pe pat și m-am gândit cum va fi de-acum, fără numele noastre de alint dulcege și nevinovate, el nu mă va mai striga cârtiță mică, iar eu nu-l voi mai striga șobolan, cum vom mai putea vorbi atunci.

Am auzit telefonul sunând și vocea lui blândă la receptor și am strigat, spune-i că dorm, iar el a zis, dar are nevoie de tine, și mi-a întins receptorul. Tulia a dispărut, plânge, iar vecinii mi-au spus că o pisică a fost călcată mai devreme de o mașină și mă tem că ea e, iar eu șoptesc, mai așteaptă puțin, sigur e vorba de altă pisică, Tulia nu se îndepărtează niciodată de casă, dar ea plânge, am presimțirea că e vorba de ea, mă întâmpină în fiecare seară, iar eu spun, dar Tulia iese foarte rar din casă, însă ea zice, am lăsat fereastra de la bucătărie deschisă, fiindcă de dimineață încă era *hamsin*, nu m-am gândit că va ieși, a avut ea un motiv să iasă, ceva s-a-ntâmplat.

Ei, o fi pe sub pat sau cine știe pe unde, spun eu, doar știi cum sunt pisicile, își găsesc un cotlon și stau acolo cât le convine, mergi la culcare acum, iar mâine-dimineață te va trezi, dar ea șoptește, Doamne-ajută, și începe din nou să plângă, era copilul meu, sunt pierdută fără ea, trebuie să vii s-o căutăm, dar eu spun, Shira, abia am ajuns și nu mai am putere să mă mișc, hai s-o lăsăm pe mâine, însă ea insistă, trebuie s-o găsesc acum, iar în cele din urmă cedez, bine.

În fața ușii, el întreabă, și mâncarea pe care-am pregătit-o, iar ochii lui privesc plini de dezamăgire pe deasupra gurii care mestecă. O bucățică de roșie îi alunecă de pe buze împreună cu vorbele, rămânând atârnată și vibrându-i pe bărbie, eu, am spus, trebuie s-o ajut pe Shira să-și caute pisica, iar el a zis,

mereu te plângi că nu gătesc, dar când o fac, nu mănânci niciodată. Ce puteam să-i zic, m-am înfuriat eu, dacă i-ai fi spus că dorm, n-aș fi fost nevoită să ies acum, crede-mă, aș fi preferat să rămân acasă, iar el a continuat să mestece, ca și când ar fi mestecat ce spusesem eu, pritocind în gură cuvintele mele, și să se uite la televizor; l-am privit ca și când mi-aș fi luat rămas-bun și am ieșit, de fiecare dată când plecam de lângă el, mi se părea c-ar fi fost mai bine să nu ne revedem, să fie pentru ultima oară, iar sutele de încercări nu mi-au anulat această convingere, ci din contră, n-au făcut decât s-o întărească și au amplificat teama că, de data asta, chiar se va-ntâmpla.

Shira ședea în bucătărie, cu capul pe masa murdară, printre șuvițe de păr despletite. Mi-era atât de frică de asta, plângea ea, și e chiar mai rău decât mă gândeam, iar eu am spus, mai așteaptă puțin înainte s-o jelești, hai s-o căutăm, și am început să mă târăsc în genunchi prin casă, căutând pe sub paturi, prin dulapuri și strigând ca o retardată, Tulia, Tulia, dar cu cât făceam eforturi mai mari s-o găsesc, cu atât mă chinuia mai tare sentimentul de vinovăție, ar fi trebuit s-o aduc înapoi acasă sau, cel puțin, s-o îndepărtez de bulevard, și mă târam cu încăpățânare, rotocoale de praf mă acopereau ca și când m-aș fi deghizat pentru carnaval, blestemam clipa în care mă hotărâsem să vin la ea, de ce nu m-am dus direct acasă, ce era atât de presant și trebuia povestit, până când au început să mă doară genunchii și am spus, hai s-o căutăm pe-afară.

Când am ieșit, ea m-a îmbrățișat, corpul ei mărunt vibra și mi-a șoptit, îți mulțumesc c-ai venit, nu știu ce m-aș fi făcut fără tine, cuvintele ei îmi răsuceau cuțitu-n rană și am luat-o pe străduțele ce dădeau în bulevard, strigând-o, Tulia, Tulia, și de fiecare dată când vreo pisică sărea dintr-un container, îmi strângea mâna cu putere, apoi îmi dădea drumul dezamăgită, iar în cele din urmă, n-am mai avut de ales și ne-am apropiat încet, încet de bulevard și ea a spus, uită-te tu, eu nu pot, iar eu am căutat printre farurile grăbite, reci, perechi-perechi de ochi răi, dar n-am văzut nimic, cineva îi luase grabnic de-acolo trupul mort și răsfățat, trupul dresat, cu mustățile lungi care ascundeau întotdeauna un zâmbet imaginar, însă aproape tangibil.

Asta mi-arată cât sunt de singură, mi-a spus ea în timp ce stăteam pe o bancă din apropierea clădirii, ești tare norocoasă că nu ești singură, iar eu am simțit un profund disconfort, ca întotdeauna când atingeam acest subiect, pentru că ea îl cunoaşte pe Yoni de multă vreme și întotdeauna mi s-a părut că e îndrăgostită de el, și iată că i l-am luat și pe el, i-am luat și pisica. Acum nici nu mai puteam să-i spun, în glumă, ia-l tu pe Yoni, dă-mi mie pisica, așa cum îi spuneam întotdeauna atunci când Tulia se lipea de mine, amintindu-mi de toate pisicile pe care le iubisem în viaţa mea, întotdeauna m-am descurcat mult mai bine cu pisicile decât cu bărbaţii, însă Yoni nu fusese de acord cu ideea de a ne lua o pisică, deoarece, din câte știa el, povestea asta nu se încheia niciodată cu bine și iată că avea dreptate, dar ce anume se încheie vreodată cu bine? Îmi fusese mult mai ușor cu femeile, dar atunci a ieșit vecina de sus cu gunoiul, iar Shira a întrebat-o, n-ai văzut-o cumva pe Tulia, și vecina a spus, mi se pare c-am văzut-o acum vreo oră, două, se luase după tânăra aceea înaltă, cu părul lung, cârlionţat, și gesticulează, arătând cam cât de înaltă era femeia și cât de lungi îi erau cârlionţii, iar eu mă cutremur, de ce nu mi-am schimbat hainele și de ce nu mi-am strâns părul, Shira se uită la mine, vecina se uită la mine, iar eu spun, nu, nu, eu n-am fost astăzi pe-aici, am fost la părinţii mei, jur, am stat mai mult la ei pentru că era acolo un om cu o figură înspăimântătoare, iar vecina spune, în orice caz, cineva care semăna mult cu tine s-a învârtit pe-aici, iar pisica a urmărit-o către bulevard. Am auzit c-a fost călcată o pisică mai devreme, murmură Shira, dar vecina spune, asta nu mai știu, și intră în clădire, lăsându-mă singură cu ea, iar eu zic, Shira, îţi jur pe viaţa mea, îi zic, și ea mi-o taie pe un ton rece, nu mai contează ce-a fost, eu doar o vreau înapoi. Se va întoarce, implor eu, vei vedea că până dimineaţă va fi înapoi, dar ea spune, sunt obosită, Yaarah, vreau să dorm, și vocea ei se sparge din nou, cum voi putea dormi fără ea, sunt obișnuită să dorm cu ea, torsul ei mă liniștește, iar eu zic, dorm eu cu tine și voi toarce ca o pisică, dar ea spune, gata, încetează, trebuie să te întorci la Yoni, avea întotdeauna grijă de el, demonstrându-și dragostea pe căi ocolite, și eu zic, Yoni se descurcă,

rămân cu tine, dar ea spune, nu, nu, însă eu simt îndoiala profundă din vocea ei liniștitoare, trebuie să trec prin asta singură, iar eu șoptesc ușurel, mai sunt încă șanse să se-ntoarcă, însă ea zice, știi foarte bine că nu.

Pe drum spre casă mă gândeam, voi nega întotdeauna, nimeni în afară de mine nu știe și, dacă voi nega destul de multă vreme, adevărul va dispărea, se va retrage în spatele minciunii și nici măcar eu nu voi mai ști ce s-a întâmplat, și mă gândeam la frica ce mă cuprinsese pe treptele alunecoase, cum își precedă ea uneori cauza, și încercam să-mi amintesc ce anume era atât de amenințător la chipul acela, dar nu-mi mai aminteam chipul, doar teama și, ca întotdeauna în asemenea momente, m-am gândit cu ușurare la scumpul de Yoni, dragul de Yoni, uite, acum ne vom putea petrece seara împreună, iar eu voi mânca tot ce-a pregătit el, fără să las nimic în farfurie, dar de-afară am văzut că în casă era întuneric, nici măcar televizorul nu mai era aprins, numai telefonul suna cu încăpățânare, am răspuns, gândindu-mă că era tot Shira, dar era mama.

E încă aici, îmi șoptește ea cu o voce furioasă, îți spun eu că tatăl tău îmi face asta dinadins, sunt sigură, vrea să vadă cine cedează primul, sunt moartă de foame și sunt întemnițată aici din cauza lui, iar eu zic, atunci du-te la bucătărie, dar ea răspunde, nu vreau să-l văd. Atunci mergi cu ochii închiși și n-o să-l vezi, sugerez eu, însă ea urlă, dar așa o să mă vadă el pe mine, nu-nțelegi? Nu vreau să mă vadă, iar eu îi spun, nu-ți face griji, mamă, nu rămâne la noi pentru totdeauna, apoi intru în dormitorul întunecos. Yoni stătea întins cu ochii închiși, iar eu i-am pus o mână pe frunte și i-am șoptit, noapte bună, șobolane.

Capitolul doi

Unde oare mai văzusem literele acelea pătrățoase și frumos ornamentate, precum cele ale unei Tore antice, cu toate înfloriturile aurite pe fond negru, care îmi umplu ochii în timp ce privesc pe fereastră? Autobuzul se oprește în stație, deschide larg fălcile lui de animal, iar eu privesc firma aceea uriașă, amenințătoare, până când literele se împrietenesc unele cu celelalte, *Rive Gauche*, îmi strigă ele, modă franțuzească, iar eu mă ridic repede, trag de una dintre ușile autobuzului încercând să ies, ca și când aș fi uitat ceva foarte important, ceva ce nu mai putea aștepta.

De aproape, firma se distinge cu greutate, din cauză că e mare și înaltă și numai auriul acela îmi amintește de o promisiune dulce, asemenea unui soare iernatic, iar eu mă încălzesc la lumina lui, mă îndepărtez de vitrina acęea mare și nouă, în urmă cu numai o lună, aici se vindeau tot felul de lucruri pentru casă, iar acum apăruseră hainele acelea, care mă priviseră provocator și misterios dinăuntrul sacoșei lui așezate între pantofii ascuțiți, și iată că acum sunt un bun public, mai presus de orice vanitate. Mai ales rochia aceea de culoarea vinului roșu, scurtă și plisată, cu mâneci lungi, care pare foarte drăguță pe manechinul din vitrină, scoțându-i în evidență sânii din plastic, fermi, cu sfârcuri frumos conturate, la modul ideal, și picioare foarte fine, sculpturale, iar eu stau în fața ei, observând cu tristețe diferențele dintre noi, iar printre picioarele ei lungi, zăresc fesele acelea ferme și frumos împachetate în pantaloni negri de velur, plimbându-se prin fața oglinzii, înainte și-napoi, înainte și-napoi, văd cu mare greutate fața bărbatului, care se ascunde îndărătul spatelui fin al manechinului, totuși citesc pe ea satisfacția care

l-a cuprins. Ce tot face acolo, m-am întrebat eu uimită, cine se crede, de se fălește în oglindă asemenea unui manechin îmbătrânit, dar atunci s-a deschis un gol între picioarele păpușii, iar o femeie care stătea în cadrul ușii, la intrarea în magazin, mi-a spus, puteți să probați, avem toate culorile, iar eu am bolborosit, vreau culoarea aceasta, și vânzătoarea mi-a spus pe un ton scăzut, păcat că va trebui să dezbrăcăm manechinul, veniți să vedeți și alte lucruri, dar eu m-am opus, numai pe aceasta o probez, trebuia s-o văd umilită pe păpușa aceea, și am intrat în magazin după vânzătoare .

Aproape că se năpustește afară din cabina de probă, îmbrăcat cu pantaloni maro, de data asta, se îndreaptă spre oglindă cu mersul lui sălbatic, iar eu, fără să-mi dau seama, caut adăpost, ca și când o ploaie cumplită ar fi început să cadă în magazin, intru alergând în cabina de probă din care el tocmai ieșise, dar unde încă persista parfumul său aspru, pășesc spre perechea aceea de pantaloni închiși la culoare, pe care tocmai îi dăduse jos, miros pantalonii aceia demodați, care atârnă acum în cuier, caut prin buzunare, la ce i-or fi folosind, oare, atât de multe chei, iar vânzătoarea întreabă, unde e tânăra aceea care dorea rochia din vitrină și, pe un ton gutural, spun, aici, și întind mâna afară din cabină. Ea îmi agață rochia de braț, iar eu mă dezbrac repede, amestecându-mi hainele cu ale lui, însă în loc să îmbrac rochia, pun pe mine pantalonii pe care îi probase el mai devreme, iar atingerea lor e emoționantă și rece, ca și când pielea sa fină rămăsese lipită de ei, dar aud pași apropiindu-se, iar vânzătoarea spune, cabina aceasta e ocupată, e cineva înăuntru, apoi vocea lui groasă, dar eu sunt cel care a intrat primul. Îmi pare rău, spune ea, se va elibera într-o clipă, și îl aud explicând ceva în franceză, iar prin crăpătura dintre ușile înguste îl văd pe el, îmbrăcat în pantaloni maro, și pe tânăra cu aspect îngrijit agitându-se înaintea lui, în cămașa ei de culoare închisă, scuzându-se într-o franceză timidă, iar el începe să se dezbrace în fața oglinzii – toate cabinele erau ocupate, s-ar părea –, dezgolind un piept masiv și tânăr, aproape de culoarea cămășii, apoi se umflă ca un păun în hainele cele noi, aprinzându-și o țigară, aprinzându-i una și tinerei de lângă el, iar eu văd cum ea trage

dintr-un porttigaret lung, care se potrivește de minune cu liniile drepte ale tunsorii ei și cu jacheta frumos cambrată. Într-o ebraică ezitantă, ea o întreabă pe vânzătoare de rochia care fusese în vitrină, aceea de culoarea vinului roșu, iar vânzătoarea spune, tocmai am dat-o la probat, dar mai avem și pe alte culori. O aud pe tânără cum insistă cu încăpățânare asupra acelei rochii, iar vânzătoarea îmi strigă pe deasupra ușilor închise ale cabinei, hei, ce-ai pățit, lumea își așteaptă rândul la cabină și la rochie, dar răspund imediat, rochia o iau eu, auzind cu satisfacție oftatul dezamăgit al fetei cu porttigaretul, apoi îmi dau jos iute pantalonii și mă îmbrac cu hainele în care venisem, dar înainte de-a apuca să trag fermoarul, aud un urlet furios; ajunge, ce naiba se-ntâmplă aici, iar ușile se deschid cu forță în fața mea, izbindu-mă de perete.

Fiica lui Korman, a spus el.

Cu o mână țineam rochia, iar cu cealaltă încercam să-mi trag fermoarul, în care se-agață câteva fire de păr pubian, picioarele mele goale se îndreaptă spre pantalonii lui și-i văd nasturii apropiindu-se și deschizându-se, până ce cămașa dispare, emanând un miros ascuțit ca cel de la piscinele exclusiviste, un miros dens, ca de pin ars, își mușcă buzele groase cu sete, mângâindu-le apoi cu limba lui mare și întunecată, care se plimbă dintr-o parte în alta, pe toată suprafața lor. Ochii săi mă priveau cu multă durere, negri precum cărbunele stins, o singură sclipire îi anima și, fără să-și întoarcă privirea, și-a desfăcut fermoarul pantalonilor, lăsându-i să cadă în josul picioarelor sale lungi, drepte, dezvăluind o pereche de chiloți negri, strâmți, cu o umflătură în mijloc, iar eu încercam să privesc în altă parte, ca și când l-aș fi văzut din întâmplare pe tata doar în chiloți, dar el nu se lasă, cu o mână îmi întoarce fața către el, după care o apleacă spre podea, exact așa cum aranjezi o păpușă în vitrină, apoi îmi ia mâna și mi-o așază pe umflătura aceea fierbinte. Simțeam materialul chiloților și umflătura aceea vie, ca și când trompa unui elefant s-ar fi zbătut acolo, tânjind să se întindă din toți rărunchii, iar mâna mea căuta, apoi mi-am pus acolo și palma cealaltă, lăsând rochia să-mi scape, dar el nu mă atingea, doar privirile lui cădeau greu asupra mea, ca niște brațe,

stârnind un fior puternic, ţintuindu-mă la podea, genunchii mei zdrobesc pantalonii lui mototoliţi şi îmi lipesc obrazul de locul acela în care se duce în tăcere o luptă aprigă între piele şi haină. Atunci am auzit-o pe tânăra cu porttigaretul spunând, *alors*, Ari, iar el şi-a dus un deget la buze, poruncindu-mi să tac, şi m-a ridicat, presându-mi cu putere mâna pe chiloţii lui, după care şi-a îmbrăcat foarte agil pantalonii cei vechi, aproape că i-a încheiat cu mâinile mele înăuntru, şi-a acoperit cu o cămaşă pieptul fin şi gol şi a dispărut din cabină, trăgând după el un ghem de haine; eu m-am îmbrăcat repede, mi-am căutat rochia prin cabina care tocmai se golise, dar din câte se părea, o luase cu el din greşeală, apoi am fugit de-acolo fără a-mi mai lega şireturile.

Erau deja la casă, el, drept şi înalt, aranjându-şi buclele argintii, iar ea, elegantă şi proaspătă, cu pantaloni scurţi şi o jachetă la modă, nu frumoasă, dar şlefuită într-un mod impresionant, îi şopteşte ceva la ureche, cotrobăie prin grămada de haine şi scoate de-acolo rochia mea, iar eu mă grăbesc spre ei cu şireturile desfăcute şi, din cauza faptului că sunt prea multe oglinzi, mi-e greu să-mi dau seama unde anume sunt ei cu adevărat şi unde, proiecţiile lor, mă zăpăcesc, mă lovesc de-o oglindă, în loc să întâlnesc trupul lui plin de viaţă, care încă îmi pulsează în mâini. Asta e rochia mea, spun eu dintr-o suflare, mă scuzaţi, asta e rochia mea, iar casieriţa mă priveşte cu suspiciune, o chem repede pe vânzătoare să confirme, iar spre norocul meu ea spune da, a probat-o mai devreme, şi abia atunci el se sinchiseşte să-şi ridice privirile din portofel şi spune uimit, Yaarah, ce faci aici? Şi-i explică în franceză prietenei sale, *la fille de mon ami*, dar nu face efortul de a mi-o prezenta, apoi întreabă cu amabilitate exagerată, în timp ce semnează cecul, cum se mai simte mama? Sper că s-a însănătoşit, iar eu spun, da, deja se simte mai bine, văd cum concentrarea de pe chipul său dispare, locul ei fiind luat de o satisfacţie plină de sarcasm. Le achit prin bon de credit, îi explică el casieriţei şi-i întinde cecul, returnez lucrurile pe care le-am cumpărat de-aici săptămâna trecută, iar ea verifică facturile şi-i cere numărul cărţii de identitate şi numărul de telefon, vă rog, iar el i le dictează rar şi

apăsat, apoi numărul de telefon, iar eu îl repet, mișcându-mi buzele fără să scot un sunet. Când ies cu sacoșa lor neagră, uriașă, chiar mai mare decât cea de dinainte, el îmi face cu mâna amabil și spune, transmite-le calde salutări părinților, apoi adaugă, de parcă și-ar fi amintit deodată ceva, spune-i tatălui tău că încă aștept răspunsul lui, iar eu zic, bine, și-i văd îndepărtându-se, mâna lui cuprinde ferm brațul ei, fundurile lor se mișcă în același ritm, îndepărtându-i de mine; vânzătoarea îmi spune prețul rochiei, dar abia o aud, mintea mea e plină de cifrele numărului său de telefon, ea repetă prețul, iar eu bâigui, cum de e atât de scumpă, nu știam că e atât de scumpă, las rochia pe tejghea și mă îndepărtez încet, ca și când ar fi stat să explodeze din clipă-n clipă, iar vânzătoarea se apropie de mine cu pași amenințători, toată politețea ei dispare într-o secundă, ce înseamnă asta, din cauza ta am pierdut o clientă, nici nu accept să n-o cumperi acum. Dar n-am fost atentă la preț, murmur eu, trebuie să mă consult cu soțul meu, am amintit de el numai pentru a detensiona puțin situația, numai pentru a mă agăța de existența lui liniștită, numai pentru ca ele să știe că nu sunt singură, că nu sunt pierdută, așa cum par acum, iar vânzătoarea îmi smulge furioasă rochia, data viitoare, înainte de-a te angaja să plătești pentru ceva, verifică întâi prețul, iar eu spun, aveți dreptate, mă scuzați, și văd cu părere de rău rochia mea frumoasă din catifea, pe care nici măcar nu o probasem, cum îmbracă din nou manechinul și stau în fața vitrinei, exact ca acum jumătate de oră, observând compatibilitatea lor perfectă, absolută, și mă gândesc, nu s-a întâmplat nimic, îmi pot vedea de drum ca și când nici n-aș fi intrat în magazinul ăsta, luăm totul de la capăt, nu s-a întâmplat nimic, însă adânc în carnea mâinilor mele simt un tremur, ca și când, printr-o operație dureroasă, mi-ar fi fost inversată ordinea degetelor.

Rușinată, mă îndepărtez de locul acela, rochia îmi flutură înaintea ochilor precum un așternut roșu, excitant și provocator, și merg cu spatele, mi-e frică să mă întorc, să-mi expun spinarea comentariilor sarcastice și resentimentelor celor două femei. Mi s-a părut că manechinul ridică mâna salutându-mă, așa că îi răspund, cerându-mi scuze, mă lovesc de un grup de

oameni și, din cauză că sunt prea înghesuiți unii în alții, nu reușesc să scap din mijlocul lor, rânduri-rânduri, ca niște ziduri, și n-am altă posibilitate decât să locuiesc înăuntrul lor până când voi descoperi ieșirea, dar încet, încet începe să devină plăcută apartenența aceasta. Observ că toți poartă haine închise la culoare, de care atârnă aripi mari, în culori palide, precum cele ale frunzelor de toamnă, care se leagănă la fiecare pas, până când se opresc pe neașteptate în mijlocul trotuarului, uluiți, ridică mâinile spre cer ca și când ar fi niște copaci, iar eu întreb o femeie de lângă mine, ce-i asta, ce faceți, și ea îmi răspunde, sărbătorim toamna, și murmură binecuvântări tăcute, apoi bat în tobe, apoi se lasă tăcerea și dintr-odată încep cu toții să-și desprindă aripile și să le sfâșie cu sălbăticie, prin lovituri puternice, iar eu o întreb, ce-nseamnă asta, și ea spune, sărbătorim eliberarea de aripi, ne scuturăm de toți paraziții și rămânem puri, la fel cum sunt copacii, numai trunchi și frunze. Fața ei lunguiață mă liniștește, are părul cărunt, însă chipul îi e tânăr, plin de entuziasm, apoi începe să zumzăie împreună cu toți ceilalți, drăgălașă și dulce, iar eu încerc să ies din cerc, să mă amestec printre oamenii normali, dintre care o parte zâmbesc batjocoritor, plecați de-aici, psihopaților, valea, iar o parte le aruncă privirea aceea torturată pe care o au oamenii atunci când întâlnesc spiritualitatea în forma ei pură, iar eu sunt uluită, întotdeauna crezusem că pomii suferă când își pierd frunzele, așa cum se întâmplă cu părinții care-și pierd copiii, dar poate că și părinții se bucură când scapă de copii, soții de soții, poate că fiecare despărțire este o eliberare, o purificare, o desprindere de materialitate, iar în clipa aceea mi-a făcut bine să știu că pe lume există mult mai puțină durere decât îmi imaginasem. Încurajată de vestea aceasta bună, am înaintat pe trotuar, dar mi-am dat seama că fericirea mea fusese pripită, nu există mai puțină durere, cantitatea de durere nu s-a micșorat, ei au schimbat doar circumstanțele, pentru ei despărțirile sunt prilej de bucurie, iar întâlnirile, prilej de întristare, exact ca în ghicitoarea aceea veche despre suișuri și coborâșuri, care mă bulversează întotdeauna, și speram să-i întâlnesc din nou și să-i întreb ce fac primăvara, jelesc înflorirea copacilor, dar nu mai vreau să pierd vremea

pe-aici, pentru că am un curs la universitate și chiar nu-i frumos să întârzii, iar când mă uit la ceas ca să văd cât timp mai am la dispoziție, constat că mi-a început deja cursul, în urmă cu un sfert de oră.

Speriată, am intrat în cafeneaua de la colț și am telefonat la cabinetul asistenților, iar spre norocul meu a răspuns Neta, cu vocea ei nazală, pe care nu m-aș fi gândit vreodată că mă voi bucura atât de mult s-o aud, și i-am spus, fă-mi un serviciu, Neta, înlocuiește-mă astăzi, iar când vei avea nevoie, te voi ajuta și eu, ea a fonfănit, exact asta fac acum, apoi am întrebat-o, au venit mulți studenți? Și ea a zis, sunt deja doi și mai așteptăm câțiva, se adună mai greu la început, dar tu unde ești, iar eu am spus, în oraș, am ieșit să probez o rochie și nu mi-am dat seama cât e ceasul. Te-ai înnoit, a spus ea, iar eu am răspuns rușinată, nu, până la urmă n-am mai cumpărat-o, era mult prea scumpă, și Neta a râs, mi-o puteam imagina scuturându-și buclele șatene și bogate, care viermuiesc continuu, fără încetare, asemenea unor insecte cu mii de picioruțe, și i-am mulțumit că-mi acoperea spatele, dar nu puteam ignora tonul trimfător al vocii ei, era imposibil să negi bătălia aceea strânsă pe care o duceam pentru a obține un loc la catedră, iar ea specula acum neglijența aceasta în favoarea ei și, chiar dacă nimeni nu va afla vreodată despre incident, noi două vom ști.

Deja nu mai aveam nici un chef să merg la universitate, așa că m-am așezat la o masă afară, procesiunea aceea ciudată trecuse, doar bizareria ei rămăsese; mă uitam la copacii decrepiți din jurul meu, care formau un gard foarte înalt, părând a țese un plan complicat, și mă uitam la clădirile vechi din care nu se vedeau decât ultimele etaje, însă cine privește vreodată atât de sus, iar la nivelul ochilor, firmele vechilor magazine, cu oferta lor de accesorii pentru uniforma militară: grade militare, steaguri complet inutile, în timp ce pe trotuarele pătate mișună oameni vii, își mișcă mâinile și picioarele în același timp, ca și când ar fi ghidați de un singur creier, iar printre cei care mărșăluiesc aleargă un copil care îi îmbie, încercând să le vândă pene de păun, cu ochi plini de culoare, gigantici, care plutesc deasupra trunchiului subțirel, dar nimeni nu cumpără. Și mă întrebam

dacă toți oamenii aceștia vor fi simțit vreodată ceea ce simțisem eu cu doar câteva clipe în urmă, ca și când aș fi înghițit foc, întotdeauna îmi dorisem să aflu cum e să înghiți foc, ce simți în secunda aceea, înainte de-a închide gura în jurul torței aprinse, ce simți când ea e înăuntru, amenințarea distrugerii țesuturilor fine, iar acum știu, dar ce pot face cu această știință, unde s-o închid? Mă gândeam la mădularul lui învelit în chilot, la tânăra aceea cu tunsoare îngrijită, oare cine-o fi, speram să fie fiica lui, însă nu-mi prea venea să cred, iar pentru a-i fi soție, era mult prea tânără, încotro se îndreptau cu sacoșa plină și chilotul plin, de ce nu m-au luat cu ei, pentru că eu pierdusem ceva acolo, în micuța cabină de probă, pierdusem ceva ce nici măcar nu știusem că am, necunoașterea senzației pe care o încerci atunci când înghiți foc, deoarece, odată cu cunoașterea, vine și o îngrozitoare tortură, pentru că nimic din ce se va situa sub această senzație, ca intensitate, nu mă va mai satisface de-acum înainte.

M-am simțit deodată foarte slăbită, ca și când toate organele mi-ar fi părăsit trupul, mi-am lăsat capul pe masa rotundă și micuță, încălzită de soarele toamnei, ca pe o pernă, încercând să-mi amintesc de planurile pe care le aveam cu viața mea, de teza pe care trebuia s-o prezint până la sfârșitul anului, de copilul pe care-l vom concepe după prezentarea tezei, de apartamentul pe care-l vom cumpăra după ce voi naște copilul, șirul de cine pregătite o dată de mine, o dată de el, întâlnirile cu șeful de catedră, care mă admiră foarte mult, care crede că am viitor, rochiile pe care le voi proba în cabine înguste, cu sau fără oglindă, dar totul pare prăfuit, ca și când ar fi venit o rafală de vânt din deșert și ar fi acoperit întreaga lume cu un strat subțire și cenușiu de nisip. Mi-am amintit apoi că mi se mai întâmplase o dată, mai avusesem o asemenea cădere, nu atât de intensă, dar fusese ca o prevestire a acesteia, ca un avertisment, fiindcă acum câțiva ani, nu la multă vreme după armată, mă îndrăgostisem de cineva care locuia în apropiere de brutărie, iar în acea singură noapte pe care o petrecusem cu el, întreg patul fusese inundat de miros de pâine proaspătă, însă apoi nu l-am mai văzut și aveam impresia că toată prospețimea vieții mele rămăsese în patul lui, pentru că locuia în apropiere de

brutărie, iar din cearșafurile sale se împrăștia miros de pâine. O vreme mi-a fost foarte greu, dar la scurt timp după aceea l-am cunoscut pe Yoni și l-am uitat, doar atunci când simțeam miros de pâine proaspătă îmi aminteam de el, iar acum în cap mi se învârteau miros de pâine proaspătă și gust de foc, iar ochii de cărbune ai lui Arie Even mă ardeau din cap până-n picioare, mi-e frică, are mersul unui vânător, privirea unui vânător, îl văd mergând pe trotuar, cu trupul meu făcut țăndări pe umerii lui, odihnindu-se într-o poziție dezgustătoare, doar carne și blană. Înghit în sec, mă ridic de-acolo și încep să alerg, asemenea animalelor din pădure când aud împușcături, și abia când ajung pe strada principală mă simt ceva mai în siguranță, printre toate mașinile alea, deja mă aflu aproape de casa părinților mei, fermentația frunzelor putrede care acoperă treptele mă asurzește și urc spre apartament, în urmă cu doar o săptămână stătuse în fața mea, în cadrul acestei uși, ca și când ar fi locuit acolo, dar acum locul său fusese luat de mama.

Pleacă de-aici, îmi vine să-i spun, locul tău nu mai e aici, aici e locul lui, al lui, iar ea spune surprinsă, nu ești la universitate, iar eu spun, ba da, într-acolo mă îndrept, doar c-am uitat să-mi iau haina și mi se pare frig, iar ea aleargă la dulap și scoate de-acolo o jachetă demodată și veche, aruncând o privire suspicioasă către vremea însorită de-afară, ești sigură că nu-ți va fi prea cald? Iar eu zic, nu, e frig afară, ea ridică din umeri și mă servește cu cafea, ne așezăm în bucătărie și eu spun ca din întâmplare, l-am întâlnit în oraș pe prietenul vostru, Arie Even, cu fiica lui, dar ea are grijă să mă corecteze, prietenul tatălui tău, și mă lămurește imediat, dar nu are nici o fiică, nu are copii. Eu încerc dezamăgită, atunci, din câte se pare, cu soția lui, cum arată soția lui? O franțuzoaică bătrână, rostește mama pe un ton triumfător, n-am mai văzut-o de ani de zile, dar unele lucruri, de exemplu vârsta, sunt ireversibile. Nici măcar nu încearcă să-și ascundă fericirea la gândul că există un moment în viață în care vor ajunge atât ea, care își neglijase cu încăpățânare aspectul fizic, cât și franțuzoaicele răsfățate, un punct din care nu mai ai cale de întoarcere.

De ce nu au copii? întreb eu printre degetele care-i înconjuraseră mădularul întărit, iar mama spune scurt, probleme, dar ce te interesează pe tine?

Probleme cu ea sau probleme cu el, m-am încăpățânat eu, iar ea mi-a răspuns, cu el, dar ce importanță are? Deja nu mai am timp să beau cafeaua, mă răzbun eu, îmi începe cursul despre Cabala, îmi înșfac jacheta și fug de-acolo către ziua care crescuse și dospise, îmbujorată la aflarea veștii că nu e nici fiica, nici soția lui, ci pur și simplu iubita lui, intimitatea dintre ei era evidentă, apoi mă îndrept spre casă, văd cum clădirile se prăfuiesc, îmbătrânesc, pe măsură ce eu mă apropii, chiar și oamenii par a fi unii noi, mămici tinere țin cu o mână un cărucior, iar cu cealaltă, un copilaș care plânge, mă gândesc la sterilitatea lui, mă gândesc la ea cu atâta seriozitate, încât încep s-o percep ca pe o entitate de sine stătătoare, iată-l pe el și iată sterilitatea lui, goală și concavă și denivelată ca luna, cu cât e el mai plin, cu atât e ea mai goală, râde de el, își bate joc de el, cât valorează mădularul lui în chilotul negru, de vreme ce nu e capabil să împlinească rolul căruia i-a fost destinat, iar acasă mă urc direct în pat, ca și când aș fi bolnavă, dar nici acolo nu mă liniștesc, un sentiment apăsător, prevestitor de dezastru acoperă ferestrele mici asemenea unei draperii, mă apropii de ele, aud cum un animal micuț și înfometat mă rontăie pe dinăuntru, apoi îmi spun, așteaptă, așteaptă, dar nu știu ce anume, următoarea lecție despre Cabala? Să se usuce rufele pe care le întinsesem de dimineață? Să scadă temperatura? Ziua cea mai scurtă? Ziua cea mai lungă? Și pentru că nu mai puteam să aștept, am luat telefonul și am format cifrele acelea care mi se învârteau prin cap.

Deja aproape că renunțasem, mă prăbușisem din nou pe pat, în clipa în care a răspuns, după ce telefonul a țârâit de cel puțin zece ori, cu o voce ciudată, de dandy, cu un accent parizian puternic, tonul îi era ferm și posac, iar eu am întrebat, te-am trezit? Și el mi-a răspuns, nu, apoi a respirat adânc, te deranjez cumva, apoi mi-am mușcat limba și am spus, sunt Yaarah, și el a spus, știu, apoi a tăcut. Nu voiam decât să-ți spun că i-am transmis tatei ce m-ai rugat, am bâiguit eu, iar el mi-a

spus, minunat, mulțumesc, după care a tăcut din nou, și eu nu mai știam ce anume aș fi putut adăuga, dar nu acceptam ca el să închidă, așa c-am zis, pur și simplu, nu închide, iar el a întrebat, de ce, și eu am spus, nu știu, și el a întrebat, ce vrei, iar eu am zis, să te văd, dar el nu m-a slăbit, de ce, și am spus din nou, nu știu, el a râs, sunt prea multe lucruri pe care nu le știi, am început să râd împreună cu el, dar hohotul meu a fost întrerupt de tonul lui autoritar, sunt ocupat acum, iar eu am spus, atunci, când vei fi liber, el a tăcut o clipă, ca și când ar fi căzut pe gânduri, bine, să fii aici în jumătate de oră, apoi mi-a spus numele străzii și numărul casei, ca și când ar fi comandat un taxi.

Imediat a început să-mi pară rău că nu cumpărasem rochia aceea, pentru că nici unul dintre lucrurile pe care le am în dulap nu e la fel de elegant ca pantalonii galbeni ai fetei cu port-țigaretul, cu jacheta ei asortată, de culoarea mierii, în cele din urmă mi-am pus o pereche de pantaloni strâmți și o cămașă în carouri negre, mi-am pus o agrafă poleită în păr, iar cu un creion negru, am scos în evidență conturul ochilor mei albaștri, eram destul de mulțumită, apoi am văzut că și șoferul taxiului era mulțumit, imediat ce-am intrat, m-a întrebat, căsătorită? Iar eu am spus, da, sigur că da, iar el a suspinat, ca și când i-aș fi frânt inima, dar și-a revenit și a întrebat, de câți ani, și eu am zis, de mulți, aproape cinci. Aha, atunci a venit vremea pentru ceva nou, a prins el din nou curaj, dar eu i-am întors-o, ce vrei să spui, îmi iubesc soțul, lumina inunda iertător interiorul taxiului, iar eu mă simțeam ridicol să fac asemenea declarații în asemenea circumstanțe, dar trebuia să aud aceste cuvinte și el a șoptit, gura lui emana un miros urât, e posibil să iubești două persoane, arătând apoi spre inima lui, care se frânsese cu numai o clipă în urmă, avem o inimă mare. A mea e atât de mică, am spus eu, iar el a izbucnit în râs, așa ți se pare ție, ai fi uimită să afli cât de mult se poate întinde, credeai că doar mădularul se întinde? Eu deja renunțasem la conversație și încercam să privesc afară, la străzile care se deschideau în fața mea și apoi dispăreau, iar în fața unei clădiri mici și bine îngrijite

de la capătul străzii s-a oprit, iar mâna i s-a odihnit din nou în dreptul inimii, în semn de despărțire.

O plantă agățătoare cu frunze dese acoperea clădirea ca o blană, iar în clipa în care m-am apropiat, am observat zeci de albine zumzăind vesele printre frunze. Iată, acesta este semnul, mi-am spus eu, acesta este semnul că trebuie să fugi de-aici, fiindcă tot timpul îmi fusese frică de acele de albină, dar albinele nu au nimic împotriva mea, numai că e deja prea târziu, deja încep să am îndoieli, întorc spatele clădirii, dar imaginea lumii, imaginea lumii fără clădirea aceea era atât de familiară și lipsită de sens, case luminoase cu grădini micuțe, urbane, care au nevoie de mult prea multă apă, cu copaci ale căror nume le voi uita întotdeauna, cu apartamente care se murdăresc și apoi sunt curățate, fără încetare, cutii poștale care se umplu și se golesc, fără întrerupere, tot motorul acesta uriaș pe care nici o înțepătură de albină nu-l va opri, totul îmi pare atât de trist și lipsit de speranță fără această clădire îngrijită, pe care plantele agățătoare o acoperă ca o blană, înăuntrul căreia zumzăie zeci de albine, m-am învârtit din nou în jurul ei, apoi, cu pași ezitanți, am intrat în casa scărilor.

El avusese vreme, mie nici măcar nu-mi dăduse timp să fac un duș, abia după ce am sunat de două ori, ușa s-a deschis, iar el m-a condus în tăcere în salonul mare, foarte elegant, cu pereții acoperiți de tablouri și podeaua acoperită de covoare, încât aveam impresia că podeaua este o reflectare a pereților sau invers. Era îmbrăcat cu pantalonii aceia maro, noi, și cămașa cea nouă, dar tocmai noutatea lor îi scotea în evidență bătrânețea, părea deodată foarte bătrân, mult mai bătrân decât tata, cu ridurile adânci de pe obraji și de pe frunte, asemenea unor cicatrici, cu părul mai mult alb decât argintiu, mai mult rar decât des, cu pungi fumurii sub ochi. ~~E interesant cum,~~ în casele lor, oamenii arată așa cum sunt ei de fapt, ~~numai afară~~ sunt schimbați de cine știe ce lumină, mă gândeam eu ușurată, așezându-mă pe canapeaua deschisă la culoare, liniștită deodată în fața bătrâneții care îl atacase cu unghiile ei de prădătoare, ca și când el ar fi urmat să moară peste puțină vreme, sub privirile mele, încetând să mă mai hărțuiască. Fără rușine, mi-am

înfipt privirile în buzunarul stâng al cămășii sale, în spatele căruia se zbătea inima lui obosită, cu ultimele puteri. Tot felul de organe interne se comprimau înaintea ochilor mei, ascunse îndărătul buzunarului, roșietice-albăstrui, amintind de interiorul organelor genitale, dezgustătoare, așa cum văzusem în copilărie, la măcelăriile de modă veche unde mă târa mama. O trăgeam de mânecă, mami, hai să plecăm de-aici, dar laolaltă cu dezgustul simțeam cum crește în mine o dorință arzătoare, tristă și întunecată, la vederea butucului pe care rămâneau bucățele de carne vie.

Agățată de buzunarul său care urca și cobora, încercam să-mi armonizez ritmul respirației cu al lui, verificând cât de gravă era situația, poate chiar să-i prind ultima suflare, așa cum prindem un val, dar buzunarul se trezește deodată, iar el stă deasupra mea, ce vrei să bei, Yaarah, iar eu, pe un ton gutural, răspund, nu mi-e sete, mă simt deodată liberă, fericită, nu, nu mi-e sete și nu mi-e foame, n-am nevoie de nimic de la el și chiar nu mă interesează cine e fata aceea cu portțigaretul și nici ce-au făcut după ce-au ieșit din magazin, ce legătură am eu cu el, mă ridic repede de pe canapeaua confortabilă, ce legătură am eu cu el, acasă, trebuie să mă întorc acasă, la Yoni și la teza pe care trebuie s-o predau până la sfârșitul anului.

Iartă-mă, i-am spus eu pe un ton hotărât, cuprinsă brusc de fericire, n-ar fi trebuit să vin aici, nici nu știu de ce anume am venit, tu ai viața ta, iar eu pe-a mea, nu au nici un punct comun, nici nu trebuie să aibă.

El s-a retras o clipă, m-a privit tulburat, dar nu surprins, conducându-mă tăcut spre ușă, dar cu o secundă înainte de-a o deschide a spus încet, ca pentru sine, ciudat, credeam că faci parte dintre cele care trebuie să primească imediat orice-și doresc, și pare că e mult mai tulburat de greșeala lui decât de plecarea mea atât de grabnică, însă eu am mușcat momeala și am întrebat repede, ce-mi doresc eu? De unde știi ce-mi doresc eu?

El mi-a luat mâna ca în magazin, cu naturalețe, cu un gest obosit chiar, punând-o pe șlițul pantalonilor săi, și a spus, pentru asta ai venit aici, apăsând-o cu putere, acum poți pleca, mai

ai la dispoziție câteva minute ca să pleci, după care vei primi ceea ce cauți, iar eu m-am uitat la ceas, de parcă ar fi fost o chestiune de timp, dar din pricina încordării n-am văzut nimic și am șoptit, am gâtul uscat, ce sugerezi? E alegerea ta, mi-a zis el, iar eu am întrebat, dar tu ce vrei, și el a spus, mie mi-e complet indiferent, tu ești cea care-a venit la mine, nu invers, cu toate astea, și-a desfăcut încet cureaua maro. Mă simțeam slăbită, incapabilă să mai fac un pas, nici înspre cameră, nici afară și, într-adevăr, nici n-aveam vreun motiv să mă mișc, pentru că m-a întors brusc cu spatele la el și cu fața spre ușă, cu mâinile ridicate, lipite de ușă, cu degetele răsfirate, ca și când aș fi fost luată prizonieră, pantalonii îmi strâng genunchii, iar mădularul lui întărit mă lipește deodată de ușă, fără să mă atâte nici măcar cu degetul mic, iar în tot acest timp vocea lui dură, groasă, mă întreabă cu indiferență, fără semnul întrebării, informându-mă, mai mult, îți place, îți place, poate că nici măcar pe mine nu mă informează, ci spațiul acela gol al casei, cu voce tare, îndeplinind parcă un protocol invizibil, îți place, îți place, îți place.

Saliva mea se întindea pe ușă ca mucusul unui melc, transparentă și lipicioasă, iar pe obraji simțeam așchiile neșlefuite. În spatele meu se retrăgea mădularul acela arogant și auzeam cum se ascundea repede în vizuina lui, cum era tras fermoarul, punându-l la adăpost. Cu mare greutate am reușit să-mi întorc fața spre el, gâtul meu era înțepenit de discrepanța dintre intimitatea care ar fi putut să se creeze și alienarea lui totală, o alienare care nu-și avea locul într-o astfel de situație, când sămânța lui sterilă fusese depusă înăuntrul meu, iar eu sunt stânjenită ca o fetiță care a făcut pipi pe ea, iar el nu-mi întinde nici o bucată de hârtie, nici un șervețel, și mie mi-e rușine să întreb unde e toaleta, ca să nu pășesc în felul ăsta înăuntrul ei, cu pantalonii în vine, așa că mi-i ridic, pur și simplu, chiloții absorb tot lichidul, apoi șoptesc răgușit, acum mi-e sete.

Ce vrei să bei, întreabă el, fața lui e lipsită de orice expresie, e politicos, dar nu drăguț, ca și când ar fi supărat pe mine, iar eu spun, cafea, și el, cu politețe reținută, soția mea se întoarce în curând, ar fi de preferat ceva mai rapid, apoi se întoarce cu

un pahar de suc de portocale, eu beau încet, ca să trag de timp, înghit furioasă lichidul, acum se presupune că ar trebui să fim mai apropiați, atunci de ce e chiar mai înstrăinat decât înainte, Yoni se agață întotdeauna de mine după ce facem sex, dar în cazul ăsta, nu există nici măcar o brumă de apropiere. Cuprins de o nerăbdare crescândă, așteaptă să termin de băut, asemenea unui negustor care așteaptă să-și închidă prăvălia, eu îi întind cana goală, iar el se grăbește s-o ducă la bucătărie, după care îmi spune din nou, soția mea se întoarce în curând de la serviciu, iar eu șoptesc, da, plec imediat, încerc să mă adun, încerc să storc puțină căldură din ochii aceia întunecați, dar ei sunt cât se poate de reci, nu mă pot stăpâni și întreb, cine era tânăra aceea cu portțigaretul, iar el îmi răspunde repede, nepoata soției mele, de la Paris, de ce? Ca și când n-ar avea nimic de ascuns, iar eu spun, uite-așa, și el zice, aha, ca pentru a încheia conversația și a-și lua la revedere, apoi deschide ușa, care nici măcar nu fusese încuiată, și-mi spune amabil, salutări acasă, iar eu zic, mulțumesc, pășesc afară, iar cheia se învârte în broască, abia acum s-a sinchisit să încuie.

Încet, încet, am coborât scările înguste, clătinându-mă ca un copil care face primii pași, fără stabilitate, dar și fără sentimentul acela de mândrie al copilului, și dintr-odată simt lovitura orbitoare a luminii, nu mai văd nimic din pricina soarelui puternic de după-amiază, speriată, mă așez pe o treaptă, complet indiferentă la albine, cu capul pe genunchi, cu ochii închiși, simt că intru-n pământ și-mi repet încontinuu, ce-ai făcut, ce faci, ce vei face, ca la o lecție de conjugarea verbelor, ce-ai făcut, ce vei face, ce faci, apoi am auzit o mașină oprind lângă mine și începând să claxoneze, sigur s-a întors soția lui și-l claxonează acum să coboare, s-o ajute cu plasele de cumpărături, trebuie să dispar de-aici, cu mare greutate am reușit să mă ridic, cineva s-a apropiat de mine și m-a ajutat, iar eu am observat uimită că era șoferul de taxi; și el a zis, eram în trecere pe-aici și am venit să văd dacă nu cumva ai nevoie de un taxi înapoi spre casă, eram atât de fericită să-l văd, ca și când ar fi fost salvatorul meu. Mi-a deschis ușa, m-a așezat cu blândețe pe banchetă și a întrebat, ce s-a întâmplat, iar eu am spus, nu

mă simt bine, iar el a zis, dar acum jumătate de oră te simţeai minunat, o fată ca tine n-ar trebui să umble pe străzi, ar trebui să stea acasă, cine te vrea, să vină la tine, eu am început să plâng, mă legănam înainte şi-napoi, ca într-o rugăciune sălbatică, dar el a continuat, o să fie bine, nu-ţi face griji, iar în cele din urmă a tras concluzia, ca şi când ar fi gândit cu voce tare, poate că inima ta e încă, într-adevăr, mică, la fel ca inima unui prunc, apoi a pus o mână pe genunchiul meu, încercând să mă liniştească, nu-ţi face griji, o să crească, de încheietură avea agăţată o brăţară groasă de aur care mă orbea cu strălucirea ei, am închis ochii îndurerată, dar chiar şi aşa vedeam cum se umfla inima lui sub cămaşă, asemenea unui sân cald plin de lapte, plin de bune intenţii.

În dormitorul întunecos, orbirea mea începe să se vindece, dar din când în când mă zguduie noi fiori, încerc să mă ascund în pat ca să mă liniştesc, dar nu reuşesc să ajung pe partea lui Yoni, ca şi când acolo ar fi apărut deodată un zid, zidul trădării mele. Întotdeauna existaseră diverse neînţelegeri între partea mea de pat şi partea lui, divergenţe de opinii, tensiuni, jigniri, dar nici o trădare, simt cum patul se rupe în două, încerc să întind mâna către partea lui de pat, însă zidul mă opreşte, încep din nou să plâng, ce-ai făcut, ce-ai făcut, pentru că nici chiar în clipele în care nu-l mai puteam suporta, în care nu mai suportam viaţa noastră împreună, nu mă gândisem că-l voi înşela, fiindcă atâta vreme cât între noi mai exista iubire, împărtăşeam acelaşi destin, iar a-l trăda pe el era ca şi cum mi-aş fi trădat propriul destin. Adesea mă trezeam visând la o altă viaţă, dar o făceam aşa cum ai visa la un miracol, ceva supraomenesc, ceva ce nu stă în puterile mele şi nici nu pot controla, iar acum visul meu se întoarce cu susul în jos şi mă loveşte, iar eu nu ştiu cum să-l potolesc, voi face la fel cum am făcut cu pisica, voi nega mereu, iar în cele din urmă adevărul se va resorbi în minciună, dar acum lucrul ăsta nu mă mai linişteşte, pentru că pisica Shirei e moartă, în vreme ce Arie Even trăieşte, iar atâta vreme cât el va fi în viaţă, şi trădarea mea va trăi, la fel şi umilinţa, la fel şi dragostea care urcă în mine asemenea bilei, amară şi verde, da, de ce să neg, asta e întrebarea.

Capitolul trei

Încă o dată, jur, o singură dată, care o va șterge pe cea de dinainte, care va transforma umilința în victorie, cum aș putea trăi cu amintirea mâinilor mele ridicate și lipite de ușă, agățate de cuierul rece de fier, oricum nu are nici o importanță dacă înșeli o singură dată sau de două ori, cele două păcate vor fi apoi închise în aceeași cușcă și, de vreme ce am făcut-o deja o dată, măcar să rămân cu o amintire dulce, nu una amară și sufocantă, asta îmi repetam eu în timp ce corectam exercițiile studenților de la clasele de începători, în timp ce mă luptam cu cărțile din bibliotecă, în fața chipului rotund al lui Yoni, în fața spatelui său întors, în timpul nopților.

Hai să lăsăm lucrurile așa, mi-a spus el atunci când am sunat, în cele din urmă, tremurând de emoție. Cum adică așa, am întrebat eu, iar el a spus, așa, așa cum sunt, iar eu am zis, dar trebuie să te văd, și el a zis, crede-mă, Yaarah, e mult mai bine să lăsăm lucrurile așa cum sunt.

Dar ce înseamnă asta, să mă plimb toată ziua cu un singur gând în minte, un gând care se lipește de creier și nu-i mai dă pace, care uneori îl sfredelește și alteori ciocăne fără oprire, care uneori imploră și doar pentru scurtă vreme se ascunde, iar atunci eu răsuflu ușurată, până când se năpustește asupra mea asemenea unui vânt iscat din senin, asemenea unui viscol trezit pe neașteptate, umed, înfometat, deschizând brusc ferestrele, suflându-mi batjocoritor în ceafă, iar Yoni spune, dar pe vremuri îți plăcea iarna, iar eu mă enervez, ei bine, acum o urăsc, ce vrei, n-am voie să-mi schimb gusturile, de la douăzeci de ani și până mor trebuie să rămân aceeași, iar ochii lui spun, dar pe vremuri mă iubeai, mă iubeai, mă iubeai.

Cum aș putea să-l văd din nou? Am impresia că numai văzându-l din nou mă voi putea elibera de el, așa că mă plimb aiurea prin oraș, trec pe lângă magazinul de haine, manechinul poartă o haină groasă de lână, urc iar și iar scările spre apartamentul părinților mei, dau buzna cu inima cât un purice în salonul întunecat, cât de relaxat stătea în fotoliul acela mare, întreținându-l cu naturalețe pe tatăl meu cel chircit, umplând camera cu fumul său, cât de ușor fusese să-l întâlnesc din întâmplare, fără efort, fără nici un plan, iar acum pare ceva de domeniul fantasticului, fără speranță, niciodată nu va mai urca treptele acestea umede, niciodată nu va mai păși prin fața oglinzii aceleia strălucitoare, privindu-și cu vanitate reflecția.

Într-o noapte am început să cred că totul o să se rezolve și eram aproape fericită. Am înțeles că cel care trebuia să intervină era chiar tatăl meu și nu era vorba despre un act de curaj, ci pur și simplu despre sfârșitul vieții, pe scurt, despre moarte. Dacă el va muri, Arie sigur va veni la înmormântare, iar eu voi plânge pe umărul său, mă voi lipi de el ca și când ar fi noul meu tată și nu va putea să mă îndepărteze. Întrebarea este ce va spune tata despre acest lucru, de-acum totul depinde doar de bunăvoința lui. Mâine-dimineață voi sta înaintea lui și-l voi întreba, tată, a venit clipa adevărului, cât de mult valorează pentru tine fericirea mea? Sau poate voi spune, tată, mi-a devenit clar faptul că, în acest punct al vieții mele și în aceste circumstanțe, moartea ta m-ar ajuta infinit mai mult decât dacă ai continua să trăiești, poate te consolează faptul că există și situații mult mai grave, am prietene pe care nici măcar moartea părinților nu le mai poate salva, imaginează-ți cât sunt de pierdute.

Și așa avea aproape șaizeci de ani, tata, și nu știam nici cât de dragă îi e viața, nici cât e de atașat de ea, dacă era cazul. Vorbea foarte mult despre trecut, asta-i adevărat, chiar fără încetare, dar foarte rar se referea la viitor. Nu avea nici un plan de viitor, din câte știam, și chiar dac-ar fi avut, ar fi fost menit eșecului.

Dar ceea ce pare minunat noaptea e contrazis de lumina zilei, poate că și viceversa. Când m-am așezat dinaintea chipului său blând și frământat de griji, eram pregătită să-l arunc

în ghearele unei boli incurabile, silindu-l în felul acesta să-şi cheme de urgenţă prietenul. Atunci inima mea va fi sfâşiată de datoria fiicei devotate, pe umerii căreia se sprijină întreaga familie, iar când el va veni, sigur va veni în cele din urmă, îi voi spune, tata a întrebat de tine, tata voia să te vadă, iar el se va înspăimânta la gândul celor petrecute. Am venit prea târziu, va întreba el speriat, iar eu îl voi linişti, nu, încă nu.

Ce mai face prietenul tău Arie Even? l-am întrebat, iar el a spus, foarte bine, chiar ieri am vorbit cu el. Poate-l invitaţi împreună cu soţia la cină, i-am sugerat eu, dar imediat am auzit-o pe mama protestând din bucătărie, asta mai lipsea, butea aia umflată.

Vezi cum vorbeşti despre cel mai bun prieten al meu, se enervează tata.

Dacă ţi-e prieten atât de bun, unde-a fost atâţia ani? De ce n-a ţinut legătura cu tine? Ea se năpusteşte afară din bucătărie, oprindu-se în faţa lui cu o mutră acră.

Tu şi contabilizările tale, strigă el, eu nu le ţin astfel de evidenţe prietenilor mei.

Pentru că eşti naiv, în cel mai bun caz, ca să nu spun idiot.

Nici măcar n-au simţit când am plecat, cufundaţi în ritualul lor bolnăvicios, am început să merg, învăţ drumul bucată cu bucată, câţi paşi sunt cu exactitate între mine şi el, câte semafoare, câte băcănii, câte tarabe cu fructe şi legume, câte farmacii, câte treceri de pietoni, iar în minte desenez harta distanţelor, a realităţilor urbane de zi cu zi şi, împreună cu ele, o altă lume, cu totul nouă. Niciodată nu mai privisem băcăniile în felul acesta, plin de semnificaţie şi forţă, de mister şi căldură, trecerile de pietoni marcate cu paşi fosforescenţi, semafoare roşii ca focul, paşii mei, niciodată nu ştiusem cum e să păşeşti în timp ce picioarele tale se aleargă unul pe altul ca nişte animale de pradă şi simţeam o imensă surpriză, ca în faţa unui miracol, ca şi când aş fi fost o statuie care începea să se mişte.

M-am oprit abia în faţa uşii lui, în faţa plăcuţei lucioase, dreptunghiulare, lipite de ea pe partea din afară, cam în acelaşi loc în care stătuse fruntea mea, pe partea dinspre interior, aveam impresia că aşchiile ei râd de mine, mă gândeam la felul

în care îmi absorbiseră suspinele în lemnul lor dens, iar acum se dezic de mine, poate că soția lui le aude și ea, îi gâdilă urechile, și nici măcar nu știu dacă o invidiez sau mi-e milă de ea. E atât de ușor înșelată, dar îl și câștigă atât de ușor, poate să-l vadă în orice loc din casă, nefiind silită să aștepte în fața ușii sau să caute pretexte.

Dar nici eu nu aveam nevoie de pretexte, pentru că fața lui era foarte drăgălașă, părea fericit să mă vadă, așa c-a spus, îți sunt dator cu o cafea, nu? Eu am încuviințat plină de entuziasm, ca și când mi-ar fi oferit cel puțin nectarul zeilor. Nu-mi place să rămân dator, mi-a spus el și imediat s-a îndreptat spre bucătărie, eu m-am târât încet în urma lui către bucătăria splendidă, orbitoare, cum de soarele acela slab, de iarnă, reușea să lumineze atât de puternic, mișcările lui erau pline de voioșie, eu rămăsesem surprinsă, dacă era cu adevărat fericit să mă vadă, de ce încercase să mă îndepărteze, de ce-mi spusese să lăsăm lucrurile așa, ca și când ar fi vrut să-mi testeze intuiția, voința, iar acum, că trecusem testul, el era mulțumit ca un profesor de elevul său favorit, aproape mândru. Mi-a întins cafeaua într-o cană albăstruie, luminată și ea de soare, apoi a căscat, sunt mort, în dimineața asta m-am întors din străinătate. Serios? Eram surprinsă. Unde-ai fost? El a spus, în Franța, în principal, iar eu am întrebat, în excursie? El a râs, ce excursie, la muncă, apoi mi-am amintit că mama îmi spusese că era implicat în tot felul de afaceri necurate, așa c-am întrebat, ce fel de muncă, iar el a zis, munca de jos, apoi a râs, ajutată de puțin creier, a spus arătând spre capul său mare, acoperit de păr cenușiu și ud, din câte se părea, tocmai ieșise de sub duș, apoi a căscat din nou. Era ceva exagerat în căscatul acela, aveam impresia că totul era o invenție, pentru că pur și simplu se simțea jenat de faptul că-l găsisem din nou acasă dimineața, după ce dormise până târziu, apoi mi-am amintit cum tata îmi spusese că vorbise cu el ieri, așa că nu m-am putut abține și am întrebat, ai mai vorbit cu tata, iar el mi-a spus, nu, chiar nu, o să-l sun azi, ca să aflu dacă are vreun răspuns pentru mine, apoi m-am gândit, ce se petrece aici, unul dintre ei minte. Am încercat să ghicesc cine-ar avea motivul cel mai puternic să mintă, Arie voia să lase

impresia că fusese plecat în străinătate, iar tata voia s-o enerveze pe mama, să-i arate că țineau legătura, iar întrebarea era pe care dintre ei să-l crezi, apoi, ca pentru a-și întări spusele, a scos din dulap o ciocolată, direct din *duty free*, și i-a desfăcut cu mare atenție ambalajul. Și cum a fost, am întrebat eu, iar el a spus, greu, făcând o mutră serioasă, de om important, apoi m-am întrebat de ce anume în casa lui e mult mai puțin atrăgător decât în mintea mea, în clipa în care se-așază pare un tigru domesticit, zâmbind ca o gazdă politicoasă, sorbind cu plăcere din cana în care își turnase și lui cafea, e bună, suspină cu o mulțumire pe care nu și-o manifestă în timp ce facem sex, își aprinde o țigară, iar fumul începe să danseze în jurul nostru, în timp ce încordarea mea se risipește în fața bunei lui dispoziții. Eu ling ciocolata amăruie și-l privesc cu sfială, deoarece încă nu există nici un fel de apropiere între noi, nici un fel de intimitate, trupul lui îmi e complet străin, e un mister pentru mine, chiar și când e fericit, intimitatea întârzie să apară între noi, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, absolut nimic și pare că nici nu se va întâmpla nimic niciodată, niciodată nu voi simți ființa lui invadându-mă în felul acela neplăcut, de ce să neg, numai plăcut nu fusese.

Tu ce mai faci, întreabă el, iar eu mă simt stânjenită, nimic, în fond, ce legătură am eu cu el, ce am eu de spus unui bărbat complet străin, nici n-aș ști cu ce să încep, iar el întreabă, cum au fost pentru tine ultimele săptămâni, eu mă gândeam la zilele acelea chinuitoare, pline de temeri, care se scurseseră atât de încet, la mușcăturile umilinței, la remușcări, la dorința arzătoare, dintr-odată totul îmi pare a fi un coșmar fără sfârșit și fără sens, asemenea unei boli de care ți-e rușine după ce te-ai însănătoșit, așa că spun, grele, la fel de grele precum călătoria lui, încerc chiar să-i imit mutra serioasă, de om important. De ce, ce anume a fost atât de greu, întreabă el cu o naivitate sinceră, ca și cum n-ar fi avut nici o legătură cu toate astea, dar aveam în permanență senzația că toate întrebările duc undeva, nu sunt întâmplătoare, așa cum nici satisfacția pe care o afișase când intrasem nu fusese întâmplătoare, iar eu zic, știi de ce, și el spune, n-am nici cea mai vagă idee, iar eu șoptesc, pentru

că te-am dorit. Pe mine? El zâmbește surprins, serios? Iar eu zic, da, pe tine, apoi revin, mi-a fost greu, pentru că pur și simplu nu știam cum să descriu ce mi se întâmplă, totul suna atât de prost în bucătăria aceea luminată, iar el întreabă, dar de ce, și eu șoptesc, folosindu-mă de un clișeu, pentru că te iubesc, dar el zâmbește din nou, ca un profesor care a reușit, încetul cu încetul, să smulgă de la eleva sa răspunsul corect, apoi întreabă, de ce? Ce anume iubești la mine? Aveam sentimentul că acesta era punctul spre care escaladase întreaga conversație.

Ce anume iubesc la el? Nici măcar nu-l cunosc, ce-aș putea iubi la el, cu toate astea, dac-am apucat să spun ceea ce spusesem, eram nevoită să-mi susțin afirmațiile, dar răspunsul meu nu făcea decât să întârzie, iar cu cât întârzia mai mult, cu atât situația devenea mai stânjenitoare și eu eram impresionată de faptul că el aștepta, în cele din urmă am bâlbâit, nu știu, nu există un lucru anume pe care să-l iubesc la tine, cu toate astea, știu că te iubesc.

Atunci cum mă poți iubi, pare dezamăgit, e aproape agresiv, nu e decât o declarație nefondată.

Ce vrei să spui, mă simțeam încolțită, pur și simplu nu te cunosc îndeajuns, dar adesea dragostea precedă cunoașterea, și imediat am știut că nu fac decât să rostesc niște clișee, pentru că aceasta nu este dragoste, de unde și până unde să fie dragoste, iar atunci el a spus, ca pedeapsă pentru răspunsul meu vag, trebuie să plec. Nu, nu pleca, am izbucnit eu într-un țipăt isteric, ca și cum lumea mea s-ar fi prăbușit din nou dacă pleca acum, el s-a îndreptat de spate și a spus, vezi tu, Yaarah, nu ești destul de precaută și, pe cât ești de predispusă la a face declarații nefondate, pe atât ești de atrasă spre lucruri nesăbuite, lucruri ale căror consecințe nu ești în stare să ți le asumi. Viața adevărată cere brațe puternice, cu care tu nu ești deocamdată pregătită să lupți, între timp, rămâi cu viața pe care-o ai deja. Ascultă-mă, nu trebuie să lași nici un obstacol să-ți taie calea, dar eu, sufocată de dorința de a nega, de unde să știu cum fac distincția între un obstacol și adevărata mea cale? Iar el a spus, cred că știm, pur și simplu, toți cei care greșesc

știu din capul locului că sunt pe cale să facă o greșeală, dar nu se pot abține. Probabil că surpriza e dată doar de amploarea greșelii.

Dar cuvintele acestea responsabile nu aveau nimic de-a face cu mâna sa măslinie, cu degete lungi, care și-a făcut loc pe genunchiul meu, iar eu i-am mângâiat degetele pe rând, nu îndrăznească să le ating pe toate odată, apoi i le-am împins mai sus, pe sub fustă, dar acolo s-au oprit, nu în punctul în care-aș fi dorit, ci aproape, atât de aproape, încât în fiecare secundă simțeam că-l vor atinge, iar din pricina emoției nu mi-am putut termina cafeaua, tot timpul m-am gândit la degetele acelea lungi care se luptau la poarta trupului meu. ·

Dar și-a retras brusc mâna, ca și cum ar fi fost înțepat de o insectă, și s-a uitat la ceas în chip ostentativ, era un ceas uriaș, negru, fără cifre, cu limbi transparente, mi se părea imposibil să vezi cât e ceasul, dar asta nu vestea nimic bun, el s-a ridicat repede, trebuie s-o iau din loc, deja sunt în întârziere, dar eu nu puteam renunța, mă gândeam în permanență în ce chip aș putea să-l opresc, iar în cele din urmă am spus, trebuie să merg la baie, iar el mi-a arătat ușa, nerăbdător, m-am așezat pe closet îmbrăcată, cum aș putea oare să preiau controlul, m-am spălat pe mâini în fața oglinzii, iar dintr-odată am observat pe chiuvetă un fir de păr roșcat, drept și moale, care aluneca spre scurgere împins de jetul de apă, am reușit să-l prind cu o clipă înainte de a fi înghițit de gâtlejul chiuvetei, apoi l-am studiat cu infinită atenție, până ce n-am mai avut nici o îndoială de unde anume provenea. În fața ochilor mei, în oglinda din stânga, am văzut iar tunsoarea perfectă, îngrijită, după care am privit în jurul meu cu suspiciune, ca și când dintr-o clipă în alta ar fi urmat să se năpustească asupra mea nepoata aceea misterioasă și, într-adevăr, pe pereții căzii am mai găsit un fir, de data asta ondulat, un fir de păr pubian mult mai închis la culoare, și m-am gândit, ce vrea să însemne asta, că locuiește aici? Împreună cu el și cu soția lui? Timp de o clipă, gândul ăsta m-a liniștit, pentru că, din câte se părea, chiar făcea parte din familie, dar ceva încă îmi părea dubios, pentru a-mi pregăti lovitura, mi-am smuls un fir de păr de pe cap și l-am așezat alături de firul de

pe chiuvetă, însă nici firul acela ondulat nu trebuia lăsat singur, așa c-am pus lângă el unul de-al meu și, imediat, m-a frapat asemănarea.

Când am ieșit, el părea mult mai liniștit și a spus, m-au sunat ca să reprogrameze întâlnirea, mai am la dispoziție câteva minute, și atunci mi-a părut rău că pierdusem timp prețios în baie, eram totuși puțin surprinsă, pentru că nu auzisem telefonul, apoi m-am așezat lângă cana aceea albăstruie, cafeaua era deja rece, fața lui inexpresivă s-a apropiat de a mea și mă gândeam, ce facem, ce facem, însă în clipa aceea el a întrebat, ce-ți dorești tu, mai exact? Eu, dinăuntrul neliniștii mele, am spus, dar tu? N-ai nici o dorință anume? Și el a zis, am, dar n-are nici o legătură cu tine, tu ești atât de înfometată, iar eu, atât de sătul. Am lăsat imediat bomboana de ciocolată, încercând să neg vorbele lui, dar știam că are dreptate, simțisem foamea aceasta rozându-mă pe dinăuntru, acesta era cuvântul, foame, nu dorință, pentru că dorință este un cuvânt mult prea blând, pentru că cel înfometat mănâncă tot ce prinde, apoi el și-a privit mâinile, și-a studiat unghiile îngrijite, iar eu îi priveam mâinile și mă gândeam cum anume le-aș putea readuce pe trupul meu, apoi l-am auzit rostind pe un ton oficial, nu vreau să mă culc cu tine astăzi, Yaarah, iar eu, surprinsă, am întrebat de ce, și el a spus, pentru că m-am culcat deja cu o altă femeie, cu seriozitate și hotărâre, ca și cum mi-ar fi comunicat, am mâncat deja astăzi carne roșie, iar medicul nu-mi recomandă de mai multe ori pe zi. Cum, am întrebat eu, iar el a zis, nu mă culc în aceeași zi cu două femei, e o regulă, dar în tot acest timp eu speram că glumește, că imediat va izbucni într-un hohot plăcut și eliberator, dar acest lucru nu s-a întâmplat și, în cele din urmă, din pricina încordării, eu am fost cea care a început să râdă, nu era chiar un hohot plăcut și eliberator, iar el m-a întrebat ce anume e de râs și eu am spus, absolut nimic, apoi am încercat să mă liniștesc, pentru că nu era nimic amuzant, ba din contră, și am zis, înseamnă că trebuie să te prind la o oră mult mai matinală, dacă cel care ajunge primul e câștigător, sau poate fixăm ora dinainte. N-a gustat umorul meu sec și mi-a spus cu răceală, hai să lăsăm lucrurile așa, nu voiam decât să te scutesc de neplăceri,

dar din câte se părea, eu nu eram dispusă să evit neplăcerile, ambiționându-mă să desființez acea regulă pe care și-o impusese, așa c-am zis, întotdeauna există excepții, iar el mi-a spus, da, așa am auzit, după care mi-a aruncat o privire stinsă, încercam să-mi imaginez fața lui fierbând în timp ce făcea dragoste cu ea, cu fata aceea cu portțigaretul, ea putea să fie atât nepoata soției lui, cât și amanta, nu există nici o contradicție între cele două, sau poate că și cu ea fusese la fel, epuizat și rece, dar atunci el a spus, sunt liber mâine-dimineață, foarte dezinvolt, după care s-a apropiat de cuier, a luat o haină neagră, în care s-a învelit cu multă atenție, așa cum înveleşti vesela scumpă. Eu am căzut în capcană și am întrebat, la ce oră, iar el a zis, de pe la nouă sunt liber, apoi a deschis ușa, mi-a făcut semn să-l urmez, iar eu mă gândeam, ce voi face până mâine la nouă, dar timpul chiar a trecut repede, Shira era incredibil de ocupată, sau poate a spus așa doar ca să scape de mine, de-atunci, de când i-a dispărut pisica, mă evită, așa c-am început să fac curățenie prin casă, am pus muzică și am dansat cu mătura, îmbrățișând spinarea ei inflexibilă, și mă simțeam ca într-o zi de sărbătoare, pentru că în sfârșit aveam ce să aștept, dar mi-era teamă să mă gândesc la ce va urma, cum mă voi simți mâine la ora douăspe sau mâine la ora asta, așa că m-am concentrat asupra curățeniei, iar când Yoni s-a întors, a privit în jur fericit, dar suspicios, nici nu-i venea să creadă ce noroc dăduse peste el, iar eu eram fericită și mândră să văd bucuria de pe fața lui la gândul că în sfârșit îmi revenisem.

Arăți ca și cum te-ai fi vindecat de o boală grea, a spus el, și eu am zis, da, exact așa mă simt, iar el m-a îmbrățișat, îmi pierdusem orice speranță, nu știam ce se întâmplă cu tine, dar s-a retras imediat, de teamă să nu mă enervez, eu m-am agățat de el, mă simt mult mai bine, șobolanul meu, te rog să mă ierți dacă te-am rănit, iar el a spus, cere-ți iertare ție însăți, nu mie, pentru că, înainte de toate, te-ai rănit pe tine. Ai dreptate, i-am spus, apoi mi-am amintit câte eforturi făcusem ca să-l iubesc ca la-nceput, cu câtă încăpățânare mă gândeam la el, asemenea unei văduve care-și plânge fără încetare mortul, care nu-și permite să se gândească la nimic frumos, acum revin la aceeași stare,

revin la dragostea pentru el ca o pisică întorcându-se acasă după săptămâni de vagabondaj, cu mirosuri necunoscute în blană, fără siguranța că este dorită, că va fi primită cu uimire plină de bucurie, câtă dreptate avusese șoferul acela de taxi, e posibil să iubești doi oameni, pentru că așa se echilibrează balanța sufletului, doi iubiți care se completează unul pe celălalt, iar lucrurile devin mult mai puțin înspăimântătoare, cum de nu mă gândisem la asta înainte, și cu cât mă excita mai tare gândul la ceea ce mă aștepta a doua zi dimineață, aveam impresia că și Yoni mă excită, așa că mă așez pe genunchii lui și încep să-l sărut pe gât, hai să ieșim puțin, îi șoptesc, m-am săturat să stau tot timpul în casă. Tocmai acum, când casa e curată, am putea să mai rămânem, râde el, dar eu îl trag de mână, nu-ți face griji, nu se murdărește până ne întoarcem, o luăm pe bulevard, chiar la intersecție s-a deschis o cafenea nouă, chiar lângă aleea pe care locuiește Shira, exact acolo unde auzisem bufnitura aceea care mi-a sfâșiat inima, îi spun, hai s-o chemăm și pe ea, dar el nu se arată prea entuziasmat, însă nici nu se opune, ea ne deschide cu o mutră tristă, nu, chiar n-are nici un chef să iasă, afară e frig, iar ea e răcită, îmi spune în treacăt, credeam că ești bolnavă, pentru c-am văzut-o azi pe Neta la bufet și mi-a spus că iar n-ai ajuns la cursul de Cabala, iar eu mi-am dat cu palma peste frunte, cum de-am uitat că azi e miercuri, ce se întâmplă cu mine, deodată, nimic în afară de el nu mai contează, iar eu n-am decât de pierdut, doar o dată la câțiva ani se eliberează un loc la catedră, iar în cele din urmă Neta va fi cea care-l va primi, nu eu. Am impresia că Shirei îi face plăcere să mă pună în încurcătură, poate că asta e mica ei răzbunare, de atunci, din seara aia nu mi-a mai fost aproape, dar mie nu-mi pasă și întreb, ce se mai aude de Tulia, s-a întors? Și ea spune, încă nu, iar Yoni zice pe tonul lui liniștitor, sigur e-n călduri, pisicile dispar întotdeauna când intră-n călduri, după care se-ntorc, dar Shira protestează, nu e perioada împerecherii, și eu zic, ba sigur că da, am văzut o mulțime de pisici peste tot, se simte și-n aer, iar Shira ridică din umeri apatică, eu chiar nu simt, apoi se sprijină de ușa deschisă, îmi băgați frigul în casă, hotărâți-vă

dacă intrați sau ieșiți, și eu zic, ieșim, iar Yoni încuviințează, poate vrei totuși să vii, iar eu mă enervez că n-are tărie de caracter, mai devreme nu voia, acum, dintr-odată, vrea, dar Shira are tărie de caracter și spune, nu, chiar n-am chef, altă dată.

Când ne întoarcem pe bulevard, deasupra mea planează deja depresia, mi-e greu să regăsesc fericirea de dinainte, dar nu fericire este cuvântul potrivit, ci împlinire, era o împlinire greu de atins, care țâșnise dintr-un conflict și-mi invadase viața, conflictul dintre dragostea mea pentru Yoni și atracția pentru un bărbat mai în vârstă, bătrân, dar în loc să mă simt sfâșiată, simțeam cum fâșiile vieții mele se întrețes, însă privirea stinsă a Shirei m-a întristat din nou, la fel și gândul la cursul meu despre Cabala, de care uitasem, iar Yoni simte, din câte se pare, că depresia mă cuprinde din nou, așa că se-ntristează, bate cu degetele lui groase în masa rotundă a cafenelei, balansându-și piciorul înainte și-napoi, cu mișcări energice, nervoase. Am comandat supă de ceapă, iar eu am încercat să mă liniștesc și să-mi regăsesc starea de împlinire, pe care mi-era pur și simplu imposibil s-o reînvii, pentru că deja dispăruse, doar flama ei interioară întreținea un tremur continuu, așa că m-am decis ca mâine să fie ultima oară, după care încep să-mi scriu teza, l-am întrebat din nou pe Yoni ce fel de legătură avusese cu Shira, iar el a spus, nici un fel, dar eu am insistat, atunci de ce te privește întotdeauna plină de dorință, iar el mi-a spus, nu știu, chiar n-a fost nimic între noi, am fost doar amici, aproape frate și soră. Stomacul mi se contractă brusc de tristețe, pentru că și noi deveniserăm, din câte mi se părea, frate și soră, și era așa de greu să spargi bariera asta, și numai pentru o clipă, prin prisma sentimentelor stârnite de un bărbat bătrân, mă putea face să mă simt excitată, i-am luat mâna și i-am pus-o pe genunchii mei, exact pe unde se plimbase și mâna aceea fină și smolită, am încercat să i-o bag sub fustă, dar el a continuat să-și balanseze piciorul în ritmul acela enervant, iar fusta urca și cobora, ca și când ar fi sărit pe sub ea o mulțime de lăcuste mici, și abia în clipa în care a sosit supa a încetat, și-a retras mâna și a luat ușurat lingura, înghițind absorbit de gânduri.

Muzica era dată foarte tare și ne-auzeam greu, așa c-am mâncat în tăcere, înmuind pâinea în supa iute, iar eu mă gândeam că era ca și când aș fi primit un cadou, fericirea aceea pe care o simțeam atunci când abia ne cunoșteam, dar totul se risipise atât de repede, cadoul nu mi se potrivea, iar în clipa în care eu descoperisem asta era deja mult prea târziu ca să-l mai schimb și știam că un altul nu voi mai primi, niciodată. Am încercat să-l întreb ce mai e nou la el la serviciu, iar el mi-a zis că lucrau la un program nou, care făcea impresie foarte bună și aveau motive să creadă că vor reuși să-l distribuie publicului larg, Yoni lucra la firma de calculatoare a tatălui său, apoi i-a cerut chelnerului să dea muzica mai încet, fiindcă abia ne-auzeam, iar chelnerul a spus, în ordine, nici o problemă, dar n-a dat muzica mai încet, poate chiar din contră, așa că Yoni l-a mai rugat o dată, iar chelnerul s-a purtat ca și când era prima oară când i-o cerea și a spus din nou, în ordine, nici o problemă, dar nici de data asta n-a dat muzica mai încet. Yoni a oftat, acceptând situația, prefera să evite orice fel de conflict, să îndure în tăcere ori de câte ori era posibil, iar eu am spus, hai să plecăm de-aici, dar gestul nostru n-a făcut nici un fel de impresie, imediat au apărut alți doi tineri, care s-au așezat pe locurile noastre, și tot drumul spre casă l-am făcut ținându-ne de mână, cerul era înnorat și pufos, gâdilându-ne creștetele capetelor, asemenea unei *hupe*[1] ținute de patru bărbați scunzi și obosiți.

Poate că din cauza asta m-am gândit la el în timpul nopții, când nu puteam deloc să adorm, la tatăl meu cel scund și obosit, iar în mintea mea persista o amintire a faptului că mai demult fusese înalt, după care se micșorase, ca și când ar fi fost tăiat în două, jumătate rămăsese alături de noi, iar jumătatea cealaltă fusese pusă la păstrare, încercam să mi-l imaginez la poalele munților tociți din cartierul nostru, acolo unde locuiam cândva, munții aceia mult prea mici, lipsiți de ambiție, de ce acolo părea înalt, iar acum este scund, nu din pricină că atunci eram o fetiță, iar acum sunt femeie în toată firea, niciodată nu trăsesem linie între viața mea de copilă și viața mea de om matur, în orice

1 *Hupa* este cortul ritual sub care se desfășoară ceremonialul de nuntă.

caz, acum nu sunt mai puțin copilă decât eram atunci, ci între prima mea viață și cea de-a doua, care nu sunt în nici un fel legate, dar în fiecare dintre ele, eu sunt și copilă, și femeie matură. Și poate că el nu fusese tăiat doar în două bucăți, ci în trei sau poate chiar în patru, și se pare că tocmai asta trebuie făcut ca să-ți petreci viața în pace, să te divizezi și, cu cât mă gândeam mai mult la tata, cu atât mai greu îmi era să adorm și simțeam cum se răscolesc în mine valuri de milă față de el, vechi și fără sens, apoi mi-am amintit de un articol pe care-l citisem demult într-un ziar, despre o studentă care lucra într-un hotel ca damă de companie, iar la un moment dat și-a făcut apariția, în calitate de client, chiar tatăl ei, apoi m-am întrebat din nou cine este mai nefericit, ea sau el, după care mi-amintesc că Yoni a spus, amândoi sunt nefericiți, dar asta nu m-a liniștit, trebuia să știu care dintre ei era cel mai nefericit, spre care dintre ei să se îndrepte mila mea, iar din pricină că acolo scria că e vorba de o studentă, începusem să le bănuiesc pe toate studentele mele, chiar și pe Neta o bănuisem o vreme, până când am aflat că nu are tată. Am încercat din nou să mă gândesc la ce se petrecuse acolo înainte de-a mă naște eu, în trecutul acela atât de dulce, care fusese mai mult decât perfect, atât de luminos, doar trecutul îl mai interesa, peisajele copilăriei lui, prietenii din tinerețe, primii ani de școală, camerele în care stătuse cu chirie, era imposibil să rivalizezi cu acest trecut splendid, iar eu, din nefericire, nu făceam parte din el, ci doar din prezentul acesta întunecat și dezamăgitor și mă gândeam că poate, mâine-dimineață, la ora nouă sau la nouă și cinci, îl voi întreba pe Arie Even despre acest trecut, acest trecut falnic și plin de viață al tatălui meu scund și obosit, dar n-a fost să fie, pentru că, pe canapeaua elegantă din salonul său, pe prosopul îngust și apretat așezat cu artă sub fundul meu, delimitându-mi granițele libertății de mișcare, am uitat pur și simplu de lucrul acesta și abia după câteva săptămâni, în drum spre Yaffo, mi-am amintit.

Capitolul patru

În oglinda de deasupra chiuvetei sale, în care mi-am lăsat intenționat două fire de păr lungi și groase, păream palidă, aproape anemică, dar aici, printre umerașele magazinului, mă luminez, obrajii mi se îmbujorează, iar ochii îmi fierb de emoția răzbunării, pentru că așa mă răzbun eu pe el, pe mișcările lui înstrăinate, pe vorbele lui puține, reci, mai mult tușește înăuntrul gurii mele decât îmi vorbește, o tuse de fumător înrăit, fără speranță, care-și aprinde țigara dintr-un automatism.

Spre bucuria mea, nu e aceeași vânzătoare, în locul ei e o alta, tânără, care cu greu ar putea intimida pe cineva, scotocesc printre rochiile de pe umerașe, dac-o găsesc, e un semn, și chiar o găsesc, rochia mea de culoarea vinului roșu, atât de dorită cu ceva vreme în urmă și acum uitată, o iau în micuța cabină de probă, întreg corpul mi-e zguduit de o emoție puternică, exact ca-n dimineața aceea, dar în clipa în care-i văzusem chipul apatic, se risipise, emoția aceea, se retrăsese asemenea unui animal lovit, însă acum iese din nou, pentru că de mine nu se teme. Trupul meu emană parfumul său lemnos în timp ce mă dezbrac, mirosul acela ciudat și apăsător al sămânței lui nefertile, și toate mirosurile acestea acoperă frumoasa rochie din catifea, dar eu îi simt frumusețea, în ciuda faptului că nu există oglindă în cabina micuță, care ne găzduise la un moment dat pe amândoi, pe mine și pe el. Mă gândesc tânjind la privirea sa concentrată, îndurerată, rece și protocolară ca cea cu care mă întâmpinase astăzi, ce anume îl îndurera, poate tocmai apropierea acelei tinere cu părul roșu, cu care semăn atât de bine. Peste rochie, îmbrac puloverul albastru și jeanșii largi, care înghit totul, și simt un fior de încordare și fericire lovindu-mă

ca un pumn, în timp ce ies din cabină, iar în loc să-mi iau tălpășița imediat, prelungesc plăcerea, mai caut printre umerașe, exact așa cum făceam și atunci, în prima mea viață, după ce copilul murise și mă plimbam cu mama pe străzile deprimante ale acelui oraș micuț. Cum să te-nveselesc, mami, o întrebam, iar ea mă privea cu ochi devorați de tristețe, nu spunea nici un cuvânt, și o dată am trecut prin fața unei vitrine în care se afla o rochie brodată, feminină, așa cum îi plăcea ei, iar eu am zis, poate că rochia asta o să te-nveselească, mami, și am intrat în magazin, ea se-așezase pe o bancă afară și mă aștepta, iar eu am îmbrăcat rochia pe sub haine, exact ca acum, aveam în jur de zece ani, dar eram foarte înaltă, intenționat mă învârtisem puțin prin magazin, ca să-mi mai potolesc emoțiile, iar când am ieșit, i-am întins o mână și am început să fugim, râzând ca două nebune, mânecile rochiei atârnau de sub haina mea, iar eu am întrebat, asta te-a-nveselit puțin, mami, dar ea n-a zis nici da, nici ba, și seara a îmbrăcat-o, în semn de mulțumire, apoi ne-am plimbat îmbrățișate prin cartier. De-atunci, de fiecare dată când o vedeam tristă, îi făceam câte-o surpriză, mă întorceam acasă emoționată și-mi goleam geanta pe patul din camera ei, numai ca s-o văd râzând, ca să râd împreună cu ea și să simt ceva din trepidația vieții, încerc să-mi amintesc momentul în care totul a luat sfârșit, poate atunci când am observat că nimic n-o mai amuza, lucrurile rămâneau în camera mea, haine, cosmetice, cărți, iar ea se îngrășase respingător și se îmbrăca numai cu lucruri dezgustătoare, își aruncase toate cosmeticele, dar nici pe mine nu mă mai amuza, devenise mult prea ușor, însă acum, după mulți ani, mă incită din nou și, în clipa în care ies din magazin, îi zâmbesc vânzătoarei celei tinere și-mi spun, o merit, o merit, teama dispare, iar locul ei e luat de sentimentul unei mici victorii personale și secrete, care în ochii mei anunță cealaltă victorie, care-i va urma, dragostea lui care-o să se reaprindă, iar rochia mă strânge într-o îmbrățișare maternă, încurajatoare, protejându-mă ca un scut în vâltoarea acestui nou război.

Iar în dimineața aceea, după câteva săptămâni, când m-a sunat și m-a invitat într-o călătorie la Yaffo, am înțeles că făcusem

primul pas spre victorie. Nu mi-a făcut propriu-zis o invitație, ci mi-a spus doar, așa cum îi stă în fire, ca pentru sine, plec la Yaffo, singur. Fusesem atât de surprinsă să-i aud vocea la telefon, habar n-aveam că are numărul, iar din pricina emoției, l-am provocat puțin, l-am întrebat, de ce nu pleci cu tipa cu portțigaretul? Le numeam astfel pe toate prietenele lui, despre existența cărora nu știam absolut nimic, el nu-mi povestise niciodată nimic, doar îmi spunea adesea, sunt ocupat, sau am fost ocupat, sau voi fi ocupat, pe un ton misterios și provocator, ca și când un stol de femei ar fi roit în jurul casei sale.

Toate tipele cu portțigaret sunt ocupate azi, mi-a răspuns el, tu ești ultima pe listă.

Poate sunt și eu ocupată, am spus, iar el a râs, poate.

Chiar eram. Aveam curs de dimineață, iar apoi o întâlnire cu șeful de catedră, pentru a discuta subiectul tezei mele. Se încăpățâna să creadă în mine, bătrânul acela senil, să mă împingă în față, avea întotdeauna timp pentru mine și pentru programul meu încâlcit, Shira chiar susținea că e îndrăgostit de mine, dar eu nu voiam să accept ideea, totuși îmi dădeam seama că relația asta e una specială, iar intuiția îmi spunea că lucrurile nu vor continua așa la nesfârșit și că nu voi putea să întind prea mult coarda. Cu toate astea, am telefonat și am anunțat la secretariat că sunt bolnavă, iar lui Yoni i-am lăsat un bilețel confuz, sperând să mă întorc înainte de sosirea lui sau să nu mă mai întorc deloc, să rămân la Yaffo, în camera închiriată pentru amantă, să privesc marea și să fac dragoste, iar noaptea să mănânc pește și să beau vin alb, am aruncat o privire de rămas-bun spre camera micuță, pe care o vopsiserăm din greșeală într-o nuanță de galben și toată lumea ne consolase spunând că, în timp, culoarea va păli, dar ea nu făcea decât să devină din ce în ce mai puternică. Era ciudat cât de puțin mă legasem de locul acesta, de ani de zile aceasta era adresa mea, dar nu și casa mea, din câte se părea, nu aveam decât o singură casă, prima mea casă, din prima mea viață, iar acum nu voi mai avea decât un singur bărbat, de la care nu voi dori decât un singur lucru. Dar în clipa în care mi-am îmbrăcat rochia de culoarea vinului tomnatic, în ciuda frigului de-afară, cu ciorapi strălucitori

și cizme, m-am gândit la ce-nsemnau toate astea, niciodată nu petrecusem cu el mai mult de-o oră, două, și acelea în mare grabă, de obicei în miezul zilei, trăgând cu ochiul la cadranul stins al ceasului, și deodată o zi întreagă, asemenea unei prăjituri de care nu știi cum să te atingi, ademenitoare, dar primejdioasă. E adevărat că pot oricând să-l ascult, discursul său orgolios nu cere prea mult din partea mea, dar, dacă el va tăcea, ce voi spune, ce am eu să-i spun în afara faptului că îl iubesc, iar asta, chiar fără a ști de ce anume.

Atunci m-am gândit, iată, asta e ocazia pe care am așteptat-o, aveam impresia c-o așteptam de ani de zile, să vorbesc despre tatăl meu, despre tatăl meu cel tânăr pe care nu-mi fusese dat să-l cunosc și dintr-odată m-am simțit foarte aproape de Arie, nu suntem complet străini, avem o cunoștință comună, pe care amândoi o știm îndeaproape, dar în etape de viață diferite, ceea ce face totul și mai interesant, iar asta ne poate salva în orice moment.

Povestește-mi despre tata, i-am spus eu în clipa în care am intrat în mașină, înainte chiar de a-mi lega centura de siguranță, de teamă ca între noi să nu existe nici o clipă de tăcere, pentru ca lui să nu-i pară imediat rău că mă invitase, tocmai pe mine, să-i distrug o zi întreagă din viață. Din nou, aceeași încordare a unei competiții invizibile, atât de subtile, încât nici măcar nu știam cu cine mă compar, cu soția lui? Cu tânăra aceea cu port-țigaretul? Începuse să-mi pară că sunt în competiție cu toate femeile din lume, atât de sufocantă devenise situația.

Despre tatăl tău? s-a mirat el, strângând țigara între buzele cărnoase, cenușiu-maronii, cred că tu-l cunoști mult mai bine decât mine.

Da, am spus eu ca și când mi-aș fi cerut scuze, în aparență, da, însă nu-ți poți cunoaște părinții cu adevărat, totul e pură prefăcătorie, în viață nu îndrăznești să-i arăți copilului tău adevărata ta mutră.

Dar, în clipa aceea, mi-am amintit că el nu are copii și am tăcut, m-am chircit, poate și pentru că tocmai trecuserăm prin fața biroului lui Yoni, prefăcându-mă a căuta ceva prin geantă,

timp în care încercam să mă gândesc la un alt subiect de conversație, de vreme ce acesta se epuizase atât de repede.

Era un tânăr minunat, l-am auzit spunând ca pentru sine, toată lumea era convinsă că-l așteaptă un viitor extraordinar, dar boala i-a distrus viața.

Mi-am îndreptat spatele, iar ochii mei au dat peste o coroană de copac roșie, în mijlocul iernii, în mijlocul orașului, asemenea unui foc de tabără, și mă gândeam că n-auzisem bine, cu siguranță, ultimele lui cuvinte, așa c-am zis, boală? Ce boală?

El a spus, puțin confuz, înghițindu-și aproape țigara, cu fumul confundându-se cu buzele sale întunecate, ce, nu ți-au vorbit despre asta? Iar eu am zis, despre ce anume? Nu știu despre ce vorbești, iar el a șoptit, îmi pare rău, din câte se pare, am făcut o gafă.

Eu, aproape urlând, povestește-mi, dacă tot ai început, continuă, ce boală, a trupului, a sufletului?

Dar el dăduse deja drumul radioului, căuta furios o frecvență, cobora lin spre ieșirea din oraș.

Măcar spune-mi dacă e ceva ereditar, am încercat eu, dar el a zis doar, nu-ți face griji, nu-ți face griji, și în cele din urmă a bălmăjit, uită de treaba asta, a fost o glumă.

Eu mi-am lipit fruntea de geamul rece, priveam șarpele acela lung și galben al liniei de demarcație a șoselei, care ne urmărea cu încăpățânare. Ce-ar putea fi, niciodată nu se perindaseră doctori prin casa noastră, mai apăruseră din când în când, însă nu fusese niciodată nimic serios, nu suferise niciodată vreo intervenție chirurgicală, vreo internare în spital, numai răceli și viroze, ca toată lumea, aproape că nici n-aveam medicamente în casă, ce putea fi?

Apoi mi-am amintit de ziua aceea, chiar la mijlocul primei vieți, când câinele cel rău sfâșiase puiul abia născut al pisicii noastre, iar eu crezusem că ceva nu era în ordine cu tata. Câinele acela obișnuia să vâneze pisici, însă avea întotdeauna grijă să mai lase câte ceva din ele, pentru ca lumea din cartier să știe că ființa aceea existase, iar acum nu mai exista și că nu dispăruse, pur și simplu, de pe fața pământului, și atunci tata fusese cel care găsise puiul mușcat pe treptele de la intrare, roșu tot,

niciodată nu-l mai văzusem așa, a luat puiul de ureche, din câte se părea, îi mai rămăsese o ureche, apoi a fugit cu el la vecini, la proprietarii câinelui, l-a pus pe masa pe care aceștia tocmai serveau prânzul, iar din bucătărie venea un miros minunat, mi se pare că-l pusese tocmai în farfuria vecinului, printre șnițele și mazăre, după care a început să plângă.

Eu am fugit speriată în urma lui, luându-mă după sânge și gemete, fusese întotdeauna tăcut și politicos, temându-se de ce vor spune oamenii, întotdeauna o potolise pe mama, care era mult mai guralivă decât el, iar dintr-odată, indiferența aceasta totală față de ceilalți oameni. Lui nici măcar nu-i plăceau pisicile, nu le mângâia niciodată, ne punea tot timpul să ne spălăm pe mâini, iar acum tot cartierul îl vedea înnebunind din pricina unui pui de pisică pe care abia dacă-l văzuse înainte.

Alergam precaută în urma lui, ascunzându-mă în spatele tufișurilor, temându-mă să nu mă vadă, ca nu cumva să-și reverse furia asupra mea, l-am văzut ieșind de-acolo, învăluit în mirosurile bucătăriei lor, slab și adus de spate, s-a aplecat lângă un pom și a vomitat, vomita și plângea.

Nici măcar atunci nu m-am apropiat de el. Simțeam o fericire bizară văzându-l suferind așa, fără să se ascundă, simțisem dintotdeauna la el o anume suferință, interioară și neclară, greu de definit, atât de adâncă, încât nu există cale de acces la ea, nu-l poți ajuta și, dintr-odată, toată durerea asta iese la suprafață, ca o haină îmbrăcată invers pe care se văd toate cusăturile, dintr-odată, totul iese la lumina soarelui trist de iarnă, iar eu credeam că acum, când se eliberase, voi avea un cu totul alt tată, un tată fericit, fiindcă toate poverile suferinței ieșiseră dinăuntrul său și fuseseră absorbite de pământ. Am așteptat acolo până a terminat și s-a îndreptat spre casă, roșu și emanând tot felul de mirosuri, apoi l-am urmărit toată ziua cu atenție, ca să văd ce anume se schimbase, însă abia dac-a ieșit din cameră, n-a vrut nici măcar să ia cina împreună cu noi. Noaptea, n-am putut să dorm din pricina suspinelor sale, îl auzeam gemând în permanență, de parcă el devorase puiul de pisică, iar acum acesta mieuna înăuntrul său. Dimineața, începusem deja să am suspiciuni, unde era el cu adevărat, puiul acela sfâșiat? Oare

îl lăsase acolo, în farfuria plină a vecinului, printre șnițele și mazăre, sau poate chiar îl înghițise în timpul accesului său de furie, dublând, în nebunia sa, nebunia câinelui, apoi, din cauza asta, vomitase acolo, lângă copac, simțeam o dezamăgire atât de mare, încât aproape că-mi venea să plâng, pentru că puiul acela care abia se născuse era al meu, iar pentru o clipă mi se păruse că tata luptă pentru mine, duce războiul meu, dar abia dimineață am înțeles că acesta era, după toate aparențele, un război cu totul diferit, intim și secret, pe care nu-l voi înțelege pe deplin niciodată.

Dimineață m-am dus acolo, la salcâmul acela uriaș, târându-mă printre pietre și afundându-mă-n noroi, încercând să găsesc resturile acelui pui, regurgitate de gâtlejul tatei. Pământul era moale, pentru că plouase în timpul nopții, așa că era foarte greu de recunoscut locul din cauza frunzelor moi, umede, care arătau precum codițele unor pui, am încercat să le ordonez și să le triez, dar exact atunci a început din nou să plouă tare, iar eu am fugit acasă și, chiar când voiam să ies din nou, mama mi-a pus o mână pe frunte și mi-a zis că am temperatură, că încă de dimineață păream bolnavă, apoi m-a așezat în pat, care într-o secundă s-a umplut de vomă, secundă în care am înțeles că nu voi avea un tată nou, iar lucrurile nu vor face decât să se înrăutățească.

Poate că boala lui are vreo legătură cu pisicile, l-am întrebat pe Arie, dar mi se părea atât de puerilă întrebarea, iar după toate aparențele, și lui, încât a prins volanul cu putere, cu aceeași dorință de a domina cu care mă prindea și pe mine, și a întrebat, ce boală, iar eu am înțeles că nu voi mai scoate nimic de la el.

Atunci, despre ce anume să-i vorbesc ? Despre mine se spune că sunt încântătoare, amuzantă, atrăgătoare, dar tot ce vreau acum e să dorm, păcat că nu sunt pur și simplu pasagera lui, atunci lucrurile ar fi mult mai simple, am avea o relație mult mai deschisă și mai firească. Hai să ne prefacem că eu sunt pasagera ta, îi propun pe un ton ezitant, iar lui îi place ideea, ține chiar să oprească și să mă dea jos din mașină, doar ca să mă ia peste câteva clipe, în felul cel mai autentic cu putință. Trebuie să credem cu adevărat lucrul ăsta, spune el, în timp ce eu

ies din mașină, apoi îl văd dând repede cu spatele. Ce l-ar împiedica să treacă acum pe lângă mine, fără să oprească? Ce puțină încredere aveam în el! Într-o singură clipă, aș putea deveni cu adevărat pasageră, însă a altcuiva.

Aproape m-a luat prin surprindere faptul c-a oprit, cu un zâmbet larg, care strălucea în spatele geamului transparent. Am deschis portiera, iar el a spus, eu merg spre Yaffo, tu?

Și eu, am spus și m-am cufundat în mirosul pătrunzător de gudron al mașinii lui, privindu-l pe șofer cu insistență, cu suspiciune, pentru că fiecare astfel de călătorie putea fi și ultima, dar el a simțit și mi-a spus, n-ai de ce să te temi, nu sunt un violator.

Atunci, ce ești? am întrebat eu, poate din greșeală îmi vei spune adevărul, iar el a râs, comis-voiajor, asta sunt. I-am privit profilul smolit, care dintr-odată îmi părea de indian, cu tenul măsliniu și părul de argint și oasele pometilor înalte, de indian bătrân, pătruns de înțelepciunea vieții, apoi mi l-am imaginat cu un turban încolăcit pe cap și am izbucnit în râs, ce legătură am eu cu omul ăsta, dar el părea puțin stânjenit și a întrebat, dar tu?

Eu sunt Avishag, am spus, vin dintr-un kibbutz din sud. Cunoscusem o Avishag în armată, împărțisem cu ea aceeași cameră și adormea întotdeauna fără probleme, în timp ce eu mă perpeleam toată noaptea, blestemându-mi insomniile nenorocite, invidiind-o cu violență, dorindu-mi să fiu în locul ei.

Avishag, a spus el pe un ton plin de entuziasm, punând accent pe noua mea identitate, ce-ai tu pe sub ciorapi?

Chiloți, am spus eu, ce credeai?

Tocmai asta credeam și eu, a spus el dezamăgit, știi, Avishag, am trăit foarte mulți ani la Paris, și știi ce anume am descoperit acolo?

N-am nici cea mai vagă idee, am spus eu cu răceală, simțind că numele acesta nou mă protejează în fața lui.

Am descoperit că pariziencele nu poartă nimic pe sub ciorapi, a zis el, și crede-mă, au foarte mult de câștigat în felul ăsta. Scoate-i, Avishag, și vei vedea că n-ai nevoie de ei.

Și voi avea ceva de câștigat, am zâmbit eu, iar el și-a recăpătat tonul arogant și-a spus, nu face lucrul ăsta pentru mine, fă-l pentru tine, așa te vei simți mult mai aproape de trupul tău, crede-mă.

Chiar nu mă incita foarte tare ideea de-a mă simți mai aproape de trupul meu, cât, mai ales, de trupul lui, și nici de trupul lui propriu-zis, ci de ceva mult mai intim pe care-l numeam trup fără a-l putea defini foarte clar, cu părere de rău îi spuneam trup, degete lungi și piele fină, măslinie, buze frumos conturate și ochi care se treziseră deodată la viață, privind șoseaua plată și largă și privindu-mi picioarele, nereușind să-și ascundă emoția așteptării.

Atunci am început să mă dezbrac în mașină, scoțându-mi întâi cizmele, apoi ciorapii, rulându-i de teamă să nu se rupă, asemenea unui păianjen uriaș, cu multe picioare lungi care se încurcă unul în celălalt, mi-am scos accesoriul inutil, după care m-am îmbrăcat din nou, fluturându-mi chiloții prin fața lui, iar el zâmbea satisfăcut, îndesându-i în buzunarul pantalonilor ca și când ar fi fost o batistă, dar ei trăgeau cu ochiul de-acolo, chiar și după ce-am ieșit din mașină și am început să mergem. Intenționat nu întrebasem încotro, dacă mă învoisem, măcar să ducem aventura până la capăt, dar știam că el așteaptă să-l întreb ca să se înfurie, fiindcă vrea ca eu să am încredere oarbă în el, încredere necondiționată, așa că mi-am spus, azi ne obișnuim cu încrederea și cu viața fără chiloți, ca și cum traiul fără chiloți ar fi cel mai înalt scop al vieții mele, iar inima mea înaintează pe drumul feminității sau, mai bine spus, al adulterului. Îmi imaginam cum oamenii mă vor întreba cu ce anume mă ocup, iar eu le voi spune: sunt adulterină, și o voi spune pe un ton atât de mândru, că vor rămâne cu gura căscată.

Credeam că vom merge să ne învârtim prin galerii sau să privim marea, însă el a intrat repede pe o alee îngustă și a urcat niște trepte vechi, chiloții mei trăgeau cu ochiul din buzunarul lui, apoi a bătut la o ușă, iar după câteva minute, ușa s-a deschis și în cadrul ei a apărut un bărbat somnoros, radiind de fericire.

Arie, a spus el cu voce subțire, îmi pare atât de bine să te văd, nici nu mai credeam c-o să vii, apoi s-a uitat la mine și

părea confuz, însă mulțumit, iar Arie a spus, ea este Avishag, vine dintr-un kibbutz din sud, am luat-o de pe autostradă.

Mă simțeam destul de bine cu această identitate de împrumut și mă gândeam la ce-ar fi spus Avishag cea adevărată acum, dar, mai mult ca sigur, ea n-ar fi ajuns aici, cine doarme atât de bine noaptea nu umblă prin asemenea gropi în timpul zilei. Nu era tocmai o groapă, dar nici un apartament în adevăratul sens al cuvântului, era o cameră mare, cu un pat dublu într-un colț și o masă rotundă de cupru, un frigider micuț, ceva în genul unei camere studențești, dar proprietarul părea a fi mai degrabă pensionar decât student. Din câte se părea, se citea surprinderea pe fața mea, fiindcă Arie a spus deodată, ăsta e cuibușorul de nebunii al lui Shaul, iar mie mi s-a părut că privește spre pat și Shaul a izbucnit stânjenit într-un hohot de râs, înroșindu-se ca o virgină, nu, Doamne ferește, aici mă odihnesc și eu, mă reculeg între două procese, eu l-am privit suspicioasă, de ce e judecat, ce-a făcut, după care m-am gândit, poate că e avocat sau se judecă pe sine, mi se părea că e lipsit de orice strălucire, însă prezența lui rușinată și modestă m-a mai liniștit puțin. Ciudat că amândoi se numesc bărbați, mă gândeam eu, când par atât de diferiți, cum se face că n-avem decât două posibilități – femei sau bărbați –, ca ceai sau cafea, în timp ce, în realitate, lucrurile sunt mult mai complexe, eram fericită că nu seamănă cu Arie și i-am zâmbit recunoscătoare. Ne-a întrebat ce vrem să bem, iar eu mă gândeam ce să aleg între ceai și cafea, însă el a început să enumere tot felul de mărci de bere, whisky și brandy și ne-a recomandat un coniac extraordinar, pe care-l adusese din Ungaria, de unde se întorsese în urmă cu numai o săptămână, adusese și niște cârnăciori extraordinari, trecuse și pe la Paris și completase totul cu mai multe feluri de brânză, exact așa spusese, ca și cum întreaga Europă n-ar fi fost decât un mare supermarket, prin care ne învârtim cu niște cărucioare pe care le umplem, și într-o clipă a așezat comorile Europei pe masa aceea orientală, joasă și murdară, iar lângă ele, sticla de coniac atât de lăudat, apoi ne-așezăm în jurul mesei ca și cum ar fi un foc de tabără, iar Arie îmi toarnă în pahar, după care își toarnă lui, taie o felie de cârnat și mi-o bagă în gură

cu un gest plin de intimitate, gustul tare al whisky-ului se pătrunde de iuțimea cârnăciorului, provocându-mi cea mai puternică senzație pe care o trăisem vreodată, a unei vieți adevărate. Apoi au început să vorbească despre Paris, dar eu nu prea ascultam, îmi treceau doar pe la ureche nume de restaurante, vinuri, femei, străzi, stătusem la Paris doar trei zile, așa că n-aveam prea multe de adăugat la conversația lor, doar că avusesem, în timpul acelei călătorii, o migrenă cumplită și stătusem închisă în camera de hotel cu ochii închiși, și cel mai bine îmi aminteam modelul floral de pe tapet și cuvertura trandafirie de pe pat, dar îmi plăcea s-aud conversația lor liniștitoare, din câte se părea, erau prieteni vechi, iar eu mă simțeam bine cu ei, mă liniștea mai ales prezența lui Shaul, părea că mă apără în fața lui Arie și aveam impresia că până și Arie mă vede acum într-o altă lumină, prin ochii prietenului său.

Din când în când, Arie îmi aprindea câte-o țigară sau îmi îndesa în gură câte-o bucată de cârnăcior, sau îmi umplea paharul de coniac, iar eu înghițeam și mestecam fără să gândesc, îmi plăcea să mă port ca o fetiță, în locul căreia alege altcineva. Când m-am dus la baie, m-a cuprins o amețeală plăcută, iar în timp ce ședeam pe vasul de toaletă, ochii mi s-au închis pentru o clipă, însă atunci când s-au deschis din nou, am fost fericită să mă aflu acolo, în toaleta aceea spațioasă, destinată parcă persoanelor cu dizabilități, și când am ieșit Shaul a spus, te simți bine, Avishag? Ne-am făcut griji pentru tine, iar eu mă gândeam, ce soluții simple există pentru problemele complicate, poți să-ți iei temporar un nume nou și chiar să trăiești o altă viață. Când am trecut prin dreptul fotoliului lui Arie, mi-a mângâiat piciorul pe sub rochie, mâna alunecându-i în sus, ca și cum ar fi vrut să se asigure că din buzunarul său nu dispăruseră chiloții mei, întorcându-se acolo unde le era locul, și a spus, vino și așază-te aici, iar eu m-am așezat pe genunchii lui, în timp ce el continua să mă mângâie pe sub rochie cu o mână, iar cu cealaltă începuse să mă hrănească, îmi îndesa degetele lui în gură, până când am început să-i mestec mâinile, cu greu făceam diferența între cârnați și degetele lui, pentru că și ele erau iuți și sărate, iar după o vreme am sfârșit prin a le prefera,

pentru că nu mai puteam înghiți, eram atât de plină, dar i-am luat pur și simplu mâna ca pe un sendviș și-am început s-o mestec pe toate părțile, în vreme ce el continua să discute cu Shaul, care deja nu mai era atât de atent, în cea mai mare parte a timpului mă privea pe mine și mișcările gurii mele, iar în cele din urmă s-a ridicat și s-a așezat lângă Arie, iar eu îi auzeam respirația, și mi-a atins fața, nasul, ochii, după care a început să-și îndese și el degetele în gura mea; Arie și-a scos mâna, făcându-i loc, apoi și-a mai aprins o țigară, Shaul îmi investiga gura ca un stomatolog, iar mâinile lui erau atât de moi, încât simțeam că imediat se vor topi în gura mea, ceea ce mă dezgusta puțin și se pare că el a simțit acest lucru, fiindcă s-a întors la locul lui puțin jignit, dar Arie a început să râdă și i-a spus, sau ne-a spus amândurora, nu-i nimic, nu-i nimic.

Astfel, gura mea s-a golit dintr-odată și tocmai atunci simțeam nevoia de a face ceva cu ea, așa că mi-am lipit capul de umărul lui Arie și am început să-i sărut gâtul, urechea și obrazul, acolo unde parfumul său e cel mai puternic, i-am privit urechea, era prima dată când dădeam atenție urechii sale, care era destul de comună, însă deodată îmi părea minunată, micuță și deschisă la culoare, aproape rozalie, apoi, pentru o clipă, m-am gândit că acolo, înăuntru, undeva în adâncuri, există un instrument mititel al auzului, roșiatic și rotund ca o cireașă, și mi-am îndesat degetul înăuntru ca să-l ating, însă n-am găsit nimic acolo, iar în tot acest timp Arie continua să vorbească pe tonul său impasibil, fără să respire greoi, fără să se emoționeze, dar eu simțeam o oarecare încordare a trupului său, pe care n-o mai percepusem înainte.

Deci așa ești tu cu adevărat, mă gândeam eu, de la bun început îmi dorisem să-l văd înfierbântat, pe atunci era rece și înstrăinat, ca o mașinărie, dar acum era ușor schimbat, mâinile lui se plimbau pe trupul meu cu mai puțină indiferență, cercetătoare și flexibile. Deodată a început să plouă, o furtună în toată regula, tuna și fulgera, micul apartament părea o Arcă a lui Noe, întunecos și delabrat, ei au tăcut, lăsând tunetele să vorbească, Shaul mă privea, în ochi i se citea o întrebare, ce anume caută o tânără ca mine în urechea unui bătrân ca el, sau

ceva de felul ăsta, iar pentru o clipă chiar și eu am avut îndoieli, însă Arie, care se pare că simțise că dau înapoi, a-nceput să-mi dea jos ciorapii, s-a ridicat și m-a pus și pe mine în picioare, ciorapii mă strângeau ca niște lanțuri, și a spus, hai în pat, vei sta mult mai comod, iar eu am zis, și Shaul, dar Arie a zis, Shaul nu se supără, nu-i așa, Shaul, pe tonul lui puternic și hotărât, ca al unei educatoare, iar Shaul a spus, cu vocea lui subțirică și molcomă, nu, e-n regulă, eu voi sta aici și voi privi, ca și când ne-ar fi făcut un hatâr, Arie și-a desfăcut pantalonii pentru ca lucrurile să meargă mai repede, iar pentru o clipă am fost ca doi copii care aleargă la baie, cu fundulețele goale și pantalonașii în vine, și s-a întins pe spate, așteptând să-mi scot cizmele și ciorapii și să m-așez deasupra lui, era clar că asta voia, eu făceam un efort ca să-mi țin spatele drept și să-l mângâi, asemenea unei actrițe, fiindcă simțeam ochii lui Shaul ațintiți în permanență asupra mea, era prima dată când aveam spectatori și știam că nu pot să mă fac de rușine.

Ambiția mea creștea cu fiecare clipă și doream să-mi uimesc spectatorul cu performanțele mele, așa că m-am încordat și mi-am încovoiat spinarea, făcând un pod, până ce mâinile mi-au atins marginea patului și aproape că așteptam aplauze, dar în locul lor am auzit foșnetul hainelor dezbrăcate, apoi am observat cum silueta aceea întunecată din fotoliu începe să se albească, dezvelindu-și pielea deschisă la culoare în timp ce hainele cădeau, una după alta, trupul lui avea o strălucire de reflector, însă deodată n-am mai văzut nimic, fiindcă Arie s-a răsucit, acoperindu-mă aproape pe de-a-ntregul, iar acum el era cel care încerca să-și demonstreze talentul, bazinul său se legăna cu mișcări energice, iar eu am început să gem, nu doar să suspin, chiar începuse să mă doară, deloc nu-mi mai făcea plăcere, dar aveam un sentiment al datoriei față de satisfacția spectatorului, nu voiam un film mut, iar asta l-a excitat și mai tare, așa c-a spus, îți place, îți place, dar mie-mi venea să spun nu și să stric totul. În clipa următoare, patul s-a clătinat puțin, ca și când ceva s-ar fi prăbușit peste el, iar Arie a ieșit imediat, am simțit mâinile moi ale lui Shaul mângâindu-mă, dar eu căutam în permanență trupul lui Arie, ținându-l strâns, nu voiam să rămân

singură cu Shaul și nu m-am învoit să-l primesc decât ca pe o extensie a lui Arie, îl simțeam frecându-se de mine, mădularul său moale și alb atingându-mă stânjenit, ca bastonul unui orb, iar Arie mă ținea strâns, ca și cum i-ar fi fost teamă că voi fugi, și a spus, e bine, e bine, îți place, iar vocea lui era atât de limpede și de convingătoare, încât până și eu am început să-mi repet asta, iar Shaul a zis, ești frumoasă, ești frumoasă, și eram fericită că Arie aude, apoi a încercat iar și iar să se îndese în mine, dar nu a reușit, din câte se părea, bărbăția lui începea să slăbească, iar în clipa în care a renunțat am simțit o mare ușurare, nu-mi mai păsa de faptul că mă mângâia, că-mi lingea tot trupul, timp în care Arie mă strângea cu putere. Apoi au adus sticla în pat și am băut, trecând-o dintr-o mână în alta, și mi-a revenit gândul acela dulce și persistent că poate exista un scop al nașterii mele; Arie și-a îndreptat din nou penisul spre mine, m-am rezemat de Shaul și am început amândoi să ne balansăm în ritmul mișcărilor lui puternice, până ce i-am auzit pe amândoi gemând în extaz, aproape în aceeași clipă, ca un cuplu perfect, iar eu simțeam în spate sperma lui Shaul, iar în față, sperma lui Arie, mă simțeam ca un os suculent, lins de câini și de pisici pe toate părțile, apoi mi-am amintit de câinele acela care sfâșiase puiul de pisică și de Yoni și am început să plâng, iar în cap îmi răsuna în permanență o singură frază, ce-ai făcut nu mai poate fi reparat, ce-ai făcut nu mai poate fi reparat.

Ei nu-mi dădeau atenție, adormiseră amândoi, Arie cufundat în somnul lui chinuit, pe care deja îl cunoșteam, iar Shaul, în somnul greu al oamenilor care nu mai sunt nici tineri, nici sănătoși, m-am dus la baie și m-am așezat pe closet, urinând și plângând, apoi m-am ridicat și m-am privit în oglindă, păream aceeași, cu excepția ochilor roșii, iar acest lucru m-a mai liniștit puțin, de vreme ce arăt la fel înseamnă că nu s-a întâmplat nimic, după care m-am spălat sub dușul vechi cu apă aproape rece, repetându-mi, totul e în ordine, totul e în ordine.

Când am ieșit, Arie era deja îmbrăcat, iar mutra lui era din nou serioasă și alienată, figura unui om distins, a unei căpetenii indiene; și lucrul ăsta m-a liniștit, fiindcă o asemenea mutră autoritară știe ce face, iar frica mea s-a risipit, el și-a aprins o

țigară și a făcut cafea, Shaul se trezise și el, ne-am reluat locurile în jurul mesei, eu și Shaul dezbrăcați, iar Arie îmbrăcat, și Arie a întrebat, nu ți-e frig, Yaarah, iar eu am spus că nu și Shaul a rămas surprins, cum adică Yaarah, credeam că te cheamă Avishag, însă Arie a zâmbit și-a spus că numele meu adevărat este Yaarah, iar Shaul a zis, un nume frumos, am impresia că și pe fiica lui Korman o cheamă tot Yaarah, și Arie a spus, ea e fiica lui Korman, am uitat că-l cunoști, însă Shaul a zis, cum adică, doar am fost colegi de școală toți trei, și Arie a spus, așa e, am uitat, iar eu m-am rușinat pentru că eram goală, așa c-am început să-mi adun hainele, dar cel mai rușine mi-era să m-aplec și să-mi întorc fundul spre ei, însă hainele erau pe podea, așa c-am încercat să îngenunchez cu o mișcare ridicolă și m-am trezit pe jos.

Îi auzeam vorbind despre anii aceia și despre tata, despre cum se îndepărtaseră de el, despre cum îi certa el pe conferențiarii care ieșeau cu studente, iar aceștia se temeau atât de tare de el, despre cum lăsase totul baltă la mijlocul drumului, din pricina bolii, dar aici s-au oprit brusc. Mi-era greață și mă durea capul, așa că m-am întins pe pat, dar Arie m-a întrebat râzând, mai vrei o tură? N-aveam nici un chef să-i răspund, mai ales că Shaul a răspuns în locul meu, las-o în pace să se odihnească, și am observat că întrebarea pe care-o avusese tot timpul pe chip se ascuțise și că nu se simțea foarte bine știind că aproape i-o trăsese fiicei lui Korman sau c-o văzuse făcându-și de cap, și mi-era atât de teamă că-i va povesti tatei, că-i va trimite o scrisoare anonimă în care-i va povesti cum fiică-sa și-o trage cu bătrâni, în loc să lucreze la teză, apoi am încercat să mă concentrez asupra tezei, prin cap mi se învârtea lista aceea cu subiecte din care trebuia să-mi aleg unul, în cele din urmă, și deodată am leșinat.

Îi vedeam deasupra mea, umezindu-mi fața și gâtul cu un prosop îmbibat în apă. Mă simțeam ca și cum m-aș fi trezit dintr-un somn lung și dulce, cel mai dulce din câte există, capul mă durea puțin, dar era ca o rămășiță a unei dureri mari și senzația era cea a unei însănătoșiri neașteptate, totale, de amploarea unei revoluții. Le-am zâmbit și le-am văzut chipurile

îmblânzindu-se, iar Arie a spus, ai leșinat vreme de câteva minute, dar nu-ți face griji, mi-a adus o cană cu apă, în vreme ce Shaul a început să povestească despre cum i se întâmplase același lucru, odată, în timpul unui proces, și abia atunci am înțeles că el este judecătorul, așa că mi-am spus, înseamnă că, dacă e judecător, sigur preferă ca lucrurile să rămână așa, apoi Arie și-a privit cadranul gol al ceasului și a spus, trebuie s-o luăm din loc, Yaarah, iar la ușă Shaul m-a sărutat pe obraz ca un unchi și mi-a spus, transmite-i salutări tatălui tău, însă Arie m-a apucat strâns de cot și m-a condus la mașină, fără să aruncăm o singură privire către mare, iar în mașină am întrebat unde-mi sunt chiloții; mâna i-a alunecat în buzunar, însă a scos-o la fel de goală și a spus, din câte se pare, au rămas acolo, iar eu m-am întristat, îmi plăceau foarte mult, erau cei mai frumoși pe care-i aveam, dar Arie a zis, nu ne-ntoarcem acum pentru o pereche de chiloți, data viitoare, însă eu știam că nu va mai fi o dată viitoare, iar fără ei mă simțeam ca și când aș fi ieșit din casă întreagă, iar acum mă întorceam ciopârțită și toată această călătorie nu mi se părea decât un plan diabolic, ce nu urmărise altceva decât să-mi răpească cei mai frumoși chiloți pe care-i aveam.

Tăceam și priveam afară, hotărâsem ca, de data asta, să nu mai fac nici un efort și să-l las pe el să se gândească la un subiect de discuție, dar din câte se părea el n-avea nici cea mai mică intenție de-a face vreun efort în sensul ăsta, ba chiar se simțea bine doar el cu volanul și cântecele de la radio, abia după o jumătate de oră și-a amintit de mine și a întrebat, a fost prima dată pentru tine, în felul ăsta? Iar eu am zis, da, pentru tine?

El a izbucnit într-un hohot de râs plin de satisfacție, Doamne ferește, doar mi-am trăit anii cei mai frumoși la Paris, am încercat totul, totul, din cauza asta mi-e atât de greu acum.

Ți-e greu? am întrebat eu, surprinsă.

Da, deja totul mă plictisește. Știu că tu crezi că spun asta doar ca să te surprind, dar greșești. E o plictiseală cu care lupt foarte greu. De fiecare dată, am nevoie de stimulente din ce în ce mai puternice, până când nici acestea nu mai dau roade. Vezi

tu, o simplă partidă de sex, un bărbat peste o femeie, mă excită chiar mai puțin decât să fac exerciții fizice în fața televizorului.

Poate că lucrurile stau așa privite dintr-un punct de vedere mai degrabă tehnic, am încercat eu să-l provoc, dar cum rămâne cu partea sentimentală? Se spune că asta face diferența, dacă ești îndrăgostit de o femeie, sexul cu ea te excită, nu? E ca într-o conversație, nu?

De ce crezi c-aș fi interesat de discuții? scrâșnește el, de unde până unde ceea ce ți-am spus despre sex se aplică și într-o discuție? Stimulentele trebuie să fie din ce în ce mai puternice. Sentimente? Nici nu mai știu ce sunt alea. Odată cu trecerea anilor, omul devine din ce în ce mai animalic sau mai copilăros, iar în funcție de asta, are propriile necesități.

Simțeam cum mă cuprinde dintr-odată disperarea, o disperare fără margini, infinită, ca și când aș fi înghițit otravă și nu mai pot fi salvată, în ciuda faptului că acum îmi pare rău, ca și când nimic pe lume n-ar mai fi de vreun folos. Eu îmi distrug viața, iar pe el îl distruge plictiseala, apoi și-a pus mâna aceea frumoasă pe piciorul meu, încercând să mă consoleze, și a spus, știi, când te-am văzut acolo, cu Shaul, a fost prima dată când te-am văzut cu adevărat, prima dată când m-am simțit atras de tine. Faptul că-l impresionasei m-a stimulat.

Însă afirmația lui n-a făcut decât să trezească în mine o disperare și mai adâncă și am spus, așadar, ce se va întâmpla de-acum înainte, iar el a zis, nimic, de ce-ar trebui să se întâmple ceva anume, și eu am spus, dar eu te iubesc.

Înc-o dată, m-a întrebat el, de ce, ce iubești la mine?

Începeam, ca de fiecare dată, să ezit și să dau înapoi în fața nevoii sale de a auzi iar și iar cât e de atrăgător în ochii mei, mai ales că acest lucru era departe de adevăr, mi se părea doar egocentric, irațional, copilăros, arogant și insensibil, dar nu-i puteam spune toate astea. Prin urmare, ce anume iubești la mine, m-a întrebat el din nou, chiar sunt foarte curios.

În sfârșit, ceva care te face curios, am strigat eu, iubesc culoarea pielii tale și vocea ta, și mersul, și felul în care-ți aprinzi țigara, și știam că va fi dezamăgit de lista mea săracă și conjuncturală, dar el a zâmbit disprețuitor și a spus, dacă niște lucruri

atât de mici îți stârnesc o dragoste atât de mare, ce te vei face atunci când vei întâlni un bărbat cu adevărat impresionant? Și eu am spus, ce bine-ar fi dac-ar exista o asemenea legătură între proporțiile iubirii și calitățile celui iubit, însă lucrurile nu merg așa, apoi m-am gândit la Yoni și la calitățile lui extraordinare, iar Arie părea iritat, nu primise porția care să-l satureze, nici dragostea mea nu se ridica la standardele lui, nu-l flata îndeajuns și nu îngenunchea în fața lui, iar din câte se părea îi era greu să renunțe la privilegiul de-a fi iubit din motive ce țineau de realitate și a spus, cred că deocamdată nu mă înțelegi, ești atât de preocupată de ceea ce primești sau nu primești de la mine, încât nici măcar nu mă vezi așa cum sunt, în afara relației mele cu tine, iar eu am spus, ai dreptate.

Priveam norii negri care se îndreptau spre noi, grei și joși, ca și când pe deasupra capetelor noastre ar fi trecut o autostradă cerească, și aveam impresia că, dintr-o clipă în alta, granița se va șterge, iar noi vom începe să urcăm, sau ei vor coborî și se vor izbi de noi, afară se întunecase, deși era încă devreme, și începuse să cadă din nou o ploaie furioasă, ce făcea mașina să se clatine. M-am rezemat de portieră și priveam afară și mă gândeam că asta ar trebui să fac acum, să deschid portiera și să sar afară, așa cum sunt, fără haină, fără chiloți, să pun capăt o dată pentru totdeauna acestei situații, pentru că nu există un alt mod de a-i pune capăt. Mi-am acoperit ochii și l-am privit printre degetele răsfirate, așa cum privim o scenă de groază dintr-un film, pe care, cu toate astea, nu suntem pregătiți s-o pierdem, iar el mi se părea o omidă uriașă și întunecată, cu ochii bulbucați și buzele groase, cu urechile rozalii, cu toată carnea aceea moale a lui, care părea puțin prea gătită, iar deodată l-am văzut zâmbind ca pentru sine, un zâmbet generos, larg, iar eu mă gândeam, de ce zâmbești, n-ai auzit că se întoarce roata, iar asta mi-a plăcut atât de mult, zicala asta, c-am început s-o cânt în surdină și mi-am mai revenit puțin. De murit, poți muri oricând, mi-am spus, hai să-i mai dăm vieții o șansă. Iată, acum îl poți vedea așa cum este cu adevărat, e bine c-ați făcut această călătorie, fiindcă numai în felul ăsta tabloul ți-a devenit mai clar, el e însetat de complimente și de încurajări așa cum ești

tu însetată de dragoste, și ce dacă, așa se întâmplă-n viață, cel însetat așa va rămâne, nu primește nimic. Așa că e de preferat să renunți, las-o pe alta să-l plictisească, de ce tocmai tu, ai lucruri mult mai incitante de făcut, însă în acest punct m-am oprit puțin, fiindcă nimic nu mi se părea incitant și mă gândeam la clipa aceea în care gura mea fusese plină de cârnăciorii ungurești, grași, și de degetele sale.

Am continuat să-l privesc în felul acela, cu ochii acoperiți, astfel îl văd cel mai bine, pentru că pare trunchiat și imperfect printre degetele mele, iar eu pot domina întreg tabloul și mi-am spus, OK, să presupunem că-l iubești, să lăsăm la o parte pronumele „îl" și să rămânem cu verbul „iubești", să iubești e un lucru bun, nu-i așa? Orice copil știe că a iubi e un lucru bun, atunci hai să-ți oferi iubirea altcuiva, pur și simplu. Să presupunem c-ai făcut o prăjitură pentru cineva, dar el nici nu se uită la prăjitura ta, ce faci? O dai altcuiva, așa că te rog să-ți iei și iubirea și s-o dai știi tu cui, aceluia care are aceeași adresă ca tine și același număr de telefon. Atunci am început să mă gândesc la el foarte profund, la Yoni, încercam să mă gândesc la fiecare detaliu, fiindcă el acorda o deosebită importanță detaliilor, la ochii lui căprui cu gene lungi, la buzele lui care au o nuanță portocalie, aproape ca buzele unei femei, la buclele acelea castanii, pe care, la începutul relației noastre, îmi plăcea atât de mult să le încurc, la întregul său chip, dar în clipa aceea l-am văzut clătinându-se dintr-o parte în alta și nu înțelegeam de ce, iar când am înțeles în podul palmei mi-a scăpat un urlet, pentru că-l vedeam atârnând, știam că mă voi întoarce acasă și-l voi vedea atârnând în baie, cu urmele dezastrului acoperindu-i obrajii palizi, exact în clipa asta își împinge scaunul de sub picioare. Cineva îi povestise astăzi despre mine și Arie, iar el nu mai putuse să trăiască în minciuna asta, dar nici nu putuse să mă părăsească, așa cum nici eu nu puteam să-l părăsesc pe Arie. Sau poate că n-ar fi capabil de asta, poate că exact acum își împachetează lucrurile sau îmi scrie o scrisoare, am avut încredere-n tine, scrie el, iar tu m-ai trădat, ai pângărit dragostea noastră. Niciodată nu te-am bruscat, niciodată nu te-am bombardat cu întrebări, ți-am dat libertate, în speranța c-o vei folosi

într-un scop benefic, și n-am cerut decât un singur lucru, ca, atunci când nu mă vei mai dori, să-mi spui. Întotdeauna ți-am spus că, din punctul meu de vedere, ești un om liber, că nu dețin controlul nici asupra trupului tău, nici asupra sufletului tău, și nici n-am dorit ca între noi să existe o astfel de relație. Am vrut ca, în fiecare zi, să alegi din nou să fii alături de mine, să alegi asta cu inima deschisă sau să fii atât de sinceră, încât să-mi spui c-ai ales pe altcineva.

Ce n-aș da ca lucrurile să fie atât de simple, i-aș fi spus eu, crezi c-așa merg treburile? Da sau nu, alb sau negru? Și dac-am ales pe cineva care nu m-a ales pe mine?

Și în cazul ăsta, ar trebui să mă scoți din peisaj, va spune el, indiferent de ce se va întâmpla mai departe, dac-ai dorit pe altcineva chiar și o secundă, iar eu voi insista, și dacă nu sunt încă sigură, dacă mă răzgândesc, iar el va zice, ca o concluzie trasă cu logica sa de fier, inflexibilă, care nu cunoaște contradicția, am spus: indiferent de ce se va întâmpla mai departe.

L-am pierdut, într-un fel sau altul, l-am pierdut, îmi vine să-i sfâșii lui Arie mutra satisfăcută, să-i smulg volanul din mâini și să-l arunc afară, în ploaia care mătură tot ce-i stă în cale, însă el strânge cu putere volanul, ca și cum ar spune, nu te-ar ajuta la nimic, dulceață, aici eu sunt cel care deține controlul. Voi fi aici mâine, voi fi aici poimâine, peste două săptămâni, peste două luni, peste doi ani, dar eu plec să salvez ce-a mai rămas din viața mea, dac-o mai fi rămas ceva, apoi spun, Yoni, așteaptă, nu împinge scaunul, nici de sub tine, nici de sub mine, mai dă-mi o șansă, ploaia e tot mai furioasă, Arie înjură încet, iar eu mă tem că nu vom mai ajunge niciodată, că vom avea un accident, că va face o criză exact acum, iar eu nu voi mai putea să repar nimic, niciodată, așa că jur că, dacă totul va fi bine, dacă vom ajunge acasă și Yoni va rămâne cu mine, nu-l voi mai vedea niciodată pe Arie, ba mai mult, voi face un copil cu Yoni și toată viața, până-n clipa în care voi muri, nu voi face decât să am grijă de ei.

Cauți ceva, a întrebat el, când am intrat din nou în oraș, traversând aceleași străzi pe care merseserăm de dimineață, dar în direcția opusă, iar eu am spus, da, era aici un copac cu coroana

roșie pe care-aș fi vrut să-l văd, și el a întrebat, de ce, iar eu am zis, pentru că, dacă-l voi găsi, va fi un semn, iar dacă nu-l voi găsi, va fi iarăși un semn, și el a spus, prin urmare n-are nici o importanță dacă-l găsești sau nu, apoi și-a amintit că și el văzuse pe-aici ceva roșu, dar nu era decât acoperișul de țiglă al unei case. Încă o dată, mi-am aplecat capul în timp ce treceam prin fața biroului de asistență IT, sperând că Yoni este încă acolo, strunindu-și calculatoarele obediente. În capătul străzii noastre, mașina a oprit, iar eu am protestat, mai e un pic de mers, însă el a zis, știu, dar asta e o măsură de siguranță, n-aș vrea să ai probleme, a spus pe un ton plin de emfază, iar eu am făcut un efort ca să-nțeleg și mi-am spus, dă dovadă de sânge rece, ca un profesionist, și l-am privit atent, știind că era prima oară când îl vedeam și încercând să-i învăț pe dinafară trăsăturile, pe care le voi descifra la un moment dat, așa cum dezlegi o ghicitoare. El a strâns cu putere volanul, iar eu mi-am spus că, dacă va da drumul volanului, acesta va fi un semn, așa cum va fi și dacă nu-i va da drumul, iar el i-a dat drumul, dar numai pentru a-și scărpina nasul, apoi pentru a-și aprinde o țigară, iar în clipa aceea eu am încetat, mai mult sau mai puțin, să-l privesc, am spus la revedere cu răceală și am ieșit, iar în timp ce mașina se îndepărta mă întrebam dacă nu cumva ar fi trebuit să spun mulțumesc, apoi mi-am dat seama că uitasem să-i studiez sprâncenele, ca să văd dacă sunt încă negre sau deveniseră și ele cenușii, precum părul, așa că acum voi fi nevoită să-mi petrec tot restul vieții fără să știu ce culoare au sprâncenele lui.

În apropierea casei, inima începuse deja să-mi bată de frică, dar îmi repetam, sânge rece, sânge rece, nimeni nu te va bănui de un lucru atât de îngrozitor, în cel mai rău caz, va crede că te-ai plimbat prin oraș și ți-ai cumpărat haine, pentru nimic în lume nu va crede c-ai fost până la Yaffo, ca să primești o pulă și jumătate, chiar dacă i-ai povesti, nu te-ar crede, asta e uimitor la adevăr, că e imposibil să-l crezi. În fața ușii, am zis, fă-mi o favoare, Yoni, nu fi acasă, spre binele tău, nu fi acasă, iar el chiar nu era.

Casa era întunecată și caldă, începuseră să dea căldură devreme, din câte se părea, din pricina vremii năbădăioase, iar eu am început să mângâi caloriferele fierbinți, ca și când ar fi fost niște animale credincioase, iată, doar căldura mi-a luat-o înainte și e de partea mea, iar ea îmi va păstra secretul. Chiuveta e plină, dar la fel era și de dimineață, n-am observat nici un vas nou, mesager al unor vești rele, așa că mi-am scos ușurată hainele și le-am îndesat în dulap, am făcut repede un duș, frecând cu săpun toate locurile acelea pângărite, am îmbrăcat o pijama și m-am băgat în pat. Cel mai bine era să mă prefac adormită, în felul ăsta câștigam și timp, puteam să simt care era starea lui de spirit în clipa în care sosea, astfel că m-am întins în camera aceea întunecată, la început sărbătorind ușurarea pe care-o simțeam și care, încetul cu încetul, a început să se amestece cu teama, fiindcă era deja șase sau șapte, iar Yoni nu se întorsese, nici nu telefonase, nimeni nu telefonase, iar eu începeam deja să mă tem că pierdusem, în timpul acelei zile, un eveniment unic, un tren care nu trece decât o singură dată-n viață și toată lumea urcase în el, în afară de mine.

Mi-i imaginam sărbătorind ceva departe de mine, Yoni și părinții mei, și șeful de catedră, și toți studenții care mă căutaseră azi, și Shira, care făcea dragoste în felul acela pasiv și rușinos, apoi am început să formez numărul ei de telefon, ea știe întotdeauna ce se-ntâmplă, chiar și-atunci când nu se-ntâmplă nimic, am format numărul pe întuneric, iar ea a fost foarte drăguță, am întrebat-o dacă știe ceva de Yoni, pentru că nu reușisem să dau de el, iar ea mi-a spus, 5786543, ăsta e numărul lui de la birou, și deja nu mai era la fel de drăguță, apoi mi-a spus, scuză-mă, Yaarah, dar am oaspeți, eram sigură că dă o petrecere, toți oamenii pe care-i cunoscusem în viața mea stăteau acum acolo și petreceau, trăindu-și viața fără mine.

M-am supus unui test, încercând să-mi amintesc trăsăturile feței lui Arie, care mi se păreau întotdeauna învăluite în fum, chiar și atunci când nu fuma, parc-ar fi spus, ce importanță au detaliile, dar în spatele fumului se întrezărea un chip grațios, o combinație stridentă de autoritate și fărădelege, ca și când ar sta deasupra binelui și răului, deasupra eticii și lipsei de etică,

deasupra a tot ceea ce reprezintă convenția, apoi, cu furie, m-am întrebat, oare cine anume l-a pus pe el acolo, atât de sus, și mi-am răspuns după aceea, tu, adică eu.

Apoi am trecut la alte teste, ca să mă calmez și să fac timpul să treacă, am încercat să reconstitui în minte prima mea casă, de exemplu, să-mi amintesc dacă pereții erau sau nu acoperiți cu tapet, am ajuns la concluzia că la început nu fuseseră, după care, da, apoi m-am gândit că aceea era casa ideală, cel puțin pentru mine, până la caricatură. Avea chiar și acoperiș de țiglă, dacă nu cumva mă înșel. Dar cum să mă înșel, doar fusese casa mea vreme de aproape douăzeci de ani, se presupune c-ar trebui s-o cunosc cel mai bine, însă adesea tocmai lucrurile pe care le cunoaștem cel mai bine par a fi cele mai necunoscute nouă, asemenea unei persoane pe care-o vezi în fiecare zi, dar pe care n-o studiezi atent. Ca în povestea care-i plăcea mamei, despre mătușa mea Tirtza, care, în dimineața în care-a divorțat de soțul ei, după treizeci de ani de căsnicie, a dorit să-l răsfețe și l-a întrebat câte linguriță de zahăr își pune în cafea, iar el i-a răspuns că, de aproape treizeci de ani, își îndulcește cafeaua cu zaharină.

Asta nu e o vârstă la care să divorțezi, cincizeci de ani, suspina ea, așa cum nici vârsta de douăzeci de ani nu e potrivită pentru căsătorie, însă, din câte se pare, o greșeală o trage după ea și pe-a doua, apoi îmi arunca o privire amenințătoare, ca și când, dacă nu voi fi atentă, acesta va fi și destinul meu. Nu l-a apreciat așa cum ar fi trebuit pe soțul său, era mult prea bun pentru ea, iar ea, mi se părea mie, voia să și sufere puțin, nu era dispusă s-ajungă la capătul vieții fără să-și fi luat porția de suferință, așa că, iată, și-a primit porția, cu vârf și-ndesat.

Fusese o femeie înaltă și slăbuță, mătușa Tirtza, politicoasă și rece, niciodată nu mi-o putusem imagina suferind cu adevărat, îmi păruse întotdeauna nemaipomenit de apatică și plictisită, o femeie pe care până și suferința o plictisea de moarte, iar soțul ei, unchiul Alchas, părea un gândăcel pe lângă ea, scund, negricios și muncitor, și înțelegeam de ce-o călca pe nervi, dar uneori mai întâlnea câte-o tânără care-l găsea fermecător, iar atunci devenea, într-adevăr, fermecător. Adesea le aducea la noi de Sabat, ca să se dea mare, iar eu eram impresionată de

schimbare, el părea deodată un bărbat încrezător în sine și cu simțul umorului, chiar și mătușa Tirtza era impresionată, din spatele ușii de la dormitor, acolo unde se-ascundea în zilele acelea de Sabat. Mama o anunța întotdeauna când veneau în vizită, deși Alchas era fratele ei, pur și simplu o prefera pe Tirtza și-o invita să se ascundă și să tragă cu ochiul, iar tata se enerva și-o amenința mereu că e ultima oară, fiindcă el nu gusta asemenea farse. Rolul meu în această poveste era acela de a-i strecura mătușii cafele și tot felul de resturi din mâncărurile pe care le aveam la masă și de a-i goli scrumierele, iar o dată unchiul Alchas m-a văzut ducând o astfel de scrumieră plină și m-a întrebat suspicios, ce-i asta, Yaarah, deja fumezi, ca și cum la un moment dat voi ajunge și eu să umplu o astfel de scrumieră, nefiind decât o chestiune de timp, iar eu am zis, nu, fac doar curățenie, și el a spus, minunat, minunat, însă părea puțin îngrijorat și i-a spus mai apoi mamei că mă făcusem frumoasă, dar nu era ceva de bun augur. De ce n-ar fi de bun augur, a ripostat imediat mama, iar el a zis, o frumusețe ca cea a mătușii ei, care rămâne închisă înăuntrul omului și nu iese niciodată de-acolo, făcându-l prizonier. Tirtza auzea totul și-și aprindea țigară de la țigară, iar când fericitul cuplu în sfârșit pleca ea ieșea din cameră epuizată și cu ochii roșii, duhnind a tutun, și începea s-o foarfece pe cealaltă, cum se îmbracă exact ca o târfă, așa cum de altfel și vorbește, că e o rușine ca o asemenea femeie să-i ia locul, că niciodată nu-l va ierta pe Alchas, iar mama spunea, dar Tirtza, nu uita că tu ai fost cea care-a vrut să divorțeze, el nu te-ar fi părăsit pentru nimic în lume, deși știa de toate aventurile tale, iar aici începeau să vorbească în șoaptă și abia la lăsarea serii mătușa mea își ștergea lacrimile de pe față, care, chiar și la vârsta de cincizeci de ani, era încă fină și frumoasă, apoi pleca suspinând ușurată, asemenea unui om care-a traversat un coșmar, suferind până la limita răbdării, dar convins că acest lucru este sănătos.

Ești pur și simplu sadică, îi spunea tatăl meu mamei, în timpul nopții, în dormitorul care încă putea a fum de țigară, de ce-o pui tot timpul la curent cu ce se întâmplă, de ce-o torturezi, ești pur și simplu invidioasă, fiindcă ea e o avocată de

succes, în vreme ce tu n-ai făcut nimic cu viaţa ta. Sub masca devotamentului, nu faci decât s-o maltratezi, să nu crezi că nu văd asta.

N-am făcut nimic cu viaţa mea, se înfuria mama, şi de ce n-am făcut nimic cu viaţa mea, pentru că toată viaţa am avut grijă de tine.

Ai avut grijă de mine, de ce-aş avea eu nevoie de grija ta, ai preferat pur şi simplu să-ţi iroseşti viaţa cu tâmpenii.

Să-ţi cresc copiii a fost o tâmpenie? Să duc grija tuturor e o tâmpenie?

Cui anume duci tu grija, îşi ieşea el din minţi, îţi porţi de grijă doar ţie, am văzut cu toţii ce s-a întâmplat când ai avut un copil căruia a trebuit să-i porţi cu adevărat de grijă!

Cum îndrăzneşti, urla ea, ai putea să te gândeşti şi la ce-ai făcut tu cu viaţa ta. Îngropat toată ziua-n laborator, ca un şoarece. Măcar de ţi-ai fi terminat studiile şi nu le-ai fi abandonat la mijlocul drumului, poate-ai fi fost capabil să salvezi copilul şi n-am mai fi depins de medicii ăia retardaţi, de la spitalul ăla de tâmpiţi. Apoi, uşa camerei lor se trântea, iar mama, cu pătură şi pernă, se întindea pe canapeaua din salon şi adormea imediat, ca un om care-şi găsise liniştea, iar eu stăteam şi-o priveam, încercând să aflu pe chipul ei ridat un indiciu pentru descifrarea adevărului. Care adevăr? Nu asta era întrebarea. Întrebarea era întotdeauna pe care dintre ei să-l compătimesc, iar eu mă plimbam între un pat şi celălalt, văzându-l pe el cufundat în somnul lui, iar pe ea cufundată în somnul ei, şi mă gândeam, pe care dintre ei să-l compătimesc, şi mă plimbam cu povara milei mele, ţinând-o ca pe un medicament care nu ajunge decât unei singure persoane şi numai cine-l va câştiga va putea beneficia de el, şi nu ştiam căruia dintre ei să i-l ofer. Adesea adormeam pe podea, la mijlocul distanţei dintre ei, iar dimineaţa le vedeam ochii cercetându-mi chipul, văd în ei toate măsurile pe care le-au luat spre a mă proteja, aproape de-a lungul întregii mele vieţi, iar în cele din urmă i-am dezamăgit, eforturile lor nu se mai justificau, nu le adusesem mântuirea, iar mântuirea era compasiunea mea greoaie, tulbure, pe care nu ştiam cui anume s-o ofer, iar în cele din urmă mi-o ofer mie,

și în adâncurile inimilor ei știu asta și se poartă cu mine ca și când le-aș fi făcut o mare nedreptate, pe la spatele meu își spun părerile în chip foarte tăios, punându-mi în spinare vinovății micuțe, fără număr, care se acumulaseră mai ales în timpul nopților, devenind o unică vinovăție veche, căutându-și un pat în care să doarmă.

El spunea adesea, va ajunge la fel ca Tirtza, văd că-i calcă pe urme, ceea ce pentru el reprezenta un blestem serios, în ciuda faptului că, atunci când stăteau amândoi, între ei plutea un aer bun, iar conversația curgea în mod firesc și părea că el n-o urăște pe Tirtza însăși, ci mai degrabă o anumită parte din ea, care în ochii lui părea întruchiparea perfidiei feminine, a aroganței, a cruzimii, un fel de sumă a defectelor care nu se regăseau în Tirtza cea tangibilă, cea adevărată, însă care ieșeau la iveală numai în clipa în care încercam s-o caracterizăm.

Iar mama spunea, de unde le scoți, Yaarah e atât de caldă, în timp ce Tirtza e atât de rece, iar tata spunea pe un ton rănit, poate că e caldă în relația cu tine, cu mine, nu.

Dar la ce fel de căldură te aștepți din partea ei, mai exact, se răstea ea, de câtă căldură dai tu dovadă, ca să ai asemenea pretenții.

Apoi s-a aprins lumina în camera cealaltă, fără s-aud ușa deschizându-se, și l-am văzut pe Yoni dându-și haina jos, rămânând în hainele lui sport, iar inima mea a luat foc deodată. Părea atât de tânăr, mai ales în hainele acelea albe, echipamentul lui de tenis, tânăr și angelic și dulce, eram atât de fericită privindu-l din întuneric, ca și când ar fi fost copilul meu, iar eu aș fi fost surprinsă de cât de bine învățase să meargă, să se dezbrace și s-aprindă lumina, știe deja să facă totul, copilul meu extraordinar, apoi s-a apropiat de mine încetișor, ca să nu mă trezească, s-a oprit în pragul ușii dormitorului, încercând să privească prin beznă. Îl vedeam atât de bine, iar el nu mă vedea deloc, nici măcar nu știa dacă sunt acolo sau nu, dar nici nu îndrăznea să se apropie ca să se convingă, îi vedeam trăsăturile frumoase printre buclele castanii și m-am mirat din nou, exact ca prima oară când îl văzusem, cum de trăsăturile acelea frumoase nu se contopesc într-un chip frumos.

Cârtița mea, a șoptit el, iar eu m-am prefăcut că mă întind, m-am frecat la ochi și am spus repede, înainte ca el s-apuce să întrebe, da, am dormit puțin, mi-am făcut griji pentru tine, am uitat că azi e ziua de tenis, și mă simțeam atât de fericită că totul trecuse cu bine și că vocea lui era blândă, ca întotdeauna, dar apoi a spus, te-am sunat la catedră, mi-au spus că n-ai ajuns, iar eu mi-am zis, sânge rece, sânge rece, apoi am bâlbâit, da, nu m-am simțit bine, așa c-am rămas acasă, și el a zis, pe tonul lui blând, care mi se părea dintr-odată crud și înfricoșător, dar am trecut pe-aici mai devreme, mi-am schimbat hainele, iar tu nu erai; pentru o clipă, aș fi vrut să-i povestesc totul, să plâng și să-i povestesc în ce groapă mă rostogolisem, ca să aibă grijă de mine și să nu-mi mai dea voie să ies vreodată din casă, dar mi-am repetat, sânge rece, poți oricând să mărturisești, între timp încearcă să ieși basma curată, așa c-am zis, m-am dus până la farmacie, să-mi cumpăr paracetamol. Minunat, a zis el, chiar simt că-mi explodează capul, și eu am nevoie de un paracetamol, după care-a aprins deodată lumina, iar eu am închis ochii și am bâlbâit, sigur, e la mine-n geantă, și el mi-a adus geanta lângă pernă, așa cum aduci un copil la alăptat, nu-mi place să-ți caut prin geantă, știi că-ți respect intimitatea, iar eu m-am prefăcut a căuta medicamentul și, în cele din urmă, am spus, nu-i aici, poate e-n bucătărie sau poate, din pricina durerii, l-am uitat la farmacie, și mă rugam ca nu cumva el să se ofere voluntar să-l aducă, iar spre norocul meu, tocmai atunci a-nceput să cadă o ploaie dementă, ca un potop, și i-am spus, hai în pat, că-ți vindec eu durerea.

S-a așezat pe marginea patului, dar s-a ridicat imediat, ca și când și-ar fi amintit că ceva nu mai suferea amânare, trebuie să mă spăl mai întâi, miros a transpirație, dar eu nu simțeam nimic, ba chiar am rămas surprinsă, pentru că în general eu eram cea care trebuia să-i aducă aminte să se spele, așa c-am început să bănuiesc că poate nu venea de la un meci de tenis, poate că purta cu el mirosul vreunei femei, și m-am gândit imediat la Shira și la tonul vocii ei atunci când spusese, am oaspeți. Cum a fost meciul, l-am întrebat, iar el mi-a spus, ca de obicei, și a început să se dezbrace, iar eu am întrebat, cu cine-ai jucat

azi, și el a răspuns, am tot timpul același partener, ai uitat? Eu am spus, mai zi-mi o dată cine e, iar el a zis, Arie, și aveam impresia că ascunde un zâmbet satanic sub buzele acelea de înger, așa c-am întrebat, Arie, cine este, câți ani are, și el a zis, de vârsta mea, poate puțin mai mare, nu-ți amintești, l-am întâlnit la supermarket, acum vreo două săptămâni.

Mi-a întors spatele alb și neted și s-a îndreptat spre baie, iar eu mi-am spus, ține-ți nervii-n frâu, ține-ți nervii-n frâu, nu te speria din orice prostie, dar nici nu mai știam ce anume mă sperie, faptul că se dusese să se curețe de mirosul altei femei sau că încerca să scape de mine, fiindcă știa că sunt o mincinoasă. De ce l-o fi chemând pe tânărul acesta tocmai Arie, mi se pare atât de puțin probabil să fie chiar așa, cu siguranță a inventat totul doar ca să-mi dea de înțeles că știe. Și, în clipa în care-am auzit c-a dat drumul la apă, am fugit în salon și i-am cotrobăit prin geantă, până ce i-am găsit agenda telefonică, apoi am căutat la litera A, dar n-am găsit nici un Arie și am cercetat fiecare pagină, nu l-am găsit alături de nici un nume de familie, însă atunci Yoni m-a strigat, Yaarah, mi-aduci, te rog, un prosop, așa c-am pus agenda la loc în geantă, după care-am intrat cu prosopul în baia plină de aburi.

Întotdeauna mi se păruse că acesta e cel mai înalt grad de intimitate care poate fi atins, avantajul cel mai important pe care-l poți dobândi în urma traiului în doi, că poți să strigi cuiva din baie, prosop, și să știi că, în urma acestui strigăt, cineva se va ridica din patul sau din scaunul său, se va opri din scris și se va îndrepta spre dulap, iar de-acolo, spre tine, mișcat de puterea unui singur cuvânt.

Am rămas în picioare în fața lui, privindu-l cum se șterge, trupul său e moale ca o cocă, iar frecușul prosopului lasă urme pe piele și aveam din nou impresia că zâmbește, așa c-am început să fredonez melodia aceea de mai devreme, cu roata care se învârte, și m-am întors în pat. Numai timpul va clarifica lucrurile, am decis eu, dar până atunci, să vedem dacă vine în pat. Dacă da, e semn că n-a venit de la o altă femeie, dar mi-am amintit că eu venisem de la un alt bărbat, cu toate astea, eram gata să mă culc cu el pentru a-i alunga orice suspiciune, ce anume

l-ar împiedica să facă exact același lucru, dar observam că toate semnele sunt înșelătoare, că preferăm să ne resemnăm în fața faptului că nu vom ști niciodată totul despre celălalt, nici măcar pe jumătate, și eram sigură că în mintea lui se învârt aceleași gânduri, pentru că nici el nu știe, lucru care la început m-a amuzat, dar apoi m-a întristat peste poate.

A intrat în cameră și m-a întrebat dacă mi-e foame, iar eu am spus, foarte, dar imediat am regretat, dacă nu mă simțeam bine însemna că nici n-aveam poftă de mâncare, și mă gândeam cum pic toate testele la care mă supune, însă el a început să toace legume în bucătărie, într-un ritm monoton și hotărât, iar zgomotele cuțitului nu trădau nici un fel de furie sau nesiguranță.

L-am urmat în bucătărie, am scos ouă și am pregătit o omletă, iar în timp ce amestecul se prăjea l-am luat în brațe și i-am spus că-l iubesc, în clipa aceea chiar așa simțeam, și el a zâmbit și a spus, știu, iar eu m-am enervat brusc, de unde știi tu, poate zic și eu așa, într-o doară, dar mi-am dat seama că el nu bănuiește absolut nimic, așa c-am simțit o mare ușurare pe moment, însă apoi mi-a părut rău, fiindcă suspiciunea, dacă era reciprocă, ar fi pus între noi semnul egalității, iar în situația asta nu suntem pe poziții de egalitate, aproape ca o mamă și copilul ei, încrederea lui face ca sentimentul de vinovăție, care pentru o clipă mă părăsise, să fie și mai accentuat. Îl simțeam zvârcolindu-se înăuntrul burții mele, sentimentul acesta de vinovăție, îmi pierise toată pofta de mâncare, am întors omleta care aproape se arsese și i-am spus, iar mi s-a făcut rău, mă întorc în pat.

M-am întins în întuneric și-l auzeam mestecând încet, dar energic, își taie pâine, o cufundă în sosul salatei, îi decodificam fiecare mișcare, după aceea s-a șters la gură cu șervețelul, a pus vasele în chiuvetă, lângă tovarășele lor care se aflau acolo de ieri, așa cum și el vine lângă mine în pat, cu un geamăt de oboseală.

Apoi a început să mă mângâie, deja uitasem ce însemna asta și încercam să mă concentrez asupra a ceea ce-aveam de făcut acum, dacă să-i spun că n-am chef, ceea ce ar fi total neobișnuit și poate chiar i-ar trezi suspiciunea, ca și când aș fi fost sătulă de sex pe ziua aceea, sau să mă prefac excitată, ar fi cu atât mai

suspect, ca și când aș încerca s-ascund ceva, și nu știam cum vom ieși din această situație complicată, așa că m-am hotărât la o colaborare limitată, fiindcă atingerea lui nu mă excita, dar nu i-am îndepărtat mâinile, care mi-au amintit deodată de mâinile lui Shaul; pentru o clipă, i-am observat privirea spartă și pierdută, neștiind ce era de făcut cu toate acele membre, ale mele și ale lui. Mi-era atât de milă de el, atunci am înțeles adevăratul sens al expresiei a plânge de milă, așa c-am încercat să mă autostimulez, gândindu-mă că sunt cu Arie sau că Arie și Shaul mă privesc, iar această ipostază obligă, încercam să mă unduiesc mai mult și să-l mângâi, dar el deja nu mai era excitat, zăcea ca un mort lângă mine, cu ochii deschiși, iar eu uitasem ce facem, orice mișcare mi se părea ridicolă, așa că pur și simplu am început să-i mângâi buclele și să i le încurc, i-am sărutat fruntea și ochii, întotdeauna mă simțisem mult mai bine alături de chipul lui decât alături de trupul lui, apoi m-am întins lângă el și ne-am strâns mâinile cu putere, împletindu-ne degetele, goi, dar lipsiți de sex, ca doi prunci din casele pentru copii din kibbutz, unde nimeni nu se emoționează în fața goliciunii celorlalți, și ascultam ploaia căzând.

Tot timpul mă temeam că va dori să vorbim, însă, spre norocul meu, a adormit, îi auzeam respirația liniștită, chiar și-n somn e atât de manierat, până când, în cele din urmă, n-am mai auzit-o și eram sigură că pân-aici mi-a fost, de data asta chiar se întâmplase, moartea subită, în timpul somnului, era moartea care i se potrivea, moartea pruncilor de până la trei luni, i-am atins buclele, n-am îndrăznit să-i ating fața și mi-am spus tot felul de prostii, de exemplu, uite cum i se răcesc buclele, mă gândeam la cum mă vor duce la poliție și vor spune că sunt o criminală, fiindcă nu-mi dorisem cu adevărat să mă culc cu el și toată lumea mă va arăta cu degetul și va cânta în cor, e o criminală, nu și-a mișcat fundul, iar eu voi zice, cum adică, nu sunt vinovată, de vină e sindromul morții subite, moartea îngerilor, dar ei vor spune, îți bați joc de noi, la treizeci de ani, să apară sindromul morții subite? Deodată, îl voi vedea acolo pe Shaul, cu roba lui neagră de judecător, iar eu voi alerga la el și-i voi spune, îți amintești de mine, Shaul, sunt Yaarah,

fiica lui Korman, trebuie să mă scoți de-aici, și el va zice, a lui Korman? Minți, Korman n-are nici o fiică, iar eu voi striga, nu-ți amintești de mine? Deși eram complet străini, între noi a existat o teribilă intimitate, nici măcar tatăl meu, care mi-a schimbat scutecele, nu mă cunoaște așa ca tine. Apoi voi începe să mă dezbrac, pentru ca el să-și amintească, în ciuda faptului că și acest gest mi se pare inutil, ce anume are trupul meu atât de ieșit din comun, încât să-i fi rămas întipărit în memorie, iar în clipa în care stau goală în fața lui încerc până și să repet mișcările pe care le făcusem atunci, pe pat, mișcări dintr-un film porno, el începe să-și amintească, mă atinge fără dorință, cu degetele lui albe, și spune, da, e posibil, îmi amintesc ceva, dar tu nu vii din nu știu ce kibbutz din Neghev? Și eu zic, nu, asta a fost farsa mea și a lui Arie, dar el plescăie suspicios și spune, în cele din urmă, uite, chiar dac-aș vrea să te scot de-aici, n-aș putea, nu vezi că și eu mă aflu aici tot ca prizonier, nu ca judecător, apoi îmi întinde mâinile și văd că sunt legate cu cătușe, iar toată lumea din jur începe să râdă și să cânte, când vrea ea, nu e rea, fundul ei cel mare face orice mișcare. Eu mă îmbrac în grabă și-l caut tot timpul pe Arie, și el trebuie să fie aici, la fel ca celălalt, poate având cătușe și la picioare, pentru că el e cel mai periculos, dar nu-l văd și Shaul spune, n-ai de ce să-l cauți, el nu se învârte prin astfel de locuri, nu-i plac astfel de locuri, iar eu voi spune, dar nici mie nu-mi plac, și el va răspunde, dacă nu ți-ar fi plăcut, n-ai fi fost aici.

Capitolul cinci

Când m-a văzut, s-a mișcat puțin spre perete, ca și când ar fi încercat să-mi facă loc alături de ea, pe pat. Patul era lipit de fereastra mare, întotdeauna închisă, care trasa o graniță întâmplătoare, dar plină de invidie față de lumea radioasă, veselă și incitantă a oamenilor sănătoși. Se vedea un munte gălbui, nu prea înalt, mai degrabă un deal, două, trei case, patul care străjuia cu încăpățânare fereastra, ca o plantă crescută la poalele muntelui, sărmană și firavă, iar înăuntrul lui, mătușa Tirtza.

Mi-a trimis un zâmbet nu tocmai vesel, aproape furios. Niciodată nu mă suportase. De ce-ai venit, a strigat ea, doar i-am spus mamei tale că nu vreau să văd pe nimeni în afară de ea.

Mama e ocupată astăzi, am mințit eu, m-a rugat să văd dacă ai nevoie de ceva. Mama nu mă rugase nimic, îmi spusese doar că n-are cum să treacă pe-acolo astăzi, iar eu, de capul meu, coborâsem în stația aceea, înainte de universitate, neputând să mă abțin, îmi continuasem apoi drumul prin căldura de-afară, pe coridoarele înguste, prin încăperile înțesate de lume, urâte, pline de tuse și gemete, dureri și false speranțe, insulte care mijesc în secret de sub paloarea nobilă, regală.

Sigur că am nevoie de ceva, m-a îngânat ea, doar că am impresia că nu-mi poți oferi tu ceea ce am nevoie.

Pune-mă la-ncercare, ce altceva aș fi putut spune.

Vârsta ta, a zis, tinerețea ta.

Eu nu mai aveam sentimentul că sunt atât de tânără, de multe ori aș fi putut să le strâng de gât de gelozie pe tinerele de pe stradă, dar aici, printre chipurile acestea schimonosite de boală, mă simțeam foarte tânără și sănătoasă, doar că aceste lucruri nu mi se păreau de ajuns ca să-mi asigure fericirea. E limpede

că fiecare vrea să strângă de gât pe cineva din invidie, e un fel de scară pe care stă întotdeauna altul deasupra ta, vrând să te strângă de gât, indiferent cât de jos ai crede că te afli. Chiar și mătușa Tirtza, în patul ei rigid, cu sânii goi pe sub pijama, tot ar fi fost în stare să trezească invidia cuiva. Nu că acest lucru ar fi trebuit s-o consoleze.

Arăți binișor, i-am spus eu.

Da, a întrebat ea pe un ton serios și a scos o oglinjoară, privindu-se cu suspiciune, ca și când ar fi căutat acolo încrederea pe care ar fi trebuit s-o aibă în vorbele mele. Fața ei era suptă și mai puțin fină decât îmi aminteam, dar faptul că slăbise nu făcea decât să-i scoată și mai mult în evidență ochii mari și verzi, cu privirea lor rece și dură, și oasele înalte ale obrajilor. Chiar și acum, aș fi fericită dacă cineva mi-ar spune că semănăm.

De ce-ar spune cineva asta, tu ai cu totul alte trăsături și nici măcar n-avem vreo legătură de sânge. Ai putea, cel mult, să semeni cu unchiul tău, Alchas, ceea ce nu ți-aș recomanda. Ce mai face, a întrebat ea deodată, cum mai arată acum, când deja a îmbătrânit?

Nu s-a schimbat prea mult, am spus eu, părul i-a albit complet, dar e la fel de micuț și de negru.

Micuț și negru, a râs ea, cu părul alb, și continua să se uite în oglindă, ca și când unchiul Alchas însuși ar fi privit-o de acolo. Sunt curioasă cum a îmbătrânit, a murmurat ea spre oglindă, îi țin minte fiecare trăsătură a feței, sunt curioasă cum i-au îmbătrânit ochii, cum i-au îmbătrânit buzele. Are riduri în jurul gurii?

Da, cred că da. Nu-mi amintesc foarte bine. N-am dat prea multă atenție acestui aspect. A încercat să se întindă, mișcările ei erau grăbite și sperioase. Nu știu de ce doare încă, a spus ea.

Să te întinzi sau să te gândești la Alchas?

Ambele, și-a strâmbat ea gura într-un zâmbet amar, ne-au asigurat că durerile trec, dar nu e decât o minciună. Nici cele ale trupului și, cu siguranță, nici celelalte. Trebuie să ne gândim bine-bine, înainte de orice mișcare pe care o facem, fiindcă, dacă se întâmplă să cădem, durerea nu va mai trece niciodată. Pân-acum, n-am văzut nici o rană care să se vindece.

Ai regrete, am întrebat eu, pe un ton abia șoptit.

Da, a spus ea, dar asta nu schimbă nimic, pentru că, și dac-aș fi rămas cu el, aș fi regretat. Doar că atunci aș fi regretat faptul că el e alături de mine, că-mi aduce cafeaua la pat, iar acum regret că e alături de altă femeie și-i duce ei cafeaua la pat. Presupun că prima alternativă e cea mai ușor de îndurat, cea mai plină de semnificații.

În clipa aceea, am auzit patul de lângă ea gemând. Un pat gol, cel puțin așa mi se păruse până în clipa în care a început să geamă, până când, dintre crăpăturile cearșafurilor decolorate, s-a ivit o femeie albă, minusculă. Arăta ca și cum ar fi intrat la apă, cineva nu citise instrucțiunile, cineva o spălase în apă fierbinte, când ar fi trebuit spălată doar în apă călduță, observând cum o rochie de seară elegantă se transformase într-un covor.

Te simți bine, Josephine, a întrebat mătușa mea cu îngrijorare exagerată, aproape cu plăcere. Și iat-o pe Josephine cocoțată pe scară, gata s-o strângă de gât de invidie. Mătușa mea părea atât de puternică și tânără, pe lângă mâna asta de femeie, cu nume împărătesc.

Da, mă simt bine, a mințit femeia care intrase la apă, un răspuns care suna ridicol, pe fundalul gemetelor ei de durere. Încerca să tragă mai aproape de ea un scaun cu rotile uriaș, dar, cu cât se străduia mai tare, cu atât părea că el se îndepărtează mai mult. Am întins un picior și l-am împins către ea, fără să mă ridic. Fusese chiar jignitoare ușurința cu care făcusem acest gest, poate chiar intenționată, cel puțin așa credea Tirtza, fiindcă m-a privit cu dispreț, ca și când ar fi spus, niciodată nu te-am putut suporta și acum știu de ce.

Însă femeia aceea micuță mi-a zâmbit în semn de mulțumire și, cu agilitate uimitoare, a sărit în scaun, fiind înghițită de acesta, așa cum fusese mai înainte înghițită și de pat. Într-o secundă, scaunul cu rotile gol a dispărut pe culoarul îngust.

Încotro se grăbește așa, am întrebat-o pe Tirtza.

Dar ce te miri, s-a năpustit ea asupra mea, crezi că cei care sunt cu un picior în groapă nu mai au încotro să se grăbească? Cei care trag să moară sunt cei mai ocupați oameni. Au atât de multe de dus la bun sfârșit și, cu toate astea, atât de puțin timp.

Cum ar fi ce anume, am întrebat eu, jignită.

De exemplu, nenorocitul de bărba-su vine s-o viziteze în fiecare zi, cam pe la ora asta, așa că ea se grăbește să-l aștepte la intrarea în spital, ca să nu piardă nici o clipă din vizita lui. Nici măcar cei cinci pași jumate pe care el îi face pân-aici.

De ce-i nenorocit, am întrebat eu, iar ea a ridicat din umeri, nu știu, poate că greșesc. Poate că am ceva împotriva tuturor bărbaților, mai ales a celor care-și flutură bărbăția ca pe-un steag.

Exact în clipa aceea au intrat. Scârțâitul scaunului cu rotile, fața ei chinuită, chinuită parcă din greșeală, ca și când ar fi fost menită unei cu totul alte vieți, unei vieți liniștite, cu mâinile lui negricioase pe mâinile ei, fiecare deget în poziția corectă, împingând scaunul cu rotile în ritmul mersului său sălbatic, care devine din ce în ce mai reținut în fața spectacolului impresionant din jur; trupul său mare, îmbrăcat în puloverul negru, exact ca în urmă cu o săptămână, când fuseserăm împreună la Yaffo, chipul distins, ochii stinși, nici măcar surpriza de-a mă vedea acolo nu-i aprinde.

Yaarah, a spus el, ce cauți aici?

Îmi vizitez mătușa, am șoptit eu șocată, scuzându-mă, ca și când i-aș fi invadat teritoriul.

Mama ei a trimis-o, s-a oferit mătușa Tirtza să-i explice, privindu-ne amuzată.

Aha, s-a liniștit el și ne-a privit cu atenție pe amândouă, chiar semănați puțin.

Ți-am zis eu, am zâmbit către ea, dar ea s-a grăbit să adauge, n-avem nici o legătură de sânge.

Totul în jur devenise trandafiriu, pentru că soarele celor sănătoși se oprise în mijlocul ferestrei, gata să apună exact deasupra mătușii Tirtza, iar femeia din scaunul cu rotile a ridicat spre Arie o privire trandafirie și umedă și el a spus, faceți cunoștință, ea e soția mea, arătând cu degetul spre ea, ca și când ar fi existat vreo posibilitate de a o confunda cu altcineva din camera aceea, iar vocea lui nu tremura, după care a arătat spre mine și a spus, fiica lui Korman, iar eu mă întrebam dacă trebuie să-i strâng mâna sau e de ajuns să-i zâmbesc, așa c-am zâmbit

și am spus, încântată, dar am observat că încă nu era mulțumită, așa că i-am întins mâna, iar ea a suspinat ca și cum ar fi făcut un efort teribil. Mi-am retras repede mâna, dar exact atunci și-a întins ea brațul acela trandafiriu și ridat, ca brațul unui copil abia născut, iar în clipa în care l-am atins am simțit un fior, ca și când, prin atingerea aceasta, mi-ar fi transmis boala.

M-am ridicat și am întrebat unde e toaleta, apoi am fugit pur și simplu din salon, m-am oprit în fața chiuvetei și mi-am săpunit bine mâinile, mi-am clătit iar și iar fața cu apă aproape clocotită, cum e posibil ca aceasta să fie soția lui, soțiile amanților ar trebui să stârnească invidie, nu milă, iar amantele n-ar trebui să-și compătimească iubiții, însă în clipa aceea îl compătimeam atât de tare, asta era tot ce mai rămăsese din soția lui, iar într-un fel sau altul același lucru se răsfrângea și asupra lui, ce destin, să-ți sfârșești viața fără copii, dar revenind la dimensiunile unui copil, cu palme de copil și ochi de iepuroaică. Îmi aminteam toate zilele acelea în care îmi spusese după-amiaza, trebuie s-o iei din loc, soția mea se întoarce în curând de la serviciu, sau când mă alunga dimineața sub pretextul că are întâlnire cu ea la cafenea, se folosise de ea până-n ultima clipă, pentru a-și pune la adăpost intimitatea, în timp ce ea zace aici și geme. De câte ori nu mi-o imaginasem intrând în apartamentul pe care abia îl părăsisem, obosită de la serviciu, dar elegantă și plină de încrederea celei care are unde să se întoarcă.

Aud ușa deschizându-se timid, niciodată nu încui ușile toaletelor, de teamă să nu rămân blocată acolo toată viața, iar mutra lui se întrevede prin crăpătură, lumina aceea trandafirie încă o învăluie, iar îndărătul ei, umerii și trupul acela mare, se grăbește să încuie ușa în urma lui, din câte se pare, are mai multă încredere în încuietori decât mine, apoi rămâne așa, rezemat de ușă, pentru o clipă, privind disperat încăperea aceea minusculă, cu scaunul cu rotile având o gaură mare în mijloc și tot felul de tubulețe împrăștiate pe podea, asemenea intestinelor unor îngeri, apoi mă privește, iar cu un zâmbet prin care își cere scuze spune, trebuie să urinez.

În oglinda de deasupra chiuvetei din fața mea, îi vedeam spinarea și auzeam cum curge urina, apoi întreaga cabină s-a umplut de un miros înțepător și acru, așa că mi-am săpunit din nou mâinile și mi-am ținut respirația, gândindu-mă c-ar trebui să-i spun să bea mai multă apă, o asemenea urină chiar nu e sănătoasă, dar cine să-i spună așa ceva, de vreme ce soția lui trage să moară; trage apa și se învârte în jurul meu, cu penisul afară din chiloți și o picătură mare și galbenă de urină, aproape brună, în vârful penisului, iar eu mă întrebam de ce n-o șterge sau n-o scutură, nu mă puteam abține să privesc picătura aceea, care nu cădea, ba din contră, părea foarte bine lipită acolo, ca scoarța de trunchiul unui copac, o parte din ea parcă se solidificase.

Mâinile mele deveniseră deja roșii și aspre, ca mâinile acelei femei care intrase la apă, dar nu voiam să închid robinetul, temându-mă de liniștea care s-ar fi instaurat atunci, deodată, așa c-am început să-mi săpunesc și brațele, poate că germenii le năpădiseră până sus, iar în oglindă l-am văzut apropiindu-se încet și gura mea s-a deschis de uimire, fiindcă la spate simțeam mâinile lui ridicându-mi fusta.

Credeam că te-am învățat ceva, a spus el dezamăgit, când mi-a descoperit chiloții, iar eu m-am dat la o parte, lăsând capul lui mare să umple oglinda, s-o întunece cu ochii lui triști, amenințători, și am întrebat, de ce nu mi-ai povestit?

Pentru că nu e problema ta, a spus el, închizând violent robinetul, fără să se spele pe mâini. Se va face bine, a spus repede, încurajându-se pe el, dar și pe mine, m-am întors către el, picătura aceea întunecată îi căzuse deja pe pantaloni, lăsând o pată rotundă, întinsă, însă în clipa aceea m-a ridicat pe neașteptate și m-a așezat pe chiuvetă, așa cum ridici un copil pe care vrei să-l speli la fundulet, chiuveta era rece și robinetul curgea, udându-mi ciorapii, iar el s-a aplecat și și-a pus capul pe coapsele mele, ca și când ar fi fost o pernă care-l aștepta doar pe el, a închis ochii și a început să respire greoi. Capul lui a devenit greu, eu îi priveam tristă părul cenușiu și pielea care se dezintegra dedesubt, plină de mătreața împrăștiată cu generozitate pe umerii puloverului negru, apoi m-am gândit iar la sprâncenele lui, care erau îngropate între coapsele mele,

încercam să-mi amintesc dacă erau negre sau cenușii, dar nu reușeam.

Apoi au început să se audă bătăi în ușă, bătăi ușoare, dar viguroase, și am auzit-o pe mătușa mea întrebând, Yaarah, ești aici? Te simți bine? Iar eu am murmurat, da, ies imediat, și am încercat să cobor de pe chiuvetă, însă capul lui era greu ca o halteră, până când i-am dat un ghiont puternic, iar el s-a trezit și s-a ridicat, încă nu era sigur pe picioare, așa că l-am condus cu mare greutate până la scaunul cu rotile cu gaura aceea în mijloc și l-am așezat acolo, capul i-a căzut, iar el a continuat să sforăie, un sforăit ritmic și trist.

Aveam sentimentul că ceva îngrozitor se petrecuse în timp ce noi ne izolaserăm aici, ca niște miri care fug de toată lumea în mijlocul nunții, soția lui murise, cu siguranță, așa că toată lumea îl caută ca să-l anunțe, iar eu voi fi nevoită să spun unde se află, dormind în scaunul cu rotile, cu penisul pe-afară, și am înțeles că trebuie să i-l bag la loc în pantaloni, altfel, cine va intra aici după mine va trage concluzia că avusese loc ceva extrem de intim. M-am apropiat de el și am încercat să-i trag chiloții și să-i înghesui penisul înăuntru, era alunecos și fin ca un pește, ca și când n-ar fi avut nici o legătură cu trupul acela, schimbându-și în permanență posesorul, chiar și deschizătura aceea micuță din capăt mi se părea rotundă și prostească, aidoma guriței unui pește, iar când am văzut că nu reușesc, i-am tras pur și simplu puloverul cel negru și frumos, acoperind totul. Eram deja transpirată toată din pricina căldurii din spital, a fricii și stânjenelii, iar în clipa în care ușa s-a încăpățânat să nu se deschidă, am înțeles că de data asta nu voi ieși prea curând, pentru că, de teamă că voi rămâne blocată, nu sunt capabilă să deschid ușa, iar mâinile mele transpirate învârt cheia, până când aud un fel de clic și fug pur și simplu de-acolo, tremurând toată, ca din pușcă.

Spre norocul meu, nimeni nu aștepta la ușă. Am mers înainte și am văzut-o pe mătușa Tirtza citind ceva pe pat, însă, când m-am apropiat, mi-am dat seama că ținea oglinda ei micuță, nu vreo carte, în timp ce cealaltă zăcea în scaunul cu rotile, cu capul dat pe spate, exact ca soțul ei, și mă gândeam c-aș fi putut

împinge scaunul lui până aici și l-aș fi putut așeza lângă ea, erau ca doi gemeni stând în aceeași poziție, doi gemeni orfani și singuri, iar Tirtza a pus deoparte oglinda și a spus, ce-ai pățit, eram îngrijorată, după care a adăugat imediat, și ce s-a întâmplat cu ticălosul? I-am spus că intrase după mine la toaletă, cel puțin, așa aveam impresia, dar Tirtza a zâmbit amar și a spus, vă cunoașteți, iar eu am zis, da, apoi imediat, ca să schimb subiectul, am întrebat-o de ce boală suferă și am arătat spre soția lui, iar mătușa Tirtza a zis, e deja pe moarte, într-o lună va fi un văduv mult râvnit, și eu am întrebat, el știe? Ea a spus, sigur că da, în ziua de azi ți se spune totul, iar eu mi-am amintit cum îmi zisese, se va face bine.

Când el a intrat în salon, după câteva minute, eram pregătită să jur că e un diavol, părea atât de schimbat dintr-odată, nu mai rămăsese nimic din mersul său greoi sau din sforăitul acela sfârșit. Era plin de energie și zâmbitor, cu părul dat pe spate și fermoarul pantalonilor tras, doar pata aceea rotundă amintea de cine știe ce întâmplare. S-a apropiat repede de soția lui și i-a pus o mână pe umăr, iar ea, deodată, trezită de atingerea lui, a ridicat capul și i-a trimis un zâmbet frumos, plin de dragoste și recunoștință, după care și-a lăsat și ea mâna micuță, de iepuroaică, peste a lui.

Mai bine să mori la jumătatea unei vieți pline de dragoste decât să trăiești o sută de ani singur, mi-a șoptit Tirtza, iar eu vedeam că privirile ei sunt pline de invidie. Nu există decât două posibilități, am întrebat-o eu, iar ea a zis, două sunt deja prea multe, uneori nu există nici măcar una.

Apoi a privit afară, pe fereastra aceea mare, închisă, și a spus, acum vreau să dorm puțin, Yaarah, așa că eu m-am ridicat zicând, să ne vedem cu bine, dar ea a suspinat și a spus, ai grijă de tine, ca și când eu aș fi fost bolnavă. M-am întors către perechea de porumbei și am văzut-o pe soția lui cu același zâmbet pe față, care acum mi se părea mai mult o grimasă, și l-am întrebat dacă mai stă mult, pentru că nu sunt cu mașina, iar el a zis, așteaptă-mă afară câteva minute, apoi m-am așezat pe banca din fața salonului, urmărind mișcarea neobosită a asistentelor și bolnavilor, care părea în fiecare clipă mai animată.

Erau ca niște furnicuțe cu o secundă înainte de a fi strivite de un picior uriaș și, în ciuda faptului că ele știu acest lucru, continuă să alerge și să transpire.

A ieșit din salon mult prea repede, cu ochii la ceas, gândindu-se cât timp pierduse și cât îi mai rămăsese din ziua asta și, cu fiecare mișcare, mersul lui devenea din ce în ce mai sprinten, din ce în ce mai energic, până ce aproape că începusem să alerg în urma lui pe scări, apoi prin parcarea uriașă, ca și când ar fi încercat să compenseze momentele de slăbiciune din toaletă, iar toate astea mi se păreau de-a dreptul imposibile, ca și când s-ar fi petrecut doar în imaginația mea, apoi m-am gândit că doar pata aceea mai stătea mărturie faptului că într-adevăr se întâmplaseră, însă, când m-am așezat lângă el în mașină și am căutat din priviri pata de pe pantaloni, am observat că nici măcar din ea nu mai rămăsese nimic.

Ce căutai, de fapt, acolo, m-a întrebat el, după ce mașina s-a pus în mișcare, trimițându-mi o privire amuzată, iar eu am încercat să-i răspund simplu, ți-am zis, o vizitam pe mătușa mea.

Dar mătușa ta e nouă aici, iar pe tine te-am mai văzut învârtindu-te prin spital de nenumărate ori, a întins el coarda, însă eu mi-am zis, sânge rece, sânge rece, deși eram sigură că voi roși, fiindcă întotdeauna simțisem că știe despre mine ceva ce eu n-aș vrea să știe, cu toate astea, am rămas surprinsă.

Cum se face că eu nu te-am văzut pe tine, am întrebat doar ca să câștig timp, dar el a zis pe tonul lui plin de aroganță, poate că n-am vrut să mă vezi, doar știi că sunt bun la asemenea lucruri, iar eu am zis, nu e nici o crimă să mergi printr-un spital.

Nu e o crimă, aș spune că e un comportament deviant, a zâmbit el, iar eu am simțit cum, dinăuntrul valului uriaș de rușine, răsare coama albă a gratitudinii, fiindcă acum nu mai am de ales, trebuie să mărturisesc, iar din câte se pare asta-mi doream cel mai mult, așa c-am spus, știu că pare un lucru îngrozitor, dar îmi place foarte mult să mă plimb prin spital, doar acolo mă simt protejată. Când mă simt rău, mă învârt puțin pe-acolo și-mi revin imediat, mă uit prin saloane ca și când aș căuta pe cineva, îmi place atmosfera asta de supraveghere bine intenționată, protecția. Știu că toți bolnavii mă invidiază pentru

că sunt sănătoasă, dar și eu îi invidiez pe ei pentru că sunt îngrijiți, cineva își face în permanență griji pentru ei, așa că viețile lor mi se par adesea mult mai bune decât viața mea.

Dar viața ta e chiar atât de rea, a întrebat el pe un ton deodată trist, iar eu am spus, chiar nu știu, nu e ceva ce-am ales, se întâmplă ca pur și simplu ea să-mi aparțină, iar eu să-i aparțin ei, să fiu adânc îngropată înăuntrul ei.

Păcat, a spus el încetișor și a început să fluiere, iar fluieratul lui m-a liniștit brusc, amintindu-mi de diminețile în care mă trezea fluieratul tatei, semn că e într-o dispoziție bună, că nu e supărat pe nimeni, adică nici pe mine, nici pe ea. Ne obișnuiserăm atât de tare cu semnele astea, încât mama mă trezea uneori și-mi spunea, bună dimineața, tata fluieră de când s-a trezit, astfel ca întreaga zi să pară deosebită. Adesea spunea, a fluierat de trei ori, iar în vocea ei se simțea un soi de mândrie și eu înțelegeam că făcuseră dragoste în timpul nopții.

Adesea stăteam trează în pat și încercam să înțeleg ce-și spuneau, dincolo de zgomotul picăturilor de apă, de mieunatul pisicilor, de lătratul câinilor, chiar și de urletele șacalilor, încercam să prind o vorbă de dragoste. Adesea îmi spuneam, ce te interesează pe tine ce se petrece în spatele acelei uși închise, tu ai viața ta, dar întotdeauna se învârtise pe-acolo, între mine și ei, între mine și viața mea, un fel de blestem primordial care-i chinuia sufletul.

Crezi că erau șacali acolo, l-am întrerupt eu din fluierat, iar el m-a întrebat, unde, după care a continuat să fluiere, fără să mai aștepte răspunsul meu.

În apropierea primei mele case, spun eu, pe vremea când eram copil, știu că erau șacali, însă tot nu-mi vine să cred. Toate astea nu mi se par decât o invenție îndoielnică, toată prima mea viață nu mi se pare decât o invenție îndoielnică. Știu c-a existat, însă nu-mi vine să cred. Nu-mi vine să cred că-i vedeam pe părinții mei în fiecare zi, că stăteam toți trei în jurul mesei aceleia mari și mâncam, că le ceream permisiunea de-a face tot felul de lucruri, că eram o familie.

A avea o familie înseamnă a cere permisiunea de-a face anumite lucruri, a râs el, iar eu am zis, da, mai ales asta, și el a zis,

pentru mine a fost taman pe dos, părinții mei erau emigranți și abia-și duceau zilele, fără un loc de muncă, necunoscând limba, necunoscând respectul, la vârsta de zece ani, purtam deja povara altor zece suflete.

Și-a aprins o țigară și a zâmbit satisfăcut, mândru de autobiografia lui, l-am privit surprinsă, părea atât de rasat, perfect în felul lui, cu fumul cenușiu urcând de pe buzele cenușii, cu mâinile frumos cioplite odihnindu-se pe volan, cu hainele care-i veneau atât de bine, cu părul care începuse să i se onduleze la vârfuri, dar nici o buclă nu-i umbrea chipul, chiar și semnele bătrâneții erau îmblânzite de perfecțiunea aceasta. Încercam să mi-l imaginez la vârsta de zece ani, când pielea lui negricioasă se ghicea pe sub hainele rupte, când buclele îi erau negre și murdare, iar în ochii de funingine îi lucea o foame nestăvilită. Cum ajunsese oare atât de răsfățat?

Cum ai ajuns atât de răsfățat, l-am întrebat eu, eram sigură c-ai crescut într-un palat, iar el a râs cu poftă, tocmai din cauză că nimeni nu m-a răsfățat atâția ani, am început să mă răsfăț singur, la sfârșitul vieții, trebuie să faci un efort pentru a pune lucrurile în balanță.

Ea te-a răsfățat, am întrebat eu.

Cine, a întrebat el, făcând pe naivul, dar eu am zis, Josephine, Josephine, era plăcut să exploatezi discrepanța dintre numele acela străin și figura aceea tristă.

A devenit imediat serios. A făcut tot ce i-a stat în puteri ca să mă facă fericit, a spus el cu patos, ca și când am fi pășit deja în urma sicriului ei, iar eu m-am chircit ca o cățea care-a primit o lovitură, uite cum dispare orice plăcere de-a o bârfi cu amantul căsătorit despre soția lui și de-a o denigra, de-a auzi cât e de plicticoasă, cum nu-l înțelege, cum nu se ridică la înălțimea nevoilor lui sexuale extravagante. În loc de toate astea, am primit un bărbat clocotind de sentimente de vinovăție, care vede în soția lui o sfântă. Mă întrebam ce anume ar fi spus Yoni despre mine dac-aș fi fost pe moarte. Doar și eu sunt soția cuiva, oricât de ciudat ar suna asta. Oare ar spune că am făcut orice mi-a stat în puteri ca să-l fac fericit?

În clipa în care m-am gândit la Yoni, maşina a intrat pe strada îngustă şi aglomerată şi a oprit lângă clădirea în care locuiam, ignorând vechile măsuri de siguranţă. Văzusem de la depărtare lumina aceea slabă aprinsă în bucătărie, aproape că-l auzeam cum taie legumele cu mişcări obosite, disperate şi pline de bunăvoinţă şi simţeam o durere în tot corpul, ca şi când eu însămi aş fi fost o legumă pe tocătorul lui. Arie, am spus încet, nu mă pot întoarce acasă, iar el m-a întrebat cu blândeţe, de ce. Pentru că ştiu exact ce se va întâmpla, am şoptit eu, ştiu ce-mi va spune el şi ce-i voi spune eu, ştiu ce vom mânca la cină, ştiu în ce fel mă va privi, mă deprimă faptul că ştiu atât de multe, vreau să rămân cu tine.

El n-a spus nimic, dar maşina a tors puţin, după care-a dispărut, trecând repede pe lângă clădirea aceea, lăsând în urmă lumina slabă din bucătărie. Fluiera din nou, iar eu am pus o mână pe genunchiul lui şi am închis ochii şi mă gândeam la bucătăria aceea întunecoasă, cu geamul micuţ, cu vedere spre copaci, care în loc s-aducă lumina în casă, o fură pe toată, aşa că întotdeauna întunericul de-acolo pare mult mai adânc decât este cu adevărat, apoi m-am gândit la coşul de gunoi care se umple de coji de legume şi m-a inundat un val de compasiune faţă de coşul acesta, care se umple tot timpul de coji, şi m-am hotărât ca, atunci când voi ajunge acasă, să-l spăl, ca să se vadă culoarea lui originală, pe care deja o uitasem din pricina straturilor de mizerie, apoi am încercat să-mi amintesc când anume îl cumpărasem şi de unde, şi ce simţisem în clipa aceea, dacă acest lucru mă făcuse fericită sau dacă-l făcuse fericit pe Yoni şi câtă vreme durase această fericire, şi în ce fel se stinsese ea.

Atunci Arie şi-a pus mâna pe mâna mea, numai o clipă, pentru că imediat şi-a aprins o nouă ţigară şi m-a întrebat, de ce v-aţi căsătorit. În clipa aceea mi-am amintit că, în ziua în care ne-am căsătorit, am cumpărat şi coşul, dintr-un magazin care se deschisese chiar în acea zi şi se închisese în mai puţin de-o săptămână. Trecuserăm pe lângă el în drum spre casă şi totul părea atât de nou şi de tentant, chiar şi coşurile de gunoi, încât am cumpărat unul alb, asta era culoarea lui. Simţeam nevoia de albul mireselor, iar coşul acela mi se păruse asemenea unei

lebede, pentru care nu contează cât de murdară e apa în care înoată, căci întotdeauna va rămâne de un alb pur.

Pentru că m-a asigurat că mă va iubi întotdeauna, am spus în cele din urmă, iar eu știam că e unul dintre cei care-și țin promisiunile.

Așa se întâmplă atunci când îi lăsăm pe fricoși să-și conducă singuri viața, a izbucnit el în râs, îmi amintești îngrozitor de mult de mama ta, după care m-a privit cercetător preț de o secundă, și eu am spus, de mama mea? În ce privință îți amintesc de mama? Te referi la ce-am spus sau la aspectul fizic? Dar el a oprit deodată mașina și aproape c-a zburat din ea, ca și cum i-ar fi fost teamă că voi continua să-l înnebunesc cu întrebările, iar eu am ieșit și l-am urmat în clădirea ce părea sufocată de plante agățătoare, am urcat treptele în spatele lui, iar în clipa în care s-a deschis ușa am simțit că intru în adevărata mea casă, în cele din urmă, îmi găsisem adevărata casă, înăuntrul căreia și doar înăuntrul căreia va începe adevărata mea viață.

Apoi am privit cu precauție și răbdare în jurul meu, studiind mobilierul, covoarele și tablourile, ca și când ar fi fost pentru prima dată, și deja încercam să-mi dau seama ce anume îmi place și ce nu, unde voi pune lucrurile mele, după care m-am gândit că i le voi lăsa lui Yoni, iar în clipa aceea mi-am amintit c-ar trebui să-l sun și să-i spun unde sunt, însă mi-era rușine să vorbesc cu el de față cu Arie, așa c-am spus, voi găsi eu o scuză când ajung acasă.

Apartamentul era rece, ca o casă în care nu locuiește nimeni, care înghețase la mijlocul vieții, chiar și curățenia era desăvârșită, nu ca cea obișnuită, de zi cu zi, ci semăna mai mult cu o dezinfecție. Cine-a făcut curățenie aici, l-am întrebat, iar el a spus foarte mândru, chiar eu, nu-mi place să-mi fie invadată intimitatea. Mi-am plimbat un deget pe pianul mare, iar când l-am ridicat, era perfect curat, și am spus, bravo, cine te-a învățat să faci curățenie, iar el a spus printre dinți, parc-am convenit deja că nu sunt chiar atât de răsfățat, eu o ajutam pe mama să spele prin case străine, în timp ce tatăl tău se distra la sala de sport, iar mie mi s-a părut că simt în vocea lui multă amărăciune și m-am gândit că povestea asta e adevărată, dacă-l amărăște

așa de tare, însă încă mi se părea mai degrabă o poveste decât viață trăită.

Mă învârteam pe-acolo cu haina pe mine, tot timpul cu un pas în urma lui, încercând să pătrund felul în care-și duce viața de zi cu zi, ca și când, dac-aș ști cum pornește centrala, aș mai afla ceva despre el, apoi l-am văzut deschizând frigiderul și privind concentrat înăuntru, deși era complet gol, apoi a deschis congelatorul, care era și el aproape gol, a scos de-acolo o ruladă de înghețată, a tăiat-o în două cu un cuțit și a pus bucățile pe farfurii. M-am așezat în fața farfuriei și priveam înghețata, chiar n-aveam chef de ceva atât de rece, aveam impresia că rămăsese acolo încă din vară, cartonul care o înfășura se lipise complet de ea, iar eu aș fi vrut să-l întreb dacă ea era deja bolnavă astă-vară, Josephine, însă el era atât de preocupat de înghețata lui, apoi m-am gândit că oricum asta nu schimbă cu nimic situația și i-am împins și farfuria mea, cu blocul acela înghețat, trandafiriu, care n-avea de gând să se topească, iar el s-a năpustit asupra înghețatei și a mâncat-o cu poftă, după care a scos din dulap o sticlă de whisky, a băut direct din ea și abia apoi a scos două pahare, le-a umplut și l-a golit pe-al său imediat.

Eram aproape hipnotizată de mișcările acestui străin atât de familiar și fericită că îndrăznește să descopere atât de mult din persoana lui în fața mea sau, mai bine zis, să mă ignore. Abia după cel de-al treilea pahar m-a privit, aproape surprins, avea o privire amară și opacă și mi-a spus, asta-i tot, ca și când s-ar fi referit la înghețată, și-a aprins o țigară, iar eu mă gândeam cât de simplu îmi va fi să trăiesc alături de el, fiindcă voi ști întotdeauna că nu mă iubește și nu voi fi nevoită să mă lupt cu tensiunea asta tot timpul, cu tortura că va înceta să mă iubească, și simțeam că am, într-adevăr, un avantaj uriaș în fața tuturor femeilor din lume, fiindcă el chiar nu mă iubește.

Apartamentul începuse să se încălzească, iar el și-a scos puloverul, pe dedesubt purta un maiou maroniu, decolorat, care se confunda cu culoarea pielii lui, încât părea a fi parte din el, eu mi-am scos haina, iar el și-a mai turnat un pahar de whisky și a spus, continuă, și eu m-am bucurat că îmbrăcasem lenjeria aceea asortată, nu o haină oarecare aruncată pe sub pulover,

așa c-am rămas doar în lenjeria intimă și ciorapi, ba chiar am început să mă unduiesc puțin, ca să-l excit, dar el n-avea nici o reacție, continua să bea și să fumeze, până când chipul i-a devenit trist, iar vorbele, greoaie, și a spus, știi că n-am ce să-ți ofer. Eu eram plină de entuziasm, ca și când aș fi primit niște veşti bune, m-am apropiat de el și am început să-i mângâi brațele, mai ales acolo unde maioul îi îmbrățișa pielea, i-am sărutat gâtul încordat, care emana un miros înțepător, de spital, și mă gândeam la femeia aceea micuță, care se micșora în fiecare clipă, încă nu reușisem să mă obișnuiesc cu ideea că aceea, aceea era soția lui, mi se păruse mai degrabă un animal drăgălaș decât o femeie, de aceea și moartea ei mi se părea mai puțin dureroasă decât a oamenilor, chiar mai puțin dureroasă decât a Tulyei, pisica Shirei, și i-am șoptit cu buzele lipite de gura lui, du-mă-n dormitor, pentru că niciodată nu le văzusem dormitorul și credeam că nu m-auzise, fiindcă n-a făcut nici o mișcare, credeam chiar că adormise din nou, dar în clipa aceea și-a îndreptat spinarea și, cu pași ușor nesiguri, s-a îndreptat spre ușa aceea tot timpul închisă.

Când s-a deschis, mi-am dat seama de ce fusese închisă cu atâta grijă. Era dormitorul cel mai înfricoșător și cel mai puțin sexy pe care-l văzusem vreodată, cu două paturi înguste, despărțite ca paturile de spital, cu un scaun cu rotile într-un colț și duhnind a medicamente, totul între niște pereți complet goi, dar tocmai de aceea am simțit un entuziasm ciudat, fiindcă era mult mai puțin presant decât un dormitor romantic, mult mai puțin amenințător, așa că l-am tras peste mine într-un pat și am simțit cum se aprinde, chiar împotriva voinței lui, dezghețându-se obedient ca înghețata pe care-o devorase, și mă gândeam la cum, pe măsură ce penisul lui crește, soția lui se micșorează, iar peste puțină vreme nu va mai fi deloc, va dispărea pur și simplu, va fi imposibil s-o mai percepi cu ochiul liber.

Am început să-i scot pantalonii cu un curaj nou, care poate-și avea originea în faptul că mă resemnasem cu gândul că nu mă va iubi niciodată, și iată-mă învățând să iubesc fără a aștepta nimic în schimb, îi priveam trupul îmbrăcat doar în chiloți și maiou, cu piele măslinie și fină, și mă gândeam că va

fi al meu peste puțin timp, peste câteva clipe, îl mângâiam prin haine, întotdeauna îmi plăcuse mai mult să mângâi prin haine, mi se părea mult mai sigur, i-am sărutat chiloții până când l-am auzit spunând, trebuie să rămân singur acum, Yaarah.

Dacă nu l-aș fi prins la spital, acum mi-ar fi spus, cu siguranță, soția mea se va întoarce curând, însă acum n-are încotro, trebuie să spună adevărul, sau poate că nici ăsta nu e adevărul, poate că are altceva în program, deși nu-mi face impresia c-ar avea chef să iasă în oraș, dar deja mă obișnuisem cu schimbările bruște ale stării lui de spirit.

Mi-am ridicat capul deasupra chiloților lui, iar el a murmurat, nu mă simt bine, nu pot să te conduc acasă, ia din buzunarul meu bani de taxi. Chiar n-aveam la mine nici un ban, așa c-am profitat de ocazia de a-i cotrobăi puțin prin buzunare, însă n-am găsit nimic interesant, câțiva shekeli, o brichetă, câteva hârtii de la spital și iar inelul său cu multe chei, ce-o fi deschizând cu toate cheile astea.

Deja se întorsese pe burtă, arătându-mi fundul îngust și musculos, respira greoi, am continuat să-i caut prin buzunare, gândindu-mă cum pe vremuri aveam impresia că, dacă vedeam fundul gol al unui bărbat, îl aveam deja în buzunar. Crezusem că toate se află într-o strânsă legătură, că există un penis înăuntrul inimii, că există o inimă înăuntrul fundului, că există un fund înăuntrul ochilor, că există ochi înăuntrul organelor genitale. Nu bănuisem că fiecare membru poate să tragă într-o altă direcție și nici că m-aș putea trezi plângând dezamăgită în fața fundului cuiva pe care nu-l puteam suferi sau, ca să fiu cinstită, care nu mă putea suferi. Când am ieșit de-acolo, cu lacrimi prosteşti în ochi, am așteptat câteva clipe în fața intrării în clădire, însă chiar atunci a început să plouă și lângă mine s-a oprit o mașină micuță și neagră, iar din ea a ieșit fata aceea cu porttigaretul sau o altă fată care semăna cu ea, cu părul roșu, tuns scurt, care a intrat alergând în clădire, în timp ce eu mă îndepărtam, în ciuda ploii, ca să văd la ce etaj se aprinde lumina sau ușa cărui apartament se deschide și în tot acest timp îmi spuneam, mai sunt și alți locatari, mai sunt și alte posibilități, de ce să te gândești la cea mai rea, dar n-am îndrăznit să aflu

adevărul. Așa că mi-am continuat drumul pe străzile aproape pustii, fără bani de taxi și fără umbrelă, gândindu-mă la felul în care el o va întâmpina, trupul lui e deja încins și pregătit, îi dădusem jos chiar și pantalonii, pentru ca doamna să nu fie nevoită să facă nici cel mai mic efort, la felul în care cupa ei elegantă, cu siguranță bărbierită sau tunsă, va primi ceea ce-mi dorisem eu, îmi dorisem cu adevărat, poate că, pentru prima dată în viață, simțisem ce înseamnă să-ți dorești ceva cu adevărat și, în clipa aceea, îmi venea să mă întorc, dar mi-era teamă de umilință, așa c-am continuat pur și simplu să merg, cu ochii aproape închiși, gândindu-mă la cum mă voi răzbuna, folosindu-mă de sentimentele acestea de inferioritate pe care abia astăzi aflasem că le are, și la mirosul urinei lui, și la înghețata aceea veche, care i se topise în stomac, de care, cu siguranță, fata aceea elegantă, care se întinde peste el acum, n-are habar, neștiind că doar o bucățică de piele fină, de culoarea măslinei, stă între ea și rămășițele prăpădite ale înghețatei de vara trecută.

Capitolul șase

Dimineață nu știam ce mă durea mai tare, capul, gâtul sau felia aceea de la mijlocul trupului, care leagă inima de organele genitale, pe care-o simțeam ca având viață proprie și care pulsa de parc-ar fi fost cusută în urma unei operații. Obrajii îmi miroseau a aftershave, din câte se părea, Yoni făcuse efortul să mă sărute înainte de plecare, eram încă adormită, dar m-am enervat oricum, întotdeauna se stropește cu chestia aia, ca un copil care se prostește cu sticluța de aftershave a tatălui, dar nu știe când să se oprească, niciodată nu voi reuși să scap de mirosul ăsta, dar atunci, în timp ce mă gândeam la sărutarea lui, m-am emoționat dintr-odată, iată-l oprindu-se lângă mine, aplecându-se, țuguindu-și buzele, tot efortul ăsta, fără s-aștepte nimic în schimb, pentru că eu dormeam, era ca și cum ar fi sărutat o mobilă sau un mort, totul vine dintr-o singură direcție, nimeni nu reacționează la un asemenea gest, nimeni nu-l apreciază. Mă gândeam că asta chiar e o dovadă serioasă a dragostei lui, poate cea mai serioasă dintre toate, apoi am încercat să mă aplec spre podea, în timp ce stăteam în pat, și s-o sărut, pentru a reconstitui marele lui efort și a estima puterea dragostei, iar în clipa în care buzele mele au întâlnit podeaua rece, iernatică, am descoperit sub pat o carte acoperită de un strat gros de praf, ca un camuflaj, zăcând acolo, în liniște, de cine știe câtă vreme, am ridicat-o panicată, apoi mi-am amintit cum șeful de catedră mi-o împrumutase cu mare pompă în urmă cu câteva luni, o carte rară, din biblioteca sa personală.

Am luat-o în pat și am început s-o șterg cu șervețelele șifonate care se adunaseră în jurul meu în timpul nopții, Yoni era sigur că plâng din pricina bietei mele mătuși bolnave, Tirtza,

iar după ce am curățat-o am început să citesc și nu m-am mai putut opri, iar dintr-odată am știut că pe acest subiect îmi voi scrie teza, legendele din perioada distrugerii celui de-al doilea Templu, și mă gândeam ce mare noroc avem că nu există nici un Templu acum, pentru că, altfel, aș fi fost sigură că fiecare lucru rău pe care îl făceam ar fi dus la distrugerea lui, căci motivele pentru care Templul acela fusese distrus erau atât de neînsemnate, atât de omenești, precum păcatul ucenicului de tâmplar care-i furase soția stăpânului și chiar îl împinsese de la spate să divorțeze de ea, apoi îi împrumutase bani pentru a-i clădi fostei soții o nouă casă, iar când tâmplarul n-a mai putut să se achite de datorii a îndrăznit să vină la ei să se explice, dar ei mâncau și beau, în timp ce el stătea și-i privea, iar lacrimile îi curgeau șiroaie în timp ce le umplea paharele. Încercam să-mi imaginez cum eu și Arie mâncăm cârnăciori și bem coniac, în timp ce Yoni ne umple paharele și plânge, iar din pricina tristeții, am început din nou să plâng și m-am hotărât să nu-l părăsesc niciodată pe Yoni, pentru că acum descoperisem că mă iubește cu adevărat și e imposibil să părăsești pe cineva care te iubește cu adevărat, însă apoi m-am gândit, o clipă, dar cum rămâne cu iubirea ta, unde e iubirea ta, după care mi-am dat seama că poate sunt ca femeia aceea din poveste, despre care nu știi ce simte cu adevărat, poți doar să bănuiești, având în vedere faptele.

Și, din pricina faptului că mă gândeam atât de profund la faptele mele, n-am făcut nimic atunci când m-au sunat de la catedră, iar secretara mi-a spus că șeful de catedră mă caută, vocea ei jubila, știusem tot timpul că se întreabă de ce anume șeful de catedră se încăpățânează să mă ia tocmai pe mine sub aripa lui protectoare și, ca să fiu sinceră, îi împărtășeam mirarea și tot timpul nu făcusem altceva decât s-aștept ca acest lucru să ia sfârșit, ca el să descopere că sunt mult mai puțin valoroasă decât își închipuise și să mă transform dintr-o speranță într-o dezamăgire. Știam că asemenea lucruri se pot petrece într-o singură zi și socoteam, după fericirea din tonul ei, că acea zi sosise, iar inima a început să-mi bată cu putere și am strâns tare cartea aceea groasă, din pricina încordării am început chiar să-i

îndoi paginile, până când mi-am dat seama că stric exemplarul acela rar, de bibliotecă particulară, însă imediat s-a auzit vocea lui ceremonioasă, cu accent anglo-saxon, care m-a anunțat că avusese loc o ședință de catedră și că existaseră plângeri în ceea ce mă privea, pentru că lipsisem de la cursurile de Cabala și încă nu prezentasem subiectul tezei, iar dacă lucrurile vor continua astfel, nu voi primi bursa și nici postul de titular. Nici măcar eu nu mai pot să te ajut, mi-a spus el, dacă nu te ajuți singură. Ai idee câți aspiranți sunt la bursa aceasta? Am așteptat să termine, după care i-am spus că totul fusese din cauză că nu găseam un subiect mulțumitor pentru teză, dar tocmai în dimineața aceea mă hotărâsem. Decăderea umană în legendele despre distrugerea celui de-al doilea Templu, am zis eu, despre asta voi scrie, iar el a spus c-ar trebui să ne întâlnim și să discutăm despre temă, apoi a adăugat, mai târziu am o oră liberă, o voi petrece bucuros alături de tine. Și eu am zis, minunat, acum ies pe ușă, și imediat după aceea am început să caut prin dulap o ținută potrivită pentru o femeie de carieră, aceasta va fi imaginea mea de-acum înainte, o femeie de carieră, cu un viitor academic sigur și un soț iubitor, care chiar se-apleacă s-o sărute dimineața, ba chiar m-am gândit să încep să fumez cu portțigaret și să-mi scurtez părul, atunci nu voi mai avea pe cine să invidiez, iar dacă-l voi întâlni din întâmplare pe stradă, îi voi zâmbi arogant și nici măcar nu mă voi opri să stau de vorbă cu el. Cine e el? Cineva care-mi stoarce toate puterile și-mi mănâncă tot timpul și toată voința, și preia controlul întregii mele vieți, și nu-mi oferă absolut nimic în schimb, în afara luxului de a rămâne fără putere, fără timp și fără voință, și chiar și asta face cu atâta apatie, de parcă mi-ar face o favoare că-mi dă viața peste cap.

Mi-am pus o pereche de pantaloni negri, de piele, și o cămașă albastră de catifea, care mi se părea foarte frumoasă, și în timp ce mă priveam în oglindă, îmi părea tot mai rău că el n-are să mă vadă astfel, că hainele astea nu vor face decât să sucească mințile șefului de catedră, dar tot timpul mi-am repetat, distrugerea celui de-al doilea Templu, iată lucrul cel mai important pentru tine acum, nu există nimic altceva, apoi l-am văzut din

nou pe Yoni turnându-ne coniac în pahare, chiar l-am îmbrăcat cu un șorțuleț de femeie, ca pe o chelneriță, și am început să râd până mi-am amintit cât de trist este, de fapt, lucrul ăsta.

Am văzut că Yoni luase mașina, așa că m-am îndreptat spre stație, dar mă simțeam puțin presată de timp, fiindcă autobuzul trecea pe lângă spital, iar în felul ăsta drumul devenea mai lung, chiar dacă autobuzul mergea repede, era o dimineață urâtă, iar drumurile erau goale, mă gândeam la casa aceea goală, abandonată, care-mi zâmbea cu inima ei de livadă pe vremea când eram doar o copilă. Cărări aurite și strălucitoare duceau către ea, mărginite de chiparoși sceptici, triști, întotdeauna câte unul aplecat sau rupt, iar printre ei licăreau steluțele colorate ale florilor, portocalii și violet, și galbene, și roșii, și albe, și cresc pe măsură ce casa se apropie, iată-le cam la fel de mari ca o clementină, în timp ce casa se dezvelește în fața ochilor mei, casa care mă surprinsese mereu cu frumusețea ei stranie, în ciuda faptului că era neglijată, părăsită, distrusă, iar în sufletul meu o botez Templul. E complet abandonată, vizitată numai de muncitori înfometați, puturoși, care abia-și duc zilele și nopțile, iar eu îi simt mirosul amar, mirosul oboselii, al gunoiului, al sticlelor de bere și al sardinelor ieftine. În nopțile reci, fac focuri micuțe, iar podeaua e deja neagră, la fel și pereții, dar eu o văd așa cum ar trebui să fie, strălucitoare și curată, splendidă și îmbietoare, la fel cum vreau ca ei să mă vadă pe mine așa cum ar trebui să fiu, de-asta aduc aici oameni pe care-i iubesc, fiindcă am impresia că numai aici, la Templu, mă vor vedea așa cum sunt eu cu adevărat. La început le târăsc într-acolo pe colegele de clasă, iar ele se tem puțin, nu se simt bine printre miile de pomi care înconjoară casa aceea părăsită, apoi pe primul meu prieten, și stăm unul lângă altul în curtea sălbatică, murdară, în care-au înflorit în secret flori uriașe, rare, iar eu îmi imaginez că e casa noastră, apoi ne sărutăm printre arborii de guava, eu mușc din guavele cărnoase fără să le rup din pom, ca să-i arăt lui că sunt roșii, iar buzele mi se umflă din pricina sărutărilor și mi-e teamă să mă întorc acasă, ce să le spun părinților mei, că m-a mușcat o albină de buze, dar prietenul meu îmi spune că nu sunt umflate, doar le simt eu astfel, și eu mă

înfurii, fiindcă din pricina lui se întâmplase totul, dar nu-i arăt, ca să nu-l jignesc, iar mai apoi să mă lase singură cu părinții mei. Apoi urcăm treptele largi și dărăpănate, ne învârtim prin camere, le reconstituim frumusețea, iar pe o scară spiralată îngustă urcăm pe acoperiș, de-acolo vedem cum, înaintea ochilor noștri, strălucește mândria livezilor fără sfârșit, invazia lor totală, verde peste verde peste verde. Abia la lăsarea întunericului ne îndreptăm spre casă, frigul îmi arde buzele, dar prietenul meu mă asigură că nu se vede nici o umflătură, iar eu nu pricep cum de un lucru atât de tangibil poate fi ascuns privirii, chiar și sfârcurile îmi ard și-mi acopăr cu mâinile sânii tineri de sub cămașa subțire, în timp ce el culege o mână de stele și mi le presară deasupra capului, și tocmai steluțele astea mă dau de gol acasă, nu buzele, iar mama spune, pe unde te-ai mai tăvălit, că ți-a rămas iarbă-n păr, e ultima oară când dispari o zi întreagă, m-auzi, iar în timpul nopții mi se pare că-l aud pe tata șoptindu-i, ce vrei de la ea, pur și simplu o invidiezi pentru că are parte de dragoste, în vreme ce tu n-ai. Câteva luni mai târziu, m-am culcat cu el acolo, cu primul meu prieten, pe podeaua acoperită de funingine, printre cutii goale de bere, bucățele de cărbune, pagini vechi de ziare, fusese prima dată pentru amândoi, ultima dată când fusesem acolo, fiindcă deodată mi se făcuse scârbă de mirosul acela înțepător de fum, chiar și acoperișul era plin de funingine și nu mai vedeam casa așa cum ar fi trebuit s-arate, ci așa cum era cu adevărat, distrusă, abandonată și murdară, nu mai voiam să-l văd nici măcar pe prietenul meu, pentru că-mi aducea aminte de Templu, și foarte curând după aceea ne-am despărțit.

Priveam pe fereastră și simțeam cum sfârcurile îmi ard ca atunci, mă gândeam la femeile acelea tinere și cândva răsfățate, care ieșeau să culeagă orzul din bălegarul cailor, ai căror sâni ajunseseră lunguieți ca niște sfori din pricina înfometării și a copiilor care supseseră lapte prin sfârcurile lor și le muriseră la piept, și mă gândeam că e o minune că nu trăisem acele vremuri, apoi, pentru mai multă siguranță, mi-am acoperit sânii cu cartea aceea grea, în timp ce priveam cerul umplându-se de fum și mă gândeam, incredibil, încă se mai ridică fum din

Templu, iar eu sunt singura care-l vede, până când mi-am dat seama că era coșul spitalului și mi-am spus, de data asta mergi mai departe, nu coborî, dar aveam sentimentul unei nenorociri, ca și cum ar fi trebuit să salvez pe cineva, sunt strigată și nu am voie să ignor acest strigăt, iar în loc să-mi continui drumul spre universitate am coborât repede, exact înainte ca ușile autobuzului să se închidă, și m-am trezit în fața intrării în spital.

Numai câteva minute, am hotărât, să văd ce se mai întâmplă pe-acolo, apoi iau primul autobuz spre universitate, nu sunt încă în întârziere, nici măcar nu voi intra în salon, voi arunca doar o privire și voi afla dacă e încă în viață. Oricum, pe el nu mai am nici cea mai mică intenție de a-l revedea, de ce să-mi mai asum încă o nevoie, când nici măcar nu știu de ce am nevoie de el. Mirosul familiar de spital, medicamente și sufocare, mâncare și căldură, mă învăluie ca o haină veche, grea, dar liniștitoare, confortabilă, consolatoare, chiar dacă nu există un beneficiar al bunelor sale intenții, îmi face bine să mă învârt printre acele bune intenții, mult mai bine decât dac-aș fi străbătut culoarele reci ale universității, și mă gândesc că, dacă mi se va întâmpla din nou ceea ce mi se întâmplase atunci, la Yaffo, adică să leșin, va avea cine să aibă grijă de mine, îmi vor da un pat și un dulăpior și nu va mai trebui să explic nimănui ce caut aici, ba chiar mă gândesc să mă prefac leșinată și să văd ce se-ntâmplă, însă îmi amintesc de șeful de catedră, care mă așteaptă, și încep să alerg nebunește. Nu mai alergasem astfel de pe vremea orelor de educație fizică din școala generală, dar acum alergarea era însoțită și de un entuziasm pe care nu-l aveam la vremea aceea, ca și cum la capătul cursei m-ar fi așteptat ceva minunat, și abia în dreptul salonului m-am oprit și am rămas cu răsuflarea tăiată, în cadrul ușii; am observat ușurată că patul mătușii Tirtza era gol, numai oglinjoara aceea strălucea pe pernă ca un cuțit, iar în patul vecin zăcea cu ochii închiși soția lui, pe moarte, mult mai albă decât cearșaful care-o acoperea.

M-am apropiat de ea, studiind-o cu mare atenție, ca și cum ar fi fost o extensie a lui, iar dacă i-aș fi descoperit principiul de funcționare, l-aș fi putut descoperi mai apoi și pe-al lui.

Astăzi era înspăimântătoare, dar impresionantă, ca un monstru care întemnițase înăuntrul lui un suflet nobil, și vedeam limpede lupta aceea interioară, sunt clipe în care sufletul biruie și clipe în care monstrul biruie. În clipa în care-a deschis ochii, am avut impresia că sufletul era cel care biruise, erau albaștri, aproape trimițând raze, însă pe măsură ce se deschideau, am înțeles că lupta era pierdută, fiindcă mărimea lor era înspăimântătoare, iar privirea ei devenea din ce în ce mai glazurată, pe măsură ce-și dădea seama unde se află și în ce stare e. Fiica lui Korman, a spus ea cu un puternic accent franțuzesc, în clipa în care m-a recunoscut, iar eu am dat din cap în semn de încuviințare, gândindu-mă că în ultima vreme auzeam din ce în ce mai des aceste cuvinte, iar în cele din urmă chiar voi uita cum mă cheamă, și mi-a spus obosită, mătușa ta e la salonul de îngrijire acum, se va întoarce abia la amiază, iar eu am întrebat ce fel de îngrijire, ca să mai trag de timp, dar ea a suspinat doar și a spus, mai bine să nu știi, iar eu am zis, dar *îngrijire* e un cuvânt care se folosește referitor la copii, e un cuvânt bun, și ea a zis, cu același suspin, da, dar cine-ar vrea să fie copil la mijlocul vieții, iar eu aproape c-am spus, eu.

Voiam să mai stau câteva minute, așa c-am întrebat-o dacă are nevoie de ceva, iar ea chiar a cooperat și mi-a spus c-ar bea bucuroasă o cană de ceai, după care mi-a explicat în cel mai mic detaliu cum trebuie înfăptuită această operațiune, apoi am ieșit, mândră de misiunea mea, navigând curajoasă printre chiuvete și robinete, mândră de importanța pe care-o câștigasem, două linguriță de zahăr, două pliculețe de ceai și mult lapte, și eram puțin mirată de faptul că o jumătate de om dorește totul dublu. Când m-am întors, deja ședea pe pat, pe umeri avea un pulover roșu, iar pe mutră, un zâmbet recunoscător, exagerat, ca și cum i-aș fi salvat viața. Deja eram neliniștită, atât din pricina șefului de catedră, care mă aștepta, cât și din pricina fricii ca nu cumva mătușa Tirtza să se întoarcă de la tratament și să se enerveze văzându-mă, dar cel mai mult mă temeam ca nu cumva chiar el să apară pe neașteptate și să mă certe că făceam pe sora de caritate cu soția lui. Voiam să plec, dar ea devenise atât de prietenoasă, chiar dependentă de mine,

cerându-mi să-i ridic patul, să-i pun o pernă sub picioarele umflate, s-o chem pe asistentă, fiindcă avea nevoie de ceva împotriva durerilor, mă simțeam atât de utilă, fiecare pas de-al meu era extraordinar de util, trăgând după el o enormă recunoștință, și mi-era greu să mă desprind de acel loc. Șefului de catedră nu-i voi fi de nici un folos și, de altfel, nici mie, mă gândeam eu, atunci, s-o ajut, cel puțin, pe ființa asta ciudată, care e pe cât de radioasă, pe atât de întunecată.

Picioarele îi erau grele și uriașe, umflate ca și când ar fi stat să explodeze, de culoare gălbui-închis, iar în clipa în care le-a ridicat spre mine mi-au umplut ochii. I-am îndesat sub ele o pernă, care a fost imediat zdrobită de greutatea lor, apoi încă una la spate, până când a început să pară c-ar sta întinsă într-o cadă complet uscată, mi-a zâmbit și a scos din dulăpior un ruj, colorându-și buzele cu o îndemânare surprinzătoare, fără oglindă, eu n-am reușit niciodată să-mi găsesc buzele fără oglindă, iar puloverul acela roșu îi scotea în evidență frumusețea gurii, izbitoare pe fața deformată, și mă gândeam că poate și ea e una dintre acele femei răsfățate, ca Marta, fiica lui Baitus, care se trezește deodată îngropată în bălegar de cal, dar în clipa aceea mi-a spus pe un ton ceremonios, ca și cum asta ar fi fost recompensa pentru efortul depus, n-o să-ți vină să crezi, dar îmi amintesc ziua în care te-ai născut.

Serios, am întrebat eu cam apatic, ceea ce a dezamăgit-o, pentru mine nu avea nimic deosebit ziua în care mă născusem și, cu siguranță, nici pentru ea, dar ea a spus, da, întâmplarea a făcut ca în ziua aceea să-l întâlnesc pe Arie pentru prima dată, mi-aduc aminte că mi-a spus, o prietenă a născut azi o fetiță, după mulți ani de tratament.

Eu am spus, o prietenă? Ești sigură c-a spus prietenă? Nu prieten? Am impresia că, pe vremea aceea, tata îi era prieten, nu mama, dar ea a clătinat din cap cu încăpățânare și a zis, mi-amintesc fiecare cuvânt rostit în ziua aceea, a spus prietenă și era atât de entuziasmat, ca și când el ar fi fost tatăl. Îmi amintesc bine c-am băut în cinstea ta, într-un bar oarecare din Paris, iar Arie a desfăcut o sticlă de șampanie.

A luat cu un gest elegant cana de ceai pe care i-o pregătisem și a ridicat-o, ca pentru a-mi arăta cum fusese sorbită șampania, în seara aceea, dar imediat a început să tușească, iar ceaiul s-a vărsat pe cearșaf, ochii i s-au umezit și i s-au înroșit, totul ilustrând distanța tumultuoasă dintre ziua aceea și ziua aceasta.

I-am luat cana și am strâns cearșaful și i-am adus o cană cu apă, iar ea a băut-o atent, în ochii ei se amestecau albastrul și roșul, până ce au apărut în ei pete violet și au început s-arate asemenea unei hărți mute, vechiul meu coșmar din timpul orelor de geografie, să recunosc țări și orașe sub forma unor pete extrem de asemănătoare, niciodată nu reușisem să recunosc nimic, nici în ochii ei nu găseam mare lucru, în timp ce spunea ca pentru sine, nici măcar nu știam atunci că sunt însărcinată, a rostit aceste cuvinte ca pe o curiozitate, o curiozitate intimă, care-i amuză doar pe cei implicați, dar eu nu m-am putut abține și am spus, însărcinată ? Credeam că n-aveți copii.

N-avem, n-avem, a zis ea iritată, pe-atunci trăiam cu altcineva, voiam să ne căsătorim, dar seara aceea a schimbat totul, seara în care te-ai născut tu. Încă nu știam că sunt însărcinată, a repetat ea, nu înțelegeam de ce anume vomit șampania.

Și ce s-a întâmplat cu copilul, am întrebat eu și am simțit un tremur neplăcut în tot corpul, ca și când ar fi fost vorba despre mine, iar ea a zis, n-a mai fost nici un copil, după numai o săptămână, mi-am făcut bagajul și am plecat să locuiesc împreună cu Arie. El nu mă voia însărcinată cu un alt bărbat, așa c-am pus punct acelei situații.

Credeai că veți avea alți copii împreună, am încercat eu să-i justific hotărârea, dar ea a zis, nu, știam că nu vom avea copii.

Și, cu toate astea, ai renunțat la sarcină, am zis eu, nereușind să-mi îmblânzesc tonul plin de reproș, dar ea a zis hotărâtă, da, am renunțat, ca și când ar fi gata s-o facă din nou.

Și nu-ți pare rău, am întrebat eu aproape cu compasiune, identificându-mă cu copilul acela mort.

Îmi pare mult mai rău că n-am făcut balet, a spus ea cu o furie bruscă, furia bolnavilor care se agață deodată de cine știe ce prostioară, făcând din ea o mare problemă, nici nu-ți poți imagina cât m-am rugat de tata, dar el îmi spunea că nu sunt

bani. Noaptea trecută am avut același vis. Din clipa în care m-am îmbolnăvit, doar asta visez, că sunt la ora de balet și fac piruete, în rochiță albă, împreună cu celelalte fete. Sunt sigură că, dac-aș fi făcut balet, n-aș fi fost astăzi bolnavă. Niciodată nu-l voi ierta pe tatăl meu pentru asta.

Mai trăiește, am întrebat eu, surprinsă de hotărârea din vocea ei, iar ea a zis, nu, dar cu ce schimbă asta situația, nici eu nu mai trăiesc.

Ochii ei s-au închis, iar eu mă gândeam cât de potrivit ar fi dac-ar muri acum, cum ar rosti o ultimă propoziție, ca-n filme, pentru ca, în cele din urmă, el să plângă pe umărul meu, să vină în genunchi, ca să afle de la mine ultima propoziție a soției lui, iar eu să-l chinui puțin, desigur, prefăcându-mă c-am uitat, sau poate c-ar fi mai bine să distorsionez lucrurile cu bună știință, să-i spun cât de rău i-a părut ei după sarcina aceea și astfel să-i amărăsc sufletul până la sfârșitul vieții, dar am văzut că picioarele ei umflate se mișcă și încercam să mi le imaginez încălțate în pantofi albi de balet, însă în clipa aceea a deschis ochii și și-a privit ceasul, poate voia să știe cât timp mai era până va veni el, și eu m-am speriat deodată, asta ar fi trebuit să fac de la bun început, nu acum, ci în urmă cu jumătate de oră, imediat ce ajunsesem. Din pricina spaimei, n-am reușit să-mi mișc brațul, așa c-am privit ceasul ei și abia apoi pe-al meu și am rămas puțin surprinsă, pentru că ora coincidea perfect, fix ora douăsprezece, exact în clipa asta se termina ora pe care șeful de catedră o alocase întâlnirii cu mine.

Exact acum, când deja nu mai era nimic de pierdut, începuse să mă cuprindă neliniștea și i-am spus că întârzii la curs, iar ea a dat din cap înțelegătoare, apoi am rugat-o să nu-i spună mătușii Tirtza că fusesem pe-acolo, pentru că s-ar întrista, dar ea continua să dea din cap și am observat că nuanțele ochilor ei se despărțiseră din nou, erau albaștri în mijloc și roșii pe margini, apoi a spus cu seriozitate, sper să nu te simți jignită, iar eu am întrebat de ce, și ea a zis, din cauză c-am vomitat șampania în ziua în care te-ai născut, și nu știam dacă era o glumă, așa c-am spus, Doamne ferește, multă sănătate, după care mi-am dat seama că un răspuns mai tembel nici nu era cu putință. Și,

înainte de a spune și alte prostii, am plecat în mare grabă, în ciuda tuturor precauțiilor, iar în dreptul ușii aș fi vrut s-o întreb din nou dacă era sigură de cele întâmplate în ziua aceea, dacă el chiar spusese prietenă, nu prieten, dar simțeam că nu mai am voie să rămân acolo, că povestea sacrificiului ei mă îmbolnăvește, așa c-am început să alerg, înghițind un coridor după celălalt, și abia când am ieșit în aerul rece și cenușiu am simțit că sunt salvată.

În autobuz, am încercat să mă gândesc la o scuză, dar nu reușeam să mă concentrez, eram atât de uimită de rolul pe care-l jucase în viața mea, eram chiar furioasă, cu ce drept se lăsa el cuprins de emoție, cine-i permisese lui să se emoționeze, în timp ce eu eram culcată într-o cușcă transparentă, și de ce fusese atât de emoționat în ziua în care mă născusem, iar acum era atât de indiferent, păcat că nu poate fi exact pe dos, și de ce spusese atunci prietenă, nu prieten, doar între el și mama exista o antipatie fățișă, și eram atât de cufundată în gânduri, încât aproape nici nu mi-am dat seama că deja urcam pe scările rulante ale universității și că, în paralel, pe scările care coborau, se afla șeful de catedră, prins într-o conversație animată cu asistentul lui, și mă întrebam dacă să cobor după ei, însă chiar nu mai aveam puterea s-o fac, atât de mult alergasem astăzi, așa c-am hotărât să-i scriu o scrisoare frumoasă, prin care să-mi cer scuze și în care să prezint un motiv convingător.

Căutam un loc liniștit unde să compun scrisoarea, așa c-am urcat la bibliotecă. Câmpiile întregi de capete plecate, ca niște pălării de floarea-soarelui pe înserat, m-au înfricoșat brusc, așa că m-am așezat într-un colț îndepărtat, ca nimeni să nu mă vadă. Toată lumea muncește din greu la teze, numai eu, la o scrisoare prostească prin care-mi cer scuze, e mai presant să-mi încep teza decât să termin scrisoarea asta, pe care pot să i-o las în cutia de corespondență mai târziu, așa c-am început să mă învârt printre rafturi, încercând să găsesc materiale despre legendele scrise după distrugerea celui de-al doilea Templu, și toată lumea care trecea pe lângă mine mă îmbrâncea, aveam impresia că nici unul nu se poartă frumos, după care m-am

gândit la preotul cel mare de la Templu, la care a venit o păcătoasă ca să bea apă, iar el i-a ieșit înainte și i-a dat să bea, apoi a descoperit că era propria sa mamă.

Exact printre rafturile astea îl văzusem pe Yoni pentru prima dată, eu mă învârteam cu un cărucior plin de cărți, care scârțâia, iar el a trecut pe-acolo cu Shira, ca din întâmplare, și ea mi-a făcut semn cu mâna că el e, și exact când soarele i-a luminat chipul, eu am observat că, în ciuda sfaturilor medicilor, el dedică o bună parte din timp stoarcerii coșurilor. Soarele lumina fiecare crater în parte, iar pe mine mă liniștea faptul că defectele lui erau atât de vizibile, exista ceva ce-ți inspira încredere la un om care se plimba de colo-colo cu o asemenea piele și nici nu purta vreun ciorap sau vreo mască pe față, apoi i-am făcut Shirei semn ridicând degetul mare, ceea ce însemna că, din punctul meu de vedere, era OK.

După aceea, când ne-am întâlnit din nou, am fost dezamăgită văzând că acneea lui era mult mai puțin proeminentă decât îmi aminteam, iar, din câte se părea, strălucirea soarelui în acea zi fusese de-a dreptul nemiloasă. Nu era destul de proeminentă ca să mă acopere și pe mine, coșurile erau lipite cu încăpățânare doar de obrajii și bărbia lui, iar eu aș fi vrut să le ating, să mă împrietenesc cu ele, să le fac să fie și ale mele.

Stăteam într-o cafenea micuță, înconjurată de cercuri verzi de iarbă deasă, cu un coșuleț de pâine albă între noi, emanând arome ce-mi făceau ochii să lăcrimeze, căci îmi aminteam cum stătusem, exact în același loc, cu băiatul acela care locuia în apropierea brutăriei, acolo ne petrecuserăm puținele ore de dinaintea singurei noastre nopți. Discutaserăm despre ceva, nu-mi aminteam prea bine despre ce anume, ceva legat de prietena pe care-o avusese el vreme de câțiva ani, voia ca eu să-i vindec rănile, dar era încă legat de ea și eu am zis, atunci, hai să hotărâm de la bun început că nu vom fi împreună decât o singură noapte, iar el a fost de acord, chiar fericit, amândoi eram fericiți, ca și cum am fi găsit o portiță, o metodă prin care să mâncăm prăjitura, dar în același timp s-o lăsăm întreagă, iar orele acelea, care au precedat noaptea ca un dans plin de patos, au fost cele mai dulci, toată tensiunea se risipise, căci hotărâserăm

de la bun început care va fi sfârșitul, așa că eu m-am ridicat și m-am întins, iar membrele mele se lungiseră atât de mult, încât nu mai aveau sfârșit, iar cei de la mesele din jur priveau cum devin din ce în ce mai puternică, fiecare membru se dublează și se triplează, mâinile mele gâdilă tavanul cafenelei, și atunci el s-a ridicat și m-a îmbrățișat, nelăsându-mă să-mi termin creșterea, iar membrele mele dezamăgite s-au prăbușit peste el și i-am spus, de ce m-ai oprit în plină mișcare, și el a râs, ochii lui erau verzi ca iarba care ne înconjura, protejându-ne. Atunci credeam că nu e nici o problemă să trăiesc cu hotărârea luată, iar dimineața ne-am despărțit ca niște eroi îndrăgostiți, i-am privit fața atât de dragă și am știut că nu-l voi revedea, dar nu puteam bănui că, de fiecare dată când voi simți miros de pâine proaspătă, mă voi gândi la el, iar în clipa în care ședeam în fața lui Yoni mă gândeam că poate era un semn faptul că Yoni îmi dăduse întâlnire în aceeași cafenea, un semn că ceea ce începuse aici va continua cu el, cum poți recupera un start amputat, am încercat să reconstitui aceeași dulceață, chiar și aceeași întindere, dar el nu s-a ridicat să mă oprească, așa că m-am oprit singură, iar în clipa în care m-am așezat din nou pe scaun am știut că trebuie să mă îndrăgostesc de Yoni, că aceasta era șansa mea de a preschimba tristețea în fericire. Printre coșurile lui erau aruncați, în dezordine, ochii de catifea brună, aproape purpurii, pe lângă buzele oranj, ca o piersică mult prea coaptă. Ceva lipsea de-acolo, până mi-am dat seama că era vorba despre nas, nu că n-avea nas, dar era mic și neînsemnat ca nasul unui copil, un fel de nas-nasture, perfect pentru un copil, dar cam ridicol pentru un om în toată firea, și l-am întrebat câți ani are, ca și când m-aș fi așteptat să spună, doi, și cu asta să rezolvăm problema, dar el a zis, douăzeci și trei, adică exact vârsta mea, și am descoperit că ne născuserăm în aceeași lună și în aceeași zi, adică eram gemeni. Atunci m-am gândit că și acesta era, din câte se părea, un semn, nu te poți împotrivi când vine vorba despre două semne, așa c-am încercat să mă aprind. Tocmai în clipa aceea, el îmi povestea că mama lui murise în urmă cu câteva săptămâni, era încă în doliu, iar eu, ca o retardată, am spus, minunat, pentru că totul mi se părea a fi un semn, după

care i-am spus, hai să mergem la tine și să nu mai ieșim din casă o săptămână, întotdeauna îmi păruse rău că nu ne învoiserăm, eu și băiatul acela, asupra unei săptămâni întregi, nu a unei singure nopți, iar Yoni mi-a trimis zâmbetul lui blând și a spus, dar trebuie să ies, să merg la serviciu, și eu am zis, îți iei concediu, și așa am continuat să-l excit, și pe el, și pe mine, apoi am plecat spre casă ținându-ne de mână și ne-am sărutat în lift, iar în timpul acelei săptămâni l-am iubit atât de mult și m-am gândit numai la el și la norocul care dăduse peste mine, fiindcă viața mea reușise să îmbine două entități într-un singur trup. Yoni s-a îndrăgostit mai ales de dragostea mea pentru el, atât de încăpățânată era, și abia mai apoi de mine, iar când l-am întrebat, la capătul acelei săptămâni dacă e sigur că mă va iubi pentru totdeauna, el a spus da, iar eu l-am crezut, și mă gândeam la dimineața alături de băiatul acela, cum stătuserăm în fața ferestrei care dădea spre brutărie și-l întrebasem ce se va întâmpla cu noi, iar el spusese, de ce trebuie să știi de la început, cum am putea să știm de la început.

Dar după aceea am ieșit în lume și am început să-l urăsc pe Yoni, îl uram ca pe cineva care-mi făcuse o mare nedreptate și, cu cât el mă iubea mai mult, cu atât eu îl uram mai tare, și nici măcar eu nu înțelegeam de ce anume, ca și când m-ar fi înșelat dinadins, iar cel mai rău era că nici nu-i puteam spune asta, părea atât de ridicol. Uneori îl uram pe el, alteori pe mine, iar în cele mai bune momente, pe amândoi. În spatele casei lui era un parc uriaș, unde ieșeam după-amiezile la soare, iar acolo i-am pus din nou întrebarea aceea pe care-o pusesem tuturor bărbaților cu care fusesem vreodată, întrebarea care înainte îmi ardea gura, iar acum sună frivol și fără sens, mă vei iubi întotdeauna? Da-ul lui a venit atât de ușor, atât de dezamăgitor, ca și când ar fi spus nu. Întotdeauna exista câte-un moment în care mă așezam pe-o piatră și începeam să-mi înghit lacrimile. Eram atât de pierduți amândoi, gemeni orfani printre băncile albe de sub cerul roșiatic, oițe care părăsiseră turma și, în tot acest timp, nu mă gândeam decât la cum aș putea să mă reîntorc la viața adevărată, și-i ziceam lui Yoni, imediat pregătesc cina, ca și când asta ar fi fost formula magică prin care am

fi alungat blestemul, iar el îmi trimitea zâmbetul lui blând și trist, tăcând. Aș fi vrut să strig, de ce taci, lovește masa, lovește piatra, obligă-mă să ies din starea asta, amenință-mă, dă-mi un ultimatum, dar îmi mâncam lacrimile printre pietrele care începeau să se înnegrească.

În noaptea nunții, l-am convins că e o banalitate să facem sex, fiindcă toată lumea o face, iar noi ar trebui să fim mult mai originali și să dăm un alt sens acestei nopți. Înainte să termin ce-aveam de spus, Yoni deja dormea, iar eu am rămas trează, încercând să-mi amintesc cum ajunseseră lucrurile aici, care era concluzia ce putea fi trasă din ceea ce, în bătaie de joc, se putea numi viața mea amoroasă, să-mi dau seama de ce nu-l părăsisem de la bun început, de ce hotărâsem așa de repede c-ar fi prea târziu să mă răzgândesc, el era singurul care mă încredințase că mă va iubi întotdeauna, iar la acest lucru, din câte se părea, nu puteam renunța, după care m-am gândit la noaptea aceea în care mirosul de pâine proaspătă mă învelise ca un cearșaf.

Am auzit apoi un zgomot înăbușit și o umbră mare s-a pogorât asupra mea, iar cărțile mi-au părut dintr-odată niște cutii închise, opace, aproape identice. Lumina după-amiezii cenușii, care pătrundea prin ferestrele închise, nu reușea să străbată biblioteca uriașă, fiind chiar împinsă înapoi afară, și toate capetele acelea inerte s-au ridicat brusc, privind în jur cu ochii mijiți, ca și când chiar în clipa aceea s-ar fi născut. Le priveam fericită mutrele confuze, luminate doar de monitoarele blocate în mijlocul propoziției și, ca într-o competiție fără sfârșit între mine și ei, ei erau nevoiți să mai întârzie puțin, acordându-mi încă o șansă de a recupera distanța.

M-am așezat lângă fereastră și am început să privesc fantoma aceea cenușie, era umbra Templului, dar numai eu știam, umbra care ajungea spre est până la Ierihon, iar femeile se-așezau la adăpostul ei pe timpul verii, înghesuindu-se unele în altele, toropite, cu copiii-n brațe, și dintr-odată am simțit un dor nebun de părinții mei, fiindcă întotdeauna când se întrerupea curentul ne înghesuiam la un loc toți trei, stăteam cuminți, fără s-avem de ales, în jurul unei singure lumânări. Eu

îi cercetam cu priviri pe care ți le îngăduie doar întunericul, încercând să ghicesc ce anume aș fi gândit despre ei dacă n-ar fi fost părinții mei. Adesea îi vedeam privindu-mă și mă gândeam cu teamă că și ei mă cercetează la rece și ce se va întâmpla dacă vor ajunge la concluzia că nu sunt potrivită pentru ei. Mama aducea câte-un teanc de cărți lângă lumânare, ca și când pana de curent nu s-ar mai termina niciodată, iar în vârful teancului punea Tanahul cel vechi, care părea tot timpul umed, cartea se deschidea la poveștile despre David, David și Ionatan, David și Bat Sheva, David și Avshalom, iar vocea ei mângâia versurile acelea, îndulcindu-le pentru mine, iar eu așteptam fragmentele cele mai triste, fiindcă atunci puteam plânge fără rușine, iar lacrimile mele se întețeau de la un verset la altul, și tata ședea iritat, ținând ritmul cu degetele, hai, gata cu plânsul. Mă uitam la noi și mă gândeam că acesta este ceea ce numim un lucru dat, adică un lucru din categoria celor care nu mai pot fi schimbate, un prezent care deja a trecut, versetele line și ritmul bătăilor degetelor lui, chiar și după ce flacăra lumânării s-a stins, ele sunt lucrurile care-mi vor hotărî destinul. Uneori, se auzeau urletele șacalilor din livezile care împrejmuiau casa, iar atunci frica mea și dorința de apropiere creșteau, și abia când lumina ne izbea dintr-odată, veselă, dar în același timp tristă, strălucitoare, dar în același timp întunecată, iar noi toți respiram ușurați, deși triști, privind în jur ca să vedem ce anume mai rămăsese din zi, din viață, abia atunci se risipea unitatea aceea fragilă a noastră și fețele se ascuțeau și, în loc să mă tem de șacali, mă temeam de ei, de durerea lor nelecuită, care se tânguia noaptea în jurul patului meu.

Foarte repede s-a auzit în jurul meu zumzetul enervant al normalității, îmbrățișându-mă cu stabilitatea ei apatică, toate capetele acelea satisfăcute s-au întors la locurile lor, dar eu mă îndreptam deja spre ieșire. Voi cere să aprindem o lumânare și să ședem în jurul ei, de ce n-ar fi de acord, trebuie să mai simt o dată uniunea aceea rară, iar ei nu mă vor putea refuza, de ce m-ar refuza? Chiar și la restaurante se stă la lumina lumânării, așa că de ce nu și-n bucătăria lor, unde nu ne vede nimeni?

Dar, în clipa în care ea mi-a deschis ușa, surprinsă și fericită să mă vadă, cu urme de pernă imprimate pe obrajii supți, în urma somnului de la amiază, am uitat complet de lumânare și, fără să vreau, pe gură mi-a ieșit întrebarea, ce legătură ai avut tu cu el, mamă? Iar ea, ca și când ar fi așteptat ani de zile această întrebare, nici măcar n-a întrebat cu cine anume.

Dar în clipa aceea el a sărit din spatele ei, ca și când ar fi stat ascuns acolo, o clipă se întrevede în spatele umerilor ei și iată-i capul rotunjindu-se deasupra capului ei, un turn de capete, urechile lui sunt clăpăuge, iar privirea, serioasă, și spune, Yoni tocmai a fost aici, și într-adevăr, exact în clipa aceea, am simțit mirosul aftershave-ului lui Yoni plutind în cameră ca un spion, izbitor, dar invizibil, și m-a cuprins puțin teama auzind asta, poate c-a venit să le spună că mă părăsește, așa c-am întrebat, ce voia, ca și când mi-ar fi fost indiferent, însă ei stăteau drepți în fața mea, un turn de părinți, fiecare pipăind întrebarea, dar nerăspunzând nici unul.

Dacă el vrea, îți va povesti, a spus în cele din urmă capul tatei, te-așteaptă acasă, mă cercetează ca și când aș fi un șoarece în laboratorul său, ca și când el ar fi preotul cel mare, iar eu, păcătoasa, pășesc în urma lor spre bucătărie, încercând să-mi țin spatele drept, îmi torn un pahar cu apă de la robinet și-l beau până la fund, asemenea păcătoasei, privesc disperată buza paharului, cât de repede ia naștere o conspirație, mai ales împotriva mea, acum, ca să aflu ce pune Yoni la cale, trebuie să descifrez mutra tatălui meu, misiune în care eșuasem ani de zile, neexistând șanse să reușesc tocmai acum, și fiecare lucru mi se pare a fi un motiv de disperare, toate ițele încurcate care fac legătura între un om și altul, să-l cunosc pe Arie prin intermediul soției sale, pe tata, prin intermediul lui Arie, pe Yoni, prin intermediul tatei, un fel de sfoară fără capăt, care se încurcă, singura care stă deoparte, adică în afara tabloului, ascunzându-se îndărătul obrajilor și ridurilor, care nici măcar nu mai amintesc de frumusețea pierdută, căci toți par să se fi născut bătrâni, stă în picioare lângă chiuvetă și spală vasele cu inocența unei menajere liniștite, care n-are nimic de ascuns, până ce-mi dau seama că spală încontinuu aceeași farfurie.

Atunci, trec prin spatele ei și pun paharul sub robinet, ca să se umple din nou, iar ea zice, nu-i bine să bei apă caldă de la robinet, dar apa e rece, și întreabă, nu ți-e foame ? Iar eu zic, mi-e sete, și ea se uită dacă tata mai e în bucătărie și spune, ce m-ai întrebat mai devreme, n-am auzit bine, iar eu îmi mai umplu un pahar și spun, te-am întrebat despre penele de curent, te-am întrebat dacă-ți mai amintești cum stăteam toți trei în jurul unei lumânări micuțe, și ea zice, ce te-a apucat, avem trei lămpi cu ulei, fiecare dintre noi avea câte-o lampă, iar mie chiar și asta mi se pare a fi parte a unei conspirații sau, mai bine zis, o culme a conspirației, așa că ridic paharul și vărs apa înapoi în chiuvetă, direct pe mâinile ei, care nu lăsaseră jos farfuria, iar ea face brusc un pas înapoi și zice, ai înnebunit, apa asta e fiartă.

Pe bulevardul care trecea prin fața casei noastre, stătea un polițist cu fluier, iar eu m-am oprit privindu-l și gândindu-mă la toate lucrurile pe care-aș fi putut să i le spun la ureche, hai, urcă puțin la apartamentul trei, i-aș fi spus, nici n-o să-ți vină să crezi ce fel de lucruri se întâmplă acolo, imposibil de perceput de către ochiul uman, dar voi aveți instrumentele necesare ca să luptați cu aceste fenomene, eu nu, din păcate, nu le am, altfel, cu siguranță nu te-aș fi deranjat. Voi aveți camere de anchetă întunecoase, detectoare de minciuni sofisticate, închisori, iar eu ce am ? Ochi și urechi, memorie scurtă, simțuri omenești, limite, asta am eu, și să nu crezi că n-are cine să le exploateze. Ai fi surprins să afli cât de mulți le exploatează. Era tânăr, mai tânăr decât mine, cu fața fină și negricioasă și un zâmbet frumos, după ce fluiera, zâmbea aproape mândru, privirea lui m-a urmărit o clipă. Sigur are acasă o soție tânără și un copil, mult prea tânără, dacă n-ar fi fost copilul, nici nu s-ar fi căsătorit, dar acum e deja prea târziu pentru regrete, mai ales că ea e o femeie așezată, cum se zice. Peste douăzeci de ani, o va părăsi cu siguranță pentru cine știe ce copilă, dar, în următorii douăzeci de ani, îi va fi bine așa, la fel și ei, pentru că ea nu știe ce știu eu, și deodată am început s-o invidiez pe soția polițistului, care va fi părăsită abia peste douăzeci de ani, în timp ce eu voi fi părăsită chiar astăzi.

Capitolul șapte

În timp ce mergeam, mă gândeam la cât de mult urăsc drumul spre locul acela, urăsc fiecare semn de circulație și fiecare semafor și fiecare aprozar, toți martorii umilirii mele, ai încăpățânării mele prostești, iar cel mai mult urăsc casa aceasta, din cauza căreia am inima zdrobită și obrajii roșii, înainte chiar de-a ajunge la ușă, cu plantele agățătoare care-o ascund și albinele care se ascund printre plante, o casă care are multe de ascuns, o casă căreia ar trebui să-i fie rușine, o casă pe care numai un cutremur ar putea s-o amenințe, ușa aceea groasă și grea, cu plăcuța aceea burgheză, Even, ca și când înăuntru ar fi o carieră de piatră, nu oameni, și mă uimea faptul că ea chiar locuise aici la un moment dat, se integrase atât de bine în atmosfera de spital, ca și când aceea ar fi fost casa ei, nu mi-o puteam imagina sub nici o formă urcând treptele, căutând, cu mișcări sigure, cheile. Știam că el nu e acasă, cu toate astea, venisem, încăpățânându-mă să stau rușinată în fața ușii închise, la ora la care el împinge cu devotament scaunul cu rotile al soției lui pe coridorul circular, care nu se termină niciodată, care-o ia întotdeauna de la capăt, iar și iar, ca și când, dac-aș sta în fața casei lui, dacă m-aș așeza pe treptele reci de la intrare, dacă nu m-aș întoarce acasă, aș dejuca planul tenebros care mă așteaptă înăuntrul gurii portocalii și umede a lui Yoni.

M-am așezat pe trepte, privind plictisită pietrele înnegrite ale clădirii de vizavi, iar plictiseala mea s-a transformat în frică la vederea frunzelor care dansau pe zidurile goale, un dans ciudat și diavolesc. În copac păreau firești, însă umbrele lor pe zid erau înfricoșătoare și mi-am amintit cum stăteam exact așa, singură, pe treptele casei noastre din copilărie, la începutul

iernii, așteptând ca mama sau tata să se întoarcă de la spital, să-mi pregătească cina și să-mi povestească ce le mai spuseseră medicii în ziua aceea.

Unul dintre ei rămânea întotdeauna peste noapte la spital, alături de frățiorul meu, care era doar un bebeluș, iar celălalt venea să stea cu mine, iar eu așteptam și priveam dansul frunzelor pe zidurile casei vecinilor, devenind din ce în ce mai furios, din ce în ce mai înspăimântător, și încercam să ghicesc, după dansul acesta, care dintre ei va veni. La fereastra vecinilor se ondula caracatița de flăcări a lumânării, trimițând către mine brațe galbene, era Hanuka[1], lumânarea a doua sau a treia, apoi deodată i-am văzut pe amândoi în depărtare și m-am speriat, fiindcă trecuse deja o lună de când nu-i mai văzusem împreună, din ziua-n care se îmbolnăvise fratele meu, ce se întâmplase, cum de nu mai avea nevoie de ei. Priveam frunzele cu tristețe, apoi din nou bulevardul, sperând să fie doar o umbră care-i multiplica, dar încetul cu încetul au început să se despartă, distanța dintre ei a crescut, fiindcă mama alerga spre mine, în timp ce tata mergea încet, alerga sălbatic, cu coama ei deasă și frumoasă înfășurată în jurul gâtului, ca o eșarfă sau ca o funie, fața-i era schimonosită, iar gura, deschisă, ca și când ar fi strigat, dar nu se-auzea nici un strigăt, iar pentru o clipă am crezut că nu e mama mea, niciodată n-o văzusem dezlănțuită, m-a ridicat în brațe ca pe un copil mic, ca și cum eu aș fi fost bebelușul, și și-a continuat fuga nebună prin livada din spatele casei, iar în timp ce alerga și-a desfăcut nasturii cămășii, până ce sânii ei mi-au sărit în față, picurând lapte, și a urlat la mine, vrei să sugi, nu, trebuie să sugi acum, după care s-a așezat brusc sub un pom, îndesându-mi un sfârc în gură, eu am intrat în jocul nebuniei ei, am deschis gura, în ciuda faptului c-aveam aproape zece ani, și am început să sug și să sug laptele acela de consistența aerului, dulceag, atât de necesar și care devenise într-o

1 Hanuka sau Sărbătoarea luminilor durează opt zile, în fiecare dintre seri fiind aprinsă câte o lumânare într-un candelabru special, cu opt brațe – *hanukia*. Această zi celebrează victoria macabeilor asupra dinastiei seleucide din Siria.

singură clipă inutil. Îl vedeam pe tata învârtindu-se în căutarea noastră, Rahel, striga el, și el plângea, unde sunteți, părea atât de singur în întuneric, printre pomii din livadă, unde sunteți, plângea el, ca un copil care se joacă de-a v-ați ascunselea, dar ia jocul mult prea în serios, și mama tăcea cu cruzime, respirând încet, astupându-mi ferm gura cu sfârcul ei, simțeam că mă sufoc, așa c-am început să mă zbat și, în cele din urmă, am dat-o pur și simplu la o parte, eliberându-mă și, cu gura plină de lapte, am reușit să strig, suntem aici, tati. A venit alergând și s-a aplecat deasupra noastră, prăbușindu-se peste noi, mai bine zis, stăteam toți trei în întuneric sub copac, iar ea continua să-mi vorbească, de parcă el n-ar fi fost cu noi, și-mi spune, de ce ne-ai dat de gol, ca o fetiță care vorbește stricat, de ce ne-ai dat de gol, trădătoareo, nu ne-ar fi găsit niciodată, și pare că spune ceea ce crede cu adevărat, c-am fi putut sta întreaga viață acolo, sub copac, și toată viața el s-ar fi învârtit în jurul nostru, ca un orb al cărui câine a dispărut și al cărui baston s-a rupt, și toată viața ar fi fost întuneric, dar am putea spune că, în general, a avut dreptate.

Fericirea reușiseră într-un fel sau altul s-o împartă, însă jalea, nu, fiecare dintre ei aruncă totul asupra celuilalt sau ia totul asupra lui, nelăsând nimic celuilalt, ca și cum durerea ar fi proprietatea lui, iar eu încerc să mă salvez din brațele ei sfredelitoare, gura mi-e umedă din pricina laptelui, mă gândesc la frățiorul meu și nu sunt chiar atât de îndurerată, încă n-apucasem să-l iubesc, abia dacă apucasem să-l invidiez, că deja se îmbolnăvise și-l duseseră la spital, iar mie mi-era interzis să-l văd, era izolat și, chiar înainte ca el să moară, deja uitasem complet cum arăta, nu apucaserăm nici măcar să-i facem o fotografie, atât de scurtă fusese vizita lui în familia noastră. Îmi amintesc că încercasem s-o consolez pe mama, îi spusesem, e ca și când nici nu s-ar fi născut. Ți-era chiar atât de rău înainte ca el să se nască? Atunci de ce ți-e atât de rău acum, când nu mai este? Cum te poate durea atât un lucru cu a cărui lipsă ești deja obișnuită? Dar ea mă privea cu ură, ca și când eu l-aș fi omorât, neînțelegând că eu, de fapt, voiam să fiu de ajutor. În general, aș fi vrut să-i spun, ar trebui să mă răsfățați, mai ales acum,

să apreciați faptul că mă aveți pe mine, dar, în schimb, voi vă purtați ca și când eu aș fi un copil oarecare, iar el ar fi fost adevăratul vostru prunc. În ziua în care voi ați pierdut un copil, eu am devenit orfană.

În clipa aceea, am auzit pași apropiindu-se și m-am speriat, crezând că e el, așa c-am căutat imediat un loc unde să mă ascund, ca și când nu pe el l-aș fi așteptat, m-am oprit în fața ușii de vizavi, ca un animal care caută adăpost în fața vânătorului, și m-am prefăcut că aștept să se deschidă ușa, iar în tot acest timp mă gândeam, dacă tot nu vrei să-l vezi, ce cauți aici, când în spatele meu am auzit voci, o femeie se îndrepta exact spre ușa în fața căreia stăteam și chiar începuse să-și caute cheia, eu stăteam în picioare fără să mă mișc, continuându-mi spectacolul în fața unui public greșit, iar deodată am auzit plânsetele unui copil, insistent și plin de speranță, și m-a cuprins un tremur, fiindcă nu mai auzisem asemenea plânsete de ani de zile și deja nu mă mai puteam abține, așa că m-am întors, iar ei stăteau acolo, o femeie tânără cu un copil în brațe, scăldați într-o lumină dulce, mâna ei e plină de chei, pe care le ține ridicate, ca și când ar fi încercat să deschidă ușa prin trupul meu, iar eu nu știam ce să spun, așa c-am arătat spre ușa din față, cea pe care scria *Even*, și am bâlbâit, îi aștept pe ei. Intenționat spusesem pe ei, nu pe el, ca să sune bine, un fel de vizită de familie, iar ea mi-a zâmbit ușurată, a deschis larg ușa și m-a izbit un val de căldură, apoi a intrat cu copilul și, cu o secundă înainte ca ușa să mi se închidă în față, a spus, poți să-i aștepți cu noi, cu noi, spusese, nu doar aici sau la noi, ca și când ei chiar ar fi așteptat împreună cu mine, ea și copilul, stându-mi alături în această misiune, împărtășindu-mi încordarea, și am simțit că ea înțelege cât de tristă e așteptarea mea, că nu-l aștept doar pe el cu atâta disperare, el va ajunge la un moment dat, ci dragostea lui, iar ea nu va ajunge niciodată.

M-am trezit stând lângă ușă, dar nu îndrăzneam să înaintez, ca să nu le invadez viața, iar în acest timp ea dădea la o parte hainele care înveleau copilul și, în clipa în care i-a dat jos căciula, i-a dezvelit fața, iar eu l-am privit uluită, fiindcă mi se părea că mutrița aceea luminoasă era copia fidelă a lui Yoni, aceleași

buze oranj, ochi căprui, blânzi, și păr șaten, ușor ondulat, o mutriță drăgălașă, de mielușel, și chiar a scos un sunet de mielușel, și mă gândeam că, într-adevăr, în locul tuturor prostiilor mele, ar fi trebuit să fac un copil cu Yoni, care să aibă mutrița lui, dar în clipa aceea am simțit cum frica mă înjunghie, de unde până unde moștenise tocmai acest copil mutrița lui Yoni, apoi m-am uitat bine la mamă, ca să văd dacă și ea seamănă cu un mielușel, dar figura ei era cu totul alta. Avea chipul bine conturat și fin, cu ochii deschiși la culoare și buzele groase, de un roșu-închis, iar părul strâns într-un coc, așa cum îl poartă dansatoarele; mi-a trimis un zâmbet cald și a spus, ce vrei să bei, eu am zis, apă, și m-am rezemat de ușă, fiindcă mă luase amețeala gândindu-mă c-am găsit copilul lui Yoni, și poate că tocmai asta voia să-mi povestească, ea mi-a întins un pahar și a dispărut împreună cu copilul pe coridor, iar după numai o clipă s-a întors fără el. A adormit, m-a anunțat ea cu un zâmbet victorios, iar eu n-am crezut-o, fiindcă în urmă cu numai o secundă era mai mult decât treaz, stătea mărturie faptul că-i cunoșteam deja splendoarea plină de căldură a ochilor, și mi-era clar că-l ascunsese dinadins și deja nu mai știam precis dacă-mi imaginasem acea asemănare sau ea chiar era reală. Aș fi vrut s-o întreb, spune-mi, copilul acesta e, din întâmplare, al soțului meu, dar mi-era rușine, așa c-am început s-o încurajez, pur și simplu, să vorbească, i-am pus tot felul de întrebări banale, ca să-mi fac o imagine a vieții ei, am întrebat câți ani are copilul și cum îl cheamă, și fiecare lucru pe care mi-l spunea mi se ștergea din minte imediat, apoi am spus, cu spontaneitate prefăcută, nu-ți seamănă absolut deloc, iar ea mi-a zâmbit, așa e, seamănă mai mult cu tatăl lui, dar eu nu m-am putut abține și am întrebat, ai vreo fotografie cu ei doi, și ea a zis, nu, încă n-am reușit să le fac nici o fotografie, iar eu simțeam că trebuie să-l văd din nou, așa c-am spus, mi se pare că plânge, ea a ascultat cu atenție și a spus, nu, eu n-aud nimic, doar pași, iar eu m-am întors să mă uit pe vizor, sperând să nu fie el.

Pe vizor părea scund și gras, mult mai puțin atrăgător, mai puțin înspăimântător, chiar puțin aplecat de spate, fiindcă avea o mulțime de coșuri în mâini, ca o bătrână care se întorcea de

la piață, a suspinat și mi-a întors un fund lat, căutând cheia prin buzunare, doar basmaua-i lipsea. Ce-o fi cumpărat atâta, de-ai crede că pregătește o petrecere sau o masă festivă, ce are de sărbătorit, și deja mă simțeam jignită în numele ei, în numele soției lui, pentru că ea se micșorează acolo, în timp ce el mănâncă pe săturate și se îngrașă, și l-am văzut scoțând mâna din buzunar și deschizând ușa, apoi dispărând repede cu toate coșurile, ca un pitic într-o cutie cu dulciuri, și știam că asta-i tot, că trebuie să plec de-acolo și să las în urma mea încă un mister. Ea mă urmărea cu privirea aceea deschisă și plină de simpatie și m-a întrebat, a venit? Eu am zis, da, dar poate mai aștept câteva minute, ca el să termine de urinat, o asemenea propoziție vulgară mi-a ieșit pe gură, de ce tocmai de urinat, dar ea mi-a zâmbit înțelegătoare, iar eu am rămas uimită, cum de i se pare totul natural, iar mie mi se pare totul nenatural, și am întrebat-o, ce crezi, dacă un copil s-a născut în ziua a noua a lunii lui Av și a murit de Hanuka, aprindem lumânări sau nu, și am văzut cum zâmbetul i se șterge de pe buze, dar imediat mi-a părut rău și am întrebat, cum îl cheamă pe copilul tău, ca și cum cea de-a doua întrebare ar fi anulat-o pe prima, dar ea devenise deja suspicioasă, de ce întrebi, iar eu am spus, pentru că mi-ar face mare plăcere să am grijă de el, dacă ai nevoie de un babysitter, sunt înnebunită după copii, ceea ce nu era deloc adevărat, dar trebuia să-l mai văd o dată, și ea a zis, bine, te sun eu, dar nu mi-a cerut numărul, iar eu am ieșit, am rămas în picioare în fața ușii din față și am sunat mai întâi scurt, apoi lung, dar ușa nu s-a deschis.

Nu se-auzea nici un zgomot de pași dinăuntru, nu se vedea nici o lumină și totul părea atât de liniștit, încât, dacă nu l-aș fi văzut cu ochii mei intrând acolo, aș fi fost convinsă că nu e nimeni acasă. Stăteam și mă gândeam că Josephine nu va mai vedea niciodată ușa aceea, nici vizorul rotund și nici plăcuța pe care scrie *Even*, cu litere groase care denotă mulțumire de sine, nici aschiile de lemn sărite, nici mânerul negru, prins între două pete, și nici prețul lipit de ușă, care fusese la un moment dat oranj, iar acum era maroniu, înfățișând două pisici fericite, nici un detaliu al acestei uși nu va mai fi privit de ea în vecii

vecilor și mă gândeam c-ar trebui să fiu recunoscătoare că mi se permitea să văd totul, apoi mi-am odihnit mâna pe clanță, ca și cum aș fi vrut să-mi las amprenta, iar spre surprinderea mea, clanța s-a aplecat sub greutatea mâinii și ușa s-a deschis cu un scârțâit ușor.

Am sărit imediat înapoi, ca să fie clar că gestul nu fusese intenționat, ba chiar m-am întors spre ușa de vizavi, sperând că ea nu mă urmărește cu ochi calmi și neprihăniți și, asemenea unui pluton militar obosit și încurcat, am rămas între cele două apartamente până când s-a aprins lumina, iar de undeva, de deasupra, s-a auzit o ușă trântindu-se, apoi niște tineri coborând, iar eu am început să mă simt presată, ușa deschisă făcea ca prezența mea acolo să pară stranie, așa că m-am apropiat repede de ea ca s-o închid și să pot pleca, dar, în loc de asta, am intrat.

Coridorul era întunecat, dar dintr-un colț al apartamentului bătea lumina și se auzeau zgomot de motor și scârțâit de roți, ca și când cineva s-ar fi plimbat cu motocicleta prin casă, am rămas în picioare tăcută, până când am înțeles că era vorba despre un aspirator rostogolindu-se greoi pe covoarele uriașe, care ieri păreau extrem de curate. Am văzut coșurile lăsate lângă ușa de la bucătărie, păreau să fi fost aruncate în grabă, o salată zăcea pe podea și o franzelă neagră se sprijinea de ea, atât de tare se grăbise să aspire praful. Pentru cine depune atâta efort, adunând firimiturile invizibile și secrete înăuntrul gurii flămânde a aspiratorului, ca și când ar urma să aducă o altă femeie să locuiască împreună cu el? Josephine nu va ști nimic, în fiecare zi, la ora cinci, va veni să-i împingă puțin scaunul cu rotile prin spital, după care se va întoarce la casa lui golită de praf, dar plină de prostituție, și ea nu va ști nimic. L-am auzit apăsând un buton și târând aspiratorul redus la tăcere către ușă. Inima îmi bătea să-mi spargă pieptul, dar picioarele îmi erau paralizate, deși îmi doream atât de mult să dispar, nu se mișcau, ca atunci, demult, când stătuserăm întinși în iarbă lângă casă și văzuserăm păsările încremenite în văzduh, iar tata strigase, un șarpe, intră repede-n casă, dar picioarele mele goale înghețaseră și el mă împinsese cu putere, și umerii mă săgetaseră, și văzusem

un șarpe mare, maroniu apropiindu-se, iar apoi el îmi spusese să port șosete și asta era ceva nou pentru mine, șosete în mijlocul verii, dar și grija aceea sălbatică, oricum, într-un fel sau altul am reușit să ies, închizând încet ușa în urma mea, însă nu m-am putut abține și m-am oprit din nou în fața ei, ca și când atunci aș fi ajuns și tocmai sunam la sonerie, rugându-mă ca vecina de vizavi să nu-mi urmărească dansul ciudat în jurul ușii, înăuntru și afară. Imediat s-a auzit zgomotul rotițelor, ca și când înăuntru nu s-ar fi mers pe picioare, iar ușa s-a deschis repede, ceea ce m-a surprins, aproape cu entuziasm, iar eu, uimită de faptul că ușile se deschid din interior, am spus cu un zâmbet prostesc, alo, eu sunt, ca și cum am fi vorbit la telefon, și el a zis, văd, după care s-a dat puțin la o parte și a adăugat, intră, iar eu am intrat repede, înainte ca el să se răzgândească, dar, din prea multă grabă, m-am împiedicat de tubul aspiratorului, oricum se presupunea că nu știu că se află acolo, picioarele mi s-au încurcat în cabluri și, dintr-odată, m-am trezit pe podea, fața mi s-a izbit de spinarea tare a aspiratorului, caldă încă din pricina efortului. Primul lucru la care m-am gândit a fost că i-am distrus aspiratorul și că niciodată nu mă va ierta pentru asta și am fost copleșită de tristețe la gândul că el își va aminti de mine în felul ăsta, ca de cea care i-a spart aspiratorul, dar abia când am ridicat capul și am văzut sânge pe podea, am înțeles că mie mi se spărsese ceva, mi-am pipăit fața, iar mâinile mi s-au oprit asupra nasului. Nasul meu atât de drag, pe care-mi plăcea atât de mult să-l privesc în oglindă, fin și drept ca al mamei mele, era acum dureros și sângera. N-am îndrăznit să-l ating, nu îndrăzneam să-mi ridic fața, pentru ca nasul să nu-mi cadă ca o frunză din copac, așa c-am rămas zăcând acolo, acoperindu-mi cu mâinile locul acela zdrobit, plângând încet.

Pentru o clipă, am uitat complet că e și el acolo, atât de mult mă izolasem, doar eu și pierderea mea, și abia când am auzit frigiderul deschizându-se, mi-am amintit că viața merge mai departe, iar din câte se părea, el găsise momentul potrivit să-și pună cumpărăturile în frigider, dar imediat după aceea am simțit un bloc rece în palme, rece și dur ca gheața, și chiar era

gheață, trei cubulețe într-o pungă mică de sendviș, pe care am luat-o fără să spun mulțumesc și mi-am pus-o tămătoare pe nas, ca să-mi înghețe durerea. Îi simțeam umbra deasupra mea, întunecându-mi genunchii care se umpluseră de sânge, s-a apropiat de mine și, cu un oftat resemnat, a îngenuncheat pe podea, ștergându-mi cu o cârpă albă sângele de pe pantalonii de piele pe care-i îmbrăcasem de dimineață cu atâta entuziasm. Din câte se părea, cu cei bolnavi și răniți era bun, am remarcat eu, poate că de-asta soția lui alesese boala, îi place să fie singurul sănătos și să-și arate devotamentul, păcat că nu aflasem asta mai devreme, merita să-mi sacrific nasul pentru o asemenea descoperire, iar ca să verific am pus capul pe umărul lui și, imediat, ca un gest reflex, i-am simțit brațul mișcându-se și cuprinzându-mi umărul ferm, părintește. E spart, am șoptit eu cu părere de rău, ca și când ar fi fost vorba de o pierdere comună, iar el a zis, pe un ton răgușit, lasă-mă să mă uit, dându-mi la o parte, cu blândețe ceremonioasă, degetele care-mi acopereau nasul, așa cum mirele dă la o parte voalul miresei. Îl priveam speriată, ca și când ar fi fost oglinda mea și, după expresia lui, aveam să aflu cât de gravă era situația, dar el a zâmbit liniștitor și a spus, nu-i nimic. Se vede că e un nas, am întrebat eu, sau e un terci, iar el m-a privit cu seriozitate și a spus, e un nas.

Trebuie să merg la urgență, am spus eu, să fac o radiografie, dar el a zis, nu-ți face griji, Yaarah, nasul tău e-n regulă, eu știu ce înseamnă un nas spart, ai încredere-n mine, și știam că acum ar fi trebuit să-l întreb impresionată de unde știe și s-aud cum, la vârsta de zece ani, făcea curățenie prin case cu nasul spart, dar eu nu voiam să-i pun decât o singură întrebare, o întrebare care mă speria și mă tulbura și nu mă lăsase să mă întorc astăzi acasă, dar nu știam cum s-o formulez, așa că, în cele din urmă, am spus, vreau să știu al cui prieten ai fost, al mamei mele sau al tatălui meu? El a izbucnit în râs și a scos din buzunar o țigară și o brichetă, mi-a aprins și mie una, apoi a spus, e ca și cum ai întreba un copil pe cine iubește mai mult, pe mami sau pe tati, iar eu am spus, dar tu nu ești copil și nu ești al lor, și el a zis, cu toate astea, îți voi răspunde ca și cum aș fi, pe amândoi, adică am fost prietenul amândurora. Dar mai

mult al cui, am insistat eu, și el a spus, lucrurile astea se schimbă, știi bine. Credeam că nu te poate suferi, am zis eu, iar el a spus, da, lucrurile se schimbă. Dar când anume s-a schimbat situația, m-am încăpățânat eu, când ați încetat să fiți prieteni, și el a suspinat, nu-mi amintesc exact, după ce te-ai născut tu, cred, eu mă stabilisem în Franța, aproape că nu mai veneam deloc în țară, m-am căsătorit, relația s-a răcit, așa se-ntâmplă, lucrurile se schimbă, a repetat aceste cuvinte ca pe o parolă, dar eu am insistat, bine, dar chiar să se prefacă bolnavă doar ca să nu te vadă? Să dea înapoi numai când amintim de tine?

Nu știu, s-a foit el nervos, e problema ei, nici a mea, nici a ta, și, pe neașteptate, s-a ridicat și a adus o altă cârpă, cu care a început să șteargă în jurul meu. Mi-am ridicat picioarele, așa cum făceam atunci când mama spăla podeaua, iar eu rămâneam acasă bolnavă, privind uimită cum viața își urmează cursul firesc fără mine, rutina liniștită a unei dimineți, totuși atât de necesară, ca și când fiecare lucru pe care-l făcea mama dobândea o importanță mult mai mare decât avea de fapt, gătitul prânzului devenea mult mai mult de-atât, toate acțiunile acelea magice, pline de semnificație pe care mama le repeta în fiecare zi, în timp ce eu mă îndreptam spre școală. El a luat aspiratorul, desfăcându-l în bucăți, cu multă îndemânare, și îndesându-l în dulap, apoi mi-a dat mâna, ca să mă ridic și să poată curăța locul unde stătusem, chiar îmi cursese sânge, de-ai fi zis că cineva fusese ucis acolo, sub mine, însă el a curățat totul cu sânge rece și într-o clipă nu mai rămăsese nici o urmă în apartament, doar nasul meu se umflase ca un balon. Lângă ușă era o oglindă, iar eu m-am îndreptat spre ea încet, cu precauție, ca să amân momentul adevărului, și am văzut o rană mare și urâtă în mijlocul feței, dintr-o mișcare, el se afla lângă mine, cu un zâmbet ceremonios pe chip, ca și când am fi fost la fotograf, i-am privit fața comună, erau atâtea nepotriviri între noi, doi străini aruncați în aceeași fotografie, ca vlăstarele complet diferite ale aceluiași trunchi, el cu fața negricioasă și părul strălucitor, îmbătrânit, iar eu cu tenul strălucitor și părul negricios, el părea o umbră, atât de negru, alături de mine, iar eu, albă ca o fantomă. Oglinda îi accentua o anume diformitate, care aproape că nici nu se observa

cu ochiul liber, o asimetrie nu prea plăcută a feței lui, aproape lipită de a mea, pentru că eram doar doi în oglinda aceea și, pentru o clipă, mi s-a părut a fi diformitatea mea și am încercat să-mi mișc buzele ca s-o îndepărtez, pentru că, atunci când nu sunt decât două persoane în cadru, e imposibil să-ți dai seama care chip e simetric și care nu, dar în clipa următoare totul s-a îndreptat, căci am rămas singură în oglindă. El s-a întors și s-a dus la bucătărie, începând să-și aranjeze cumpărăturile, și l-am auzit spunând iritat, nu-ți face griji, osul nu e rupt, într-o singură clipă se distanțase de această chestiune, ca de oricare alta. Stăteam în fața oglinzii, privind cum mi se umflă nasul și cum clipa lui de bunătate se risipește, și am întrebat pe un ton acuzator, așteptți musafiri, ca și când ar fi fost o crimă să primească oaspeți, dar el m-a surprins spunând, da, ba chiar s-a obosit să-mi dea detalii, explicându-mi că familia Josephinei sosește în cursul serii din Franța, sora și cumnatul ei, ba chiar și bătrâna ei mamă, în curând decolează, iar el va trebui să-i aștepte și, până atunci, trebuia pregătită masa. Dădea atâta importanță cinei, ca și când aceștia ar fi venit în Israel doar ca să mănânce, dar eu nu m-am putut abține și am întrebat cu inocență, de ce vin? Și l-am văzut în oglindă cum se oprește o clipă, rămânând în fața frigiderului deschis, ca și cum acolo s-ar fi aflat răspunsul, apoi a spus, să-și ia rămas-bun de la Josephine, iar vorbele lui sunaseră trist și dulce ca un nume de film, să-și ia rămas-bun de la Josephine, sau poate c-ar fi fost mai bine, Josephine își ia rămas-bun sau Josephine se ridică la cer, ușoară ca un nor de pene. În loc să aibă o tânără fiică, are o bătrână mamă, și totul din pricina lui, și n-am nici cea mai vagă idee ce anume i-a dăruit el mai valoros decât un copil, decât orice altceva, chiar și acum, în starea ei, n-avea regrete, și cu siguranță că bătrâna ei mamă plânge în avion și se întreabă de ce n-o ia moartea pe ea, în locul lui Josephine. Încercam să ghicesc dacă mama mea mă va însoți pe drumul vieții sau o voi surprinde, reușind să mor înaintea ei, atunci ei ar fi părinții care-au pierdut doi copii. Durerea pentru pierderea mea va fi asimilată durerii pentru pierderea frățiorului meu, și atunci durerea lor va deveni concentrică și atotcuprinzătoare, iar ei vor fi văduviți o singură

dată, pentru că, dacă durerea provocată de moartea unui copil e infinită, cum e posibil să fie multiplicată, din moment ce durerea e fără margini, înseamnă că nu există decât una singură.

Deja mi se umpluseră ochii de lacrimi, din pricina milei pe care-o simțeam față de mine însămi, fiindcă eram privată de ceea ce mi se cuvenea chiar și după moarte și, nedorind să recunosc adevăratul motiv, am spus că mă doare, referindu-mă la nas, dar el se gândea la vizită și a spus, da, mama ei e chiar distrusă, ca și cum era limpede că părinții te iubesc mai mult decât orice partener de viață, iar el nu părea deloc distrus, nici măcar nu încerca să pară, așa că eu am întrebat, pot să te ajut cu masa, și, spre surprinderea mea, el a zis, da.

Imediat, înainte s-apuce să se răzgândească, m-am așezat lângă el, stăteam unul lângă altul în fața chiuvetei, ca la un ceremonial de căsătorie, iar chiuveta era rabinul care ne căsătorea, în ea erau multe vase, iar Arie a spus, poate-ar trebui să începem cu asta, și a scos un detergent de vase dintr-o pungă și mi l-a întins, iar eu am apucat cu putere sticla aceea mare, în ambalaj economic, așa cum își ținuse femeia aceea copilul, mai devreme, iar în clipa în care mi-am amintit de ea am devenit neliniștită și l-am întrebat, vecina ta de vizavi are un soț? Și el a zis, are un copil, asta-i sigur, îl aud plângând în fiecare noapte, din câte se pare, soțul ei e mult mai tăcut.

Dar ești sigur că are, am întrebat, l-ai văzut vreodată? Cum arată? Și el a zis, nu i-am dat atenție. Îți amintești dacă e înalt sau scund, slab sau gras, am ridicat eu capul, iar el a zis, e comun, cred că e un tip comun. De ce te interesează? Iar eu am șoptit rușinată, copilul ei seamănă cu Yoni, de-asta.

Cine e Yoni, a întrebat el fără curiozitate, iar eu am zis, soțul meu.

Serios, avea un ton amuzat, cum arată soțul tău?

Ca un mielușel, am spus eu, apoi mi-am amintit că am în geantă o fotografie a lui, așa că mi-am luat geanta și am început s-o caut c-o mână, în cealaltă ținând strâns sticla cu detergent de vase, iar în cele din urmă am găsit fotografia, deja destul de șifonată, în care apărea Yoni sărutându-mă pe frunte la

nunta noastră, eu cu voalul de mireasă pe umeri, ca o eșarfă, iar el chinuindu-se să se ridice pe vârfuri, suntem cam de aceeași înălțime, ca să mă sărute, eu aplecându-mi capul și ușurându-i astfel misiunea, atâta efort pentru un sărut inutil, amândoi eram schimonosiți din pricina efortului și mi-era rușine să i-o arăt lui Arie, dar simțeam nevoia presantă de a clarifica lucrurile, așa că i-am întins-o, ca și când mi-aș fi cerut iertare, iar el a privit-o indiferent și n-a spus nimic, până când eu am întrebat încordată, el e ? Arie părea că uitase despre ce-i vorba și a spus, mă întrebi dacă el e soțul tău ? Iar eu am zis enervată, ca o profesoară care încearcă să scoată un răspuns de la un copil retardat, soțul vecinei, seamănă cu soțul vecinei ? El mă privea calm, ca și când n-ar fi depins totul de răspunsul lui, buzele lui întârziau să articuleze ceva, iar în cele din urmă a spus, nu mi se pare, apoi a adăugat, nu știu, mi-l amintesc foarte vag. Dar de unde și până unde să semene cu el ? Și vedeam că nu vrea să înțeleagă, poate că nu-i explicasem bine, eu îl întrebam dacă acesta este soțul vecinei, nu dacă seamănă cu soțul vecinei, dar, într-adevăr, cum ar putea fi soțul meu și soțul vecinei, în același timp ? Dintr-odată, acest lucru și-a pierdut importanța și am băgat fotografia la loc în geantă, cu o senzație de ușurare care nu-și avea originea în răspunsul primit, ci mai degrabă în întâlnirea dintre frică și realitate. Strângând la piept detergentul pentru vase, m-am întors la chiuvetă, iar el a spus înc-o dată, hai, începe cu astea, iar eu mă voi ocupa de mâncare, apoi mi-a luat detergentul și și-a turnat puțin într-un castron, apoi a înmuiat în el un burete nou, pe care-l cumpărase astăzi, de un albastru-deschis, și-a așteptat ca eu să mă apuc de treabă, iar în cele din urmă a întrebat îngrijorat, știi să speli vase, nu ?

Eu priveam chiuveta și nu reușeam să răspund, amintindu-mi că ieri, când fusesem la el, chiuveta era complet goală, erau cel mult farfurioarele de înghețată și un pahar de sticlă, și cum se face că acum vasele fac o stivă, iar chiuveta stă să plesnească din pricina farfuriilor, paharelor și castroanelor mari, ca și când, începând de ieri-noapte și pân-acum, el n-ar fi făcut nimic altceva decât să mănânce, și nu singur, fiindcă vesela părea dublă, două pahare de vin, patru cești de cafea, înăuntrul

chiuvetei se contura o masă copioasă în doi, cu hohote de râs și cuvinte dulci, complimente și atingeri, iar eu trebuie să le spăl acum pe toate, ca soțul înșelat care servește mâncarea și plânge în pahare, soțul a cărui durere distruge o casă, iar Arie este soția, îmi mai lipsea doar a treia persoană, cea căreia mă oferisem voluntară să-i spăl vasele, cea care șezuse aici împreună cu el, după ce eu plecasem, și se bucurase de tot ceea ce eu nu puteam decât să ghicesc, și încercam să reconstitui în minte figura fetei aceleia cu portțigaretul, nepoata aceea misterioasă care, după spusele lui, se întorsese deja de multă vreme în Franța, dar reușeam să-mi amintesc doar hainele cu care era îmbrăcată atunci, pantalonii scurți și jacheta, care, probabil, fuseseră de mult schimbate cu haine mai groase, de iarnă, iar eu nu știu absolut nimic despre această schimbare.

Am înmuiat buretele în detergent și am început să frec farfuriile uriașe, privind pe fereastră spre lămâiul vecin, pe când lumina cădea exact asupra lui și lămâile străluceau ca niște luni micuțe, și mă întrebam ce caut eu aici, spălând vasele unui adulterin bătrân și ale iubitei lui, în loc să spăl acasă vasele mele și ale lui Yoni, să stau în fața ferestrei noastre, ascunsă de tufișuri întunecate, auzind vocea caldă a lui Yoni, plăcută, moale și împăciuitoare, în locul tusei acesteia scârboase, cu toți germenii aduși direct din spital. A început deodată să horcăie ca un tuberculos, iar eu am continuat în mod intenționat să spăl vasele cu înverșunare, ca și când n-aș fi auzit, dar cu coada ochiului îl văd apropiindu-se, clătinându-se puțin, mâna lui se întinde spre mine, ținând strâns o cană, apoi murmură, apă.

Trebuie să te lași de fumat, i-am zis eu, ignorând cana pe care mi-o întindea, bucurându-mă de controlul temporar pe care-l aveam asupra destinului său. Apă, a spus el iar, așa c-am luat cana și am umplut-o cu apă călduță, cu vag gust de detergent, după care i-am întins-o, iar toate aceste gesturi le-am făcut încet și meticulos, iar în clipa în care apa a ajuns la gura lui abia a mai reușit s-o înghită din pricina tusei și în mare parte s-a risipit pe podea, iar ochii îi erau roșii din pricina efortului. M-am dat imediat la o parte, ca să nu-mi ud pantalonii de piele, iar el s-a năpustit asupra chiuvetei ca un cal asupra covatei,

îndesându-și capul uriaș sub jetul de apă, cu bărbia sprijinită de farfuriile murdare, grea și chinuită, până ce tusea a încetat.

Atunci și-a ridicat fața spre mine, cenușie și picurând de apă, iar eu mă gândeam, poate că plânge, însă ochii îi erau uscați, el a luat un prosop de bucătărie care se afla pe scaun și și-a șters fața, întotdeauna mă emoționa felul în care se atingea, cu un calm bărbătesc, plin de siguranță, iar în capul meu s-a conturat deodată o imagine dulce, când va veni vara, el va sta culcat deasupra mea, iar de pe fața lui va picura transpirația, așa cum picură acum apă caldă și sărată pe obrajii mei, și cu exact același gest, el o va șterge. S-a așezat lângă fereastră cu capul plecat, iar eu îl priveam îndurerată, cine știe dacă va mai trăi până la vară, m-am apropiat de el și m-am așezat pe genunchii lui, l-am îmbrățișat, iar el nici n-a făcut vreun gest tandru, dar nici nu s-a opus, și nasul mă durea, însă nu-mi păsa deloc, mi-era atât de bine pe genunchii lui, ca și când acolo ar fi fost adevăratul meu loc, mi-am lăsat capul pe umărul lui și am mai spus o dată, trebuie să te lași de fumat, apoi am adăugat, îmi fac griji pentru tine, iar el a întrebat, de ce, și am zis, pentru că faci parte din familia mea, iar el a zâmbit, de ce trebuie să-i înghesui pe toți în familia ta, iar eu am spus, dar tu știi bine că ești deja acolo. M-am agățat de umărul lui, privindu-i de-aproape profilul întunecat, nasul puțin turtit, ca nasul unui negru, și bărbia fermă sub buzele pline, îl doream atât de mult, dar nu voiam neapărat să mă culc cu el, ci mai degrabă să mi-l anexez, voiam să știu ce gândește în fiecare clipă, voiam să fiu parte a lucrurilor la care se gândește, voiam ca el să caute să afle la ce mă gândesc eu, iar între gândurile noastre să existe o cale de comunicare. Doream să-l scutur, pentru ca, dac-ar fi existat puțină dragoste pentru mine în vârfurile degetelor lui, aceasta să se împrăștie în tot corpul, dar el zâmbea ca pentru sine, zâmbetul lui misterios, zâmbetul lui suficient, nu îndepărtat, nici apropiat, dar zâmbetul i s-a șters repede și a întrebat cu îngrijorare, cum să termin, nu voi apuca să termin, dar nici nu s-a ridicat de pe scaun, iar eu voiam să-l liniștesc și i-am spus, te-ajut eu, mai e timp, și el a zis, cu privirea spre ceasul de perete alb,

de deasupra cârpătorului de marmură, nu mai e timp, peste doar o jumătate de oră trebuie să plec la aeroport, îi duc să mănânce la restaurant, timpul a expirat, iar eu mă simțeam atât de vinovată, pentru că nu spusese acest lucru cu ușurare, ci cu părere de rău, o catastrofă care atrage o altă catastrofă, și totul din cauza mea.

M-a dat la o parte de pe genunchii lui, s-a ridicat cu greu și a început să pună totul la loc în frigider, încet, încet, acompaniind cu un ritual plin de jale salata inutilă și peștii inutili și ciupercile inutile, tot ceea ce pregătise cu atâta ceremonie pe cârpătorul de marmură și rămăsese ca o expoziție de bune intenții, iar eu i-am sugerat, dacă vrei, pregătesc eu totul, lasă-mă pe mine să pregătesc totul, iar când te vei întoarce, masa va fi gata, dar el a clătinat din cap, nici măcar n-a luat în considerare propunerea, nu-ți face griji, nu voi fi aici când te vei întoarce, nu te voi pune într-o situație stânjenitoare, însă el continua să clatine din cap, strângând totul, apoi s-a oprit resemnat în fața chiuvetei și a început să spele vasele, iar eu, cu nasul meu umflat, devenisem chiar mai inutilă decât salata, pentru că ea le va face de trebuință mâine, pe când eu, nu, și anularea acestei cine festive îmi părea o sentință a destinului prin care va fi complet distrusă această biată familie, ce-și va spune adio în circumstanțe atât de dureroase și nu va avea nici măcar ocazia de a îndulci despărțirea cu o mâncare gătită în casă.

Lasă-mă, cel puțin, să termin de spălat vasele, am cerut eu, însă el n-a răspuns și n-a făcut nici o mișcare, întărindu-și parcă poziția în fața chiuvetei, iar eu știam că cel mai bine-ar fi fost să plec, dar voiam să plec în glorie, nu așa, și nu știam cum să destind atmosfera, așa că m-am așezat în spatele lui și, observându-i mișcările pricepute, am început să număr farfuriile spălate, ca să văd dacă numărul este cu soț, iar tăcerea dintre noi îmi amintea de zilele de după moartea fratelui meu, nu zile, ci săptămâni și luni, cel puțin un an, când ei abia dacă-și vorbeau, fiecare privindu-l pe celălalt cu ură, ca și când ar fi vrut să-l ucidă. La început, tata încercase s-o mulțumească în permanență, dar renunțase mult prea repede, ca de obicei, fitilul lui era atât de scurt, iar în clipa în care l-a cuprins disperarea

ura lui s-a dublat și probabil că asta îl speria, dar nu era capabil să îndrepte lucrurile și astfel, fără un cuvânt, viața în casa aceea mergea înainte, într-o tăcere ostilă, și numai din când în când își aminteau lucruri uitate, tot felul de vinovății vechi se infiltrau prin șoapte satanice, era mai ales vina lui, iar și iar, de ce-și abandonase studiile de medicină în mijlocul facultății și se mulțumise cu cercetarea de laborator umilitoare, poate dac-ar fi continuat, ar fi putut salva copilul, ar fi putut salva copilul, ne-ar fi putut salva pe toți, vorbește iar și iar despre asta, iar el fuge de vorbele ei, ar fi putut salva copilul, închide ușa și începe să fugă, se învârte ore întregi prin livadă. Chiar și trupurile lor se schimbaseră, tata abia dacă mai mânca, ajunsese slab ca un schelet și înfricoșător, ochii îi ardeau pe fața chinuită, în vreme ce ea se îngrășase, hăpăia ca un porc, se întorcea de la magazin plină de plase și înfuleca, o dată am văzut-o năpustindu-se chiar și asupra cărnii tocate negătite, în timp ce pregătea chiftele, a băgat în gură tocătura aceea moale, iar eu i-am zis, mami, nu e gătită, și ea a spus, se rumenește în burta mea, uite cât e de caldă. El a auzit-o și a făcut câteva comentarii îngrozitoare, le făcea mai ales față de mine, are impresia că trebuie să mănânce ca să aibă lapte, nimeni nu mai are nevoie de laptele ei, crede că, dacă se îngrașă și poartă haine largi, va rămâne însărcinată, iar ea zicea, să mă lase el însărcinată? Niciodată, sămânța lui e putredă. Dar eu protestam, mami, și eu sunt din sămânța lui, iar ea zâmbea amar, monstruos, nespunând nimic, își ducea o mână la vârfurile șuvițelor scurte și cicatrizate, în locul de unde-și tăiase coada, ca și când asta ar fi fost răzbunarea ei asupra lui, amputarea crudă a frumuseții ei.

Eu alergam în camera mea și mă urcam în pat, îmbrățișând singura jucărie pe care reușisem s-o salvez, puseseră toate hainele și jucăriile lui în pătuțul alb, de bebeluș, și-l aruncaseră afară din casă, eu furasem de-acolo un mieluțel moale și lânos și ani de zile l-am îmbrățișat în secret și l-am ascuns prin tot felul de locuri, pentru ca mama să nu mi-l găsească și să mi-l arunce și, în fiecare zi, când mă întorceam de la școală, alergam mai întâi în cameră, ca să verific dacă mieluțelul meu mai e la

locul lui, iar când prietenele mă invitau la ele, refuzam, fiindcă mi-era teamă să-l las singur prea mult timp, iar după mulți ani, când m-am înrolat în armată, îl luam cu mine la antrenamente și acolo a dispărut, din câte se pare, mi-a fost furat, mi-aduc aminte că-mi păruse mult mai puțin rău decât mi-aș fi imaginat, poate chiar mă bucurasem.

Tu știi ceva despre copil, l-am întrebat pe Arie, încercând să-mi depun amărăciunea în fața amărăciunii lui, iar el a ezitat o clipă, după care a spus, sigur că știu, eram în țară atunci, aș fi vrut să vin să-i consolez, dar părinții tăi nu acceptau să vadă pe nimeni. Chiar aș fi vrut să vin, a adăugat el, ca și când eu m-aș fi îndoit, mi-a părut atât de rău, după atâția ani în care încercaseră să mai aibă un copil, și nu și-a terminat fraza, dar a terminat de spălat vasele, după care a privit satisfăcut chiuveta curată. Acum mă spăl, a spus el și a plecat, te las acasă în drum, slavă Domnului că vorbea, ca și când tragedia noastră ar fi întrecut-o pe aceea a cinei anulate și deja nu mai era supărat pe mine și l-am urmat în dormitor, l-am privit dezbrăcându-se, dându-și jos puloverul și pantalonii și rămânând în niște chiloți roșii și un maiou lung, vișiniu, aproape c-am izbucnit în râs văzându-l, ca și când mi-ar fi spus o glumă, lenjeria lui intimă era atât de tinerească, în contrast cu hainele de suprafață, întotdeaua îngrijite și serioase, astfel stătea el în fața mea, colorat și gol, un bătrân deghizat într-un tânăr, un costum atât de reușit, încât n-ai fi ghicit niciodată, un costum care se imprimă în piele, apoi l-am urmat la duș, ca o coadă, privindu-l cum își scoate maioul și chiloții și, chiar și fără ele, continuă să pară deghizat, cu pielea lui măslinie și fină, și cum se întinde sub jetul de apă și se săpunește cu atenție, nu mai e nici un punct pe trupul lui care să nu fi fost săpunit, și cum părul din jurul organelor genitale i se umple de spumă, exact așa cum se umplea și părul mamei, și mă întrebam dacă ea învățase acest lucru de la el sau el de la ea.

Mi-am amintit cum o priveam în timp ce făcea duș și gestul acesta al ei mă dezgusta, gestul acesta direct, vulgar, atingerea organului misterios și blând, frecându-l repede, umplându-i de spumă părul creț, de parc-ar fi ornat o prăjitură. După aceea,

când s-a îngrășat, a început să încuie ușa de la baie și n-am mai văzut niciodată gestul acesta, pân-acum, însă la el nu era dezgustător, ci atrăgător, spuma albă îi întuneca și mai mult mădularul negricios, bine sculptat, și simțeam spasme în tot corpul, spasme de dorință sau poate de nostalgie, pe care le aveam și atunci, în timpul primei mele vieți, când mă gândeam tot timpul că vreau ciocolată, însă, chiar dac-aș fi mâncat ciocolată fără întrerupere, tot n-ar fi trecut, așa cum știam acum că, și dacă m-aș fi năpustit asupra acestui trup, tot aș fi simțit spasmele dorinței, fiindcă era vorba de o foame ce nu putea fi potolită.

El a oprit apa și a ieșit cu grijă, s-a înfășurat într-un prosop mare, s-a oprit în fața dulapului și-a scos de-acolo o pereche de chiloți cu dungi colorate și un maiou violet, îmbrăcând pe deasupra un costum albastru-închis și o cămașă cenușie, ca și când s-ar fi dus la o întâlnire de afaceri, apoi a scos din sertar un pieptene mic și și-a dat părul pe spate, dinții pieptenelui tăiau brazde albe pe scalpul său bronzat, după care l-a îndesat în buzunarul de la spate al pantalonilor. Dintre toate activitățile ce făceau parte din rutina lui calmă, pe care-o așteptasem cu îndârjirea unui spion a cărui misiune era aceea de a înregistra fiecare detaliu și de a da mai târziu raportul, tocmai acest gest mă enerva, mi se părea atât de ostentativ, un bărbat în toată firea, a cărui soție e pe moarte, își îndeasă un pieptene ieftin de plastic în buzunarul de la spate al pantalonilor. Nu te-nțeapă când te-așezi, l-am întrebat eu, iar el m-a privit surprins, și-a pipăit fundul și a spus, nu simt nimic, eu m-am apropiat de el și i-am atins fundul prin materialul elegant al costumului și chiar n-am simțit pieptenele, ca și când s-ar fi făcut totuna cu trupul său misterios, atât de misterios și de minunat în ochii mei, el și tot ceea ce e legat de el, femeia aceea care trage să moară, mama aceea bătrână care vine să-și ia rămas-bun, lenjeria intimă, dar eram sigură că există pe lume o femeie, cel puțin una, pentru care el nu e decât un oarecare, un bărbat care se spală, care-și umple de spumă părul din jurul organelor genitale, care se îmbracă și pleacă la aeroport, și, tot așa, sigur există pe lume o femeie, cel puțin una, poate chiar aceeași, în ochii căreia fiecare gest al lui Yoni să pară misterios și atrăgător și care-ar

dori să-l urmeze la baie, ca să-l vadă săpunindu-se și să se excite la vederea mișcărilor lui neglijente și a pielii lui albe, iar eu trebuie să fac un efort ca s-o îndepărtez pe femeia aceasta, care poate că trăiește la capătul lumii, dar poate că e chiar dincolo de zid și, când am privit suspicioasă zidul, mi-am amintit de vecina aceea cu copilul, mi-am amintit brusc de ea, ca într-un coșmar, și m-am gândit că trebuie neapărat să fac pe dădaca și să-l cercetez pe copilul acela, nu doar mutrița lui de mielușel, ci și trupul, îl voi dezbrăca și-i voi verifica culoarea pielii, forma tălpii, sexul, urechile, era singura cale de-a afla ceva vreodată, singura, de întrebat, nu pot întreba și nici n-am vreo șansă de-a primi un răspuns, așa cum niciodată nu voi ști cine-a mâncat din farfuriile și cine-a băut din paharele care umpleau chiuveta.

Camera s-a umplut de miros de aftershave, iar el stătea în fața mea, drept, între cele două paturi înguste și despărțite, parfumat și elegant, puțin ridicol, un erou de serial ieftin, care pleacă înțelept și îndurerat într-o misiune tragică, mândria lui stârnind compasiunea, prin eforturile depuse pentru a arăta sănătos, pentru a arăta întreg, ca și când numai o parte din el ar urma să fie distrusă, să se evapore. S-o luăm din loc, sunt în întârziere, a spus el și și-a înfipt privirea cercetătoare în mijlocul feței mele, reținându-și un zâmbet, trăgându-mă repede spre coridor, imediat aterizează, iar eu mă gândeam cum va fi atunci când vom locui împreună și, deodată, mi-am dat seama că peste puțin timp exact așa avea să fie, deja nu-mi mai păsa de ce voia să-mi spună Yoni peste câteva minute, cât de drăguț va fi atunci când mă va grăbi, hai, întârziem, va zice el, iar acest „întârziem" mă va include și pe mine, iar eu voi trage de timp cu bună știință, voi sta ore întregi în fața oglinzii și-mi voi privi nasul, doar ca să-l aud spunându-mi, hai, întârziem.

Capitolul opt

La ce oră anume murise, asta aș fi vrut să știu, dar tocmai asta nu știa mama. Nici nu înțelegea de ce era atât de important pentru mine. Spunea că mătușa Tirtza sunase de la spital și-i spusese că soția lui Arie murise ieri, în timpul nopții. Îți vine să crezi că zace acolo, în patul de lângă al ei? Da, dar la ce oră, am insistat eu, sun-o și întreab-o la ce oră. N-o deranjez acum cu prostiile tale, mama părea hotărâtă, cu toate că-i plăcea să mă trezească dimineața cu vești rele despre tot felul de prieteni de-ai lor care se îmbolnăviseră sau muriseră, despre durerile îngrijorătoare și înfricoșătoare ale unor membri ai familiei, vești care-i acompaniau dezolarea, dezolarea care venise în urma depresiei, dezolarea care venise în urma doliului și a urii. Cu siguranță era acolo și o doză de fericire sau poate chiar de speranță flămândă că, în felul ăsta, se va lărgi tot mai tare clubul celor răniți de viață, acolo unde intrase ea după moartea copilului și închisese repede ușa, pentru ca tatăl meu să n-o urmeze, furându-i tragedia. Dar cu ceilalți era mult mai generoasă, pe toți cei loviți de soartă îi invita alături de ea, desigur, în funcție de dimensiunea dezastrului, tot felul de femei care-și pierduseră soții, copiii, care-și pierduseră diverse membre ale corpului, care luptaseră cu o mulțime de tratamente complexe, toate astea i se adunau în gâtlej și-mi erau repede transmise în timpul conversațiilor noastre telefonice. Ai auzit ce i s-a întâmplat lui cutare, începe ea și, fără să aștepte răspunsul meu, livrează toată informația. De data asta a fost scurt. Nici măcar nu știam că e bolnavă, a spus ea cu părere de rău, ca o fetiță care n-a fost invitată la o petrecere, doar tatăl tău știa și nu mi-a spus nimic. Îți amintești că Arie chiar a venit aici, acum câteva luni? Voia

să se consulte cu el în privința unui nou tratament, dar, din câte se pare, era deja prea târziu. Nici nu-ți vine să crezi, a zăcut toată săptămâna acolo, lângă Tirtza, iar eu am fost acolo aproape în fiecare dimineață și n-am recunoscut-o, nici măcar nu mi-a trecut prin minte că aceea ar putea fi Josephine, se schimbase atât de mult! Era ca o păpușă de porțelan când era tânără, chiar că n-o mai văzusem de mulți ani, dar o asemenea schimbare, o păpușă de porțelan blândă și puternică, a continuat pe tonul acela plin de generozitate pe care-l păstra doar pentru morți. Mă întreb ce va face el acum, fără ea, e un copil mare, ea-l întreținea, crede-mă, nu poate trăi nici o clipă fără o femeie care să-l întrețină. Vei vedea că, într-o săptămână, își va găsi pe alta, poate că nici nu va aștepta până la sfârșitul săptămânii.

Vei fi surprinsă, pot fi chiar eu aceea, m-am abținut cu greu să-i spun, dar m-am speriat puțin. Mie mi se pare atât de plin de putere și, deodată, prin ochii ei apare atât de dependent, de copilăros, de slab. Cum l-a întreținut, am protestat eu, dacă ea a fost bolnavă în tot acest timp?

Tirtza îmi spune că, și când trăgea să moară, își făcea griji pentru el, să nu se simtă singur, să nu cadă în depresie, spera ca prietenii să meargă să stea cu el. Pe toți cei care-o vizitau îi gonea după câteva minute, trimițându-i la Arie, ca și când el ar fi fost cel bolnav, și nu ea, a încheiat mama pe un ton triumfător.

Deci n-ai idee la ce oră s-a întâmplat, am întrebat înc-o dată, iar ea a strigat, Yaarah, ce se întâmplă cu tine, în loc să întrebi când va avea loc înmormântarea, tu întrebi când a murit. Vii cu mine, nu?

Eu eram însoțitorul ei la înmormântări. Nu suporta să-l vadă pe tata lângă un mormânt deschis, îl acuza adesea că e prea sufocant, că-i bruiază spectacolul, dar pe mine îi plăcea să mă ia cu ea. De fiecare dată, juram că nu mai merg, dar, în ultima clipă, cedam, sperând prosteşte că, dacă mă voi alătura lor în durere, poate că vom împărtăși consolarea.

Numai dacă-mi spui la ce oră a murit, i-am zis, ținând-o în șah, iar ea a strigat c-am înnebunit de tot și că merge bucuroasă fără mine, însă, după numai câteva minute, a sunat din

nou. Din cauza ta, am trezit-o pe mătușa Tirtza, a scrâșnit ea, s-a întâmplat în jur de zece seara. Acum ești mulțumită?

Nu, nu eram mulțumită. Eram speriată ca o ipohondră care descoperă că e bolnavă, ca un paranoic care descoperă că într-adevăr e urmărit, fiindcă întreaga noapte avusesem sentimentul că nu vor apuca să-și ia rămas-bun de la ea, chiar și-n apropierea casei, când el m-a lăsat ieri în drum, i-am spus, sper că mai e timp, iar el a zis, nu-ți face griji, voi ajunge la timp, referindu-se la aeroport, neînțelegând ceea ce nici eu nu înțelegeam prea bine, și mă gândeam la grupul lor ciudat, mirele parfumat, îmbrăcat în costum elegant, de om de afaceri, mama cea bătrână tremurând, cu părul probabil albăstrui, sprijinindu-se de fiica ei și de soțul acesteia, cum au plecat apoi cu valizele direct spre cel mai scump restaurant din oraș, ceva italienesc sau franțuzesc, fiindcă acasă nu era de mâncare, iar când au ajuns acasă și au pășit pe covoarele curate îi aștepta vestea.

Simțeam că, din pricina tristeții și vinovăției, mă apucă ameteala, cum îi stricasem programul cu vizita mea stupidă, poate că, dac-ar fi mâncat acasă, așa cum voia, ar mai fi fost timp, și știam că stricăciunea asta va atrage o alta, ca piesele de domino, pentru că, atunci când e distrus un lucru mic, trage întotdeauna după el un lucru mare, iar el știe că e vina mea și nu mă va ierta niciodată.

Dar el chiar mi-a zâmbit, un zâmbet cald și prietenesc, pe deasupra mormântului deschis al soției sale, stătea în mijlocul acelui grup, care arăta exact așa cum mi-l imaginasem, ca o trupă ambulantă de teatru amator, fiecare jucându-și cât mai bine rolul. Mama în rolul mamei, vărsând câte-o lacrimă reținută, buclele ei confundându-se cu norii albăstrui, iar sora sprijinind-o cu o figură vinovată, cât se poate de sănătoasă, din câte se pare, fusese întotdeauna mai puțin frumoasă, avusese mai puțin succes, iar acum, tocmai ea era cea care izbândise, soțul ei îi îmbrățișa umerii, mândru să-și arate devotamentul la greu, iar lângă el era Arie, strălucitor în rolul văduvului, înalt și elegant, în costumul de ieri, nimănui nu-i trecea prin minte ce chiloți caraghioși cu dungi poartă pe dedesubt.

Stăteam nu departe de el, mama are întotdeauna grijă să prindă un loc bun, în mijloc, uneori se folosește chiar de pumni ca să răzbată, ca o fetiță cuminte, eu stăteam între mama și tata, care de data asta insistase să vină. Judecând după fețele lor furioase, am înțeles că nu le era ușor și că sigur schimbaseră între ei câteva replici, care pe mine mă interesau foarte mult, de felul: care dintre ei avea un mai mare drept să se afle aici, el sau ea, cum s-ar spune, căruia dintre ei îi era Arie mai bun prieten, lui sau ei, și numai eu simțeam în inimă o ușoară mândrie, îi învinsesem pe amândoi în competiția aceasta, eu îmi câștigasem cinstit dreptul de-a sta aici, în rândul celor apropiați, poate că cinstit nu e cuvântul potrivit, însă e clar ce vreau să spun. E posibil ca eu să fi fost chiar ultima, din tot grupul, care o văzuse, e posibil ca din mâinile mele să fi băut ultima ei cană de ceai, două linguriţe de zahăr și două pliculeţe de ceai, dacă m-ar întreba, le-aș povesti, din câte se părea, știa că acesta e sfârșitul și voia să-i prindă sensul. Eu scrutam mica adunare în căutarea unei tinere cu părul roșu, tuns drept, dar nu era acolo, mare parte dintre cei prezenți păreau destul de bătrâni, nu era nimeni care să-mi trezească suspiciuni sau gelozie, și deodată am văzut-o de departe pe mătușa Tirtza, înaintând încet printre pietre și gropi, căci locul acela părea mai degrabă un șantier de construcții decât un cimitir, iar eu nu-mi doream sub nici o formă ca ea să vorbească despre vizita mea la spital, așa că m-am grăbit să-i ies în întâmpinare, spre surprinderea părinților mei, ca s-o sprijin, iar ea s-a rezemat de mine cu toată greutatea, astfel încât nu puteam înțelege cum se descurcase pân-atunci.

Deci acum e liber bărbățelul ei, mi-a spus cu un zâmbet răutăcios, iar eu nu auzisem dacă spusese al ei sau al tău, așa c-am întrebat, al cui? Ea a zis înc-o dată, al ei-ul acela care suna precum al tău sau invers, și mă enerva faptul că-l numise bărbățel, cu diminutiv, de ce nu bărbat, cine se crede ea, ce știe ea despre el, nu e decât o biată femeie care urăște toți bărbații, dar asta e răzbunarea ei pe mine, probabil că știe mai multe despre el decât știu eu, poate chiar e un bărbățel, nu un bărbat, cine știe ce i-a povestit Josephine în timpul nopților lungi petrecute în

spital, unde luminile nu se sting niciodată, unde zgomotul nu amuțește niciodată, și nici durerile.

Aproape că m-am prăbușit sub greutatea ei, mergeam aplecată, cu privirea în pământ, și mă gândeam cât de mult o micșorase boala pe Josephine, în timp ce pe mătușa Tirtza o făcuse uriașă, autoritară și înspăimântătoare, până când întreaga trupă a început să se holbeze la înaintarea noastră înceată, înceată și greoaie, până când am început s-o suspectez că face asta intenționat, sprijinindu-se de mine cu putere, cu violență, strivindu-mă în mod intenționat, și am înjurat-o pe ea și toate secretele mele, care nu fac decât să mă pună în asemenea situații ridicole, și totul doar din pricină că am ceva de ascuns.

Exact în clipa în care-am ajuns la locurile noastre, a început ceremonialul, ca și când ne-ar fi așteptat pe noi, iar mătușa Tirtza stătea cu o ținută surprinzătoare lângă mama, afișând zâmbetul ei rece, iar eu am răsuflat ușurată, simțind încă greutatea ei, iar în fața ochilor mei plutea trupul acela micuț și delicat, aruncat neglijent înăuntrul gropii adânci, pare o fetiță de doisprezece ani, nu i-aș fi dat nici o zi în plus, o fetiță de doisprezece ani care alunecă pe pârtie și râde veselă, însă în locul râsetelor se-aud plânsete, plânsete înăbușite care cresc tot mai mult, iar Arie, cu o *kippa* neagră, mare, rostea Kaddish[1]-ul fără să se încurce, ca și când toată viața ar fi așteptat acest moment, fluent și cu emfază. Îl priveam fascinată, niciodată nu mă surprinsese mai tare, *kippa* cea neagră îi acoperea părul alb, redându-i culoarea întunecată pe care-o avusese cândva, fața îi era întinerită de emoție și, dintr-odată, m-am trezit sperând că-mi va spune și mie Kaddish-ul, el, nimeni altcineva, și mă gândeam să stabilim acest lucru cu prima ocazie, nu e o rugăminte atât de mare. Când a terminat, fața i s-a îngălbenit și i-am văzut umerii tremurând în fața prafului sclipitor dinăuntrul gropii, iar cineva s-a așezat repede lângă el și l-a îmbrățișat, cineva cu o *kippa* neagră și mare, de sub care ieșea un păr cărunt și, spre spaima mea, am văzut că era bărbatul din Yaffo, judecătorul, părând mult mai stăpân pe sine în fața mormântului proaspăt

1 Rugăciune rostită în memoria morților.

decât în fața patului său dublu. Arie l-a îmbrățișat călduros la rândul lui, iar eu simțeam înțepături de rușine în tot corpul, amintindu-mi de pielea lui albă și moale, și abia atunci am observat lucrurile bizare care se întâmplau în jurul meu, am auzit un hohot de râs înăbușit și l-am văzut pe tata părăsind cuibul familiei și înaintând către ei, în ciuda protestelor înăbușite, și amândoi l-au primit cu emoție, apoi au rămas toți trei plângând îmbrățișați. M-a uimit destul de tare faptul că-l vedeam pe tata plângând, nu credeam că Josephine îi fusese atât de dragă, chiar și mama, din spatele meu, era uimită și am auzit-o șoptindu-i Tirtzei vorbe pline de venin și pe Tirtza spunând, dă-i pace, dă-i pace, ce-ți pasă ție dacă-și face și el o plăcere.

Și chiar așa era, dac-ar fi să judecăm după intensitatea plânsetului, cred că nici pe fratele meu nu-l bocise cum o bocea pe femeia aceasta, care-i fusese aproape necunoscută, îmbrățișându-l de-o parte pe Arie, de cealaltă pe Shaul, instalându-se în centrul atenției fără nici o problemă, ca și când el ar fi fost cel rămas văduv, așa stăteau acolo, pe marginea gropii, trei bărbați nu tocmai tineri, nu tocmai frumoși, nu tocmai fericiți, jelind parcă o iubită comună; îl priveam pe tata, cuprins asemenea unui prunc de brațele bărbaților cu care mă culcasem, exact așa cum fusesem și eu cuprinsă de brațele lor cu numai câteva zile în urmă. Silueta lui firavă și luminoasă nu făcea decât să scoată în evidență forța întunecată a lui Arie și mă gândeam la mama, care-i privea din spatele meu, cum ar fi putut să nu se îndrăgostească de el, când îi vedea unul lângă altul, plângând amar, ce bărbat misterios, atât de puternic și de sigur, ca un ministru al apărării, al apărării, dar nu și al încrederii. Chiar și în această ipostază pare evaziv, trezind suspiciuni, mai ales în preajma celor doi, care par identici în toate privințele, plini de defecte și slăbiciuni. Tatăl meu e cel slab, cel scund, cel cu început de chelie, iar Shaul e cel gras și puțin cocoșat, în timp ce el e cel înalt și drept, defectele lui nu sunt vizibile, ci ascunse și, tocmai de aceea, el e cel mai periculos. Le-am auzit în spate pe mama și pe mătușa Tirtza șoptind ironic, cei trei muschetari, râdeau ele, unul mai nebun ca altul, grăsanul chiar pare normal, spune mătușa Tirtza, dar mama pufnește batjocoritor,

cum adică normal, am auzit că-l excită minorii, eu am început să tremur și, neputându-mă abține, m-am întors către ea și am spus, de ce bălăcărești pe toată lumea, e judecător, era atât de important pentru mine să-l apăr pe Shaul, că deodată îmi devenise drag, dar mama a sărit imediat, ce treabă ai tu cu el? De unde-l cunoști tu? După care mama a început să bâzâie ca o viespe, cine-l va judeca pe judecător, iar mie-mi venea s-o îmbrâncesc în groapă, să zacă acolo îmbrățișată cu Josephine și să-și spună toate ofurile ei viermilor, așa c-am scrâșnit cu gâtul ars, din cauza ta, totul s-a întâmplat din cauza ta, iar ea mi-a răspuns șoptit, ce s-a întâmplat, și eu am zis, din cauza ta a fost distrus Templul, fiindcă văzusem focul ieșind din gura ei amară, galbenă și lividă, unduind printre mormintele proaspete, lăsând în urma lui o dâră neagră, încinsă, care se târăște astfel pân-acasă, unde se multiplică în dâre fără număr, care se cațără pe zidurile Templului, poleindu-l, după care se înnegresc. Am privit spre cer, imediat dintre nori va ieși o mână, care va primi cheile Templului, aruncate de marele preot sus, tot mai sus și, cu cât căutam mâna aceea, cu atât pierdeam contactul cu figura lui puternică, atât de mulți oameni îl înconjuraseră dintr-odată, tata scăpase cu mare greutate și se întorsese la locul lui, sfâșiat între mândria camaraderiei bărbătești și rușinea întinării în veninul de zi cu zi al femeilor, iar pe Arie nu l-am mai văzut. *Kippa* lui neagră răsărea ici și colo printre capete, dar fața lui puternică, atât de dragă mie, cuprinsă de disperare, se ascundea și-mi era teamă că nu-l voi mai vedea niciodată, ca și când pe el l-ar fi îngropat acolo, nu pe ea, și am simțit cum un doliu greu coboară asupra mea, un doliu amar și absolut și, copleșită de forța lui, m-am târât epuizată către mașini, alături de întreg cortegiul, prinsă în capcană de părinții mei, care se aliaseră din nou împotriva mea, ca niște gangsteri pe care numai amenințarea poliției îi obligă să se alieze din când în când. Priveam șirurile de morminte albe și mă gândeam la fratele meu, Avshalom, un nume atât de lung pentru un bebeluș, fiul meu, Avshalom, fiul meu, fiul meu, Avshalom, mai bine muream eu în locul tău, și numai lamentația aceasta străveche justifica alegerea acelui nume; și cât mă temusem ca

acest lucru să nu se întâmple cu adevărat, pruncul să iasă din pământ, iar tata să intre în locul lui, și mă gândeam la cât de mult mă torturase cu lamentația lui, iar ca să-mi iau revanșa, mi-l imaginam înghesuit în mormântul strălucitor, nevoit să stea chircit și adunat, cu toți mușchii cuprinși de durere.

În mașină, am fost împinsă de la spate lângă mătușa Tirtza, care ședea pe fundul ei mare, cu picioarele crăcănate generos, și privea afară apatică. Chiar nu-mi face nici o plăcere să fiu o povară pentru voi, le-a spus ea părinților mei, dar într-o lună, două, va trebui să mă-ngropați, iar în clipa în care ei au protestat din politețe, ea a zis fără ocolișuri, am exact ce-a avut și ea, n-am nici o șansă ca, în cazul meu, lucrurile să se termine altfel, iar eu nu m-am putut abține și am întrebat-o, cum a murit, mai exact, ce anume a spus înainte să moară, dar Tirtza a izbucnit într-un hohot de râs amar, ai văzut prea multe filme, drăguța mea, moartea adevărată e, în general, mult mai puțin guralivă decât cea regizată, n-a spus absolut nimic. De câtă vreme nu mai spusese nimic, am întrebat eu, iar Tirtza a ridicat din umeri, chiar nu mai știu, m-am întors de la tratament la amiază, iar ea dormea, a continuat să doarmă până târziu. Arie a venit pe la cinci, iar ea dormea încă. A zis că se întoarce în cursul serii împreună cu familia ei, însă, în clipa în care-au ajuns, ea nu mai respira.

Deci n-a mai zis nici un cuvânt de la amiază, am clătinat eu din cap, iar Tirtza s-a enervat, ți-am spus doar c-a dormit, poate o fi murmurat ceva în somn, n-am fost atentă, ce te-a apucat azi și spune-mi, care e problema ta, în general? Însă eu nu i-am răspuns, priveam doar afară, la clădirile urâte, și mă gândeam cât e de înspăimântător și de neverosimil faptul că eu fusesem ultima care vorbise cu ea, care o văzuse în viață. Încercam să-mi amintesc fiecare vorbă pe care mi-o spusese, acum mi-era clar că nu întâmplător coborâsem din autobuz la mijlocul drumului, nu întâmplător nu mai ajunsesem la întâlnirea cu șeful de catedră, dar nu-mi aminteam nimic în afară de faptul că vomase în ziua în care mă născusem și, cu cât încercam mai mult să-mi amintesc, cu atât oboseam mai tare și a început să mă doară capul; mă bătea în ochi soarele tăios de

iarnă și aproape că nu mai vedeam nimic, apoi, ca prin vis, l-am auzit pe tata întrebând, ai vorbit cu Yoni? Și eu am zis, nu, dormea când am ajuns ieri acasă, iar eu dormeam de dimineață, când a plecat el, iar Tirtza a izbucnit în râs, e și ăsta un mod de a-ți petrece viața conjugală, cum de nu m-am gândit la asta până acum, iar eu am întrebat înfricoșată, de ce, tată? Ce anume are să-mi spună? Dar el tăcea, readucând brusc la viață teama aceea latentă, că Yoni îi anunțase că mă părăsește, că pleacă pentru totdeauna, îmi venea să vomit, ea vomitase în ziua în care mă născusem, iar eu voi vomita în ziua în care ea fusese îngropată, însă chiar atunci s-a oprit mașina și tata a spus, am ajuns, iar pe mine m-a surpins faptul că știa unde locuiesc, un bărbat atât de străin, apoi, fără să spun un cuvânt, am ieșit și am vomat în mijlocul drumului, exact în locul în care, cu numai o secundă înainte, stătuse mașina lor.

Am intrat direct sub duș și m-am spălat până când s-a terminat apa din boiler, mi-am șamponat părul, am încercat chiar să mă umplu de spumă acolo jos, ca ei, dar de aproape nu părea nimic ieșit din comun sau demn de remarcat, ci doar ceva ce facem zi de zi, când am ieșit, mi-am tăiat unghiile de la mâini, apoi de la picioare, tot timpul încercam să mă liniștesc spunându-mi că totul e bine, acum sunt curată, norocul meu că nu mi se poate face un test al perversității, îmi pot tăia unghiile și mă pot simți curată și, chiar dacă Yoni bănuiește ceva, pot oricând să neg, așa cum și el poate oricând să nege, și putem crede fiecare ce dorește, e ușor, putem uita faptele, așa cum uitasem ultimele cuvinte ale lui Josephine, iar în sufletul meu deja făcusem un legământ și am spus, te iert pentru că i-ai făcut un copil vecinei lui Arie, iar tu mă vei ierta pentru tot ce-am făcut, și preț de o secundă am sperat ca acel copil să fie al lui, altfel n-aș mai avea pentru ce să-l iert și întreaga înțelegere ar cădea, așa c-am hotărât nici să nu încerc să verific, de teamă să nu descopăr că mă înșelasem, totul nu va fi decât o chestiune de suflet, între mine și el, dar numai între sufletul meu și al lui, fără să rostim nici un cuvânt. Am îmbrăcat o fustă mini strâmtă și un pulover în dungi, m-am pieptănat și m-am privit în oglindă, aproape că nu se mai vedea umflătura de la nas, nici măcar

mama nu zisese nimic, iar eu aveam impresia că de-acum totul va fi bine, voi fi sănătoasă, doar vag mai simțeam atracția față de chipul acela ascuns și-mi părea rău că pierdusem toate expresiile care se perindaseră la suprafața lui astăzi, însă încercam să mă consolez cu gândul că asta nu era nimic în comparație cu tot ce voi mai pierde, deoarece, cu siguranță, mama avea dreptate și chiar azi va veni la el tânăra aceea cu porțțigaretul, iar dacă nu mă voi chinui să-i amintesc de existența mea, fără îndoială că mă va uita imediat.

Apoi am început să mă machiez, cu un entuziasm plin de eleganță și mister, ca o fată care lucrează pe post de babysitter și care folosește rujul stăpânei casei. Tot timpul aveam senzația că fur de la cineva, în ciuda faptului că totul îmi aparținea, fondul de ten care îmi întuneca fața și îmi estompa ridurile, tușul care îmi scotea în evidență linia ochilor, rimelul care îmi înnegrea și îndesea genele, albastrul din jurul ochilor, care-i făcea să pară mult mai mari, pudra roșiatică ce-mi scotea în evidență pomeții, rujul purpuriu strălucitor, astfel m-am machiat pe mutește, cu o plăcere imensă, de ani de zile nu mă mai machiasem așa, în cele din urmă, eram atât de frumoasă și de strălucitoare, ca și când aș fi fost cu totul alta, m-am amuzat, acum găsesc și eu de cuviință să mă machiez, acum când mă întorc de undeva, nu când plec, exact pe dos. Am decis că, de vreme ce eram atât de frumoasă, era păcat să-mi irosesc farmecele între pereții aceia galbeni, era de preferat să ies, poate să merg la biroul lui Yoni ca să mă lămuresc ce anume le povestise ieri părinților mei, dar ezitam puțin, pentru că, dacă avea vreo suspiciune, comportamentul meu neobișnuit nu făcea decât să i-o confirme, iar comportamentul meu chiar era cu totul neobișnuit, așa c-am hotărât să merg la universitate, să-i scot ochii secretarei și să-l flatez pe șeful de catedră, însă după o clipă acest lucru mi s-a părut prostesc, îmi părea rău să-mi risipesc machiajul pe câteva zâmbete false, și între timp m-am întins pe pat, gândindu-mă ce-aș putea să fac, nimic nu mi se părea suficient de incitant, iar în cele din urmă am adormit, fără a reuși să decid ce anume era mai prostesc, să te machiezi ca mine,

pregătindu-te de culcare, sau să te machiezi ca oamenii din Egiptul antic, pregătindu-te de moarte.

M-am trezit la zgomotul unei uși trântite și am sărit speriată din pat, tot trupul îmi vibra în ritmul bătăilor inimii, de teamă că mă va părăsi. La fel mă trezeam și când eram mică, la zgomotul ușilor trântite de tata în urma certurilor lor, mereu cu sufletul la gură, de teamă că nu se va mai întoarce, că pierdusem ultima șansă de a-l vedea, de a-l convinge să rămână cu noi, așa c-am dat buzna afară din cameră, cu fusta strâmtă și machiajul gros întins pe mutră. Observam toate semnele prezenței lui Yoni, mirosul de aftershave, haina de pe scaun, geanta de pe podea, dar el nu era, și m-am blestemat pentru că-i dădusem ocazia să mă evite în felul ăsta, ce voi face acum, până se întoarce, dacă se mai întoarce vreodată, apoi am alergat să verific dacă trusa lui de bărbierit era la locul ei, la fel și periuța de dinți, și am observat că erau toate, așa că m-am mai liniștit puțin, deși e posibil să cumperi câte două din fiecare, dacă într-adevăr vrei s-arunci un rând. Am continuat să mă învârt prin casă, verificând dacă mai lipsea și altceva în afara lui Yoni și, în cele din urmă, când am ajuns în bucătărie, am descoperit că lipsea coșul de gunoi și, ca o retardată, mi-am repetat, Yoni și coșul de gunoi lipsesc, ce înseamnă asta? În clipa aceea, au apărut în cadrul ușii, ca o aluzie extrem de grosolană, Yoni și coșul de gunoi gol, pe care și eu îmi propusesem să-l golesc de dimineață, dar uitasem, iar el m-a privit surprins și a întrebat, unde-ai fost? Și eu am zis, în pat, dormeam, dar el a zis, pe un ton plin de neîncredere, cu tot machiajul ăsta? Tocmai atunci când spun adevărul, el nu mă crede. Încercasem să găsesc repede o minciunică, ce-ar fi fost acceptată mai curând decât adevărul, dar nu reușisem, așa că i-am întors spatele și m-am îndreptat spre oglindă, iar acolo, spre marea mea spaimă, am văzut rimelul care mi se scursese de pe gene, înconjurându-mi ochii cu două cercuri negre, sărutând pudra roșiatică, apoi rujul care mi se șterse de pe jumătate de gură, dar rămăsese purpuriu și strălucitor pe cealaltă jumătate, arătam ca și când m-aș fi întors de la o partidă de sex sălbatic, apoi am șoptit ofensată, jur pe viața mea că m-am machiat ca să ies, dar în cele din urmă am adormit, însă el a întrebat suspicios, să ieși unde anume?

Am început să mă spăl pe față, încercând s-alung suspiciunile lui cu apă caldă, cum era posibil ca ceva ce fusese atât de frumos să devină atât de urât, eu mă machiasem pentru el, chiar pentru el, ca să fiu frumoasă și mascată atunci când se întoarce acasă, ca să întâmpin machiată veștile pe care mi le va da, dar și acest lucru suna tras de păr. Am trecut cu un bulgăraș de vată umedă peste fiecare loc ce se urâțise dintr-odată, din pricina machiajului șters, aproape că puteam percepe ritmul în care chipul meu îmbătrânea, iar bulgărașul de vată se umplea de toate acele culori, care mai devreme mă acoperiseră pe mine, negru, maro, roșu și albastru-deschis, iar în tot acest timp, Yoni mă privea așteptând, scărpinându-și nasul acela dezgustător, așteptând ca eu să termin, însă mie tocmai de-asta mi-era frică, îmi clăteam fața iar și iar, acum părea palidă și sfârșită, iar în cele din urmă a spus, pierzându-și răbdarea, gata cu ritualul ăsta, iar eu am închis robinetul și am spus, și ce facem, ca și când n-ar mai fi nimic de făcut în afară de a sta în fața oglinzii, de a te machia și a te demachia, iar el a zis, plecăm în luna de miere, noi n-am avut lună de miere.

Era adevărat, dar asta nu mă deranja în mod deosebit, ba chiar mă bucurasem de lipsa ei, fiindcă-mi consolida sentimentul că aceasta nu era o căsătorie adevărată, cel puțin, nu adevărata mea căsătorie, prin urmare, nu plecaserăm în luna de miere, iar eu mă gândisem c-o s-o păstrez pentru adevărata mea căsătorie, așa c-am întrebat precaută, unde mergem, ca să văd dacă vorbește serios ori nu e decât o modalitate ciudată de a-mi da de înțeles un anumit lucru, dar el a spus, plecăm la Istanbul, mâine-dimineață, am aranjat deja totul, părinții tăi m-au ajutat cu banii, ție nu ți-a mai rămas decât să-ți faci bagajele. Vorbea pe un ton plin de mândrie, mândria unui student care a dat toate examenele și se așteaptă să fie apreciat și promovat, iar eu chiar am apreciat gestul lui, eram atât de fericită că ăsta era secretul lor, și nu altul, simțeam cum întreg trupul mi-e cuprins de ușurare, din câte se pare, trebuie să te-aștepți întotdeauna la ce-i mai rău și să fii luat prin surprindere de lucrurile bune, apoi l-am sărutat și am zis, nu-mi vine să cred, cum de te-ai gândit la asta, cum de n-am bănuit nimic, iar pentru o secundă l-am iubit atât de mult pe tata, chiar și pe

el, mi se părea a fi un proiect de familie, o lună de miere târzie, la cinci ani după căsătorie, încât aproape că-mi venea să sugerez să vină și ei cu noi, să aibă grijă de noi acolo, pentru că dintr-odată mi s-a făcut frică de Istanbul. Mi-l imaginam ca pe o piață imensă, colorată și zgomotoasă, în care e ușor să intri, dar din care e greu să ieși, prin care, cu siguranță, roiesc o mulțime de perechi sărmane venite în luna de miere, care n-au reușit încă să-și croiască un drum și sunt înfometate, delicatesele orientale stau frumos aranjate în fața ochilor lor, dar ei nu mai au nici o liră, de zile și săptămâni întregi se află în acest labirint uriaș, infinit, și nimeni nu le înțelege limba, unul arată spre est, iar altul spre vest, unul spre nord, iar altul spre sud, și totul pare la fel, nu există nici un indicator, tarabele se întorc spre ele însele, cerul se întoarce către el însuși, înțesat de baionetele moscheilor transformate în biserici și invers, iar cei doi care plecaseră la drum emoționați și îndrăgostiți plâng acum unul pe umărul celuilalt, plini de ură, pentru că fiecare dintre ei, în adâncul sufletului, crede că celălalt e vinovat. Ea își spune, dac-aș fi avut un soț mai capabil, de mult m-ar fi scos de-aici, el își spune, cu siguranță că ea știe drumul, dar nu vrea să mi-l arate, mă supune la probe ca să vadă dacă sunt capabil, iar casa pare a fi din ce în ce mai departe, eu îl priveam pe Yoni speriată și l-am întrebat, dar mergem chiar la Istanbul? Nu în altă parte? Însă apoi m-am gândit că toate locurile seamănă, toate sunt la fel de înspăimântătoare, iar cei incapabili să rămână acasă. Hai să ne petrecem luna de miere acasă, i-am spus eu pe cel mai seducător ton, nu vom ieși din casă o săptămână întreagă, ca la început, vom explora toate camerele, vom fi tot timpul împreună, însă el a izbucnit într-un hohot de râs dezamăgit, de ce, care-i problema, și pe un ton răsfățat, am zis, mă tem că ne vom pierde în piața din Istanbul, dar el m-a luat în brațe, așa cum iei o copilă bolnavă, teama mea îi întărea sufletul și a zis, nu-ți face griji, a trecut deja o lună de când învăț orașul, după care a răsfoit în fața mea un ghid colorat, pe care l-a scos din servietă. Dar eu n-am renunțat atât de repede și am spus, dar de unde să știm dacă putem avea încredere într-un ghid? Dacă face și el parte din complot? Ai auzit de cineva care a plecat cu un asemenea ghid și s-a întors? Iar Yoni continuă

să-mi fluture prin față ghidul, ca și când ar alunga muște, convins, ca de obicei, că glumesc, și a spus, toată lumea se duce și se întoarce, tot timpul, călătorește și se întoarce, nimeni nu rămâne nicăieri. Atunci m-am mai liniștit puțin, deși importanța pe care și-o dădea nu era un lucru obișnuit la el și nici nu era bine motivată, iar în sufletul meu am hotărât că, dacă lucrurile nu vor merge bine, îl voi convinge, pur și simplu, să ne petrecem cea mai mare parte a timpului la hotel, oricând poți avea o migrenă.

S-a urcat pe un scaun în cămară și a aruncat de-acolo valiza pe care o primiserăm la nuntă, valiza mi-a căzut pe picioare și m-a durut, însă n-am zis nimic ca să nu stric momentul, am șters-o de praf, după care am început să cotrobăi prin dulap și am întrebat, acolo e frig sau cald, iar el a zis, cam ca aici, puțin mai frig, apoi am descoperit în sertar cămașa aceea sexy, de culoarea pielii, pe care mi-o cumpărasem mai demult, și câteva perechi de chiloți transparenți și jartiere, neglijate și uitate de prea multă vreme în dulap, le-am îndesat pe toate în valiza aceea mare, poate că nopțile bizantine vor trezi dorința, poate că vor alunga blestemul care nu ne dădea voie să creștem împreună, să ne maturizăm, iar în clipa în care am scos câteva pulovere am descoperit în dulap încă o comoară, alte câteva accesorii uitate, adunate și îndesate în dulap, așteptând clipa potrivită. Erau acolo lenjerie neagră și ciorapi din plasă, ciorapi negri transparenți, până la genunchi, sutiene îndrăznețe, le-am îndesat și pe ele în valiză, de parc-aș fi mers acolo ca să mă prostituez, și am izbucnit în râs când l-am privit pe Yoni, serios și preocupat, printre bluzele de flanel, ca de agricultor, în nuanțe vesele, pe care le punea în valiza cea mare, și mă gândeam cum îl voi surprinde la hotel cu întreg arsenalul meu și cât de mult se va bucura, și cât de fericită voi fi eu făcându-l pe el fericit, într-o cameră care nu-mi va aminti de nimic, printre tot felul de chipuri pe care nu le cunosc și care nu mă cunosc și poate că așa va uita complet de bazar, dragul de Yoni, care, în loc să mă părăsească, mă invită în luna de miere. Ce ne împiedică să fim fericiți? Pentru o clipă, reușesc să ne observ cu detașare, ca și cum am fi personaje de film, iar imaginea asta ar putea

chiar să stârnească invidia, pregătirile noastre drăgălașe pentru luna de miere, tinerețea noastră, cât de tânăr pare el în comparație cu Arie, n-are nici măcar un fir de păr alb, se poate spune că suntem la începutul vieții noastre, vom crește împreună, ca toată lumea, în chip banal, și vom avea un copil, apoi încă unul, și două cariere, și două salarii, și vom depăși problemele ca toată lumea, și vom umple golurile ca toată lumea, iar cel mai important e că întotdeauna voi putea să mă bazez pe el, să mă sprijin de el, fără a-l distruge, să mă simt în siguranță.

De fericire, m-am așezat în valiză, printre hainele mele îndrăznețe, apoi am întins brațele, ca și când în clipa aceea mă trezisem, și i-am spus, vino, te doresc, nici nu-l doream cu adevărat, dar nici nu mințeam, pentru că-mi doream foarte mult să-l doresc și mă gândeam că, dacă-l voi convinge pe el, mă voi convinge și pe mine, dar, când am văzut că el nu pricepe, am întins brațele către el din valiză, iar el s-a aplecat surprins deasupra mea și a spus, poate mâncăm ceva înainte, sunt mort de foame. Abdomenul său părea de jos mare și flasc, în ciuda faptului că era gol, iar asta m-a dezgustat puțin, însă m-am hotărât să mai încerc o dată, mi-am acoperit fața cu o pereche de ciorapi sau de chiloți, era greu să faci diferența, și am spus pe un ton provocator, mâncarea nu fierbe, însă eu, da, iar el a râs ca și când ar fi fost o glumă, nepricepând amenințarea, și a zis, dar se-nchide la supermarket, iar noi n-avem nici măcar pâine, dau eu o fugă, tu mă poți aștepta în valiză. Înainte chiar ca eu să protestez, el dispăruse, iar eu m-am ridicat imediat, cum adică să-l aștept în valiză, ce crede el că sunt, o păpușă de gumă abandonată de un scamator, și nu numai că m-am ridicat, însă am și început să scot de-acolo toate lucrurile pe care le împachetasem cu atâta entuziasm, dintr-odată totul îmi părea lipsit de speranță, totul s-a împrăștiat prin cameră, pete de lenjerie de lux pe mobilierul nostru simplu și uzat, iar atunci l-am văzut în spatele meu, intrase încet, cu mâinile goale, și l-am întrebat, ce, s-a închis deja, iar el a zis, nu, n-am mai ajuns până la supermarket, mi-am dat seama că probabil te-am rănit, așa că m-am întors, tonul vocii lui era umil, lipsit de viață, lipsit de entuziasm. Încercam să-mi amintesc dacă și înainte de a ne

fi întâlnit era la fel sau dacă ajunsese astfel din pricina mea, dar de unde să știu, doar nu ne mai întâlniserăm înainte de a ne întâlni, iar prima dată când îl văzusem avea un ton trist, iar eu crezusem că era așa din pricina morții mamei lui, dar atunci era trist, iar acum era umil, iar umilința e mai grea decât tristețea, și mă gândeam, ce vom face acum, ce vom face de fiecare dată, vom pune totul înapoi în valiză? Vom intra și noi acolo? Nu vom mai ieși niciodată?

Am încercat să par calmă și am spus, nici o problemă, hai să mâncăm ceva mai întâi, iar el a fost surprins de faptul că nu fac mare caz din asta și a fugit fericit la supermarket, însă mult prea repede s-a întors și mai umil și a zis, au închis deja, exact în clipa în care-am ajuns, iar mie-mi vine să-l lovesc, să-l bat la cur, ca o mamă, însă hotărâsem să-mi păstrez tonul calm și am spus, nici o problemă, avem pâine în congelator, iar el a zis, cu un entuziasm exagerat, minunat, mă ocup eu de tot, și între timp eu am pus totul înapoi în valiză, care părea negricioasă și deschisă, asemenea unui organ genital dezvelit, așa c-am închis-o, am tras chiar și fermoarul, cine are nevoie de un organ genital expus în mijlocul casei. Când ne-am așezat la masă, am început să-i pun tot felul de întrebări, de ce tocmai Istanbul și așa mai departe, de câtă vreme pregătește surpriza, ca o șefă de personal care trebuie să pară interesată, el îmi dădea răspunsuri lungi, serioase, vorbind cu gura plină, iar eu încercam să-mi adun curajul și-mi spuneam, asta e viața ta și ar fi putut să fie mult mai rău, dar simțeam că mă scufund, iar el plutea purtat de propria descriere între Istanbul și Praga, povestea cum, în clipa în care alesese Istanbulul, fusese sigur că e locul potrivit, în ciuda faptului că înainte chiar înclinase spre Praga, dar se gândea că voi fi entuziasmată de bazaruri, de hainele de piele, dar cu cât spunea mai multe, cu atât mai tare mă enervam, fiindcă eu chiar aș fi preferat Praga, de ce nu mă întrebaseră. Întotdeauna le invidiasem pe femeile ale căror soți fac asemenea cadouri, dar acum înțelesesem cât de dominatoare e surpriza, cât de puțin ești luat în considerare, pentru că eu aș prefera să văd Praga cea frumoasă și nobilă și aș prefera să merg altă dată, nu tocmai când ar trebui să consolez văduvi,

apoi am simțit cum mi se face din nou greață, așa c-am alergat la baie și m-am spălat cu apă rece, în fața oglinzii micuțe, de câte ori e posibil să iei viața de la capăt, de câte ori e posibil să încerci.

M-am întors la el, era speriat, din cauza feței mele umede, credea că plânsesem și m-a întrebat, am spus ceva care te-a rănit? Îmi pare rău, cârtiță, fac atâtea eforturi și nimic nu-mi iese cum trebuie, iar eu aș fi vrut să-i spun, atunci străduiește-te mai puțin și gândește-te mai mult, dar nici eu nu eram sigură dacă am sau nu dreptate. Mai ales în privința asta nu eram sigură, ce se va întâmpla dacă el va gândi mai mult, absolut nimic, ceea ce-ar trebui el să facă nu e să gândească mai mult, ci să fie o altă persoană, dar poate că nici asta nu va fi de-ajuns, pentru că eu sunt cea care ar trebui să fie o altă persoană, dar cum aș putea? Poate c-o să reușesc tocmai la Istanbul, poate că atunci când, în cele din urmă, voi ieși din bazarul din Istanbul, voi fi o cu totul altă persoană, și el va fi cu totul altul, și viața va fi cu totul altfel și, dintr-odată, călătoria asta îmi părea o adevărată misiune, nu o călătorie de plăcere, ci o pedeapsă, și mă simțeam ca înainte de mobilizare, înfricoșată și mândră, și cu spatele drept am curățat masa, în pași energici, stâng, drept. El mă privea încordat, atent, ca de obicei, la fiecare gest, și a spus că merge să facă un duș, iar tonul vocii lui era ceremonios și aluziv, ca și când ar fi făcut asta pentru mine, poți să stai lângă mine, ca pe vremuri, iar eu mi-am amintit că înainte, când pentru noi încă exista speranță, îmi plăcea să stau pe vasul de toaletă în timp ce el se spăla și să vorbim, discuții banale despre cutare și cutare lucru, acelea fuseseră zilele noastre de dragoste, iar dacă el va muri, de ele-mi va fi dor, numai de ele, nu de el, ci de apropierea reconfortantă pe care o simțeam, șezând pe vasul de toaletă acoperit de capac, încercam să-mi amintesc cum suna vocea lui atunci, țâșnind de sub jetul de apă, dacă era lipsită de entuziasm și de viață, și aveam impresia că nu, ci că, din contră, pe-atunci avea o voce dulce și energică, o voce plină de așteptări, dar câtă vreme poți să aștepți?

Cabina de duș era plină de aburi parfumați, am zâmbit dându-mi seama că, în ultima vreme, îmi petreceam cea mai mare

parte a timpului așteptând bărbații să iasă de sub duș, un fel de damă de companie la duș, asta devenisem, iar el a dat la o parte perdeaua și mi-a zâmbit la rândul lui, apa îi îndreptase și-i lungise buclele, și a zis, cred că sună telefonul, răspunde tu, iar eu am zis, n-are importanță, să sune, dar el a insistat, sigur e mama, vreau s-o salut, așa că eu am pornit spre camerele uscate și reci, iar telefonul suna cu încăpățânare, n-aveam nici un chef să ridic receptorul, însă în cele din urmă am răspuns și am auzit vocea aceea îngroșată de tutun, vocea aceea iubită, urâtă, pârjolită, fierbinte, incitantă, iar el a zis, Yaarah. Am tăcut în mod intenționat, pentru că voiam să-l aud din nou rostindu-mi numele, eram chiar puțin surprinsă și mândră că și-l amintește, Yaarah, atunci am zis, da, Arie, iar el a spus, credeam că vii pe-aici, iar eu mi-am auzit sângele oprindu-se în vene, încetând să mai curgă de fericire și tristețe, apoi am întrebat, ești singur, în ciuda faptului că auzeam o mulțime de voci pe fundal, sunt singur, în cel mai profund sens al cuvântului, și eu am întrebat, când pleacă toată lumea, iar el a zis, peste puțină vreme, la noapte, apoi a ezitat o clipă și a întrebat, vii la mine la noapte? Și eu am zis rar, toată gura mă doare când rostesc aceste cuvinte, chiar vrei să vin? Și el a zis, da, apoi am spus, bine, voi face tot ce-mi stă-n putință, și am închis.

Stăteam în picioare, tremurând lângă telefon, și mă gândeam cum îndrăznește, cum îndrăznește să-mi distrugă luna de miere cu doliul lui, apoi m-am gândit, cu ce e el vinovat, doar mă dorește, exact asta am așteptat, din prima clipă în care l-am văzut, în pragul ușii părinților mei, dar imediat după aceea mi-am amintit ce spusese mama sau Tirtza, că în mai puțin de-o săptămână își va găsi o femeie, și poate că nu e decât o întâmplare că aceea sunt eu, poate că nici o alta nu fusese doritoare, iar dacă eu voi merge la el în noaptea aceasta, ce se va întâmpla cu Yoni și cu luna noastră de miere, iar dacă nu voi merge, ce se va întâmpla cu mine?

M-am întors încordată și epuizată în baie, ascunzându-mă îndărătul aburilor groși, prăbușindu-mă pe vasul de toaletă, auzeam ca prin vis vocea lui, venind de departe, țâșnind dintr-o fântână adânc săpată în pământ, cine era, a întrebat el, iar eu

am spus, nimeni, nimic important, n-aveam puterea să mai inventez ceva și mă gândeam că iată, sosise ziua judecății, ziua cea mare și cumplită, ziua în care trebuia să iau o decizie. S-a întâmplat ceva, a întrebat el, vocea lui era umedă și limpede, iar eu am spus, nimic, nu s-a întâmplat nimic, și mă gândeam la viața asta nenorocită, nenorocită nu e cel mai potrivit cuvânt, care poate-ți oferă o dată două cadouri, dar unul dintre ele se regăsește în mod sigur în factura celuilalt. Dar ce se întâmplă dacă vreau să fiu și alături de Arie în jelania lui, și să călătoresc la Istanbul, de ce trebuie să aleg, nu mă gândeam că se va întâmpla atât de repede, nu credeam că se va întâmpla vreodată, iar acum sunt luată pe nepregătite, incapabilă să iau o decizie. Dar, în asemenea circumstanțe, chiar și neluarea unei decizii e o decizie, pentru că, dacă pierd prima clipă în care el are nevoie de mine, pot să-l pierd pentru totdeauna, niciodată nu-i voi mai auzi vocea guturală, atât de blândă, Yaarah, spune el, Yaarah, vino la mine astă-seară. Mă gândeam la toate zilele care trecuseră de când îl văzusem în casa părinților mei, cum îl căutasem pe străzi, prin magazine, cât îl dorisem, cât dorisem să mă dorească, și iată că se întâmplă, nu mă interesează de ce și cum, important e că acum mă dorește, și Yoni a strigat, prosop, iar eu m-am ridicat și am rămas în picioare în fața dulapului, încercând să-mi amintesc ce anume căutam, dar n-am reușit, am parcurs toate rafturile ca să-mi amintesc, raft după raft, ca și când mi-aș fi luat rămas-bun de la ele, apoi mi-am amintit cum asamblaserăm împreună dulapul, de-asta era strâmb, de fiecare dată, Yoni spunea că trebuie dezasamblat și asamblat din nou, dar eu îl luam peste picior, asta te preocupă acum pe tine, spune-mi, și el zicea, și pe tine ar trebui să te dezasamblez și să te asamblez din nou, și tu ești strâmbă, dar în clipa aceea a venit în spatele meu, gol și ud, și a zis furios, ce naiba, unde-i prosopul meu, iar eu am murmurat, scuze, caut raftul cu prosoape, dar el m-a împins aproape violent, spunând, e chiar în fața ta, ce naiba, după care și-a luat un prosop, dar se părea că uitase la ce-i trebuia, fiindcă rămăsese în picioare, gol și ud, cu prosopul în mână.

Îi priveam trupul, raft după raft, și el îmi părea un fel de dulap, pe fiecare raft depozitasem altceva, am început de jos,

de la tălpile late și mari, deasupra lor, gleznele surprinzător de fine, abia acum observam cu tristețe fragilitatea lor, din care porneau două picioare albe tot mai groase, cu păr negru, cu genunchi roșietici, aspri, pulpe fine, bazin lat, iar între coapse, păr pubian lucios și negru, un săculeț în care atârnă testiculele și un organ trandafiriu, puțin orientat într-o parte, apoi torsul lung, cu burta micuță și căzută, pieptul alb și umerii puțin aplecați, din care porneau niște brațe mari, bronzate, care arătau ca și când ar fi fost lipite pe trupul acela alb într-un colaj sofisticat, ca niște proteze extrem de reușite, o copie ce poate rivaliza cu originalul, și întotdeauna îmi plăcuse să-mi imaginez cum îl vor ține pe copilul nostru.

Abia în clipa în care am ajuns la gâtul înclinat, a început să se șteargă, cu mișcări încete, ca și când ar fi vrut să-mi dea ocazia de a-mi lua rămas-bun de la membrele lui, poate că pe el îl voi mai vedea, însă nu și goliciunea lui, apoi a scos din dulap o pereche de chiloți albi și un tricou, s-a îmbrăcat repede și s-a urcat în pat, iar eu stăteam în balta micuță rămasă în urma lui și nu știam ce să spun, toate legăturile fuseseră tăiate dintr-odată și nu știam cum anume să le reînnod.

El a scos din sertar ceasul deșteptător și a zis, ar trebui să termini de împachetat, la șapte trebuie să fim la aeroport, eu scoteam tot felul de lucruri din dulap, nici măcar nu eram atentă ce anume și le îndesam în valiză, mi-am luat cremele și cosmeticele, cartea pe care o găsisem lângă pat, încă vreo câteva perechi de pantofi și sandale, iar el râdea, ne întoarcem pân-la vară, ia-ți mai bine niște cizme, și atunci am îndesat și cizmele, fără să scot sandalele, apoi am auzit iar telefonul și m-am gândit că poate Arie se răzgândise, pentru o clipă chiar sperasem să fie el, fiindcă, dacă e să se răzgândească, mai bine s-o facă acum, când încă mai poate fi salvat ceva, dar erau părinții mei, iar mama gângurea fericită, ei bine, cum ți se pare surpriza pe care ți-am pregătit-o, iar eu am zis, mulțumesc foarte mult, mamă, dar e nimic în comparație cu surpriza pe care v-o pregătesc eu vouă, iar ea râdea, apoi a întrebat, la ce anume te referi ? Și am zis, la nimic, sper să mă pot revanșa la un moment dat, dar ea a zis, ei, termină, suntem pur și simplu fericiți să dăm o mână de ajutor,

vă transmite și tata călătorie plăcută și sărutări. M-am întors pe vârfurile picioarelor în dormitor, sperând că el a adormit deja, dar stătea culcat pe marginea patului, înconjurat de o aură de lumină slabă, citind din ghidul său, buclele sale umezi străluceau, m-a privit cu ochi galeși și a zis, îmi pare rău dacă te-am rănit mai devreme, a fost, într-adevăr, o prostie din partea mea, iar eu am zis, termină, Yoni, deja am uitat totul, după care m-am urcat în pat și m-am întors cu spatele. Îi simțeam mâinile pe spinarea mea, mângâindu-mă și masându-mă, insuflându-mi siguranță, dar acest lucru mă enerva și mai tare, doar e spinarea mea, nu a lui, așa că de ce-o atinge, apoi am spus pe un ton copilăresc, spinarea asta e proprietatea mea, dar el s-a lipit de mine pe la spate și a întrebat, ce-ai spus, în asemenea momente eram amândoi de sex masculin, așa c-am zis, sunt obosit, șobolane, iar el a spus, atunci dormi, cârtiță, mâine traversezi fluviul.

Eu fusesem cea care-l obișnuise cu prostiile astea cu animale, așa vorbeam cu prietenele mele în armată și-l contaminasem și pe el mult prea repede, apoi am zis, ce se va întâmpla, șobolane, mi-e frică, iar el a spus, va fi bine, cârtiță, nu-ți face griji, de mâine, totul va începe să fie bine, dar degetele lui continuau să se plimbe pe trupul meu cu încăpățânare, iar asta se potrivea prea puțin cu flecăreala noastră copilărească, era ca și când unui film mut i s-ar fi pus o subtitrare prostească, și întreg trupul meu se închisese, dar el nu înceta, punându-mi o mână pe sâni, iar pe cea de-a doua, între picioare, încercând să-și împingă degetele cu încrâncenare neobișnuită, invadatoare și deranjantă, din câte se pare, el are impresia că invitația aceea e încă valabilă, dar nu mai e, chiar deloc. Aproape că l-am împins la o parte cu brutalitate, dar apoi mi-am zis, ce-ți pasă, doar e pentru ultima dată, așa că m-am întors către el și mi-am desfăcut larg picioarele și l-am îndesat înăuntru, iar atingerea lui era fină, ca de gumă, în ciuda faptului că nu purta nimic, întotdeauna aveam impresia că are prezervativ, apoi i-am prins fesele cu putere și tot timpul îmi repetam, gata cu rugămințile, gata cu amenințările, e pentru ultima oară, e pentru ultima oară, iar el m-a întrebat, îți place, mai vrei, dar eu n-am răspuns, apoi m-a întrebat din nou, la masculin, ești excitat, iar asta suna atât

de dur în mijlocul actului sexual, cârtiță, răspunde-mi, însă mie mi-au dat lacrimile și am urlat, da, da, ciupindu-i cu furie fundul mare, dar apoi, cu un geamăt neașteptat, a terminat, cu un schelălăit trist de șacal, și-a pus capul pe sânii mei, lipindu-și tot corpul de mine, moale și recunoscător.

Am început să-i mângâi buclele, așteptând să adoarmă, în general, asta era procedura, însă acum avea chef de vorbă și a șoptit, îmi place să te simt așa, aproape, iar eu am zis, și mie, ce altceva aș fi putut să spun, iar el a șoptit, nu pot să dorm de emoție, am impresia că mâine are loc adevărata noastră nuntă, iar eu am spus, și eu, apoi el a așteptat o clipă și a întrebat, în anii de când suntem căsătoriți, ai mai fost cu cineva, iar eu m-am simțit inundată de un val de lacrimi și m-am gândit, iată șansa ta de a povesti totul, de a lua totul de la capăt, de ce să i te opui în permanență, lui și ție, dar nu eram capabilă, așa c-am șoptit doar, nu, ce întrebare e asta, iar el a zis, am senzația că ții foarte multe lucruri doar pentru tine, apoi mi-a mângâiat părul, e în ordine, Yaarah, nu cred că ești proprietatea mea sau ceva de genul ăsta, vreau doar să știu, asta-i tot, iar eu am spus, nu-i nimic de știut, dormi, șobolane, iar el s-a întors, a stins lumina și a spus, noapte bună, cârtiță.

Eu știam că nu voi mai auzi această voce rostind aceste cuvinte, stăteam întinsă în întuneric, încercând să mă liniștesc, dându-mi asigurări că încă nu e prea târziu, că pot să rămân în patul acela cald, să merg de dimineață la aeroport, să nasc un copil cu față de mielușel, încercam să analizez situația, cu bune și rele, cu pierderi și câștiguri, până când capul mi-a explodat de calcule. Atunci am hotărât că, dacă voi reuși să adorm, e semn că voi rămâne, iar dacă nu voi adormi, e semn că trebuie să plec, și am făcut mari eforturi să mă gândesc la lucruri plăcute, ca s-adorm, dar simțeam lovituri puternice înăuntrul meu, ca și când în pântece aș fi avut un cal sălbatic, ele deveniseră dureroase, din ce în ce mai puternice, ca și când ar fi fost o herghelie întreagă de cai sălbatici, în fiecare clipă se mai năștea unul, asemenea cailor care înconjoară templele din ceruri, caii întunericului, caii umbrei morții, caii sângelui, caii de fier, caii cetii, mâncând jăratic. Nu mai puteam sta întinsă, așa că m-am

ridicat încet și m-am dus la duș, m-am spălat repede cu apă rece, după care m-am întors în cameră ca să văd dacă doarme, respirația lui era liniștită și scurtă, iar eu am rămas acolo în picioare, privindu-l cu milă și spaimă, așa cum privești un copil bolnav când doarme, apoi am târât în liniște valiza până în salon, m-am îmbrăcat pe întuneric, am scos câteva haine la întâmplare din valiză, iar lângă ușă m-am oprit, căutând o foaie de hârtie și un creion, cât aș fi vrut să pot merge cu tine în luna de miere, i-am scris.

Capitolul nouă

Noaptea aceea era cu totul altfel decât mi-o imaginasem, decât părea din pat, mai puțin întunecată, mai puțin amară, deja se simțea sfârșitul iernii, iar eu mă întrebam unde anume mă va găsi primăvara, unde mă va găsi vara, târam pe drumul acela urât valiza umflată de prea multe sutiene și jartiere, ciorapi și chiloți. Câteva taxiuri au oprit în dreptul meu, dar preferam să merg pe jos, transpirând, în ciuda frigului, nu puteam să port acum nici un fel de conversație, puteam doar să înaintez încet, să trec prin fața magazinelor și a semafoarelor și a semnelor de circulație, pășind victorioasă, răspunzând cu seriozitate salutului ordinii din jurul meu, dar priveam în permanență înapoi, ca să văd dacă nu cumva sunt urmărită, și iată că am impresia că-l aud șoptind, cârtița mea, întoarce-te la mine, întoarce-te. De ce vorbește în șoaptă, dacă vrea să-l aud, de ce nu strigă, o șoaptă din ce în ce mai slabă, ar fi trebuit să mă opresc și să m-aplec ca s-o aud țâșnind din străfundul pământului, asemenea șoaptelor supraviețuitorilor după cutremure, care sunt deja morți în clipa în care se ajunge la ei.

M-am așezat pe trotuarul îngust, pumnul durerii mă făcea să mă chircesc și mă gândeam că încă nu e prea târziu, mă pot întoarce, sigur doarme, mă pot întoarce repede, mă dezbrac și mă bag în pat, ca și când nici nu m-aș fi dat jos, Arie sigur a uitat că m-a chemat, priveam în jurul meu, căutând un semn, apoi mi-am amintit de steaua aceea care, prezicând distrugerea, a strălucit vreme de un an întreg deasupra Ierusalimului, înainte de căderea Templului, n-a dispărut nici iarna, nici vara, lumina ei putea fi zărită chiar și în timpul zilei, dar m-am ridicat imediat, năpustindu-mă înainte sălbatic, nu pot renunța la șansa

asta, m-am oprit doar în fața ușii lui, ascult cu respirația grea vocile din jur. Din apartamentul de vizavi se auzea plânsetul puternic, imperios al copilului de care mă oferisem să am grijă din când în când, când voi avea ocazia, dar în apartamentul familiei Even era liniște, iar eu am bătut ușor, aproape c-am mângâiat ușa atât de familiară, mult mai familiară decât figura lui, care a apărut în prag, pământie și serioasă, a încuiat repede ușa, conducându-mă spre dormitorul complet schimbat, imposibil de recunoscut. Dispăruse cu desăvârșire mirosul de medicamente, paturile erau din nou reunite, acoperite cu o pătură înflorată și perne mari și moi, iar de fiecare parte se afla câte o noptieră de lemn, cu lămpi rotunde de veghe, iar pe cea din dreptul său am văzut o scrumieră plină cu mucuri de țigară și un pahărel mic, în vreme ce pe noptiera din partea cealaltă nu era nimic, ca și când n-ar face decât să aștepte cremele mele. Când a făcut toate astea, nu mai devreme de ieri, locul ăsta arăta ca un spital, iar acum e lustruit și impersonal ca o cameră de hotel, exact așa îmi imaginasem camera din Istanbul, iar pentru o clipă m-am înfuriat, cât de repede ștersese urmele ei, cât de repede va șterge și urmele mele, și încercam să mă gândesc, dacă ea, care stătuse împreună cu el aproape treizeci de ani, e ștearsă într-o singură zi, cu ce viteză voi fi ștearsă eu, care sunt cu el abia de un an de zile. Când ai făcut toate astea, l-am întrebat, iar el mi-a spus, ca pentru a se scuza, n-am făcut nimic, am pus doar lucrurile la locurile lor, eu am privit din nou în jur, mă simțeam mai bine în decorul de dinainte, apoi am pus valiza pe podea și m-am așezat pe ea, ca și când aș fi fost la aeroport, iar el a privit ironic valiza și a spus, ce mi-ai adus, iar eu, cu un zâmbet strâmb, am zis, tot felul de surprize, și dintr-odată mi s-a făcut rușine că venisem cu ea, mă invită omul o noapte, iar eu apar cu o valiză uriașă, ca Mary Poppins.

Hai să vedem, a zis el, ridicându-mă și deschizând valiza, imediat a scos de-acolo tot felul de accesorii, mai ales de culoare neagră, le-a privit pe fiecare cu interes, iar în cele din urmă a spus, nu-i rău, și a început să râdă, era atât de umilitor, iar eu m-am așezat pe pat, cu capul între perne, și aproape că izbucnisem în lacrimi, sperând ca imediat să-l apuce tusea și să termine

cu râsul, dar el s-a așezat lângă mine, cuprinzându-mi umerii, și a zis, nu te simți jignită, nu râd de tine, mă înveselește valiza ta și jur că nu vei ieși de-aici până nu vom folosi fiecare dintre lucrurile astea, apoi mi-a ridicat capul, m-a privit și a spus, e bine că mă înveselești, ăsta e cel mai bun mod de a consola un văduv.

Nu-mi pari îndoliat, am zis, dar el s-a apărat cu agresivitate, urăsc să mi se dicteze ce anume să simt, sunt îndoliat în felul meu, în ritmul meu, la paisprezece ani, am plecat din Yeshiva exact din cauza asta, așa că nu mă vor supune tocmai acum, auzi? Mie nu-mi spune nimeni când să mă bucur și când să mă întristez, sunt fericit când văd jartierele tale, sunt fericit că ea nu mai suferă, a spus el dintr-o singură suflare, sunt trist din pricina prețului pe care l-a plătit, sunt trist din pricina prețului pe care-l plătești tu, mai demult se spunea că dragostea n-are preț, n-am auzit în viața mea o prostie mai mare. Dragostea n-are preț? Pentru ea plătim cel mai mare preț. După ce și-a încheiat discursul, care părea convingător, dar uzat, ca și când ar mai fi fost folosit cu tot felul de ocazii, s-a ridicat, și-a dat jos pantalonii eleganți de la înmormântare și s-a întins pe pat, pe partea lui, doar în chiloți, apoi a izbucnit din nou într-un hohot din ăla neplăcut și a spus, pari dezamăgită, Yaarah, ai venit pentru o partidă de sex, iar în schimb primești o conferință, dar eu m-am întins pe pat, m-am lipit de el și am spus, cum adică, îmi place să te-ascult. Chiar era un lucru plăcut, să-l aud vorbindu-mi numai mie, cald și relaxat, așa cum îmi imaginasem dintotdeauna că poate fi, apoi mi-am spus, triumfătoare, a meritat, a meritat, n-a fost o iluzie, nu de tăcerile lui alienate eram atrasă, ci de ceea ce se auzea îndărătul lor, de vorbele puternice, excitante, fiecare cuvânt pe care-l spunea mi se părea excitant, mișcarea limbii lui înăuntrul gurii mi se părea excitantă, felul în care se atingeau buzele lui maronii, felul în care ținea între ele țigara, apoi mi-a oferit și mie țigara lui și a spus, fii atentă, asta nu e o simplă țigară, am pus înăuntru și ceva consolator.

N-are nici un efect asupra mea, am zis eu, fiindcă mai fumasem ici, colo, dar fusesem întotdeauna dezamăgită, pentru că nu simțeam nimic, însă probabil că, de data asta, era altă marfă

sau poate că eu eram alta, dintr-odată am prins puteri, simţeam că am destulă forţă ca să-i ling pielea brună şi parfumată din cap până-n picioare, şi exact asta am făcut, aveam impresia că lipesc bucăţile frânte ale trupului său, ca şi când ar fi fost o descoperire arheologică rară, ale cărei bucăţi le-am adunat, iar acum, cu saliva mea, le lipesc şi abia la final voi vedea ce-a ieşit, eram curioasă să văd ce iese, dar mi-era interzis să deschid ochii înainte de final. El stătea culcat ca o sculptură şi fuma în liniște, din când în când îl auzeam râzând, dar asta nu mă deranja, eram chiar fericită pentru el că găsea motive de râs, astfel i-am lipit încet, încet, picioarele lungi şi subţiri, iar între coapse, penisul cel frumos, care se întărise ca după un somn lung, apoi am continuat în sus şi aproape că mi se terminase saliva, dar am făcut un efort, pentru că nu voiam să mă opresc la mijlocul drumului, lăsându-l fără cap sau fără umeri. Când am terminat, l-am privit mândră, ieşise atât de frumos, un om creat din nou, fiecare membru la locul lui, apoi m-am întrebat dacă aşa se simţise şi Dumnezeu după ce crease omul, mă entuziasma faptul că aveam şansa unei experienţe similare, a mea cu a lui Dumnezeu, şi în permanenţă simţeam ceva arzându-mă acolo jos, aşa că i-am luat mâna şi am spus, uite cât e de fierbinte, ca un cuptor, şi el a început să mă dezbrace, spunând cu falsă îngrijorare, trebuie să scădem temperatura, e periculos, apoi a luat un cubuleţ de gheaţă care plutea în băutura lui, l-a supt, l-a aşezat la intrare şi încet, încet, l-a strecurat înăuntru şi eu tremuram de plăcere, simţindu-l cum se topeşte acolo, şi mă gândeam, aşa te-am topit şi pe tine, în cele din urmă, iubitul meu, aşa te-am topit şi pe tine, în cele din urmă. În acest timp el căuta prin valiză, până ce a găsit o lenjerie minusculă, din plasă, cu care m-a îmbrăcat aşa cum îmbraci un copil mic, apoi a luat un ciorap negru de mătase, ca şi când ar fi fost un elastic, şi mi-a prins cu el părul, mi-a sărutat gâtul şi sânii care aproape că rupeau plasa aceea din ţesătură fină, iar în tot acest timp continuam să-i aud râsul obsedant, de vulpe, sau poate că mi-l imaginam, sau poate că eu eram cea care râdea, în mijlocul vulpilor care se ascundeau în Sfânta Sfintelor, printre ruine.

Plasa aceea fină mă apăsa asemenea unor gratii, iar patul se balansa încolo și încoace ca și când aș fi fost pe o corabie, printre valuri, atât de tare mă balansam, o corabie care transportă prizonieri dintr-un loc în altul. E ciudat să fii prizonier tocmai în mijlocul mării, în inima libertății absolute, dar eu nu sunt dusă la închisoare, ci la Istanbul, unde voi fi vândută haremului sultanului și niciodată nu voi mai ieși de-acolo, va face cu mine ce va dori pentru totdeauna, iar în clipa aceea l-am văzut aprinzându-și o țigară la capătul patului, departe, departe de mine, și pe un ton gutural a întrebat, mai vrei puțină consolare? Eu am zis, da, iar el mă privea cu ochi blânzi și a spus, fără să întrebe, ești îndurerată, iar eu m-am apropiat de el și mi-am pus capul pe genunchii lui și am spus, da, și eu sunt în doliu.

N-a întrebat nimic altceva, mi-a întins doar o țigară răsucită, roșiatică la un capăt, și a spus, am pus înăuntru multă consolare, apoi mi-a mângâiat părul, adăugând ca pentru a-și cere scuze, nu știu dacă patul ăsta mai poate îndura atâta suferință, și s-a ridicat pe neașteptate, eu m-am speriat, unde pleci, iar el a spus în șoaptă, să fac pipi, deodată mi-am dat seama că amândoi vorbeam în șoaptă, ca să nu trezim pe cineva, și am întrebat, de ce vorbim în șoaptă, iar el a zis, nu vorbim în șoaptă, tu, sigur nu, ai scos câteva țipete care sigur i-au uimit pe vecini, apoi am întrebat rușinată, chiar așa, dar în loc de răspuns am auzit jetul lui de urină, monoton și efervescent, iar în clipa aceea el a zis, nu-ți face griji, sunt siguri că-mi smulg părul din cap și urlu. Apoi s-a întors și s-a întins lângă mine, trăgându-mă brusc sus, deasupra lui, ca și când aș fi fost o păpușă de cârpă, și umilitor, și înșelător, și adânc, și superficial, și de-a dreptul, și contorsionat, și strâns, și slobod, și durea ca prima dată când făcusem dragoste, ca atunci, printre cutiile de bere și cărbuni, dar de data asta nu mă interesa, îmi plăcea atât de mult să renunț la propria voință, la șansa de-a alege, fiindcă nu-mi aparținea nici măcar decizia de a-mi mișca fundul la stânga sau la dreapta, în sus sau în jos. L-am auzit spunând, urlă acum, dulceață, s-audă toată lumea cât ești de îndoliată, iar eu am urlat, pentru că el asta-mi spusese, iar eu voiam să fac tot ce-mi spunea el, dar nu era o dorință, ci un fel de conștiință a faptului că fac tot ce

spune el, nici măcar nu m-a surprins faptul că-mi spunea dulceață, iar de sub urletele mele îndoliate, dinăuntrul renunțării mele absolute, a țâșnit deodată un val uriaș de dulceață, ca și când aș fi fost culcată într-un pat plin de miere, chiar și mișcările lui înăuntrul meu au devenit mai blânde, mai cuibăritoare, iată, am între picioare un bebeluș care gângurește, apoi, exact așa, am adormit, pur și simplu, asemenea femeilor pe care le invidiasem întotdeauna, capabile să adoarmă alături de tot felul de bărbați care nu le promit că le vor iubi toată viața și, cu toate astea, dorm foarte bine, dar aveam vaga senzație că descoperisem ceva în noaptea asta, ceva ce trebuia să notez, ca să nu uit, dar n-aveam puterea să deschid ochii, iar când m-am trezit deja nu mai țineam minte nimic.

Eram singură în camera aceea mare, mă durea capul, imediat am privit înspăimântată ceasul, era nouă, exact ora la care decolează avionul care duce cuplurile fericite la Istanbul, și mă gândeam, ce-ai făcut, ce-ai făcut, ce-ai făcut, și am sunat repede acasă doar ca să-i aud vocea, să știu că e bine și apoi să închid, însă n-a răspuns nimeni, din câte se părea, plecase singur în luna noastră de miere, iar asta m-a amuzat puțin, faptul că ne petreceam luna de miere separat, dar mi-am amintit că nu e o glumă, că e aievea, însă deja nu mai aveam ce face, doar nu puteam suna la avion, cerându-le să treacă pe-aici și să mă ia din pat, nu mai puteam face nimic, absolut nimic. M-am dat jos din pat și am observat că lenjeria mea din plasă era ruptă, iar pe trup aveam semnele mâinilor lui, toți mușchii mă dureau, ca după o oră de gimnastică nemiloasă, am intrat sub duș și m-am spălat cu apă fierbinte, până când aproape că n-am mai putut respira, apoi mi-am uns întreg trupul cu cremă și am îmbrăcat cămașa de culoare crem, mai mult de-atât nu puteam face. Jaluzelele erau trase, iar eu n-am îndrăznit să le ridic, ca nimeni să nu observe că acolo se ascunde cineva, din casă se-auzeau tot felul de voci înăbușite, din când în când recunoșteam vocea lui, guturală și reținută, printre alte voci, feminine, cele mai multe dintre ele. M-am apropiat de ușă ca s-aud mai bine, încercând cu grijă s-o deschid, dar în clipa aceea am descoperit că eram încuiată înăuntru.

M-am rezemat de ușă, fierbând de furie, cine se crede, un sultan turc? Mă încuie în dormitor ca și când aș fi proprietatea lui, cine știe ce s-o fi petrecând în celelalte camere, e posibil ca în fiecare cameră să fie închisă câte-o altă fată, care sărbătorește alături de el proaspăta văduvie, iar în salon se adună cei care-l consolează și bocitoarele, în vreme ce în restul casei se simte putoarea prostituției. Tocmai eu, care niciodată nu îndrăznisem să încui nici măcar ușa toaletei, mă trezisem prizonieră în dormitorul lui, la mila lui, în adevăratul sens al cuvântului, iar dacă uita de mine, rămâneam aici, înfometată și însetată, până la miezul nopții, neavând voie să scot nici măcar un oftat, pentru ca ei să nu știe că sunt aici, pângărind amintirea decedatei și patul ei.

De disperare, m-am întors la duș, iar acolo am băut iar și iar apă de la robinet și m-am spălat pe față ca să mă liniștesc, m-am întors în pat și am încercat să privesc lucrurile dintr-o altă perspectivă, ce altceva putea să facă, doar nu mă putea încuia pe dinăuntru, dar ar fi putut să mă trezească, însă, din câte se părea, voia să mă lase să dorm, iar să lase ușa deschisă, nici asta nu era posibil, ar fi fost de-ajuns ca mama sau sora ei să intre, ca să lase câteva haine sau să se odihnească, și m-ar fi descoperit, iar el cu siguranță aștepta clipa potrivită să vină sau să-mi strecoare ceva de băut sau de mâncare, așa cum îi strecuram eu mătușii Tirtza resturile rămase de la fostul ei soț și noua lui soție. Încercam s-aud ce se petrece și, spre surprinderea mea, din păcate, gălăgia devenea tot mai puternică, ușa se deschidea și se închidea aproape fără încetare, iar eu am înțeles că nu există nici o șansă ca el să apară curând, cu toate astea, am început să tremur, fiindcă am auzit pași apropiindu-se, iar mânerul s-a mișcat în sus și-n jos de câteva ori, fiind apoi abandonat cu dezamăgire, iar eu eram roșie toată de frica și rușinea de-a fi descoperită, ce noroc că eram încuiată, dar toți cei care vor să urineze în timp ce toaleta de serviciu e ocupată vor încerca și aici, cu toate astea, mă gândeam c-aș fi preferat să am eu cheia, nu el, așa aș fi putut să ies și să mă amestec printre oaspeți, ca una dintre cunoștințele venite să-i prezinte condoleanțe, doar eu fusesem ultima care vorbise cu ea, chiar dacă nimeni nu știa

că așa se întâmplase, chiar dacă nu așa ar fi trebuit să se întâmple, dar se întâmplase. Nu m-ar deranja să iau asupra mea rolul de gazdă, mai ales la partea cu servitul, să le fac tuturor cafea, mai întâi mie, ce n-aș da în clipa asta pentru o ceașcă de cafea, și încercam să cântăresc posibilitățile de-a evada, ca un prizonier între gardieni, doar e primul etaj și aș putea ieși pe fereastră, apărând în mod oficial la ușă, apoi am încercat să ridic puțin oblonul, verificând dacă sunt sau nu gratii, incredibil, dar erau, și încă destul de dese, tocmai în formă de inimă, culmea ironiei, iar eu le priveam stupefiată, spunându-mi, ești mâncată, dulceață, în loc să iei acum micul dejun la Hilton Istanbul și să privești Strâmtoarea Bosfor și Cornul de Aur, care unește Europa de Asia, te uiți la niște gratii dese în formă de inimă, cu burta chiorăind de foame. Mi-am amintit că el îmi spusese dulceață, iar asta mă dezgustase puțin, ce crede că sunt eu, și mi-am zis, el nu crede nimic, el vede doar ceea ce-i arăți, ei cumpără ceea ce le vinzi, iar tu te încăpățânezi să plătești un preț atât de scump ca să te vinzi atât de ieftin, nici măcar ieftin, pe degeaba, ești chiar pregătită să-l plătești pe cel pregătit să cumpere, apoi am încercat din nou să-i telefonez lui Yoni, dar nici de data asta n-a răspuns nimeni, totuși, mi-era puțin cam greu să cred că plecase fără mine, dragul de Yoni, Yoni cel trist, cel jignit, Yoni, orfanul meu, acum împărțim cu toții același destin, Yoni cel rămas fără mamă și eu, cea rămasă fără fiu, și Arie, cel rămas fără soție, cu toții facem parte dintr-o familie mare și nefericită.

Încercam să înțeleg cine era cel mai nefericit din familia noastră și la început am decis că Yoni, care plecase de unul singur în luna de miere, iată văduvul conducându-mi furtunos viața, în timp ce mirele e singur ca un câine în luna de miere, dar cel care pleacă singur nu se întoarce în mod obligatoriu singur, iar luna noastră de miere întârziată ar putea cu ușurință să se transforme într-o lună de miere timpurie a lui Yoni cu o femeie pe care o va întâlni acolo, iar acest lucru mi se pare aproape imposibil de evitat, imperios necesar, după toate legile nescrise ale vieții amoroase, iar conform acestor legi, eu voi fi cea mai nefericită în cele din urmă, pentru că acela care dorește să obțină

fie și numai o felie de pâine în plus față de ce are va rămâne, în cele din urmă, fără nimic.

Am privit în jur înfricoșată, prinsă în capcana acestor legi, prizonieră, ca șoarecii tatei din laboratorul întunecos, și mă gândeam la cum voi evada, cum mă voi ascunde de propriul destin, ca și când destinul ar fi o minge într-un joc de copii, o minge de care e interzis să te atingi, cum se numește jocul acesta, jocul supraviețuirii, mi se pare, pentru că cel care e atins de minge iese din joc, apoi m-am uitat la ceas, ca să verific ce distanță e între mine și Yoni, dar încă era nouă, ceea ce mi se părea puțin probabil, pentru că, deși timpul trece încet, el totuși trece, chiar și dacă nu facem nimic, el trece, cu asta ne consolăm, apoi mi-am dat seama că stă, ceasul meu, care întotdeauna fusese foarte sensibil la orice stare de spirit, cu siguranță îl lovisem în timpul nopții. Așa că mă simțeam și mai părăsită, fără să știu nici măcar cât era ceasul sau dacă aveam dreptul să visez la micul dejun sau la masa de prânz, sau cât mai era până la ora la care toată lumea avea să plece, mi se părea rezonabil să lași îndoliații să se odihnească între două și patru, dar s-ar putea ca, și dacă toți oaspeții vor pleca, familia îndoliată să prefere să se odihnească aici, în loc să se întoarcă la hotel, din milă pentru mama cu bucle albăstrui, rămasă fără copilul ei. Aș vrea să știu dacă merge la coafor ca să se aranjeze sau face totul cu mâinile ei subțirele, apoi mi-am amintit de trupul subțirel al lui Josephine, cu cătă ușurință alunecase-n groapă, aproape că-și ridicase brațele fericită, și mă gândeam la cum o fi fost ea în copilărie, cu siguranță că mama stă acum și le povestește tuturor celor dispuși s-o asculte cum era Josephine în copilărie, talentată și silitoare, cânta la pian, citea cu emfază Baudelaire și Molière și câți alții, iar pe buzele ei ca niște flori totul suna la fel de dulce și, într-adevăr, ca o floare se și stinsese, se ofilise, se veștejise, îi căzuseră petalele și gata, la gunoi. Dintotdeauna mă deprimase ofilirea florilor, aplecându-și capetele uscate deasupra borcanului care emana un miros respingător de apă murdară, lăsând să plutească în jur o senzație de neglijare, era de preferat să privești borcanul gol decât cu vreun buchet ofilit. Întotdeauna îi spuneam lui Yoni să mă scutească

de așa ceva atunci când îmi aducea din când în când flori, frumusețea asta se va duce pe apa sâmbetei, îi spuneam, buchetul ăsta se va usca în maximum o săptămână, iar până-mi voi aminti să-l arunc va mai trece o săptămână și între timp nu voi înțelege de unde vine putoarea și de ce am impresia că toată casa e murdară și deprimantă, iar în drum spre coșul de gunoi, frunzele uscate mi se vor fărâmița în mâini și se vor împrăștia pe covor, peste tot prin casă, și-mi va lua atât de mult timp să scap de ea, de trauma provocată de orice buchet de flori.

Mă gândeam c-aș putea încerca să fac timpul să treacă în felul ăsta, ascultând ce povestesc ei acolo, nu neapărat despre ea, adevărul e că ea mă preocupă acum mult mai puțin, doar vin din partea mirelui, nu a miresei, de ce să neg, ceva mă înfricoșa în legătură cu moartea ei, dar, în afară de asta, mi se păruse o femeie destul de comună, care trăise câțiva ani și murise, lăsând în urma ei un dormitor impersonal, cu gratii în formă de inimă, strâns îmbinate între ele, și aveam impresia că moartea ei fusese mult mai impresionantă decât viața, din câte se părea, asta fusese șansa ei de a-și arăta noblețea sufletească, iar ea știa că e ultima șansă, așa că hotărâse să profite de ea, în mod corect, însă numai Dumnezeu știe ce legătură am eu cu asta și de ce trebuie să fiu mai catolică decât Papa, adică, decât soțul. Mi-am luat un scaun dintr-un colț și l-am lipit de ușă, la început auzeam voci difuze, care încetul cu încetul au început să se limpezească, exact atunci a intrat o femeie, primită cu entuziasm, cu o voce foarte pătrunzătoare, spre bucuria mea, nu tânără, pe ea o auzeam destul de clar, povestea că venise tocmai de la veterinar, dar nu mă întrebați ce s-a întâmplat. Cineva a întrebat cu îngrijorare dacă e bolnav câinele, iar ea a zis, nu mă întrebați, am fost să-l castrez, intrase-n călduri, iar eu n-aveam puterea să mă ocup de asta și toată lumea mi-a zis, castrează-l, nu e decât spre binele lui, și atunci, în timp ce zăcea pe masa de operație, veterinarul mi-a spus, ești oarbă sau ce, ăsta nu-i câine, e cățea, și am fost atât de șocată, ca și când ar fi spus asta despre soțul meu, atât de sigură eram că e câine, și atunci i-am zis, ce facem, și el a spus, asta nu schimbă neapărat situația, e chiar mai bine s-o castrați, pentru că femelele

fac și mai urât când intră-n călduri, iar atunci i-am spus, hai s-o castrăm, am luat loc în sala de așteptare și după câteva minute a ieșit și mi-a arătat uterul ei, în care se pare că erau deja patru fetuși, micuți și rotunzi ca niște alune, atunci am început să urlu la el și i-am zis, pune totul înapoi în pântece, ucigașule, iar el a spus, ce vrei, am terminat operația de castrare, nu-i trecuse prin minte să verifice, iar acum totul e în coșul lui de gunoi, uterul cu puii, cățeaua își va reveni, a spus el, și nu va ști nimic, dar eu știu și asta mă înnebunește.

Am auzit-o începând să scâncească, iar adevărul e că și eu aproape scrijelisem ușa din pricina șocului și toată lumea de-acolo a început s-o consoleze, ca și când ea ar fi fost cea îndoliată, nimeni nu-și mai amintea de Josephine, iar cineva i-a zis, poate chiar Arie, încearcă să uiți cele întâmplate, gândește-te în continuare că e câine, nu cățea, acum, fără uter, e aproape adevărat și e chiar firesc pentru un câine să nu fete, așa că unde-i tragedia? Dar ea a spus cu vocea ei pătrunzătoare, foarte frumos, și pe tine te consolezi tot cu asemenea prostii? Dar nu l-am auzit răspunzând, iar o altă femeie, cu voce tânără, a întrebat, bei o cafea, Tami, iar eu m-am încordat brusc, pentru că cine putea servi cafeaua în chip atât de firesc, dacă nu cumva chiar nepoata aceea cu portțigaretul sau vreo altă prietenă de-a lui, care se plimbă liberă prin casă. Auzeam clinchet de linguriţe învârtindu-se în căni, iar din câte se părea, Tami se liniștise, pentru că n-am mai auzit-o, abia după câteva minute vocea ei s-a trezit din nou și a spus, imaginați-vă ce șoc, ca și când mi-ar fi spus că soțul meu e, de fapt, femeie. Dintr-odată am văzut negru în fața ochilor, toată camera aceea mare și goală se înceţoșase și se întorsese cu fundu-n sus, iar eu am încercat să mă întorc în pat, dar pe drum m-am împiedicat de valiză și aproape am căzut, apoi m-am năpustit asupra ei emoționată, ca și când ar fi fost Yoni, amintindu-mi de viața mea anterioară, când nu eram legată prin jurăminte, liberă să vin și să plec, căutând dragostea, mirosind parfumul casei aceleia, care acum mi se pare parfumul dulcii libertăți, printre toate acele accesorii ale dorinței trupești, am dat peste un obiect greu, pe care-l îndesasem aici fără a-i da atenție, cartea aceea prețioasă pe care mi-o

împrumutase șeful de catedră din biblioteca lui personală, cartea cu legende din perioada distrugerii celui de-al doilea Templu.

Am îmbrățișat-o cu ardoare și am început s-o răsfoiesc, întâmpinând cu bucurie fiecare pagină, ca și cum aș fi găsit pe neașteptate, într-o casă străină, o fotografie din vremuri de mult trecute, păcătoasa care a luat cupa din mâna fiului său, marele preot, bând-o pe toată, sugând până și lutul din care era făcută, în timp ce el încă se afla dinaintea ei, strigând și plângând, și n-o băuse pe toată pentru că era sigură că e neprihănită, ci pentru că era sigură că e vinovată, apoi am întâlnit-o pe fiica preotului, al cărei tată fusese ucis dinaintea ochilor ei, iar în clipa în care urlase o omorâseră și pe ea, sângele ei amestecându-se cu sângele lui, prin fața ochilor mei trecea astfel o familie întreagă, am întâlnit-o și pe Marta Bat Baitus[1], și pe restul blândelor fiice ale Sionului, care nu ieșiseră niciodată în viața lor la piață, căutând în van hrană prin bălegarul cailor, prăbușindu-se la picioarele coloanelor, și, printre ele, pruncii nou-născuți, fiecare dintre ei recunoscându-și mama și încercând să urce și să sugă, neputincios, până când sufletul îi este devorat și cade mort la sânul mamei sale, iar eu mi-o imaginam arătând asemenea vecinei cu copilul, zăcând moartă lângă ușa casei, cu pruncul târându-se pe lângă ea cu fața lui de mielușel, suptă și palidă. Iar deasupra tuturor, umbra lui Yermihu, care a plecat de la Anathoth spre Ierusalim, umblând și plângând printre rămășițe umane, și a văzut o femeie îmbrăcată în negru, cu părul acoperit, strigând și căutând pe cineva care s-o consoleze, iar el strigă și caută pe cineva care să-l consoleze, exact cum făcuserăm și noi în noaptea asta, strigaserăm după consolare, el în urechea mea, eu în urechea lui. Cel mai mult m-am bucurat s-o întâlnesc pe soția tâmplarului, cea care s-a căsătorit cu ucenicul, am citit povestea iar și iar, încercând să descopăr printre cuvintele puține ce-i trecea cu adevărat prin minte în

1 Marta Bat Baitus a fost una dintre cele mai bogate văduve din Ierusalim, căsătorită mai târziu cu Yehoshua Ben Gamla, rămas în istorie pentru faptul că a înființat școli în toate orașele, asigurându-se că elevii încep studiul încă de la vârsta de șase sau șapte ani.

timp ce soțul îi servea la masă, iar lacrimile îi curgeau în cana ei, când a fost dată sentința. Am îmbrățișat cartea cu putere și am deschis-o larg, pentru a primi în schimb îmbrățișarea mâinilor ei de hârtie, apoi ne-am acoperit amândouă cu pătura și am încercat să adorm, pentru ca timpul să treacă mai repede, așa cum făceam de Yom Kippur[1], iar din câte se pare am dormit puțin, până când am auzit scârțâitul grăbit al cheii în ușă și imediat m-am ridicat, ca nu cumva el să creadă că dorm și să plece, stătea deasupra mea și-mi făcea semn să tac, apoi s-a așezat pe marginea patului, cu o privire sălbatică. Eu mă uitam dacă-mi adusese ceva de mâncare, însă mâinile-i erau goale și reci pe sânii mei, iar fața, schimonosită de concentrare, s-a apropiat din ce în ce mai mult de-a mea, până când aproape nu-l mai vedeam, mi-a scos repede cămașa, frământându-mi cu brutalitate întreg trupul, mi-a așezat mâna pe șlițul pantalonilor săi negri, de doliu, și a șoptit, cât de mult îl vrei, dulceață, iar eu am șoptit, mult, și el a zis, arată-mi cât de mult, însă n-am înțeles exact ce vrea să spună, cum putem arăta asemenea lucruri, dar voiam să-mi potolesc foamea, așa că i-am desfăcut pantalonii cu mișcări ritmice, dar el s-a ridicat și a spus, nu m-ai convins. Ce-ai vrea să fac, aproape că plângeam, și el a zis, nu vreau nimic, ce vrei tu, iar eu, ca o școlăriță exemplară, am zis, pe tine, și el a spus, atunci gândește-te la un mod de-a mă convinge, mai ai o șansă, la noapte, apoi a început să se îndrepte spre ușă, iar eu am alergat după el goală și am spus, nu mă poți lăsa aici, vreau să ies, și el a zis, dar întreaga familie e în camera cealaltă. Măcar adu-mi ceva de mâncare, am cerut eu, iar el a spus, mai întâi, arată-mi cât de mult mă dorești, și eu, într-un acces de furie, m-am așezat pe podea în patru labe și, ca un animal înfometat, m-am năpustit asupra lui, mușcând și zgâriind și devorând tot ce era în jur, deja cu greu făceam distincția între mine și el, unde începe și unde se sfârșește, l-am

1 Yom Kippur (Ziua Ispășirii), numită în Tora și Yom Hakippurim (Ziua celor care ispășesc), este considerată ziua cea mai sfântă din an, amintind de milostenia arătată de Dumnezeu poporului evreu, după zece zile de pocăință, când i-a dăruit Legea.

tras pe podea și am spus, hai, nu mai pot aștepta, iar el s-a aplecat deasupra mea și și-a desfăcut pantalonii, izbucnind în hohotele lui de vulpe, și a spus, e bine să te înfometeze omul puțin, uite că lupți, dar eu m-am întors cu fața la podea, nu mai voiam să-i văd mutra, și el a râs, o vei primi la noapte, dulceață, exact așa, pe podea, ai reușit să mă convingi că vrei.

L-am auzit plecând și încuind ușa, dar eu n-aveam puterea să mă ridic de pe podea, mi-era foame de el, din câte se părea, reușisem să mă conving și pe mine și simțeam absența lui înăuntrul meu mult mai puternic decât îi simțeam prezența și, odată cu această senzație, am început să mă tem de el, de jocurile lui bizare, de ce are nevoie de ele, poate că mă încurcasem cu un individ de care nu e bine să fii atât de dependent, adică să stai încuiat în dormitorul lui, ce știu eu despre el, cu toate astea, știam că, și dac-aș fi avut cheia, n-aș fi ieșit de aici, încă nu, nu înainte de noaptea asta.

M-am îndreptat încet către pat, greoaie și furioasă din pricina așteptării acelei nopți, o noapte întreagă împreună cu el, dar în clipa aceea l-am auzit întorcându-se, aducând pe vârfurile degetelor o tavă rotundă, ca un chelner profesionist. Pe ea erau o cană mare de cafea, un pahar de suc și două sendvișuri, o farfurioară cu legume tăiate și un bol cu fructe, iar eu mă întrebam uimită cum de pregătise totul în două minute, din câte se părea, pregătise totul dinainte și nu voise decât să se distreze puțin, cui folosesc aceste jocuri, dar trebuia să recunosc, devine clar faptul că ție, dulceață. El a pus tava pe pat și a spus, *room service*, iar fața îi era complet schimbată, devenise liniștită și relaxată, ca cea a unui unchi mult iubit, brusc, era prietenos. Eu m-am năpustit asupra cafelei și mâncării, simțind cum mă invadează fericirea de a fi alături de el, doar privind tava asta, o adevărată operă de artă, apoi el a luat o bucățică de morcov și a mestecat-o plictisit, iar eu am întrebat, suntem singuri, și el a zis, nu tocmai, mama doarme în camera cealaltă. Cât e ceasul, am întrebat, iar el a spus, trei, și eu mi-am amintit că trei era întotdeauna ora cea mai grea a sărbătorii de Yom Kippur, ora la care simțeam cel mai tare nevoia de a mânca, dar, după ce o depășeam, simțeam c-aș fi putut ține post negru toată viața,

și am mai cerut o cafea, iar el s-a întors imediat cu un termos roșu, strălucitor, pe care l-a așezat pe tavă și a spus, la început îi duceam lui Josephine cafea de-acasă în termosul ăsta, mai târziu, cafeaua o îngrețoșa, eu am privit termosul și mă gândeam cât de nepotrivită e remarca lui, chiar de prost gust, ce mă interesa pe mine istoria termosului, chiar și el a tăcut, inundat parcă de gânduri triste, după care a spus, pe atunci încă mai credeam că totul se va termina cu bine, iar eu am întrebat, cu gura plină, cum s-ar putea termina cu bine așa ceva? Și el a zis, nu-i găsiseră nimic, credeam că e ceva psihic, o durea părul, înțelegi, ai mai auzit de vreo boală din pricina căreia să te doară părul? Iar eu am spus, niciodată, ba chiar am găsit de cuviință să mă opresc și din mâncat, acordând respectul cuvenit acelui moment, iar el a râs amar, avea părul blond, frumos, chiar și după ce-a îmbătrânit, părul i-a rămas tânăr, fără nici un fir alb, toată lumea era sigură că se vopsește, iar în cele din urmă tocmai de-acolo a început, cu dureri infernale. Se pieptăna și plângea, imaginează-ți, eram sigur că e ceva de natură psihică, ceva ce dragostea poate vindeca, știi cât e de greu să-ți dai seama că există dureri pe care dragostea nu le poate vindeca? Tot timpul a crezut că n-o iubesc îndeajuns și se iluziona crezând că, atunci când îi voi oferi toată dragostea de care are nevoie, totul se va rezolva și, dintr-odată, a văzut că dragostea asta nu valora nimic, zero, o pastilă de paracetamol valora mai mult. Vorbea ca și când ar fi suferit o înfrângere personală, asemenea lui Cain cel furios, a cărui ofrandă n-a fost primită, și stăteam așa amândoi, privind în adâncurile termosului, ca și când ea s-ar fi metamorfozat în termos, iar el a șoptit, acum înțeleg că era durerea despărțirii de părul ei, părul a știut înaintea noastră că rolul lui a luat sfârșit, că nu-i va mai fi dat să împodobească fața aceea dragă. Eu mi-am atins înspăimântată părul, poveștile astea sunt atât de contagioase, el a suspinat și m-a privit sever, ca și când ar fi fost o morală în povestea asta, pe care eu trebuia s-o deduc înainte de-a fi prea târziu, dar i-am zâmbit ca pentru a-mi cere scuze și am spus, îmi poți aduce și ceva dulce? Nu c-aș fi vrut atât de mult, însă încercam să schimb subiectul, iar el a spus, da, i-am golit dulăpiorul de la spital,

habar n-ai câte ciocolate adunase acolo. A ieșit în tăcere, chiar fără să încuie ușa, după care s-a întors cu câteva cutii de bomboane și a spus, trebuie s-aranjez puțin pe-aici, imediat reîncepe atacul. Pot să te-ajut cu ceva, am întrebat, iar el a zis, nu-ți recomand, și eu am zis, de ce să nu stau acolo cu tine, ca și când ți-aș fi prietenă, doar ți-e permis să ai prietene, și el a zis, nu, cred că azi vor veni și părinții tăi. Aproape că săriserm în pat de frică, cum de nu mă gândisem la asta, doar mama n-ar pierde o asemenea ocazie, mă mira faptul că nu venise de dimineață, doar în cazul în care, într-adevăr, se hotărâse să nu se arate prea entuziasmată, iar gândul c-aș fi putut fi descoperită m-a șocat atât de tare, că imediat m-am acoperit din nou cu pătura și am dat tava la o parte, dar el a spus, îți recomand sincer să dormi puțin, s-ar putea să te-aștepte o noapte furtunoasă. De ce doar s-ar putea? De ce nu sigur, m-am răzvrătit eu, iar el a izbucnit în râs, noaptea asta nu depinde decât de tine, iar eu, sătulă de aroganța lui șovinistă, am spus, du-te și te fute, nimeni n-are nevoie de favorurile tale. Spre stupefacția mea, s-a întors cu sălbăticie, a tras pătura de pe mine și a șuierat cu violență, să nu-mi mai spui nici un lucru pe care nu-l crezi, auzi, nici măcar nu vrei să mă duc să mă fut și deocamdată, de bunăvoie, ai decis că ai nevoie de favorurile mele, așa că să nu mai vorbească gura fără tine, dacă nu vrei să te spulber, iar eu încercam să trag înapoi pătura și am murmurat, ce ai, ce ești așa de sensibil, iar el a lăsat pătura și a spus, urăsc s-aud gura vorbind fără cap.

Tu nu vorbești niciodată într-o doară, am întrebat eu, iar el a spus, pune-mă la încercare, după care mi-a aruncat o privire dezamăgită, ca un măcelar care a primit o bucată de carne de calitate mediocră, iar eu mi-am acoperit capul cu pătura, sperând că va rămâne și mă va consola puțin, dar l-am auzit ieșind și încuind repede ușa și mi s-a făcut din nou teamă de el, de schimbările lui bruște de comportament, de violența aceea latentă, de jocurile acelea încurcate, care pe cât sunt de copilărești, pe atât sunt de amenințătoare, și aveam sentimentul că nu voi ieși de-aici, din camera aceasta, în bună pace, dacă voi mai ieși vreodată. Nu reușeam s-adorm din pricina încordării,

stăteam culcată, cu ochii deschiși, holbându-mă la grămada de bomboane, și mă gândeam că și ea, cu siguranță, stătea culcată cu ochii deschiși ore întregi, privind grămăjoara de cutii de bomboane, și încercam să identific vocile, hotărâsem că, dacă-i voi auzi pe părinții mei, voi începe să strig, iar ei vor veni și mă vor elibera, dar era liniște, doar zgomotul tacâmurilor în chiuvetă, apa curgând, o tuse grea, bătrânească. Am încercat să-l sun din nou pe Yoni, aud țârâitul plutind prin camerele micuțului nostru apartament galben, ieșind din salon prin bucătărie, spre dormitorul mic, cu dulapul strâmb, cu siguranță, acolo e întuneric la ora asta, copacii deși ascund apusul soarelui, iar caloriferele loiale încep să dea căldură, încingându-se încet și continuu, și poate că pe masa de la intrare așteaptă o scrisoare pentru mine, cea mai tristă scrisoare din câte-ți pot trece prin minte, iar eu, nici n-are rost să încerc, pentru că ce-aș putea face cu ea, ce voi face în general, ce voi face cu viața aceasta, din care nu există nici o șansă de a ieși în bună pace, ca dintr-o boală, atunci când iei o pastilă ca să scapi de o problemă, pastila dă naștere unei alte probleme. Luăm pastile contra durerii de cap și durerea de cap dispare, dar apare ulcerul, luăm pastile contra ulcerului, căpătăm febră, luăm pastile contra febrei, căpătăm grețuri, luăm pastile contra greșurilor, căpătăm dureri de cap, iar în cele din urmă vine ultima boală, găsind ușa larg deschisă, asemenea porții de aur din îndepărtatul Istanbul, nerămânându-i altceva de făcut decât să lege toate capetele și să pună capăt poveștii. Te plictisești cu Yoni, așa că mergi la Arie, iar cu Arie e adevărat că nu te plictisești, dar nici nu poți respira lângă el, iar dacă vei reuși să găsești pe altcineva, se va dovedi că preferă bărbații sau fetițele, iar asta în cel mai bun caz, dacă vei reuși să ieși de-aici.

Mă gândeam la cum reușesc alții, nu toți, dar cea mai mare parte a oamenilor, lucru care mi se pare imposibil din adâncurile acestui pat, pur și simplu, împotriva firii, cum reușesc alții să rămână împreună și să facă prunci și, apropo de prunci, am auzit brusc un plânset strident și am înțeles că fiul vecinei de vizavi se trezise din somnul de după-amiază, așa că m-am gândit deodată, poate că Yoni nici nu e la Istanbul, poate că

e aici, foarte aproape de mine, exact dincolo de perete, cu pruncul acela ca un mielușel și cu mama lui, și ne petrecem luna de miere aproape împreună, iar dacă pereții ar fi fost transparenți, chiar ne-am fi putut vedea, fiecare cu cealaltă viață a sa, ba chiar am fi putut să ne facem cu mâna, în semn de prietenie și gânduri bune. Ce păcat că acest lucru nu e posibil, cât mi-aș fi dorit să pot trăi mai multe vieți în paralel, fără ca nimic să le lege una de alta, asta ar fi rezolvarea tuturor problemelor, să iei o pastilă contra durerii de cap, fără ca lucrul ăsta să atragă după sine ulcer, să iei o pastilă contra ulcerului, fără să faci febră, și astfel m-a înflăcărat sentimentul unei viziuni noi, izbăvitoare, absolute, pe care am plănuit s-o propag când voi ieși de-aici, astfel, în loc să treci din metamorfoză în metamorfoză, după moarte, ai putea încheia totul încă din timpul vieții, și eram atât de satisfăcută de ideea mea, încât am adormit imediat.

M-am trezit în zvon de plânsete plutind în urechile mele și mă gândeam, of, iar copilul ăla enervant, dar plânsetele veneau de foarte aproape, așa că l-am căutat pe Arie lângă mine, dar nu era, abia atunci mi-am dat seama că eu plângeam, că fața mi-e umedă, iar gura deschisă, gura din care îmi curge salivă, ca atunci când plângi, nasul îmi curge, pe scurt, întreg trupul îmi plânge. Camera era complet întunecată, prin obloane nu pătrundea nici o rază de lumină, numai pe sub ușă țâșnea o lucire slabă, palidă. Am auzit soneria, se pare că uitaseră că nu se obișnuiește să suni la ușa unei familii îndoliate, apoi am auzit strigătele entuziaste ale unor oameni fericiți să se întâlnească și m-a cuprins invidia pe toți cei care stăteau acolo, pe oamenii aceia fericiți, care, chiar dacă mai au câte-o supărare, nu-și distrug viețile, și mi-am spus, problema ta e că nu faci distincție între viața ta și viața ta amoroasă, ca și când ar fi un zid între ele. Ți se pare că te-a lovit viața, dar viața amoroasă nu e decât o parte a vieții și nu cea mai importantă, nu e decât un buzunar micuț la costumul vieții, și asta știu toți cei care stau acolo. De-asta stau acolo și beau cafea și mănâncă prăjiturele, iar tu stai aici, întinsă în întuneric, încuiată ca un prizonier în temniță, ba chiar izolată, ca și când boala ta ar fi una contagioasă, abia mai târziu te vor îngriji, fiindcă el însuși pare atât

de bolnav, la rândul lui, iar tu nu mai ai cum să-l rănești, însă nu fii atât de sigură că el nu te mai poate răni, dulceață. Din mijlocul acelei gălăgii prietenoase și călduroase, s-a ridicat deodată vocea tatălui meu, ba chiar, pentru a-mi fi înlăturată orice urmă de îndoială, am auzit pe cineva spunând cu afecțiune, iar Korman, cu visele lui, dar cu afecțiune, nu cu disprețul mamei, pe ea n-o auzeam deloc, am ciulit urechile și m-am ridicat din pat, așezându-mă lângă ușă, sorbindu-i însetată vocea tânără, limpede, avea o voce limpede, ani de zile căutasem cuvântul potrivit și abia acum îl găsisem. O auzeam curgând ca un râu, un râu cu bărci strălucitoare din lemn, un râu de jucărie, dac-o fi existând așa ceva. Ani de zile mă întrebasem dacă mă pot baza pe vocea asta, cum poți ști, dacă un om arată bătrân, dar se simte tânăr, pe ce anume te poți baza, pe aspect sau pe voce, sau dacă arată bolnav, dar se simte în putere, dacă pare trist, dar glasul îi sună fericit, pare că urăște, dar iubește, cum poți ști. Ani la rând mă întrebasem dacă bărbatul acesta bătrân și trist, cu vocea aceasta tânără și fericită, este fericit sau trist, bătrân sau tânăr, dacă să simt milă față de el sau să-l invidiez, iar din pricină că-mi puneam atâtea întrebări, nu reușeam să-l iubesc, dar acum, în întunericul acesta, simțeam o mare dragoste față de el și voiam ca el să vină și să se-așeze lângă patul meu, așa cum stătea atunci când eram bolnavă, stânjenit și îngrijorat, și să-mi citească o poveste, să-mi citească o legendă, chiar și una pe care-am citit-o, pe care-o știu pe dinafară, ca cea despre bărbatul care a pus ochii pe soția stăpânului său, tâmplarul, în timp ce era ucenic la el. Odată, stăpânul avea nevoie de un împrumut. Și el i-a zis: trimite-o pe soția ta la mine și te voi împrumuta. Și tâmplarul și-a trimis soția la el și ea a stat acolo trei zile. Tâmplarul a pornit la drum și a venit la ucenic. I-a spus: soția mea, pe care ți-am trimis-o, e aici? Iar el i-a zis: să nu vorbesc cu păcat, dar am trimis-o la câmp și-am auzit că nelegiuiții au siluit-o pe drum. Și tâmplarul a spus: ce să fac? Și ucenicul a zis: dacă vrei sfatul meu, divorțează. Și tâmplarul a zis: în contract stă scris că trebuie s-o despăgubesc. El a spus: îți împrumut eu banii pentru despăgubire. Asta a trecut și ea a divorțat. A venit la ucenic și s-au căsătorit. Când a venit vremea

ca omul să dea înapoi împrumutul, n-a avut bani, iar ucenicul i-a spus: vino la mine, să te achiți de datorie. Și ședeau împreună și mâncau și beau – el stătea în picioare și-i servea. Lacrimile îi curgeau pe obraji și-i cădeau în cănile lor – și atunci a fost dată sentința. Și poate că, rostită cu puterea vocii sale limpezi, povestea se va schimba și, atunci când va ajunge la cuvintele: a fost dată sentința, ele se vor transforma în vorbe de consolare și reconciliere.

Pe lângă vocea lui, am recunoscut și vocea aceea stridentă a femeii de dimineață, stăpâna câinelui sau a cățelei, mai bine zis, o prietenă foarte apropiată a familiei, din câte se pare, de vreme ce făcuse efortul de a veni de două ori într-o singură zi, sau poate că pur și simplu se plictisea acum, în timp ce cățeaua se recuperează după operație, apoi am auzit-o entuziasmându-se, Istanbul! Ce frumos! Și mă gândeam că poate-și duce cățeaua să se recupereze la Istanbul, până când mi-am dat seama că tata povestește mândru despre fiica lui, unica lui fiică, ce mai reușise ea în viață, acum plecase împreună cu soțul ei la Istanbul, și-mi venea să mă dau cu capul de ușă de rușine, dar mi-era teamă să nu fac zgomot și mă rugam doar să nu spună că e o lună de miere întârziată, sau Arie să nu audă, poate că e-n bucătărie, însă tocmai pe el l-am auzit, vorbind pe un ton ridicat, pentru urechile mele, despre Istanbul. Am fost în toată lumea, spunea el, și, dacă e un oraș în care m-aș întoarce, ăsta e Istanbulul, iar tata i-a amintit de Praga, dar Arie a zis, lasă, Praga e mai mult decât perfectă, atât de perfectă, că devine plictisitoare în cele din urmă, Istanbulul e plin de păcate, plin de contraste, are ceva foarte atrăgător și foarte respingător, e cald și crud, nu știu dacă e potrivit pentru luna de miere a unei perechi tinere, a râs el, dar, pentru cine a trecut de jumătatea vieții și știe ce anume caută, e locul potrivit. Eu mă gândeam că exact așa l-aș descrie eu pe el, plin de păcate, plin de contraste, era, din câte se părea, Istanbulul meu, în timp ce Yoni era Praga și poate că, într-un fel, plecasem în luna de miere, și m-am încurajat puțin gândind astfel, iar șederea mea la el era mai puțin respingătoare, mai puțin înfricoșătoare, el este, totuși, prietenul tatălui meu, nu mă va răni cu adevărat, însă

imediat dup-aceea am spus, dulceață, fără părinți, nu se poate să-ți iei părinții peste tot, apoi mi-am amintit de prima lor vizită la mine, în timpul stagiului militar, cum intraseră cu valul acelei mulțimi înfierbântate pe poarta bazei militare, și ei cu coșuri în mâini, ca toată lumea, iar în coșuri erau oale, ca la toată lumea, cu toate astea, păreau din alt decor, pierduți, bizari. Îi aștep-tasem atâta, ședeam lângă poartă cu noile mele prietene, în noile noastre uniforme, așteptând emoționate, până când i-am văzut, înainte ca ei să mă vadă, explorând locul ca niște orbi, palizi, speriați, ca niște pești zbătându-se pe uscat, iar primul lucru pe care-am vrut să-l fac a fost să fug de-acolo, să m-ascund de ei. N-aveam puterea să-mi ascund depresia în coșurile lor și mi-am zis, în bătaie de joc, credeai că ăștia te vor salva, te vor scoate de-aici, astfel că mergeam cu spatele, privindu-i ca hipnotizată, temându-mă să le întorc spatele, ca și când aș fi fost împușcată dac-aș fi făcut asta, ei se apropiau, iar eu mă îndepărtam, până ce le-am zărit privirea concentrându-se asupra mea și au început să-mi facă semn cu mâna, iar eu m-am întors încet, înfrântă, în brațele lor uscate. Pășeam ținând coșu-rile în mână, căutând un loc unde să stăm, apoi ne-am așezat pe pământ, era începutul iernii, o față de masă ce arăta ca scu-tecul unui copil care încă face pe el, apoi mama a pus farfurii de unică folosință și pahare și atunci și-a dat seama că uitase s-aducă șervețele de hârtie, iar fața i s-a înnegrit de tristețe și a spus, absolvindu-se de orice vină, de ce nu mi-ai amintit, iar el a spus, ți-am amintit, am trecut împreună prin toată lista, după care a început să se caute prin buzunare, scoțând o listă mototolită, pe care i-a arătat-o, iar ea a zis, dar nu mi-ai amintit înainte de-a ieși, apoi au început să se certe.

Nu faci nimic cum trebuie, a șuierat el, iar ea a strigat că pre-gătește vizita asta de două săptămâni, ca totul să fie ca la carte, și că nu-i ceruse decât un lucru, să verifice tot ce era pe listă, dar eu i-am smuls lista din mâini, listă pe care erau trecute șiruri lungi, și am citit-o cu tristețe, așa cum citești o scrisoare de dragoste prea târziu, când inima ți-e deja frântă sau ferecată, și acolo scria, sendvișuri cu avocado, căpșuni cu frișcă, suc de portocale, prăjiturele sărate, ciocolată, salată de ouă și salată

de ton, prăjitură cu brânză, șervețele de hârtie, farfurii și pahare de unică folosință, tacâmuri de unică folosință, apoi am citit-o, iar și iar, în timp ce ei se certau, iar prin fața noastră treceau prietenele mele, îmbrățișându-și iubiții, și eu mă gândeam că, dac-aș fi avut un iubit, totul ar fi fost altfel, și am spus, mă voi căsători cu primul care-mi va promite că mă va iubi toată viața, numai ca să scap de sub aripa lor, dar nu observam că tac și mă privesc, iar mama a spus, de ce plângi, și eu am zis, ați adus doar mâncare rece, voiam mâncare caldă. Am spus-o doar așa, fiindcă lângă noi ședea o familie care mânca ciulama în farfurii adânci, iar mirosul mă liniștea, și mama a zis, nimic nu-mi iese, nimic nu-mi iese, iar eu așteptam ca vizita să se încheie odată și-mi repetam, iată c-ai învățat o lecție, să nu-ți fie dor, ai învățat că ei nu te vor putea ajuta niciodată în viața adevărată, însă în clipa în care m-am despărțit de ei, la poarta bazei militare, m-a cuprins o milă sfredelitoare, unde vor merge acum, ce-i așteaptă acasă.

Atunci l-am auzit din nou pe tata, mi-am lipit urechea de ușă ca să fiu sigură, iar el a spus, din câte se părea, către Tami, însă aveam impresia că mie-mi vorbește, că știe că sunt acolo și-mi răspunde la întrebare, știu că tu crezi că sunt nefericit, a zis el, că viața mea e plină de lipsuri, dar îți spun că eu mă consider un om fericit, fericit că și-a atins scopul. Da, da, a adăugat, din câte se părea, Tami nu era convinsă, sunt împăcat, iar în clipa în care-am auzit asta a fost prima oară când am avut bucuria de-a afla vești bune dindărătul acelei uși, dar imediat dup-aceea m-am înfuriat pe el, mă simțeam înșelată, ca și când mi-aș fi irosit viața plângând de milă cuiva care doar se prefăcuse a fi nefericit sau, mai rău, nici măcar nu se prefăcuse, ci eu, în prostia mea, îl înțelesesem greșit, dar atunci am auzit-o pe Tami răspunzându-i pe un ton blând, așa cum vorbești cu un întârziat mintal, da, Korman, știm, știm cu toții cât ești de fericit, de câte ori mă gândesc la fericire, văd imaginea ta în fața ochilor.

Știam că râde de el, dar nu știam ce înseamnă asta, era oare chiar atât de ridicolă mărturisirea lui, era oare, într-adevăr, o statuie a nefericirii, era chiar mai grav decât bănuisem? S-a lăsat o liniște apăsătoare, tristețea din salon a ajuns până la mine,

până când s-a auzit un râs de vulpe, iar Arie a spus ceva despre Istanbul, despre cimitire, și Tami a întrebat, o cafenea lângă cimitir, și Arie a zis, da, în vârful dealului care străjuiește Semiluna de Aur, acolo obișnuiau să se întâlnească, în locul cel mai frumos din Istanbul. Îmi amintesc povestea asta, s-a entuziasmat tata, scriitorul francez și turcoaica, ea era căsătorită, și când au fost prinși, el a fost exilat în Franța, iar ea, condamnată la moarte, și Tami a întrebat înfricoșată, cum au ucis-o, și tata a spus, cu pietre, pur și simplu, așa cum făceau la noi cu păcătoșii, iar Tami a strigat, Doamne păzește, nu-mi vine să cred, și Arie a zis, acolo, în cafenea, sunt portretele lor, a fost o femeie frumoasă.

I-am spus lui Yoni că trebuie să meargă acolo, povestea tata, e locul cel mai frumos din Istanbul, iar Arie a întrebat, cine e Yoni, și eu am zdrobit în pumn clanța ușii, tată, tată, știi povestea omului care avea un singur fiu, căruia i-a construit o *hupa* și apoi a murit strivit de ea? Povestea asta ai auzit-o vreodată? Așa s-a simțit Dumnezeu după distrugerea Templului, și nu e singura poveste pe care vreau să ți-o spun, să ți-o bag pe gât, mai bine zis, în schimbul celei pe care mi-o bagi tu acum pe gât. Apoi a sosit, din câte se părea, un grup din partea soției, fiindcă toată casa s-a umplut de murmure în franceză, iar eu m-am întors în patul întunecos, murmurând tot timpul, tată, nu pleca, rămâi aici, cu mine, ai grijă de mine, însă mult prea curând l-am auzit luându-și rămas-bun, și Tami, cu vocea ei stridentă, a strigat după el, transmite-i multă sănătate lui Rahel, iar eu m-am mirat, ieri era sănătoasă ca un taur, ce-a pățit, și mă simțeam părăsită ca o fetiță rămasă la grădiniță cu o educatoare nouă, pe care încă n-o cunoaște atât de bine, apoi m-am gândit din nou, cum de-a pierdut tocmai ea momentul prezentării condoleanțelor, poate chiar e bolnavă sau are un alt motiv, unul foarte bun, pentru că ea nu pierde niciodată asemenea evenimente. M-am hotărât s-o sun și apoi să închid, numai ca să-i aud vocea, să mă asigur că e capabilă să vorbească, așa c-am ridicat receptorul, iar spre surprinderea mea, din el se auzeau voci, un zumzet ușor, ca dintr-o scoică antică ce absorbise înăuntrul ei mișcarea valurilor, și l-am lipit de ureche uimită, până

ce mi-am dat seama că ascultam o conversație, era o voce blândă, feminină, fascinantă și profundă, modulată cu delicatețe, fără să înțeleg nici un cuvânt, poate conversație, poate o poezie, iar la început nici măcar n-am încercat să înțeleg, atât de mult îmi plăcea s-ascult, era ca o muzică, și abia când am auzit vocea lui țâșnind din receptor, caldă și blândă și dulce, cu toate astea, vocea lui, abia atunci am încercat să descifrez franceza aceea repezită a lor, mai ales ca să verific dacă nu cumva se strecoară în conversație singurele cuvinte pe care le cunoșteam, *je t'aime, voulez-vous coucher avec moi*, dar e greu de spus c-am și reușit, atât de repede vorbeau și toate cuvintele îmi păreau la fel. Ascultam furioasă, blestemând clipa în care, în liceu, alesesem să studiez araba, nu franceza, ce-mi închipuisem, că-și va lua o arăboaică drept amantă, doar amanta trebuie să fie franțuzoaică, e atât de necesar, și-mi dădeam seama că tocmai se desfășura o mică ceartă între îndrăgostiți, nimic serios, genul de ciondăneală plăcută care aduce împăcarea. Ea vorbea pe un ton gâtuit, respirând repede, vorbea fluent, cuvintele i se rostogoleau din gură, pe când el, mult mai rar, cu mai multă moderație, încercând s-o liniștească, ce asigurări îi dă acolo, dar, în cele din urmă, ea chiar s-a liniștit, ca o fetiță răsfățată care-și îmbrățișează păpușa în mijlocul furtunii, apoi pe un ton detașat a spus, *alors*, dar nu *mon amour*, doar *alors*. Și el a spus *alors*, și eu aproape rostisem *alors*, la unison, iar ea a zis, *je t'embrasse*, adică ceva legat de sărutări, mi se pare, și a închis, iar eu am rămas cu receptorul în mână, surprinsă de iuțimea ei, fata asta face totul atât de repede, chiar și el era surprins, din câte aveam impresia, pentru că l-am auzit oftând în receptor, și am rămas așa amândoi, fiecare cu uimirea lui, ca și când noi am fi purtat conversația, și deodată am simțit că împărtășim același destin, dispariția ei din viața noastră a fost atât de bruscă, încă auzeai respirația ei iepurească, rapidă, excitantă, copilărească, după care l-am auzit oftând și tușind, m-am speriat deodată că ține receptorul pentru mine, ca s-audă dacă într-adevăr făceam ceea ce bănuia el, și aș fi vrut să închid, dar nu puteam, trebuia să fiu legată de el, și abia după un acces de tuse l-am auzit lăsând jos receptorul, și imediat am făcut același lucru.

Mi-am acoperit capul cu pătura și am rămas așa, fără să mă mișc, aproape fără să respir, pentru eventualitatea în care va veni să mă verifice, și încercam să-mi stabilesc niște semne, dacă vine imediat, înseamnă că e negru de supărare, iar dacă întârzie, înseamnă că nu e foarte supărat și așa mai departe, dar n-a venit deloc, ceea ce însemna că nici măcar nu-i păsa de mine, iar eu deja uitasem complet de ce anume luasem telefonul și mă gândeam doar la faptul că nimic nu se schimbase, absolut nimic, din ziua în care-l văzusem în magazin, îmi făcusem naiva iluzie că el m-ar dori cu adevărat, în timp ce nu eram decât o locțiitoare, o amantă-substitut, care, asemenea unei suplinitoare, predă în felul ei. Însă, în loc să-mi pară rău, mă simțeam ușurată, pentru că nu trebuia să am acum grijă de iubitul ei și nu trebuia să am grijă de nimic, pentru că n-aveam nimic, nu trebuia să spăl pe jos noaptea ca să nu-l dezamăgesc, să fac sex stând în mâini și alte chestii de genul ăsta, și mi-am dat seama cât de mult mă deranja, de fapt, posibilitatea ca, în cele din urmă, el chiar să mă dorească, cum lucrul ăsta mă umpluse de fericire, dar și de teamă, o teamă care depășea fericirea, care o sufoca, pur și simplu, ca și când aș fi fost obligată să păzesc un sac de aur, înconjurată de hoți, și n-aș avea nici o șansă să înving, e adevărat că, dac-aș învinge, ar fi al meu, dar e atât de greu să învingi, astfel că e de preferat să renunți chiar de la început, să-l lași acolo și să fugi, poate doar să încerci să bagi în buzunar o monedă, două, o amintire dulce, exact asta fac eu acum, fur o monedă micuță, ce-mi va rămâne ca amintire când mă voi întoarce acasă, dacă voi mai avea unde să mă întorc. Mă simțeam iar înfricoșată și tristă și-mi imaginam iar camerele întunecoase și pătrate, poate că și ele au plecat în Turcia, iar de-acolo vor urmări Eufratul și Tigrul, până în Babilon, cu toate mobilele lor uzate și vesela pe care am primit-o la nuntă, și coșul alb de gunoi, iar regii Babilonului vor fura tacâmurile sub ochii noștri, așa cum l-au ucis pe acel mare preot chiar sub ochii fiicei sale, și mi-era clar faptul că această casă nu va sta pe deal, cum ar putea, de vreme ce suntem împrăștiați fiecare-ncotro, apoi am hotărât din nou să sun acolo, dar uitasem numărul, nu reușeam sub nici o formă să mi-l amintesc, ca și când nu l-aș fi

știut niciodată, așa m-a găsit el atunci când a intrat, stând culcată pe pat, cu telefonul în mână, ca și când în clipa asta aș fi terminat de ascultat discuția lor de îndrăgostiți.

Deodată, fără să mă avertizeze, a aprins o lumină puternică, iar eu mi-am mijit ochii spre el prostește, ca o cârtiță, și am șoptit, stinge-o, își vor da seama că e cineva aici, dar el a zâmbit ironic, eu sunt aici, nu? N-am de ce să stau pe întuneric, chiar dacă sunt în doliu, apoi a privit telefonul și a întrebat cu politețe exagerată, te-am întrerupt în mijlocul conversației, iar eu am spus, nu, conversația încă n-a început, și el a întrebat, e ceva ce suferă amânare, iar eu am zis, da, da, și, cu mișcări ferme, mi-a luat receptorul din mână, l-a așezat la loc și s-a întins alături de mine, lungindu-și trupul care nu va fi al meu, trupul fin și măsliniu, pe care înmugurise bătrânețea, maturitatea lui virilă, agresivă, de care cu cât te lovești mai tare, cu atât o înțelegi mai puțin, combinația perfectă între bărbăție și blândețe, opacitate și profunzime, vulgaritate și sensibilitate, autoritate și fărădelege, ca și când un bucătar-șef artist l-ar fi copt după o rețetă unică, într-un chip atât de deosebit, încât e imposibil de reconstituit, mai ales că e deja fărâme, bucătarul-șef sau rețeta, dar el s-a întors către mine și m-a privit cu tristețe, o tristețe aproape paternă, și a spus, Istanbul, hm?

Eu am ridicat din umeri, stânjenită și mândră, ca și când aș fi primit o medalie pentru curaj sau sacrificiu, iar eu știam că asta îmi folosește, dar nu știam dacă și merită, mi-e și puțin rușine, pentru că a descoperit ce anume sacrificasem ca să stau culcată astfel lângă trupul lui splendid, care nu va fi al meu, trupul lui fin și măsliniu, pe care înmugurise bătrânețea, maturitatea lui virilă, agresivă, de care cu cât te lovești mai tare, cu atât o înțelegi mai puțin, și nici măcar nu știam dacă mă ironizează sau îmi împărtășește tristețea, iar el a spus, un oraș mare, Istanbulul, un oraș splendid, amețitor în toate sensurile, apoi și-a aprins o țigară cu un oftat, chiar m-am gândit mult la Istanbul în ultima vreme, pentru că acolo s-a îmbolnăvit Josephine, ani de zile am vrut să mergem acolo împreună, dar niciodată n-am reușit, iar când în sfârșit am plecat, am fost nevoiți să ne întoarcem la mijlocul vacanței, ea și-a pierdut cunoștința

și situația i s-a agravat și știi cum e medicina acolo, nu merită să riști, așa că ne-am întors imediat, iar ea se simțea așa de vinovată că-mi stricase excursia. Te-ai supărat pe ea, am întrebat, iar el a spus, nu-mi place să recunosc, dar da, puțin, mă întrebam de ce n-a putut aștepta cu chestia asta încă o săptămână, iar ea spunea de fiecare dată, când mă fac bine, mergem la Istanbul, și în cele din urmă a zis, după ce mor, să mergi la Istanbul, iar eu l-am îmbrățișat și am spus, atunci, hai să mergem împreună, ia-mă cu tine, acolo ne vom consola unul pe altul, dar el a râs, zicând, poate, poate, și știam că alături de el nu-mi va fi teamă, nici măcar în bazar nu-mi va fi teamă, pentru că teama de el șterge teama de lume, apoi m-am lipit de el cu putere, iar el m-a mângâiat absent, gândindu-se la altceva, și a spus, am obosit de-atâtea mutre. Atunci, rămâi cu mine, am spus eu, nu mai ieși, dar el a zis, nu-i pot lăsa singuri, și și-a privit ceasul, e aproape nouă, am impresia că în curând se închide magazinul, iar ochii i s-au închis și gura i s-a deschis slăbită, mâna îi odihnea pe pântecele meu, pe locul în care se plămădesc pruncii.

I-am strâns mâna și mă gândeam la sarcina mamei, care atunci, prin ochii mei, părea atât de lungă, aproape fără sfârșit, și într-adevăr a fost lungă, aproape o treime din viața pruncului care stătuse acolo, dar asta, desigur, nu știam pe-atunci, când priveam înfricoșată burta aceea grea și amenințătoare, încercând să-mi imaginez că eu sunt acolo înăuntru, că am șansa de a o privi înainte de a mă naște, iar acest lucru era puțin stânjenitor, să mă văd pe mine însămi înăuntrul ei, și mă gândeam, iată, peste puțin timp mă voi naște sub o stea prielnică, norocoasă, iar atunci se va și sfârși viața mea, prima mea viață, și va începe altceva, și-i spuneam mamei, dacă e fată, să-i puneți numele Yaarah. Atât de mult mă obișnuisem să fiu singură la părinți, încât chiar credeam că pruncii nu se înmulțesc într-o familie, ci sunt înlocuiți unii de alții, ca în dinastiile regale, că doar nu spunem, iată, a mai venit un rege și acum avem doi regi, sau trei, ci spunem, regele a murit, trăiască regele, și chiar am fost surprinsă de faptul c-am continuat să trăiesc și după nașterea copilului, apoi i-au pus un nume al lui și avea patul lui

și nu era eu, pentru că era băiat, iar burta mamei s-a închis și s-a retras și se părea că pe lume e loc pentru amândoi, până când a devenit clar că nu era așa. Știam că, dac-ar fi fost nevoiți să aleagă între noi, l-ar fi ales pe el, nici nu mă mira asta, ba chiar le dădeam dreptate, eu deja nu mai puteam fi salvată, eram coruptă până-n măduva oaselor, dar copilul era nou-nouț, porțile lui erau larg deschise, era posibil să-ți pui pe umerii lui mici, grăsuți și parfumați, toate speranțele, și mă gândesc la faptul că și eu le-am împărtășit durerea de neimaginat, le-am împărtășit furia ascunsă, care a crescut și s-a îndreptat împotriva lor, le-am împărtășit izolarea și moartea dragostei.

Mâna lui îmi pipăia pântecele, frumoasă și întunecată, iar dac-aș fi avut acolo un copil, i-aș fi spus, simți cum mișcă, dar în loc de asta i-am ținut-o strâns, pentru că ce anume aș fi putut să-i spun, și a adormit lângă mine, ca și cum aș fi fost soția lui de când lumea și pământul, o soție bătrână, lângă care te liniștești după convorbiri telefonice furtunoase, apoi m-am gândit la cât de puține personaje sunt pe scena asta, cât de puține posibilități. Pe vremuri, aici stătea Josephine, astăzi, eu, mâine, iepuroaica, ieri a dormit lângă mine Yoni, astăzi, Arie, mâine, altcineva, luptăm atât de mult ca să primim același lucru, mai mult sau mai puțin, și m-a inundat o uimire care-a șters tristețea, o uimire indiferentă, acră, față de toate încurcăturile care mă așteptau, le simțeam în burtă, așa cum simți loviturile unui făt, atâtea încurcături ca să mă găsesc, în cele din urmă, mai mult sau mai puțin în același loc.

Capitolul zece

Apoi am auzit o bătaie în uşă, atât de slabă, ca şi când ar fi venit dinăuntrul meu, iar o voce joasă a şoptit, trezeşte-te, şi aproape c-am răspuns, aproape c-am spus, sunt aici, aruncând totul în aer, apoi vocea a revenit şi a spus, Ari, după care s-a auzit din nou bătaia-n uşă, iar el a sărit repede, ca şi când patul l-ar fi ars, fără să-mi spună un cuvânt şi, când era aproape de uşă, a stins lumina şi a ieşit, încuind grijuliu, ignorându-mă complet, în timp ce eu mă gândeam că niciodată nu fusesem atât de inexistentă. Nu eram furioasă pe el, pentru că existau circumstanţe atenuante, cu toate astea, trebuia să recunosc că făcea totul cu destulă naturaleţe, la fel şi eu, nefiind foarte încurcată de faptul că stăteam prizonieră aici ore întregi, încercând s-adun informaţii de dincolo de pereţi, nici unul dintre cei apropiaţi mie nu ştie unde sunt şi singurul care ştie mă ascunde ca pe o copilă retardată sau ca pe o soţie care şi-a pierdut minţile, şi mă gândeam, *alors*, cine-l striga Ari, soacra cea cu părul albăstrui sau cumnata, sau poate amanta care venise să-l consoleze în urma ciondănelii de îndrăgostiţi, ea sigur va vrea să rămână, să doarmă aici, cum îi va explica el că dormitorul e ocupat şi că nu poate fi al ei în noaptea asta, dar poate că planurile nu se schimbă doar din pricina faptului că dormitorul e ocupat, doar mai sunt şi alte camere, iar după ce vor fi plecat cu toţii, o poate înghesui imediat acolo, în timp ce eu sunt închisă aici, şi poate chiar o va încuia şi astfel va face naveta între noi două, doar cheia e la el acum, apoi, dintr-odată, am simţit întreaga teroare de a fi în postura unei femei inexistente, care nu poate schimba situaţia în care se află şi nici măcar n-o poate cunoaşte, se agaţă de tot felul de indicii şi n-are idee dacă

temerile ei sunt în van sau dacă speranțele ei sunt în van, și depinde de un bărbat cu mai multe fețe, acum e o femeie dorită, ca imediat după aceea să devină plictisitoare, și mi-am spus, dacă vei depinde de el, nu vei ajunge departe, sau din contră, vei ajunge prea departe, atât de departe, încât nu vei mai putea niciodată să te întorci la viața de dinainte.

Încercam să mă gândesc la ea, la viața de dinainte, la Yoni și la toată lumea, ca și când ar fi fost pietre agățate de picioarele mele ca să nu mă lase să dispar, să mă evapor definitiv, mă gândeam la piatra în formă de Yoni, statuia lui Yoni, grea și inflexibilă, am îmbrăcat-o cu bluzele în carouri ale lui Yoni și am trimis-o să se învârtă prin pieţele din Istanbul, ca și când ar fi fost un om în carne și oase, până când am uitat complet că era o statuie și eram fascinată văzându-l singur cu el, complet detașat de mine, învârtindu-se pe-acolo cu nasul lui dezgustător de copil, cu săculeţul cu testicule atârnând, la ce se gândește omul ăsta, singur în patul moale de hotel, singur în cafeneaua de deasupra cimitirului, ce-i trece prin minte, pentru ce trăiește, ce are el în viața asta, ce are oricine în viața asta, mi se pare un lucru din ce în ce mai plin de mister. Mama, de exemplu, are apetitul ei pentru nenorociri, asta-i dă putere, să vadă ce și cui i se va întâmpla și cât de grav va fi, eu am nebunia mea de a-l câștiga pe Arie, de a vedea dacă pot trezi în el dragostea, dar ce-mi dădea putere înainte de a-l cunoaște, deodată nu mai aveam nici o idee, iar zilele acelea îmi păreau goale și plictisitoare, asemenea unor foi de hârtie pe care nu e scris nimic, semănând una cu cealaltă, mult mai înspăimântătoare decât zilele pe care le trăiesc acum, și poate că nu vreau să-l câștig neapărat, ci să-l descifrez, pe el, iar prin intermediul lui, pe mine, pe noi toți, nu că mi-ar fi clar cine sunt acești noi toți, însă începusem să gândesc la plural, ca și cum un popor mare ar sta în spatele meu, iar eu n-aș fi singură într-o misiune inutilă, ci reprezentanta legală a unui grup mare, care se lărgește de la o clipă la alta, riscându-mi viața în patul dușmanului ca să aduc informația capabilă să facă lumină, nu e clar în ce context, dar, și dacă l-ai numi taina vieții, ar putea fi adevărat.

Taina vieții se află la el, iar eu se presupune că trebuie să i-o smulg, asta e misiunea care mi-a fost hărăzită și despre ea îi voi povesti lui Yoni atunci când se va întoarce, cu nasul lui dezgustător și săculețul cu testicule, e ciudat cum îl însoțesc peste tot, îi voi explica totul, iar el va trebui să mă ierte și să mă primească înapoi, și aveam impresia că mai simțisem odată, demult, ceva asemănător, necesitatea presantă și firească de a descifra ceva, și mi-am amintit de paznicul care locuia împreună cu câinele său într-una dintre colibele de lângă casa noastră. Nu înțelegeam ce anume păzește el, de fapt, și asta mă preocupa din ce în ce mai mult, niciodată nu-l văzusem patrulând prin cartier sau făcând lucruri de felul ăsta, pe care le fac paznicii, cea mai mare parte a timpului se învârtea pe lângă coliba lui, cu câte-o bucată de carne crudă într-o mână, pentru câine, iar în cealaltă, cu un cuțit, pe care-l ascuțea ceremonios în fiecare zi, ca să taie cu el carnea. Punea o piatră mare pe o buturugă aflată la intrarea în colibă, își punea laba groasă a piciorului lângă piatră și începea să ascută, apoi se auzea zgomotul tăierii și apărea carnea, ca și când ar fi tăiat-o din piciorul său gros, o tăia felii, iar câinele se învârtea în jurul lui într-un dans turbat, prinzând entuziasmat bucățile care-i erau aruncate una după alta, într-o abundență aproape sadică, înainte chiar de a termina de tăiat o bucată, era aruncată alta, apoi alta și, în loc să se concentreze asupra mâncării, el alerga la fiecare bucată nouă, cu o disperare din ce în ce mai mare. Eu stăteam deoparte și priveam, dar o dată nu m-am putut abține și am întrebat, de ce nu-i dai în ritmul lui, iar el mi-a aruncat o privire nu tocmai prietenoasă și a spus, e câinele meu, mi-a spus asta cu multă grosolănie, dar a continuat să mă privească sceptic, încetinind puțin ritmul. Fața lui era tânără, dar respirația, grea și șuierată, iar între cămașa mult prea scurtă și pantalonii largi i se vedea o fâșie groasă de carne, o fâșie trandafirie, pulsândă, ca și când ar fi avut inimă proprie, surprinzător de asemănătoare fâșiilor de carne pe care i le arunca hotărât câinelui.

Nu era primul paznic care locuise în coliba aceea, ba chiar era numită coliba paznicilor, iar cea mai mare parte dintre ei erau bătrâni bolnavi, care se învârteau noaptea prin cartier, însă

el a fost primul care mi-a stârnit curiozitatea, ar fi putut la fel de bine să nu mi-o stârnească, dar din clipa în care a făcut-o, întrebarea asta nu mi-a mai dat pace, ce anume păzește. Aproape la orice oră putea fi găsit ascuțindu-și cuțitul pe buturuga aceea joasă, cu pantalonii-n vine, lăsând descoperit șanțul dintre fese, cu ochii albaștri, nerușinați, în mijlocul feței rotunde, nebărbierite, cu țepii bărbii inundându-i obrajii; eu mă obișnuisem să trec pe-acolo în fiecare dimineață, aruncând câte-o privire în drum spre școală, apoi la amiază, când mă întorceam, iar seara ieșeam să mă plimb puțin, înconjurând cartierul nostru micuț, înaintând cu precauție către cea mai îndepărtată colibă, așezată chiar unde începea livada și se sfârșea drumul, și-l găseam acolo, la lumina lanternei, ascuțindu-și cuțitul, mă trecea un dulce fior de teamă că iată, vine și mi-l înfige-n gât, însă nu părea să-i treacă prin minte așa ceva, atât era de absorbit de propriile preocupări. Încetul cu încetul, am început să cred că ascundea ceva și nu știam ce anume, dar știam că acesta era miezul problemei, că miezul problemei era vital, și credeam că, dacă-l voi descoperi, voi aduce tuturor mântuirea, mie, mamei și tatei și poate și altora, așa că mă învârteam pe lângă el, câinele deja mă cunoștea și nu mă mai lătra, dar el era tăcut și-mi trimitea doar, din când în când, câte-o privire albastră, îndrăzneață și ironică.

O dată am trecut pe-acolo, dar el nu era afară, ușa colibei era deschisă, iar eu n-am reușit să mă abțin și-am intrat, uluită de goliciunea absolută, înăuntru nu erau nici măcar un scaun, un dulap, o masă, doar un pat uriaș cu saltea de apă, de culoarea vinului roșu, acoperea podeaua, unduindu-se ca un pește mare, iar în clipa în care m-am întors spre ieșire l-am văzut stând în spatele meu, respirația îi era grea și urât mirositoare și a întrebat, ce cauți aici, iar eu am observat că are accent străin și am spus, pe tine, iar el a întrebat, de ce, ce vrei de la mine, și am zis, vreau să știu ce anume păzești, și el a zâmbit, fața lui a devenit chiar mai rotundă, nu păzesc nimic, locuiesc aici. Dar locuiești în coliba paznicilor, am insistat eu, iar el a zis, și ce, nu mă interesează ce-a fost înainte, dacă un om locuiește într-un cotet, asta-l face câine? Dacă locuiește-n staul, asta-l face țap? Și am întrebat, de ce n-ai mobilă, iar el a spus, am tot ce-mi

trebuie, fac totul în pat, a zis, zâmbindu-mi cu dinții lui îngălbeniți. Dar ce faci, am întrebat, iar el a spus, îmi petrec viața, și eu nu știam dacă s-a exprimat greșit, dat fiind că nu era limba lui maternă, sau chiar asta voise să spună, ăsta era mesajul, apoi l-am văzut ștergându-și cuțitul de pantaloni, trecându-l chiar prin dreptul vintrelor, în urma lui rămânând o pată trandafirie; mi-era clar că ascunde ceva, ceva dezgustător, ceva ce, pe cât era de dezgustător, pe-atât de multă izbăvire aducea, iar eu nu mă puteam desprinde de el și, cu coada ochiului, vedeam o siluetă slăbuță și luminoasă apropiindu-se cu repeziciune, iar tata a strigat, Yaarah, vino imediat acasă, după care m-a împins, fiindcă mergeam încet de tot. Abia acasă am observat cât de roșu era de furie, iar în camere puțea a dezinfectant, mama dădea cu insecticid, mergea aplecată pe lângă pereți și dădea cu spray, iar el a strigat, dacă te mai văd o singură dată învârtindu-te pe lângă paznic, te-ncui în casă, și eu am zis, nu e paznic, faptul că locuiește în coliba paznicilor nu-l face paznic, așa cum cel ce locuiește în staul nu devine țap, iar el a strigat la mama, o auzi, se poartă ca Tirtza, exact ca Tirtza, dar mama își vedea de treabă în tăcere, până când a devenit imposibil să respiri în casă, iar el a zis, dacă vrei să ne omori, fă-o dintr-odată, nu încetul cu încetul, iar eu nu știam dacă vorbește cu mine sau cu ea, apoi m-am închis în camera mea, îmbrățișând ieduțul meu moale, și mă gândeam, dacă nu e paznic, de ce totuși am mereu impresia că mă păzește pe mine.

Când a dispărut de-acolo, după câteva zile, în urma plângerilor făcute de tatăl meu, nu m-am mai simțit în siguranță, n-am dormit nopți întregi din pricina fricii, iar acum, că mi-am amintit de el, mă gândesc cum, în noaptea asta, când Arie va veni și se va întinde lângă mine, îi voi povesti despre acest paznic, îi voi spune povestea, chiar dacă nu are nici o morală. Din câte se pare, asta e rădăcina iubirii, dorința de a povesti orice prostie care-ți trece prin minte, în speranța că, pe drumul sinuos de la gura ta către urechile celuilalt, povestea își va găsi semnificația, adevărul, ca și cum toate astea s-ar fi petrecut doar pentru ca eu să i le pot povesti lui Arie în noaptea asta, și nu doar ele, ci toate lucrurile care s-au întâmplat, care se întâmplă, iată

singura lor raţiune de-a exista, să-i fie povestite lui Arie, chiar dacă Arie nu va fi interesat să le asculte. Între timp, auzeam voci luându-şi la revedere, urări de noapte bună în câteva limbi, apoi uşa s-a închis, fiind repede încuiată, iar eu şedeam pe pat, aşteptând ca el să vină şi să mă elibereze, dar el nu se grăbea, îi auzeam vocea, doar pe-a lui, certându-se cu furie cu sine, până când am înţeles că vorbea la telefon, aşa c-am luat telefonul în mâini, dar nu îndrăzneam să ridic receptorul, mi-am aşezat doar capul pe el, ca pe-o pernă, poate că ceva din conversaţia lor va ajunge la mine, apoi l-am auzit ridicând vocea supărat, după care a trântit receptorul şi s-a auzit o înjurătură sau, cel puţin, zgomotul unei înjurături, apoi vase ciocnite şi, abia dup-aceea, nici nu ştiu după cât timp, abia dup-aceea s-a deschis uşa, s-a aprins lumina şi a intrat viaţa.

Am încercat să-i zâmbesc, dar mi-a ieşit un zâmbet strâmb, ca al femeilor ai căror soţi se întorc târziu acasă, iar ele doresc să-şi păstreze demnitatea, dar nu prea reuşesc, iar el a spus, alo, şi am văzut că era încă ocupat cu telefonul, m-a înduioşat faptul că făcea eforturi, însă înjurătura îi rămăsese-n priviri, iar când ochii lui m-au găsit ea s-a îndreptat spre mine şi i-am simţit furia, proasta dispoziţie în tot corpul, ca şi când eu aş fi fost vinovată de lucrurile care mergeau prost îndărătul acelei înjurături, şi nu ştiam ce să fac, cum să-l liniştesc. Încercam să fiu tăcută, calmă, dar în urechi auzeam şuieratul fricii, ca şuieratul locomotivei atunci când trenul se-apropie, bariera nu funcţionează şi accidentul e inevitabil, iar singura întrebare care se pune e cât de mare va fi catastrofa.

Hai, ieşi puţin, a zis el, sigur te-ai îmbolnăvit de claustrofobie, iar eu am trecut pragul cu precauţie, ca şi când aş fi trecut o graniţă periculoasă, şi am înaintat cu teamă, privind în toate părţile, poate că fusese uitat vreun oaspete prin cine ştie ce cameră, iar în salon m-am aşezat imediat pe canapea, cucerindu-mi teritoriul, îngheţată în cămaşa aceea subţire, iar el a spus, ţi-e foame, fără să întrebe, şi eu am zis, da, cu gratitudine exagerată, apoi el a scos câteva lucruri din frigider, le-a încălzit şi m-a strigat din bucătărie. M-am aşezat ascultătoare la masa rotundă, în faţa farfuriei mari pe care erau şniţele şi cartofi şi salată de

legume, un prânz standard, de felul celor pe care mi le pregătea mama când mă întorceam de la școală și încercam să mănânc manierat, să nu se-audă cum mestec, pentru că deodată deveneam indezirabilă, simțeam asta din fiecare mișcare a ei, iar cel indezirabil trebuie să respire în tăcere, fiindcă nu are dreptul la existență.

El aduna vesela din salon și golea scrumierele, făcând totul cu un zgomot exagerat, cu furie, iar eu mă gândeam cât e de ciudat faptul că nimic nu depinde de mine, cât e de greu să te obișnuiești cu asta, pentru că, în general, există o anume legătură între ce vei face și felul în care aceste fapte se vor răsfrânge asupra ta, însă în casa asta sunt alte reguli, am devenit dezirabilă, apoi indezirabilă, datorită și din pricina unor lucruri care nu depind de mine, sunt un fel de lună palidă, care nu dă lumină proprie, fiind lăsată la mila soarelui. Cine știe ce ceartă de îndrăgostiți m-a adus aici și ce împăcare mă va alunga, sau, din contră, toate regulile astea îmi sunt complet necunoscute, iar din câte se părea, devenisem atât de intimă durerii mele, încât pe nesimțite au început să-mi curgă lacrimile în farfurie; el stătea în fața mea, surprins, ce s-a întâmplat, și eu am zis, nimic, apoi am scâncit, nu mă vrei aici, și el s-a apărat, de ce spui asta, dar nu s-a grăbit să nege, și eu am scâncit din nou, pentru că așa simt, iar el a zis, uneori uit că ești aici, iar apoi, când îmi amintesc, mă bucur. Cu mare greutate a rostit aceste cuvinte, ca și când ar fi stors din el ultima picătură, iar eu am înțeles că asta era tot ce mă puteam aștepta să primesc de la el deocamdată, și mă simțeam ceva mai bine pentru că, cel puțin, îl credeam, dar apoi a adăugat, nu te țin aici cu forța, știi asta, poți să pleci când vrei, iar eu mă gândeam, minunat, dar unde, la Istanbul am pierdut ocazia, din pricina ta, și am început să-l urăsc pentru că-mi reda libertatea cu atâta generozitate, ce mai puteam face cu ea acum. A scos două cutii de bere și două căni uriașe, a turnat pentru amândoi și s-a așezat lângă mine, părea că starea lui de spirit începea să se însenineze, îi urmăream mișcările agile, ca și când ar fi avut articulațiile unse cu ulei de măsline, și încercam să mă adun, mi-e interzis să renunț acum, mi-e interzis să-mi pierd speranța, sunt deja aproape de final, chiar dacă nu mi-e

clar care anume e finalul, am sorbit din bere și am început să mă simt mai bine, mă gândeam la valiza cu toate hainele mele provocatoare și la nopțile lungi, și la viața scurtă, fiecare noapte mi se părea cam la fel de lungă ca o jumătate de viață, cântărind însă mult mai puțin. Am pus o mână pe mâna lui și am întrebat, ce mai faci, iar el a fost puțin surprins și a zis, bine, însă imediat și-a dat seama și a spus, având în vedere circumstanțele, desigur, iar eu am zis, desigur, și am întrebat, cine te-a vizitat, de dincolo de perete se auzeau zgomote de carnaval, și el a zâmbit, da, oamenii sunt fericiți să se întâlnească, știi cum e, degetele mele păreau atât de albe pe mâna lui, aproape translucide. Uite, am zis eu, iar el a privit și a spus, și Josephine era albă, eram ca ziua și noaptea, apoi s-a ridicat și a început să caute ceva prin sertare, întorcându-se cu o cutie veche de pantofi, legată cu elastic, și a început să caute înăuntru, râzând surprins, ca pentru sine, după care a scos o fotografie și mi-a arătat-o, prezentându-mi dovada spuselor sale, erau acolo amândoi, agățați unul de altul ca plantele cățărătoare, mai bine zis, el era trunchiul, iar ea era încolăcită în jurul lui, amândoi erau goi, în ciuda faptului că aproape reușeau să-și ascundă nuditatea unul altuia, iar contrastul de culoare dintre trupurile lor era de-a dreptul izbitor, arătau ca pătratele de pe tabla de șah sau de dame, zâmbeau spre aparat, mândri de goliciunea lor, tineri și frumoși, pieptul lui ascundea sânii ei, organele lor sexuale, lipite, se acopereau unul pe celălalt.

Eram atât de entuziasmată, încât aș fi vrut să privesc fotografia aceea ore întregi, era acolo atât de mult material pentru mine, fericirea nelegiuită de a-i studia trupul, tinerețea, trupul ei, dragostea lor. Nu știam cu ce să încep, cu părul lui negru, care-i acoperea capul mare, cu zâmbetul larg, cu dinții albi, cu râsul fericit din priviri. Părea tânăr, mai tânăr decât sunt eu acum, dar mult mai puțin atrăgător, puțin prostuț, cu zâmbetul acela fericit, și mă gândeam că, dacă l-aș fi întâlnit atunci, nu m-aș fi îndrăgostit de el, dar ea, ea părea atât de atrăgătoare, încât m-am speriat, cu părul blond, bogat, și ochii strălucitori, nasul drept și mic și buzele senzuale, iar goliciunea ei, unduind din trupul lui, era splendidă, dureroasă, cât de scurtă fusese

perioada ei de înflorire. Îl simțeam privind fotografia, din spatele meu, și am întrebat încet, era chiar atât de frumoasă, sperând s-aud că nu, că fotografia e înșelătoare, pentru că frumusețea ei mă împovăra, dar el a spus, chiar mai frumoasă, era uluitoare, și a încercat să-mi ia fotografia, dar eu am ținut-o cu putere, nici unul dintre noi nu renunța și aproape că s-a rupt, când am spus, așteaptă, mai lasă-mă s-o privesc puțin, și le-am privit picioarele, care se împletiseră într-o poziție fermă, dar moale, și am întrebat, cum ai putut s-o înșeli, pare perfectă, iar înainte de-a termina propoziția, am înțeles că greșisem.

Mi-a smuls fotografia și a pus-o înapoi în cutie, începând s-o lege cu elasticul, iar mișcările lui erau amenințătoare, apoi a luat cu brutalitate farfuria mea de pe masă și cana cu bere, pe care încă n-o golisem, și a spus pe un ton răgușit, n-am înșelat-o, niciodată n-am înșelat-o, auzi, iar eu eram speriată, dar îmi puteam controla vorbele și am spus, pe mine nu mă poți minți, doar ai înșelat-o cu mine, ai uitat? Dar el s-a înroșit tot și a ridicat cana cu bere spre mine, urlând, ce prostii vorbești acolo, ce știi tu, n-am înșelat-o niciodată, i-am fost credincios până-n ultima clipă, iar ea știe asta! Cu ce drept îndrăznești să mă învinovățești, cine ești tu să-mi impuți una ca asta? Apoi a aruncat cu putere cana aceea uriașă pe marmura de lângă chiuvetă, iar ea s-a sfărâmat în cioburi mititele, cum poate o cană atât de mare să se spargă în bucăți atât de mici, o halbă uriașă de bere, pe care nici cei mai mari bețivani n-o puteau da gata, să se predea cu asemenea ușurință. Îl vedeam privindu-și mâinile surprins, întorcându-le de pe-o parte pe alta ca și când ar fi răsfoit o carte, vedeam asta cu spatele, pentru că deja nu mai eram acolo, alergasem ca o victimă speriată înapoi în dormitor și închisesem ușa, tremurând de frică, de disperare, de dezamăgire, și am început să cotrobăi prin valiză, din pricina încordării, nu găseam nimic, abia dacă știam ce caut, probabil ceva de îmbrăcat, dar acolo nu era decât lenjerie în care era imposibil să ieși pe stradă, vedeam negru în fața ochilor și am început să înjur, ce credeai, că nu te vei mai da niciodată jos din pat, numai jartiere și cizme, asta ai în cap, dar în clipa aceea mi-am amintit că totuși purtasem ceva pe drum, nici nu-mi vine să

cred c-a fost ieri, pare să fi trecut cel puțin o lună, doar nu venisem în portjartier și cizme, unde sunt hainele mele, am început să caut printre pături și sub pat, încercând să-mi amintesc unde mă dezbrăcasem. Caută-le în minte, îmi spunea mama întotdeauna, în minte, înainte de toate, însă mintea mea era cel puțin la fel de paralizată ca și mâinile, paralizată, tristă și înspăimântată, și încercam să-mi amintesc ce fac personajele din filme în asemenea situații, am impresia c-am văzut într-un film că se blochează ușa cu un scaun, așa c-am luat un scaun și l-am târât până la ușă, iar pe el mi-am descoperit hainele frumos împăturite și, după ce m-am îmbrăcat, am închis repede valiza și, fără să mai zăbovesc în dreptul bucătăriei, am deschis ușa și am ieșit.

Noaptea era plăcută și primăvăratică, ca și când, în timpul zilei în care stătusem închisă, se schimbaseră anotimpurile, iar eu transpiram în hainele mele groase, simțindu-mă singură și slăbită, iar dacă la început alergasem, curând trecusem la un mers încet, aproape că băteam pasul pe loc, fiindcă îmi devenise clar faptul că nu mă urmărea nimeni, și oricum, nu mă grăbesc prea tare, doar nu m-așteaptă nimeni nicăieri, așa c-am pus valiza pe trotuar și m-am așezat pe ea, ca o turistă inutilă în lumea asta nocturnă și nouă, în care au loc lucruri înfricoșătoare, neașteptate. Simțeam că mă scufund și-mi repetam încontinuu, ridică-te-n picioare, nu te lăsa, întoarce-te acasă, ia-ți viața de la capăt, deci cana s-a spart, și ce, ai de ce să te agăți, întoarce-te acasă, iar mâine te vei duce la universitate și vei sta în bibliotecă, printre cărți, și-l vei lăsa pe omul ăsta să înnebunească fără tine.

Încercam să mă imaginez într-o cameră plină de cărți, respirând ușurată și fericită, dansând printre ele ca un fluture printre flori, sugând când dintr-una, când dintr-alta, apoi am început să tremur, pentru că uitasem de cartea aceea rară, din colecția personală a șefului de catedră, cartea cu legende din perioada distrugerii celui de-al doilea Templu, am deschis valiza și am început să caut cu fervoare, dar nu era acolo, pentru că n-o pusesem acolo, o abandonasem pe patul acela mare, așa cum abandonezi un rănit pe câmpul de luptă, și cine știe ce se va întâmpla cu ea, dacă nu va fi chiar următoarea victimă a furiei

lui, dacă n-o va rupe-n bucăți, așa cum spărsese cana, și toți eroii ei, care îndurară atâta suferință, precum marele preot și fiica lui, și distinsele fiice ale Sionului, și tâmplarul căruia îi fusese furată soția, toți vor fi victimele încă unui sacrificiu, și, chiar dacă asta e o scuză, nu e doar o scuză, așa că m-am hotărât să intru, pur și simplu, fără să spun nimic, să merg direct în dormitor, să iau cartea și apoi să ies, nici măcar nu-l voi privi, apoi stăteam în casa scărilor cea întunecată, simțind cum mă dor ochii din pricina dorinței de a-l vedea, iar în clipa în care a deschis ușa, simțeam cum mă doare tot trupul din pricina dragostei, dragoste și compasiune și durere și dor de el, dar n-am spus nimic și m-am grăbit spre dormitor, salvând dintre pături cartea pe care am îmbrățișat-o. El a venit după mine, încet și pierdut, rămânând în picioare în ușă, aerul era înțepător, iar când am trecut pe lângă el a întins o mână, atât de încet, încât o vedeam înaintând spre mine, și mi-a mângâiat fața, iar eu am văzut că mâna îi era bandajată și am spus, te iubesc, știu că nu-i bine, dar te iubesc, iar el a început să mă dezbrace cu blândețe și a spus, e bine, e bine, ba chiar s-a abținut și nu m-a întrebat, ca de obicei, de ce, și eu am zis, n-am vrut să te rănesc, iar el a zis, e-n regulă, știu, apoi într-o clipă l-am simțit acoperindu-mă, pe dinăuntru și pe dinafară, cald și plin, și simțeam cuvântul acela, fericire, ce era fericirea, o întâlnire cu cineva pe care credeam că nu-l voi mai vedea niciodată, despre care credeam c-a murit, asta era fericirea, ca atunci când reușești să repari trecutul, ca atunci când faci bine un bolnav incurabil, ca atunci când îți împaci părinții despărțiți, atât de mare era fericirea și atât de imposibilă și atât de bine știam că e ireal, dar nu puteam să mă împotrivesc acestei dulcețe și tot timpul îmi spuneam, lumea moare, iar eu sunt fericită, lumea moare, iar eu sunt fericită, și erau clipe în care cuvintele mi se inversau în gură și am spus, mor, iar lumea e fericită, mor, iar lumea e fericită, și mi se părea exact același lucru, și eu mă transformasem în brațele lui și tot timpul mă gândeam, ce noroc, aș fi putut să-mi petrec întreaga viață fără să simt asta, fără să folosesc resursa asta, iată luna mea de miere adevărată, alta nu voi mai avea, niciodată nu voi mai avea și, chiar dacă nu va dura decât câteva ore, mi-e

de ajuns. În momentul acela, l-am auzit scoțând un geamăt de plăcere, care s-a transformat imediat în plâns, iar eu l-am îmbrățișat cu putere și i-am șoptit, nu plânge, te iubesc, iar el a scâncit ca un copil, n-am înșelat-o, niciodată n-am înșelat-o, ea știa asta, chiar ea mi-o spunea, înainte de-a muri, mi-a spus-o. Ce spunea, am întrebat eu, iar el a șoptit, că știe că i-am fost credincios, că nu se îndoiește de asta, iar eu am spus, da, știu, și am simțit cum trupul lui îngheață, cum se micșorează, chiar și umerii și fesele și genunchii, asemenea unei prăjituri care a ieșit umflată din cuptor și care a început să se lase, apoi s-a întors pe partea cealaltă și scâncetele lui s-au transformat în sforăit, iar eu, care așteptasem toată ziua noaptea asta, m-am întins dezamăgită lângă el, numărând sforăiturile puternice și mângâindu-i spinarea, sperând că nu e decât un pui de somn, din care se va trezi și mă va iubi până dimineață, pentru că eu chiar nu eram obosită, dar nu mă gândeam că se va trezi abia de dimineață, așa c-am coborât din pat și am intrat în salon. Lângă ușă, am găsit valiza mea credincioasă, mi-am scos din nou cămașa, am îmbrăcat-o și m-am așezat în bucătărie, apatică, în fața cutiei vechi legate cu elastic, și am început să caut prin ea, apatia mi s-a transformat în emoție, până ce mi-am dat seama că toate emoțiile pe care le așteptasem vor ieși din cutia aceasta veche, cu o abundență căreia cu greu îi puteam face față.

Parc-aș fi fost câinele paznicului, căruia îi sunt aruncate iar și iar felii minunate de carne, până când își înghite mințile, iar visul se transformă într-un coșmar, așa mi-erau aruncate și mie membre dinăuntrul acelor fotografii, membre pline de viață, goale sau acoperite, într-un fel chiar mai incitant decât goliciunea, de tot felul de accesorii sofisticate, pe lângă care hainele din valiza mea păreau hainele de lucru ale unui pionier din secolul trecut. Erau atât de mulți ochi, atât de multe culori și forme, verzi și albaștri, și negri, rotunzi și oblici, și atât de mulți sâni și sfârcuri, și organe sexuale, și funduri, și tufișuri de păr, un magazin de carne umană supraîncărcat, cât de dureros e să aparții unui asemenea loc și cât de dureros e să nu-i aparții, pentru că pe mine nu mă fotografiase niciodată și aveam impresia că sunt singura femeie nefotografiată de pe lumea asta, singura

care nu meritase. Încercam să găsesc feţe familiare, dar totul era atât de străin şi de îndepărtat, ca şi când fotografiile ar fi fost făcute într-o altă ţară sau într-un alt timp, apoi am văzut din nou fotografia lui şi a ei, care era aproape cea mai inocentă din cutia aceea, lângă ea, alte fotografii de-ale lor, făcute în aceeaşi perioadă, dacă nu chiar în aceeaşi zi, într-una, ea stă pe genunchii lui, amândoi sunt complet dezbrăcaţi, iar mâinile lui negre îi acoperă sânii albi, în alta, ea stă culcată, cu picioarele desfăcute, sexul ei e ca un boboc roşu, delicat, iar faţa îi străluceşte de emoţie, dar înainte de aceasta mai erau câteva fotografii de-ale lor, mai reprezentative, în câteva cafenele pariziene, poate la începutul relaţiei lor, încetul cu încetul mi-am dat seama că fotografiile erau aşezate într-o ordine cât de cât cronologică, aşa le şi studiam, încercând să le ordonez pe masa din bucătărie, o fotografie cu fetiţe prostuţe, un grup de copii slăbănogi, pe lângă nişte femei brunete, cu eşarfe, şi nişte bărbaţi cu bărbi, în costume negre, dar încetul cu încetul s-a făcut mai multă lumină, haine mai luminoase, zâmbete largi, şi o fotografie asupra căreia m-am repezit imediat, cu doi bărbaţi tineri îmbrăţişaţi, şi eram aproape sigură că sunt Arie şi cu tata, că exact asta era fotografia pe care tata o căuta cu atâta disperare, trântindu-şi sertarele peste picioare. Pe Arie l-am recunoscut uşor, înalt şi negru, cu zâmbetul larg care-i descoperea dinţii albi, un zâmbet care nu-mi plăcea, prea sigur pe el, prea arogant, puţin ridicol în aroganţa lui, iar lângă el, un tânăr scund şi alb, cu faţa palidă, aproape fantomatică, ce nu părea chinuită, iar acesta era fără îndoială tata, la porţile vieţii lui, cu un zâmbet ezitant, suspicios, atât de diferit de al prietenului său, cu toate astea, pe faţă i se putea citi o aşteptare, aşteptarea fericirii, disponibilitatea de a fi fericit, şi cu cât îl priveam mai mult, cu atât mi-era mai greu să mă despart de el, şi mă întrebam pe care dintre ei l-aş fi ales dac-aş fi trăit atunci, zâmbetul sigur de sine sau pe cel ezitant, cât de greu e să alegi dintr-o pereche, fie ea şi de zâmbete, fiindcă sunt clipe în care e de preferat cel arogant şi clipe în care e de preferat cel ezitant, cum e posibil să te închizi întreaga viaţă într-un singur zâmbet. Mi-era atât de greu să mă despart de fotografia aceea, încât am

îndesat-o în valiză, după care m-am întors și mi-am continuat cercetarea, le puneam în ordine, încetul cu încetul o vedeam pe Josephine ieșind din fotografie, încă îmbrăcată din cap până-n picioare, într-un stil puțin bătrânicios chiar, în tot felul de ipostaze, dar era clar că mulțimea de femei tinere, lipsite de pudoare, o dădea la o parte, iar lumina din ochii ei se stingea, aproape că vedeam cum se întâmplă, cum se stinge lumina aceea, le priveam cu ură pe femeile acelea noi, care probabil că nu mai sunt nici ele atât de tinere astăzi, poate nici atât de sănătoase, poate că și membrele lor sunt acum îngropate în pământ. Era acolo una care părea țigancă, smolită și frumoasă, care purta o eșarfă neagră peste sâni și alta peste coapse, eșarfe prinse cu noduri foarte slabe și, într-adevăr, în următoarea fotografie, ele căzuseră deja, iar ea era complet goală, acoperită doar de buclele lungi și negre, întinsă pe un covor roșu, iar el, deasupra ei, era el, fără îndoială, i-am recunoscut fundul mic și frumos desenat, dar nu-mi era clar dacă erau înainte sau după, însă imediat i-am văzut în timp ce, ea balansându-se deasupra lui, iar el, înăuntrul ei, pe chipul ei se citea concentrarea pe care i-o dădea plăcerea, iar o altă fotografie de împerechere animalică, din aceeași zi, arunca puțină lumină asupra celor de dinainte, asupra identității fotografului, cel puțin, deoarece la marginea patului am văzut-o pe Josephine, micuță și palidă, într-un combinezon alb, frumusețea ei deja pălise, țiganca întinde spre ea o mână generoasă, chiar spre interiorul coapselor ei, dar nu văd cum primește ea această mână, protestând sau plină de dorință, pot doar să presupun. În fotografia următoare, el e deja cu altcineva, o femeie subțirică și lungă, cu părul scurt, cu sânii micuți, iar de la o fotografie la alta îl văd îmbătrânind, părul negru încărunțind, pielea întinsă ridându-se, dinții îngălbenindu-se, ochii întunecându-se, devenind tot mai mici, dar mai ales zâmbetul, zâmbetul lui sănătos devenind din ce în ce mai reținut, mai echivoc. După ce-am aranjat fotografiile pe masă, în fața mea, am putut să le arunc o privire rapidă și să le urmăresc așa cum urmărești un film de desene animate, scurt și cuprinzător, de două, trei minute, filmul vieții amoroase a unui anume Arie Even, o viață foarte tumultuoasă, fără îndoială,

cine știe cum de reușea să facă și alte lucruri în același timp și cine știe cum de mai avea putere, dar, într-adevăr, din câte se pare, nu mai are, pot depune mărturie în acest sens, eu, care încerc să bat la ușa ultimului vagon al acestui tren de mărfuri. Ce e de mirare în faptul că e atât de greu de excitat, dorința i s-a stins de multă vreme, din câte se pare, și, în afară de sinuciderea în timpul actului sexual, a încercat deja totul, poate chiar și asta, cine știe, și probabil că eu ar trebui să-mi închid foamea în valiză și să dispar de-aici, pentru că nu e el cel care mă va sătura, foamea și saţietatea nu pot merge împreună la masă, și dintr-odată m-am scârbit de fotografiile acelea, nu le mai puteam privi, așa c-am început să le îndes repede în cutie, de la sfârșit către început, îngropându-i mai întâi bătrânețea, apoi tinerețea, iar când aproape închisesem cutia am mai văzut o fotografie, pe care n-o văzusem înainte, a unei femei tinere și drăguțe, îmbrăcată la modă, în fața unei farfurii aproape goale, ținând în mâini un cuțit și o furculiță, cu părul strâns în coadă, fața fină, o verighetă subțirică pe deget, zâmbind reținut spre farfurie. Priveam fotografia ca hipnotizată, deși o recunoscusem imediat, o văzusem de zeci de ori, dar nu mă interesase niciodată ca acum, mama mea cea tânără, cea drăguță, cu fața ei gravă, ca și când un gând important i-ar fi trecut prin minte chiar în clipa aceea, important și care-ți stârnește curiozitatea, dar nu decisiv, poate chiar ceva legat de farfuria aceea goală, și imediat am aruncat-o și pe ea în valiză, a plutit ca o frunză printre hainele negre, deși am și eu o copie în album, era fotografia ei care-mi plăcea cel mai mult și nu voiam s-o las acolo, în cutia lui cu atrocități, printre toate târfele lui, ce legătură are ea cu toate astea, chiar așa, ce legătură are ea cu toate astea, cum să aflu, trecutul e atât de inaccesibil, o cortină grea s-a lăsat peste el, poate nici măcar ea nu știe, așa că de unde să știu eu. Mă gândeam la fiica mea, la fiica pe care-o voi avea la un moment dat, ce va ști ea despre mine, și-mi era clar că și ea va căuta prin cutia aceasta și va găsi fotografiile mele, doar el se va învârti printre noi pentru totdeauna, seducător și blestemat, atrăgând ca un magnet inimile zbuciumate, și aș fi vrut să-i las aici, în cutia lui, un bilet micuț, fata mea, aș fi vrut să-i scriu, chiar și după ce vei adăuga poverii

mele povara ta, încă va mai fi aer destul, ascuțit ca o spadă, dar, în loc de asta, am împachetat cu atenție cutia, legând-o cu toate elasticele și toate panglicile, și am stins lumina. Mă învârteam prin casa întunecată, din cameră-n cameră, din când în când deschideam câte-un sertar, dar deja nimic nu mă mai interesa, nici scrisorile de la bancă, nici telegramele de condoleanțe, nici certificatele de competență în franceză, totul îmi părea neinteresant în comparație cu ce văzusem deja, apoi m-am așezat din nou pe valiză, care mi se părea mult mai confortabilă decât orice fotoliu, și mă gândeam că acum e momentul să plec, omul ăsta e mult prea putred pentru mine, așa cum nu e recomandat să dormi într-o pubelă, nu e recomandat să dormi în patul lui, apoi am mers în dormitor și am privit patul acela mare, dar el nu mai era acolo, patul era la fel de gol ca farfuria din fotografia mamei mele.

La început am crezut că nu văd bine, pentru că el și întunericul aveau aproape aceeași culoare, dar, când m-am apropiat și am atins păturile moi, n-am simțit nici un trup și m-am gândit că poate se evaporase, intrase la apă, ca o erecție ce făcuse întreg trupul să dispară, lăsând în urmă o cutie cu fotografii, în loc de prunci, cu toate femeile lui, iar cele care mai sunt încă în viață îi vor rosti Kaddish-ul în fața mormântului deschis, și eu mă gândeam la acest lucru ușurată, chiar cu speranță, fiindcă mi se părea modul cel mai simplu de a scăpa de el, fără nici un fel de complicație, eu mi-am făcut datoria, restul nu mai depinde de mine, și chiar am fost dezamăgită în clipa în care am auzit o respirație greoaie și robinetul deschizându-se și închizându-se, era atent să-și spele mâinile chiar și-n mijlocul nopții, dar la ce-i ajută când e atât de murdar pe dinăuntru, apoi pașii vlăguiți s-au apropiat, iar el s-a prăbușit pe pat și, la lumina brichetei, i-am văzut fața concentrată asupra țigării aprinse și l-am auzit spunând, ești încă aici, cu un amestec de ironie și surpriză, din câte se părea, și el sperase să mă fi evaporat, să fi dispărut din viața lui fără scene, fără vorbe de adio, fără vinovății, dar iată că împărtășim aceeași dezamăgire și poate că asta ne leagă, pentru moment, dezamăgirea cauzată de faptul că celălalt n-a plecat încă din viața ta.

Vrei să plec, am întrebat eu, iar el a suspinat, n-am putere pentru așa ceva, de ce te preocupă dorințele mele, vezi-ți de dorințele tale, fă ce vrei, și eu am zis, dar nu sunt singură aici, suntem doi, și el a spus, încă n-ai învățat, doi înseamnă doi oameni singuri, iar eu sunt pregătit să-ți dezvălui misterul, trei înseamnă trei oameni singuri, și așa mai departe, chiar și în întuneric puteam să intuiesc satisfacția care-i acoperea chipul în timp ce continua numărătoarea, iar eu încercam să analizez dacă ce spusese era o prostie sau un lucru inteligent, ceva original sau ceva banal, dar nu puteam decide, așa c-am strigat, te dai mare, ești expert în *ménage-à-trois*, dar el s-a ridicat și m-a întrebat agresiv, la ce te referi. La nimic, pur și simplu, am bâiguit eu, iar el a zâmbit crispat, ți-ai băgat puțin nasul unde nu-ți fierbe oala, înțeleg, iar eu am tăcut, pregătită să primesc în piept noul acces de furie, chiar justificat, de data asta, dar în locul lui, el continua să zâmbească, de parcă s-ar fi hotărât să fie imprevizibil cu orice preț, și a spus, sper că ți-au plăcut. Mult mai puțin decât ție, în timp ce te fotografiai, am zis eu, iar el a râs, da, chiar mă distram, de ce să neg asta acum, când cea mai mare parte a plăcerilor vieții a rămas deja în urmă, dar eu m-am simțit jignită, nu-mi dai nici o șansă. N-o lua personal, a spus el, vorbeam despre marele coș de plăceri, surprize, cadouri, aproape că le-am epuizat, coșul e aproape gol, dar al tău e încă plin, Yaarah, nu-ți face griji. Eu m-am născut cu coșul gol, am zis eu, nu e o chestiune de vârstă, niciodată n-am simțit c-aș avea un asemenea coș.

Nu simțim asta tot timpul, abia când privești înapoi, atunci când viața a trecut de jumătate, se luminează tabloul, a spus el, iar ca să lumineze și tabloul nostru, a aprins lampa micuță și a început să caute printre ierburile lui, pregătindu-și încă puțină consolare, iar eu eram ca hipnotizată de mișcările sale, de trupul acela întunecat și gol și, din pricină că eram încă sub influența fotografiilor, aveam impresia că întreg trupul îi e plin de amprente, ca un tigru elastic și pătat de urmele palmelor și buzelor tuturor acelor femei care făcuseră dragoste cu el de-a lungul vieții, cu toate astea, nu pare uzat, s-a întins cu un geamăt, a tras din țigară și mi-a întins-o, continuând discuția de

mai devreme, da, îmi plăcea, dar nu eram dependent de asta, a spus pe un ton aproape amenințător, ca pe un avertisment grav, iar eu am înțeles că nu-i bine să mă cert cu el, așa c-am spus doar, cum găseai timp și pentru alte lucruri, și el a râs, uiți câți ani am, totul se desfășoară pe parcursul atât de multor ani. Dar trupul e același, am zis eu, asta e tot ce ai, iar el e acoperit de pete, și el și-a examinat grăbit pielea smolită și fină, întorcându-și brațele pe-o parte și pe alta, apoi a răsuflat ușurat, ca și când chiar i-ar fi fost, într-adevăr, teamă, invidia vorbește prin gura ta, copilă, iar eu nici măcar n-am încercat să neg, și el a zis, viața ta e deschisă, Yaarah, de ce te grăbești atât de tare să închizi totul, chiar și atunci când ești deschisă, te grăbești să închizi totul la primul eșec, iar asta era, poate, prima oară când se referea la mine, la lumea mea, și lucrul ăsta m-a stânjenit puțin, cu ce drept îmi invadează intimitatea, și am întrebat plină de resentimente, la ce anume te referi. Nu știu nici eu, a zis el, astea nu sunt detalii, ci imaginea de ansamblu, în loc să te năpustești asupra vieții ca o învingătoare, tu te ascunzi panicată și dai buzna afară din când în când, dar te întorci imediat în cușcă. Ai dreptul să faci asta, desigur, fiecare are dreptul să-și aleagă propriul drum, dar pe tine te frustrează lucrul ăsta, se vede, nu-ți e de-ajuns să zaci în cușcă, vrei mai mult, dar pentru asta trebuie să riști, și tu nu îndrăznești.

Dar eu risc, dovadă că sunt aici, am încercat să mă apăr, dar el m-a întrerupt cu superioritate și a spus, iar intri în detalii, problema nu e unde-ți petreci o noapte sau două din viață, ci cum îți conduci viața întreagă, dac-o controlezi sau te lași dominată de ea, iar eu m-am chircit rușinată, îmi doream atât de mult să fiu femeia aceea dominatoare pe care o descria el, care n-are nevoie de nici un bărbat, care nu-și face calcule privind câștigul și pierderea, care nu plătește nici un preț în schimbul siguranței, care merge pe drumul ei, și-mi imaginam pentru mine un viitor puternic și plin de forță, fără Yoni, care, cu cât mă păzește mai mult, cu atât mă face mai slabă, fără Arie, într-o mansardă micuță, fiindcă apartamentul nostru chiar era o astfel de cușcă, întunecată și gri, trebuia să stau într-un apartament din care totul se vede de la înălțime, din care se vede tot tabloul,

nu doar detaliile acelea neînsemnate, care mă târăsc spre ele în permanență, voi face dragoste cu cine voi dori, nu cu cel care mă va asigura că va trăi pentru totdeauna alături de mine, din când în când, chiar și cu Arie, trupul acesta al meu, trupul acesta, cu care deocamdată nu hotărâsem ce se petrece, ce reprezintă pentru mine, va avea viață proprie, o viață sălbatică, secretă, va fi calul meu, pe care voi călări fără frică. În primul moment, am fost șocată de forța imaginii, care mi se contura distinctă și clară, dar imediat am dat înapoi, ca pe vremuri, când încercam să desenez, aveam desenul în minte, perfect și magic, însă, transpus pe hârtie, totul se risipea, rezultând o mare porcărie, în felul ăsta vedeam discrepanța dintre magia viziunii și reprezentarea ei. Mă vedeam singură, într-o mansardă rece, în cel mai bun caz, sărind pe acoperiș ca să-mi mențin condiția fizică, având un telefon care nu sună niciodată, cu excepția apelurilor primite de la mama, din când în când, Yoni și noua lui soție trec să mă viziteze, aducându-mi resturi din ciulamaua lor, pe care eu o mănânc fără s-o încălzesc măcar, cu lacrimile curgându-mi în farfurie, și m-a inundat un val de autocompătimire, apoi de furie împotriva lui, cine e el ca să mă îndrume, și am spus politicos, și tu ai fost căsătorit în toți acești ani, și tu ai fost închis, dar el a spus, pe același ton superior, nu m-ai înțeles, ce legătură are asta cu căsnicia, are legătură cu felul în care te percepi pe tine însăți, căsătoria e o chestiune secundară, poți să fii singur și să te închizi, după cum poți să fii căsătorit și să trăiești deschis, întrebarea e ce fel de nevoi ai, cum alegi, cum îți conduci viața, întrebarea e dacă să trăiești la nesfârșit ca o școlăriță care se teme de profesor, chiulind din când în când de la ore, dar păstrându-și imaginea inocentă, ca să nu fie pârâtă părinților, sau ca o ființă independentă, a cărei autoritate supremă să fii chiar tu, la bine și la rău, indiferent de consecințe. Am impresia că tu încă încerci, în permanență, să urmărești o linie imaginară, ca să nu ieși prea des în decor, ca să nu plătești un preț prea mare, poate că-n liceu încă mai merge așa, dar e păcat să-ți trăiești astfel întreaga viață. Crede-mă, a adăugat el, nu fac pe expertul aici, nu încerc să te conving să sari peste o etapă sau alta, dar pur și simplu te văd, în ciuda faptului că tu ai impresia că nu mă văd decât pe mine, și-mi pare rău pentru tine.

Stăteam lângă el mustrată și chircită, cu spinarea dureroasă, cu o mână rece prinzându-mi toți mușchii, și nu mă puteam mișca, fiindcă știam că are dreptate, perfectă dreptate, dar ce să mă fac, în fața mea stă o mare dezordine, fără ca eu să știu de unde s-o apuc pentru a face ordine sau dacă-mi va ajunge viața întreagă pentru asta, sau dac-ar fi mai bine nici să nu încerc măcar, și-l uram pentru că-mi violase intimitatea cu o asemenea bădărănie, m-a fotografiat fără să știu în timp ce stau pe closet și mă scobesc în nas, iar acum îmi flutură prin față fotografia asta și-mi spune, asta ești tu, spune-mi tu singură dacă poți fi iubită sau nu. Cine e el, până la urmă, cum îndrăznește, unde vrea să ajungă, apoi el a zis, știi, l-am privit atent pe tatăl tău azi, în timp ce povestea că ești în luna de miere, la Istanbul, și-mi venea să-l duc de mână în dormitor, să deschid ușa și să-i spun, Shlomo, e aici, iar asta nu e problema ta, apoi să-l duc înapoi în salon și să ne continuăm discuția, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat, sunt sigur c-ar fi înghițit și asta, crede-mă, nu e prima gălușcă pe care-o înghite, ai fi surprinsă să știi ce capacitate de a înghiți au oamenii.

Dar atunci n-ar mai fi putut să stea aici și să declare că e un om fericit, am spus eu, însă Arie a negat printr-un gest al mâinii, prostii, el și-ar fi susținut declarația chiar și dac-ai fi fost moartă, nu-ți dai seama? El e fericit pentru c-a decis să fie fericit, nu pentru că viața i-ar fi făcut oferte deosebite, doar știi foarte bine că nu. Fericirea lui n-are legătură cu tine, nu-și are originea în faptul că tu ai o căsnicie frumoasă și te distrezi la Istanbul, n-are nici cea mai mică legătură cu tine și nu e de datoria ta să-i ascunzi lucruri pentru ca el să fie fericit, nici lui, nici mamei tale, nici soțului tău. Adevărul e că asta e o gălușcă pe care oamenii reușesc s-o digere, în general, cu destulă ușurință, nu-i feri de ea, și eu am zis, nu, doar că simt cu totul altceva cu privire la fericirea lor, și mă și tem de consecințe, iar el a zis, da, asta e o dilemă bine-cunoscută, dar numai în teorie, pentru că cel care nu te acceptă așa cum ești se va pierde la un moment dat pe drum, într-un fel sau altul, doar nu poți să te prefaci la nesfârșit.

Dar nici eu nu știu deocamdată cum sunt, am zis, dimineața sunt curajoasă, iar seara, temătoare, dimineața vreau să rup lumea, iar seara, vreau un bărbat care să aibă grijă de mine, și el a spus, atunci, găsește-ți un bărbat care să aibă grijă de tine seara și care să te elibereze dimineața, amintește-ți doar că orice e posibil, lumea e mult mai deschisă decât crezi, peste tot e câte-o poartă mare, crede-mă, dar pe mine m-a enervat figura lui de stil, vorbea ca un restaurator, apăsat și dând asigurări, demolează peretele ăsta, adu baia aici, ca și cum ar fi fost vorba despre niște pietre, nu despre un material atât de problematic, de nefericit și de alunecos ca cel al sufletului. Cum de poate vorbi astfel, atât de greșit, dar dacă sunt, din contră, eu cea care greșește și trebuie să-și ducă viața ca și cum ar fi o piatră, să trăiască după necesitățile schimbării, fără a lăsa sufletul să intervină, și mi-am amintit cum au râs de mine în clasa a doua sau a treia, când învățătoarea a întrebat ce organe interne are corpul omenesc, iar eu am spus, sufletul.

Îi priveam fața mare, vag luminată, ochii închiși, buzele strânse, sugând din consolarea aceea fierbinte, și totul mi se părea în egală măsură imposibil și insuportabil, și m-a invadat durerea, beau iar și iar durere acută dintr-o cupă mare, beau iar și iar, fiindcă mi-e foarte clar că el nu vrea să fie parte din viața mea, așa cum nici cel care renovează un apartament nu-l vede ca pe propria casă și nu intenționează să locuiască acolo, probabil că nici Yoni, în Istanbulul cel îndepărtat, nu se mai vede făcând parte din viața mea, e clar că nimeni nu face parte din viața mea și asta pe bună dreptate, chiar și eu aș fi fericită să fug de ea, dar n-am unde, iar viața asta e numai a mea, avem o viață înainte chiar de-a avea un cămin. Cu cât încerca el s-o deschidă mai mult, cu atât simțeam că se închide dinaintea mea, cu întreaga povară a lucrurilor pierdute, și-mi era greu să respir, iar el a zis, trebuie să dorm, Yaarah, e aproape dimineață, și, într-adevăr, obloanele vărgate lăsau să pătrundă în cameră lumina difuză, albăstrui-violetă și rece a răsăritului, iar eu m-am întins lângă el, cu umărul lipit de subsuoara lui, frecându-mă de transpirația lui fierbinte și lipicioasă, iar el m-a luat prin surprindere cu o

îmbrățișare plăcută, întreg trupul lui era moale și dulce, ca grișul cu lapte cald, într-o dimineață de iarnă.

Peste puțin timp vine vara, i-am spus eu, iar el a zis, așa e, și eu am zis, urăsc vara, iar el a spus, da, și eu. Urăsc și iarna, am spus, când ne gândim la viitor, judecând în funcție de anotimpuri, totul pare lipsit de speranță, iar el a suspinat, da, și în funcție de încă vreo câteva lucruri, iar lumina care pătrundea prin obloane devenea din ce în ce mai puternică și eu mă gândeam c-ar trebui să rămânem aici pentru totdeauna, în pat, în fața oblonului tras, refugiați în fața anotimpurilor schimbătoare, și încercam să adorm, dar nu reușeam, respirația lui mă irita, chiar și când e treaz, sforăie, și m-am înfuriat pentru că și el ura vara, pentru că și el ura iarna, mă împovăra faptul că împărțeam acest nou destin, ca și când acum s-ar fi dublat și nefericirea, amândoi suntem asediați, de jur împrejur ne pândesc *hamsin*-uri vitrege și ploi dezgustătoare și numai niște gratii subțirele, în formă de inimă, stau între noi și ele.

L-am văzut ridicându-se și întorcându-se spre marginea patului, pe partea care se presupune c-ar fi a mea, s-a aplecat spre telefon, iar eu m-am prefăcut că dorm, sperând să-l prind în miezul unei conversații intime, dar, în loc de asta, a luat una dintre cutiile cu bomboane, apoi l-am auzit desfăcând ambalajul și deschizând cutia, după care au început să se-audă plescăituri furioase și absurde, cultivându-și proasta dispoziție și vărsându-și frustrările asupra ciocolatei vechi, pe care soția lui nu mai apucase s-o sugă înainte de-a muri, dar curând a început să-mi fie milă de el pentru că nu reușea să adoarmă, iar din câte se părea chiar era îndurerat, doar că acest lucru se vedea mai bine noaptea decât ziua, și din nou simțeam că beau durere, țin în mână cana aceea de bere spartă și beau, apoi am auzit un sunet exploziv, reținut, dar acut, și l-am auzit alergând la chiuvetă și scuipând, și imediat am alergat după el, și am rămas amândoi în picioare, în fața salivei maro din chiuvetă, iar el căuta prin ea cu degete nervoase, continuând să scuipe și să înjure, ticăloșii ăștia nu se obosesc să scoată sâmburii cireșelor, azi mă duc să-i reclam, le-arăt eu lor, ce-nseamnă asta, după care a scos o bucată micuță de dinte galben, acoperită de pete de nicotină, apoi a deschis larg gura în fața oglinzii, în lumina

albăstruie a dimineții, gura lui părea diformă, cu buza întunecată, tremurândă, cu dintele din față rupt, opusul acelui zâmbet tineresc, arogant, care strălucea în fotografii.

Și-a spălat cu sălbăticie fața și gura, împroșcând de jur împrejur, continuând să înjure, în timp ce limba lui întunecată și groasă continua să atingă iar și iar golul care se deschisese deodată în gura lui, încercând să-l închidă, iar din cauza asta, toate înjurăturile și amenințările îi ieșeau pe gură în chip ridicol, ca unui copil de șapte ani căruia i-au căzut dinții de lapte, și turuia amenințări, vezi tu imediat, la opt îi dau telefon avocatului meu, nu sunt fraierul nimănui, îți spun eu, m-a amenințat, ca și când mi-aș fi exprimat îndoiala, dar apoi s-a grăbit spre dormitor și s-a uitat la cutie, aprinzând lumina ca să constate că într-adevăr era scris acolo un avertisment, că ciocolata aceasta era umplută cu cireșe cu sâmburi, și a aruncat la o parte cutia, scârbit, iar ciocolatele rotunde și micuțe s-au împrăștiat pe pat și pe podea, iar una s-a rostogolit pe sub brațul meu, căutând adăpost sub aripa mea. O țineam strâns, ca și când ar fi fost un pui abia născut, și o încălzeam în mâini, iar când a început să se înmoaie mi-am pus-o pe burtă și am început s-o întind, așa cum o întinzi pe pâine, și acest lucru m-a liniștit puțin, pentru că nu știam ce să fac în timp ce el era furios și iar simțeam că totul e din vina mea, pentru că din cauza mea ajunseseră în cameră toate dulciurile, și mă gândeam cât de repede se deteriorează totul, ar fi trebuit să facem dragoste ca nebunii, nu să ronțăim ca șoarecii în mijlocul nopții, iar dac-am fi făcut dragoste, nu și-ar fi rupt dinții, și mă gândeam la mama, care spunea întotdeauna disperată, nimic nu-mi iese, iar pe mine asta mă enerva cumplit, și de-asta nu i-am spus lui, nimic nu-mi iese, în schimb, am continuat să-mi întind ciocolata pe burtă, până când am simțit sâmburele tare în mână și l-am ascuns în scobitura ombilicului și i-am zis, uite cât de dulce e burta mea, iar el a pus capăt valului de înjurături îndreptate spre cel care i le dusese la spital, ce voia, să-i rupă dinții? Îl voi întreba pe fiecare om care intră, până voi descoperi cine se află în spatele acestei neglijențe, îți spun eu, a fluturat el din mână, iar eu i-am luat palma și i-am pus-o pe burta mea lipicioasă, și el s-a retras în prima clipă, dar era curios, așa că și-a apropiat fața și a

început să miroasă, iar în cele din urmă s-a învoit și și-a întins limba cărnoasă, lingând, apoi a adunat din jur încă vreo câțiva pui de ciocolată, pe care mi i-a întins pe coapse. Eram surprinsă de colaborarea lui entuziastă, căreia i-am răspuns fericită, în ciuda tuturor celor întâmplate, era încă pregătit de aventură, chiar și atunci când i-a murit soția, iar dintele i s-a spart, și eu încercam să mă unduiesc așa cum se cuvine, cu toate astea, mă chinuia discrepanța între ceea ce-mi imaginasem c-ar trebui să simt și ceea ce simțeam, pentru că, în concluzie, mă simțeam ca un om căruia, din cine știe ce motiv, îi este linsă burta, nu ca o femeie care trăiește o experiență erotică sălbatică, și nu știam cine e vinovat pentru asta, eu sau el. Mă mira faptul că el nu era conștient de nimic, lingea și lingea, până când aproape că m-a zgâriat, ca și când n-ar fi avut nimic altceva mai bun de făcut cu timpul lui, la vârsta lui, și l-am auzit spunând, îți place, vrei să fii linsă ca o pisică, iar eu am mormăit, da, pentru că nu era frumos să-i știrbesc și iluzia asta, apoi el a zis, îți place la nebunie să ți-o pui ca o pisică, iar eu am mormăit din nou, da, adevărul e că nu mă gândisem niciodată la asta, dar pentru ce anume venisem aici, și imediat m-am trezit în patru labe, cu el înfipt în mine și, între noi fie vorba, mă întrebam dacă asta e tortură sau plăcere. Îl simțeam trăgându-mă cu putere de păr, ca și când mi-ar fi chemat capul la ordin, și atunci am început și eu să intru, într-adevăr, în atmosferă, exact în clipa în care s-a terminat totul, iar el a scos un strigăt vulgar, care părea o continuare a înjurăturilor sale, apoi s-a retras din mine epuizat, picurând, ca o șosetă spălată, așa cum punea mama în lighean și mă trimitea să le întind afară, pe sforile tari, întinse între doi stâlpi, la poalele munților, iar eu priveam cu teamă sforile, întotdeauna mă temusem că sunt fire de înaltă tensiune și că atingerea lor, prin intermediul hainelor ude, mă va curenta, provocându-mi moartea, părea o capcană atent elaborată, iar de la fereastră ea îmi trimitea priviri de adio și, în cele din urmă, mi-am spus, pe viață și pe moarte, și am început să atârn șosetele una câte una, privind munții, care nu erau foarte înalți și nici plini de splendoare, dar erau fabuloși, mai ales în diminețile în care din ei se ridica soarele și spre seară, când erau înghițiți de cerul violet, iar între mine și ei erau livezile și câmpurile cu

morcovi, uneori găseam și căpșuni, de fiecare dată descopeream acolo câte-o nouă surpriză, dar în clipa aceea el a sărit pe neașteptate și a strigat, unde e, iar eu am spus, ce anume, și el a spus, dintele, bucățica de dinte, unde-am pus-o, trebuie s-o duc la stomatolog, să mi-l reconstruiască, așa c-am aprins lumina și am început s-o căutăm cu fervoare, întorcând pernele și păturile, iar eu m-am ridicat ca să mă uit și-n chiuvetă, dar el a strigat deodată, nu te mișca, apoi s-a apropiat de mine cu pași mici, ca un șarpe care se grăbește să înșface un iepure, a întins mâna spre șanțul dintre fesele mele și a scos de-acolo bucățica de dinte pierdută. Asemenea lui Beniamin, asupra soției căruia s-a găsit prețiosul trofeu, stăteam în picioare în fața lui, absolvită de pedeapsă, dar vinovată, nici un cuvânt nu-mi era de folos, degetul lui era îndreptat spre mine, iar eu i-am întors spatele și, de vreme ce eram deja în drum spre chiuvetă, mi-am continuat drumul și am intrat la duș, unde m-am spălat, spălând ciocolata aceea de doi bani, dar, în mijlocul șuvoiului fierbinte, am început să mă înfurii pe mine, de ce stric eu totul, tocmai atunci când el se înfierbântă, eu rămân rece, iar în clipa în care m-am gândit la linsul lui primitiv m-am emoționat dintr-odată, reconstituirea mă excita mai mult decât întâmplarea propriu-zisă și poate că întotdeauna se întâmplă astfel, poate că e mai excitant să-ți imaginezi lucruri sau să le reconstitui decât să le trăiești, pentru că astfel ai un control total, și m-am bucurat de amintirea aceasta până ce s-a terminat apa caldă, după care am ieșit și m-am șters cu prosopul lui, iar când am intrat în cameră l-am văzut cufundat în somn, cu gura larg deschisă, cu limba acoperindu-i dinții din față, iar în palma deschisă, odihnindu-i-se bucățica ruptă de dinte.

Fără să mă gândesc deloc, cu o fericire neașteptată, pe care numai o mare dezamăgire o poate naște, am luat cu degete tremurânde prețioasa, scumpa bucățică, știind că nu are și nici nu va avea înlocuitor, și am aruncat-o repede în vasul de toaletă, ghicind că vârtejurile micuțe de apă au înconjurat-o imediat, pe nevăzute, și nici c-am mai văzut-o după ce-am tras apa, nici el n-o s-o mai vadă și astfel, am putea spune, continuam să împărtășim același destin sărman și invizibil.

Capitolul unsprezece

Când am știut că totul e pierdut? În clipa în care-am simțit ploaia udându-mă ca și când n-aș fi avut acoperiș deasupra capului, atunci am înțeles că locul meu nu e acolo, că nu am nici un loc. Am încercat să fug, să cobor din patul care se transformase într-o capcană, cu pernele grele îmbibate de apă și păturile ude și mocirloase de parc-ar fi fost din clei, dar nu reușeam să-mi mișc mâna, nici piciorul, nici gâtul, zăceam ca un sac de oase, iar ploaia cădea peste mine și auzeam voci în jur, oameni întrebând, e prima ploaie de primăvară sau ultima ploaie de iarnă? Iar o mamă îi spune copilului ei, mergi și vezi dacă înflorește brândușa și dacă se vede codobatura prin țară și dacă sunt câmpurile pline de lupini albaștri, iar după câțiva ani copilul se întoarce, mamă, spune el, se pare că era întâia ploaie de iarnă, pentru că toate câmpurile erau albastre ca marea, iar vântul chiar făcea valuri trecând prin ele, și mama spune, bine că ți-ai amintit să te întorci, între timp, eu mi-am întemeiat o nouă familie, iar el plânge, atunci, primește-mă și pe mine în ea, și ea spune, dar tu ai ochii căprui, în timp ce noi toți avem ochii albaștri, cum poți dovedi că ești de-al nostru, și el plânge, îmi voi scoate ochii și voi pune în locul lor flori albastre de lupin, iar eu încercam să strig, Udi, nu-ți scoate minunații tăi ochi căprui, eu îi iubesc, dar nu-mi puteam mișca buzele, eu sunt adevărata ta mamă, Udi, nu-ți amintești de mine, cum am stat ore întregi culcată pe prispă, fără să mă mișc, iar el m-a privit cu ochii aceia strălucitori ai lui Udi Seinfeld, fratele lui Orit, prietena și colega mea de clasă, și a spus, nu ești mama mea, tu doar îi semeni tot mai mult, iar eu o vedeam în fața

ochilor pe Mazal Seinfeld, mama lui și a lui Orit, care murise pe prispa casei lor.

Întotdeauna mă mirase numele ei, amestecul dur dintre sefard și *ashkenaz*, întotdeauna crezusem că amestecul acesta i-a hotărât destinul, că, dacă s-ar fi căsătorit cu un bărbat cu alt nume, n-ar fi murit așa, pe prispă, la lumina zilei, la o vârstă atât de fragedă, pe șezlongul care se făcea pat. De la depărtare, părea o femeie lipsită de griji, care se relaxa, și abia când ne apropiam, eu și Orit Seinfeld, albul nemișcat al cearșafurilor avertiza asupra gravității situației. Nici un mădular nu se mișca pe sub cearșafuri, nici o expresie nu-i încorda fața, cu pielea iemenită, de un brun-întunecat, ce se transformase într-un gri-pal, lipsit de strălucire, numai un susur slab din gura scufundată mai amintea, totuși, de rămășița de viață dinăuntrul ei. Treceam repede prin fața ei cu ghiozdanele grele, lipicioase de urme de limonadă și resturi de gumă de mestecat, cu abțibilduri cu bazuci și creioane colorate lovindu-se unele de altele, în ritmul mișcărilor noastre, deschideam ușa cu grilaj și intram în casă, direct în bucătărie.

Orit scotea pâine proaspătă, întotdeauna, dimineața, îl trimitea pe Udi, în vârstă de șase ani, la băcănie să aducă pâine, trecea alergând prin fața mamei sale, care și noaptea dormea pe prispă, mama sa, pe care nici măcar nu și-o mai amintea mergând, pentru că boala se declanșase imediat după ce se născuse el, apoi se întorcea alergând, cu ochii căprui strălucitori, iar Orit făcea sendvișuri pentru ea și fratele ei și pentru mine, atunci când dormeam acolo, mișcându-se cu un șchiopătat ușor, un șchiopătat grațios, pe care uitasem de unde-l căpătase, dar avea la picior o cicatrice mare, care-l justifica. Și la amiază mâncam sendvișuri, apoi ne jucam cu Udi cel micuț, iar când Gideon Seinfeld, tatăl lor, se întorcea de la serviciu și stătea cu noi, rezemat de perete, în pantalonii lui kaki, scurți și largi, prin care i se vedeau testiculele micuțe și lunguiețe, amândouă izbucneam în râs.

Într-a șaptea, eram acolo în fiecare zi, cu Orit și Udi, privind fotografiile lui Mazal Seinfeld, atât de frumoasă în tinerețe, și testiculele lui, care-i săltau între picioare în timp ce se învârtea

prin casă, punând masa, iar eu încercam să găsesc o legătură între cele două imagini, încercam să mi-o imaginez pe frumoasa brunetă ținând în mâinile smolite testiculele acelea albe, dar părea mai degrabă un gest de cântărire decât unul excitant. Ce-o atrăsese la el? Avea buzele subțiri, aproape crude, și părul rar, și numai destinul său amar îi adăugase o anume aură, iar eu mă gândeam că, atunci când voi mai crește puțin, când voi ajunge la vârsta de cincisprezece sau șaisprezece ani, el se va îndrăgosti de mine și voi veni să locuiesc împreună cu ei, dar voi dormi în aceeași cameră cu el, nu cu Orit, și după câțiva ani, mișcările mele vor deveni greoaie, cu mare efort îi voi mai putea frământa testiculele, și mă vor aduce pe prispă, în ciuda faptului că abia voi fi împlinit douăzeci de ani. Dar, în cele din urmă, lucrurile n-au ieșit așa, pentru că dintr-a șaptea am încetat să fiu prietenă cu Orit Seinfeld, dintr-odată casa aceea mi s-a părut neinteresantă, fără patul de pe prispă, iar Orit devenise plictisitoare cu pâinea ei proaspătă, câtă vreme poți mânca sendvișuri, așa c-am încetat s-o vizitez și mă simt îngrozitor când mă gândesc la asta și, de fiecare dată când văd pe stradă o femeie tânără, șchiopătând grațios, privesc în jos rușinată, deși mi s-a spus în urmă cu mulți ani că suferise o operație, prin care șchiopătatul acela fusese corectat, dar știusem dintotdeauna că pedeapsa urmează să vină, cum am putut să ignor privirile pe care mi le trimitea mai ales Udi, în pauze, venea și se gudura pe lângă mine ca un câine, spunând, hai la noi, zicem că tu ești mama, iar Orit, tata, întotdeauna în jocurile noastre îl excludeam din rolurile părinților, iar eu mințeam că sunt ocupată și nici măcar nu-i mângâiam părul castaniu, tuns scurt, de teamă să nu mă molipsesc. Atâta vreme cât boala fusese în casă, nu mă temusem absolut deloc, și tocmai atunci când ieșise începusem să mă tem, Mazal Seinfeld murise, dar boala trăia, căutând un nou trup pe care să-l paralizeze, și iată că acum găsise, mărturie stă faptul că ani de zile nu mă gândisem la ei și o făceam tocmai în dimineața asta, întemnițată în camera asta, din casa asta îndoliată, l-am văzut pe Udi, cu ochii lui căprui, și mâinile nu mi se mișcă, nici picioarele, și plâng, deși nimeni nu m-aude, suspin din pricina remușcărilor pe care le simt față de Udi și

Orit, prietenii mei cei mai dragi, familia mea, și știu că pedeapsa a venit și nu voi mai merge niciodată. Mă vor duce pe targă înapoi în casa mamei și-a tatei, iar ei vor fi nevoiți să-mi ghicească dorințele, chiar și când puteam vorbi, reușeau cu mare greutate, cum de altfel va fi și acum, când sunt mută, și vor sta lângă patul meu și-mi vor citi povești, exact ca povestea asta pe care o aud acum, o poveste cunoscută, spusă de o voce cunoscută, și aud cum vocea reținută a mamei mele ascunde reprosul îngrozitor, *astăzi mi-ai pătat obrazul de rușine, ce-ai făcut astăzi ți-a murdărit sufletul și sufletul fiilor și fiicelor tale, și sufletul soției tale, și pe cel al iubitei tale. Tu care iubești pe aceia care te urăsc și care urăști pe aceia care te iubesc, pentru că astăzi ai spus că tu nu ai nici stăpâni și nici sclavi, pentru că astăzi știm că, dacă Avshalom ar fi trăit, iar noi toți am fi murit, ai fi fost mai fericită. Și acum, ridică-te și mergi de vorbește slugilor tale, pentru că, slăvit fie Numele Lui, am jurat că, dacă nu vei ieși în noaptea aceasta, nu-ți va mai rămâne nici un om și se va abate asupra ta răul cel mai mare din câte s-au abătut vreodată, din tinerețe și până astăzi*, iar eu știam că reprosul ăsta mi-e adresat mie, cum îi urâsem pe iubiții mei Orit și Udi, și pe Yoni, pe mine și carnea mea, dar imediat mi s-a arătat regele, care ședea la poartă, iar o lumină împăciuitoare s-a împrăștiat asupra țării dezbinate, iar în clipa aia aud vocea lui Aric, strangulată și emoționată, care zice, tu ai fost radioul meu, apoi spre altcineva, ea a fost radioul meu, în timpul bolii, zece zile a stat lângă mine după ce m-am rănit și mi-a citit din Tanah, n-aveam nici o altă carte acolo, la spital.

Iar mama a spus, nu vorbea deloc, la început nu știam dacă mă aude, doctorul mi-a spus, ia-i tensiunea arterială din jumătate în jumătate de oră și stai lângă el. Cum mi-am dat seama că înțelege? Din când în când, săream câte-un cuvânt sau două, iar el își strâmba gura, și Arie a râs, bine, tocmai absolvisem Yeshiva[1], am schimbat focurile Torei pe focurile sirienilor și, dup-o zi

1 Instituție în care se practică studiul Talmudului și Torei; apare mai ales în comunitățile ortodoxe.

întreagă în care-am stat culcat, pe jumătate mort, auzind verset după verset, mi-am spus, Tora te urmărește, n-ai unde să fugi.

După zece zile, săream ultimele cuvinte ale fiecărui verset, iar el le completa, a spus mama, a fost prima dată când l-am auzit vorbind, iar după ce mai trec vreo câțiva ani, am impresia că-l văd la universitate, în Terra Sancta, și mă apropii de el și-i spun, rostind parcă o parolă, *și se va abate asupra ta răul cel mai mare din câte s-au abătut vreodată*, iar el răspunde, *din tinerețe și până astăzi*, și atunci am știut că el e. Amândoi ne schimbaserăm atât de mult, el era un copil pe vremea când venise la noi, în timpul războiului, la fel și eu, abia împlinisem șaisprezece ani și colegele mele de clasă fuseseră ucise ca niște muște, iar după o săptămână totul a luat sfârșit, spunându-ni-se, mergeți și începeți să vă construiți viețile, învățați, ridicați case, creșteți copii, dar cum era posibil așa ceva, viața devenise sufocantă din pricina tristeții, era imposibil să respiri, dintr-odată ai un trecut, brusc ai un trecut, iar el e apăsător, te trage înapoi.

În clipa în care m-am însănătoșit, am fugit din vale, a spus el, a fost o călătorie scurtă și fatală, n-o cunoscusem pe timp de pace, am venit, am fost rănit și în două luni m-am trezit înapoi la Ierusalim, pe jumătate invalid, adesea eram sigur că războiul e fructul imaginației mele, iar eu m-am ridicat în fund pe pat și m-am frecat la ochi, poate că toată această conversație nu era decât fructul imaginației mele, îi auzeam atât de clar, clar și aproape, nu așa cum mă obișnuisem aici, cu mare greutate, prin pereți și uși, timp în care se-auzeau ecouri difuze venind dinspre salon și nu înțelegeam ce se întâmplă, până când am auzit-o pe mama spunând, da, Josephine a zăcut multă vreme aici, înainte de-a fi internată, și o altă femeie a adăugat, e o zi atât de frumoasă, prima zi de primăvară, și am înțeles că vocile lor clare vin dinspre terasa care face legătura între dormitor și salon, terasă a cărei existență n-o observasem până acum. Prin oblonul tras, am reușit chiar să-i văd șezând relaxați în jurul unei mese joase, din câte se părea, își permiseseră să stea departe de gălăgia franțuzească ce venea din salon și să creeze o enclavă băștinașă mândră, care chiar se făcea cu povești ale unor acte de vitejie. Aveam impresia că privesc o piesă de teatru, numai

că, în locul spectacolului unui actor, aici se afla un public format dintr-o singură persoană, iar spectacolul avea mai mulți actori, am impresia că recunosc și cea de-a treia persoană prin oblon și mă întreb dacă nu cumva aceste vorbe erau destinate urechilor mele, dacă nu cumva pentru mine stăteau ei pe terasă, ca s-aud mai bine, sau stăteau aici în ciuda prezenței mele invizibile, iar în prima clipă, aproape că nu mă impresionase ce auzeam, vocile acelea clare acopereau amploarea veștii. Nu eram nevoită să ciulesc urechile ca să le descifrez murmurele prin pereți și totul mi se servea la pat, ca la hotel, părea un vis care, teoretic, e surprinzător, dar nu spune de fapt decât lucruri banale, care se explică singure, și abia încetul cu încetul am înțeles că aici e descifrat misterul vieții mele, dar eu nu vreau să aud nimic, nu ascult, pentru că sunt paralizată toată, chiar și urechile îmi sunt paralizate, și Tirtza întreabă, ce-i cu Shlomo, iar mama spune, a fost ieri aici, nu-i așa, Ari, îl strigă ea, ca o rudă.

Nu, ce s-a întâmplat atunci cu Shlomo, subliniază Tirtza, după ce v-ați întâlnit din nou, iar Arie spune, stăteam acolo, la Terra Sancta, amândoi, apoi dintr-odată vine o tânără frumoasă, cu părul strâns în coadă, și-mi spune, *și se va abate asupra ta răul cel mai mare din câte s-au abătut vreodată*, iar eu spun, fără să înțeleg, spun ca un robot, *din tinerețe și până astăzi*, iar Shlomo mă întreabă cine e și eu, în prima clipă, spun, nu știu, jur pe viața mea că nu știu, și abia atunci înțeleg că ea era vocea aceea din vale, iar Shlomo s-a îndrăgostit de ea pe loc, am văzut asta în ochii lui, iar Tirtza a izbucnit într-un hohot de râs neplăcut, spunându-i mamei, îți amintești ziua în care a fost înmormântat Alik, toată colonia voastră era goală, iar când ne-am întors de la înmormântare un bărbat și-a găsit soția cu altcineva. Cu toții o priveau ca pe-o târfă, au exclus-o complet din societate și, după două săptămâni, a intrat în mare și a mers tot înainte, până când s-a înecat, iar mama a spus, da, era o femeie extraordinară, cred că s-au supărat atât de tare pe ea nu pentru că-și înșelase soțul, care era un nătâng, ci pentru că făcuse asta în ziua în care-l îngropaseră pe Alik, în ziua în care întreaga colonie era în doliu, și tocmai ocazia asta o alesese,

nici măcar ea nu s-a putut ierta. Mi-am acoperit cu pătura urechile care începuseră să mă doară, asemenea bărbatului care se ferește să-și prindă soția, pentru că atunci va trebui s-o părăsească, și nu voiam s-aud continuarea poveștii, ca să nu-mi părăsesc mama, care dintr-odată îmi devenise cum nu se putea mai dragă, și-mi aminteam cum îmi citea înainte de culcare din Tanah, iar tata spunea, măcar explică-i cuvintele mai grele, nu înțelege nimic, și ea spunea, nu-i nevoie să înțeleagă, trebuie doar să asculte, iar eu ascultam, pur și simplu, vocea ei blândă, citind cu emoție, și plângeam împreună la versetele triste. O auzeam izbucnind în plâns și imediat mă alăturam, ca s-o protejez, chiar dacă nu înțelegeam ce anume era atât de trist, dar credeam că are un motiv destul de întemeiat și cel mai tare plângeam la povestea lui David și Avshalom, pentru că era o poveste care nu se putea termina bine, numai dacă n-ar fi început s-ar fi terminat bine, dar, de vreme ce i-a fost scris să înceapă, nu se mai putea evita tristețea, fiindcă învingătorul era cel mai mare învins.

Când începea lamentația lui David, izbucneam în plâns de fiecare dată, iar atunci când s-a născut copilul mi-a fost clar că-i vom pune numele Avshalom, dar tata s-a împotrivit și-mi amintesc că s-au certat asupra acestui lucru toată săptămâna de dinaintea circumciziei și atunci, în clipa în care-au fost întrebați cum îl cheamă, tata a tăcut, iar mama a spus, Avshalom, cu un mic semn de întrebare, ca și când ar fi cerut aprobarea celui care făcea circumcizia, dar niciodată, în timpul scurtei sale vieți, n-am apucat să-i spunem pe numele acesta lung, și numai lângă mormântul său, când tata rostea lamentația îngrozitoare, am știut că el se răzbună astfel pe alegerea ei, protestând, iar de-atunci n-am mai văzut-o deschizând Tanahul. Uneori o rugam să-mi citească ceva înainte de culcare, mai ales atunci când eram bolnavă, dar ea îmi răspundea violent, nu sunt radio, chiar și vocea ei încetase a mai fi blândă, devenise guturală din pricina amărăciunii și a prea multor țigări, iar acum, pentru o clipă, îi revenise blândețea aceea veche, în timp ce spunea gânditoare, incredibil, dar uneori, un lucru neînsemnat, pe care-l faci fără să te gândești deloc, te însoțește întreaga viață. Povestea

asta pe care i-am citit-o lui Arie, pe vremea când aveam șaisprezece ani, m-a urmărit toată viața, cu ambii copii, m-a sfâșiat în două, cu Yaarah am luptat, iar pe Avshalom l-am pierdut, iar Tirtza a spus, cum adică ai luptat, ea s-a luptat cu tine, și mama a spus, nu contează cine-a început, întrebarea e dacă intrăm sau nu în luptă, nici David n-a început, dar nici nu s-a dat înapoi, doar ar fi putut să renunțe la tot și să-i ofere lui Avshalom regatul fără să lupte, dar n-a făcut-o. Așa stau lucrurile, a oftat ea, când lupți cu propriul copil, nu poți ieși învingător, chiar dacă vei învinge, tot învins vei fi.

O ascult stupefiată, nu înțeleg despre ce vorbește, dar știu că e un fel de înfrângere, a mea sau a ei sau a relației noastre, și mai mirată sunt de tonurile vocilor, vorbesc ca niște prieteni atât de apropiați, toți trei, după ce, cu numai două zile în urmă, l-au defăimat la cimitir, și nu înțeleg ce se petrece aici, cum e posibil așa ceva, doar vorbea întotdeauna despre el cu atâta ură, aproape cu scârbă, și mă gândeam la cum misterele nu se dezleagă niciodată, ci devin doar mai încâlcite, ai impresia că ajungi la ele, iar în cele din urmă doar au râs de tine. Cu toate astea, trebuie să recunosc că-mi plac aceste tonuri, îmi place prietenia lor, onestitatea lor, niciodată n-o auzisem vorbind cu tata atât de deschis, întotdeauna era atentă ca nu cumva el să folosească împotriva ei cine știe ce informație sau remușcare sau confesiune, în permanență, competiția lor nebunească, dar atunci am auzit-o pe Tirtza zicând, înseamnă că Shlomo și Arie s-au luptat pentru tine. Și mama oftează, nu, nu tocmai, lucrurile au fost aranjate de la bun început, cred, și Arie a spus, a trecut prea mult timp ca să mai știm exact ce s-a întâmplat.

Ce plăcere să îmbătrânești, a râs mama, poți să le amintești tuturor celor care suferă că peste treizeci de ani asta îi va amuza, trebuie să vezi fiecare lucru de la o depărtare de treizeci de ani, cel puțin, și doar atunci știi cum să-l privești, iar mie mi se părea că aproape strigă și dintr-odată am început să suspectez că totul era regizat, poate că ea știe că sunt aici și-mi face o demonstrație, doar scopul nu-mi e clar, vrea să-mi ofere o versiune îmbunătățită a evenimentelor, să-mi transmită mesajul că totul se leagă, un mesaj invizibil. M-am ridicat și mi-am

aranjat pernele la spate ca să stau confortabil, aveam o senzație vagă, și mă gândeam, poate că paralizia mea va mai întârzia vreo câțiva ani, și astfel mă uitam la ei ca la teatru, un teatru la pat, ultima noutate, în care actorii sunt zăriți doar prin cortina obloanelor, iar publicul trebuie să-i ghicească, să completeze detaliile. Am recunoscut cu ușurință rochia mamei, o rochie maro, care-i venise foarte bine întotdeauna, îi vedeam profilul prin oblon, crăpătura era de partea ei, nu a mătușii Tirtza, care părea grasă și inflexibilă în scaunul ei, iar el, motanul uriaș, regele pisicilor, când părea complet domesticit, când părea complet sălbatic, chiar și prin oblon, simțeam forța lui de atracție întunecată, iar spătarul scaunului pe care se sprijină părea o coadă lungă, ridicată. Îmi făcea plăcere să-i aud vorbind fără încordare și amărăciune, eram o fetiță ai cărei părinți s-au împăcat, iar ea poate acum să doarmă liniștită, știind că de dimineață îi va găsi pe amândoi acasă, binedispuși, și într-adevăr, fără să vreau, am adormit, deși, mai mult decât orice, îmi doream să continui să privesc spectacolul acesta care se dădea în fața mea, pentru mine, atunci cum se face c-am adormit pe neașteptate și m-am trezit furioasă pentru că pierdusem finalul, iar acum nu voi ști niciodată ce anume am pierdut, nici măcar n-am pe cine să întreb, nu mai există nici un spectator în afară de mine, iar terasa era goală, nici soarele nu mai strălucea, nu mai vedeam masa aceea rotundă și începeam să mă îndoiesc de faptul că tot ceea ce auzisem și văzusem fusese aievea, doar pernele din spatele meu stăteau mărturie faptului că, într-adevăr, încercasem să fiu atentă, și nu-mi puteam ierta că adormisem cu o clipă înainte ca adevărul să iasă la lumină, dinaintea ochilor mei închiși.

Lângă pat, pe noptiera micuță, am văzut tava aceea rotundă și termosul roșu, iar pe ea, un pahar cu suc de portocale și un croasant proaspăt, și am vrut să-mi torn cafea, dar n-aveam în ce, uitase să-mi aducă și o cană, întotdeauna lipsește exact ceea ce se dovedește a fi cel mai important. Am încercat să beau direct din termos, dar, la gura lui rotundă, am simțit gust de parfum sau de ruj și mi-am amintit cum își rujase ea buzele în ultima dimineață a vieții sale, într-un trandafiriu strălucitor,

și cum sclipeau ele în mijlocul feței sale palide, ca și când n-ar fi făcut parte din ea, încercând să fugă de destinul acelui chip palid, și poate că în cele din urmă reușiseră, poate că se refugiaseră aici, pe termosul acesta micuț și elegant, o pereche de buze fine, aproape lipsite de senzualitate din pricina fineții, buze de ciclamă, plutind acum în apa cafelei pregătite pentru mine ca niște găluște în supă, și peste numai o clipă, atunci când voi atinge termosul, ele îmi vor întâlni buzele, mi se vor scurge în gură și nu vor mai ieși niciodată de-acolo. Priveam șocată termosul, aburii fierbinți îmi ardeau fața, ascunzând gura lui strâmtă, până când am alergat la baie și am încercat să golesc ușurel cafeaua în chiuvetă, ca să verific dacă e ceva înăuntru, iar cafeaua maronie și parfumată se vărsa tristă în chiuveta albă, dispărând înghițită de gâtul ei înfometat, până ce jetul a devenit un firicel subțire, care s-a scurs, la rândul lui. M-am aplecat ca să cercetez termosul întors cu capu-n jos, încercând să privesc în interiorul lui întunecat și strălucitor, dar nu vedeam nimic, apoi l-am umplut cu apă, golind-o și pe aceasta mai apoi, privind-o scurgându-se în cinstea mea, spălând dârele cafelei murdare, iar în cele din urmă m-am întors în pat și am băut însetată sucul, gândindu-mă cât de aproape fusesem de cafea, cât de departe sunt de ea acum, la fel cum fusesem atât de aproape de adevăr și din nou mă îndepărtasem, aproape de tinerețea lor, de trecutul lor, trecutul acela care o clipă e o pisică domestică, iar în cealaltă, o pisică sălbatică înspăimântătoare, exact ca el, trecutul care scânceşte nopțile către mine, strigând după schimbare, iar eu, tocmai eu trebuie să-l schimb, eu, care abia dacă sunt capabilă să mișc ceva în prezent, ca să nu mai vorbim de viitor, tocmai eu trebuie să repar trecutul, pentru că, din cauză că el e murdar, și eu sunt murdară, și numai prin repararea lui mă voi repara și eu, iar dacă el nu poate fi reparat, nici eu nu pot. Tocmai cuvintele acelea calde, care veniseră către mine dinspre terasă, îmi arătaseră cât de adevărat ar fi putut fi totul, fiindcă niciodată nu mai auzisem cuvinte atât de calde în casa noastră, iar aici, dincolo de oblon, se încropea evanghelia din fragmente care se reunesc, ca două bucăți de os, *și se va abate asupra ta răul cel mai mare din câte s-au abătut vreodată,*

din tinerețe și până astăzi. Dar cum poți repara trecutul fără să-l cunoști, cu greu poți accepta faptul că viitorul e necunoscut, dar cum poți să te împaci cu gândul că trecutul e necunoscut, apoi am luat pieptănele, m-am așezat în picioare, în fața oglinzii, ca și când acolo s-ar fi aflat soluția, și am început să mă pieptăn, pentru prima dată de când ajunsesem aici, m-am pieptănat iar și iar, până când părul meu arăta frumos și strălucitor, apoi l-am strâns într-o coadă groasă și lungă, asemenea cozii mamei mele, ascunsă în dulap, înfășurată neglijent în hârtie de ziar, ca și cum ar fi un pește cumpărat din piață, coadă care a trecut, într-o clipă, printr-o singură mișcare a mâinii, de la locul ei bine stabilit, de pe cap, pe un raft din dulap.

În aceeași noapte în care umbrele dansau pe pereți, iar lumânările pâlpâiau la ferestre și părinții mei s-au întors de la spital fără frățiorul meu, a fost ultima dată când i-am văzut coada atârnându-i pe spate, dimineața s-a trezit fără ea, părea goală și vulnerabilă, bărbătoasă și urâtă dintr-odată, și am întrebat-o, mamă, ce-ai făcut, iar ea mi-a spus, țin doliu, nici un lucru frumos nu se va mai apropia de mine, și am întrebat, unde-i coada, iar ea a spus, la gunoi, și abia după câteva luni, când cotrobăiam prin dulap căutând ceva, am dat peste hârtia de ziar, din care a alunecat, strălucitoare și fină, coada ei bogată, mai bogată decât a mea, mai lungă, însă tot exista o asemănare între ele, iar eu încercasem s-o lipesc de părul meu, legând-o cu o eșarfă sau cu un elastic, dar de fiecare dată se desprindea, ca și cum ar fi avut voință proprie, însă acum stă bine, forțându-mă să merg mai dreaptă, să-mi arăt dragostea față de el ca și când ar fi fost dragostea mamei mele, și mă gândeam la femeia aceea tânără de pe culoarele înguste ale facultății, vedeam asta alb-negru, fața albă și pleata brună, întâlnindu-i pe cei doi bărbați, unul negru, celălalt alb, și atunci, asemenea frânturilor de versete care s-au unit într-unul singur, s-au regăsit și amintirea ei și-a lui, transformându-se într-un eveniment unic, petrecut pe parcursul câtorva zile, în timpul războiului care le distrusese tinerețea. Eu chiar știam povestea soldatului-copil, ea mi-o spusese de câteva ori, fără să-i pomenească numele, un soldat-copil care fusese rănit grav, iar ea șezuse lângă el vreme

de zece zile, dar, dacă într-adevăr e el, cum se face că n-are nici o cicatrice, dac-a fost atât de grav rănit, e adevărat că nu se văd pe pielea lui toate sărutările primite, dar cum e posibil să nu se vadă nici rănile grave, după care m-am gândit că poate avea legătură cu sterilitatea lui, poate că asta era suferința la care se făcea referire. Cu teamă și milă, vedeam în fața ochilor trupul lui mare și frumos, golit de sămânță și trist pentru eternitate, eram speriată ca un profet căruia i-a devenit clară misiunea sa, tocmai mie mi se cere să umplu golul acesta din trupul său, să pătrund în pielea aceasta iubită, fină și smolită, și să mă las înghițită de golul întunecat, ca de o peșteră antică, și să nu mai văd niciodată lumina soarelui.

Am cotrobăit furioasă prin valiză și am scos fotografia ei, pe care-o ascunsesem, apoi am privit-o, după care m-am uitat în oglindă, semănam destul de mult, cu cozile noastre și cu fețele serioase, iar eu i-am spus, de ce n-ai făcut tu asta, mamă, de ce nu i-ai oferit tu consolare, deodată am înțeles iubirea ei, prin intermediul cozii de pe capul meu, și nu aveam față de ea nici un resentiment din pricină că toată viața iubise un alt bărbat, nu pe tata, e de preferat să iubești pe cineva în taină decât să nu iubești niciodată, decât să nu știi ce înseamnă să iubești, și mă gândeam cum e să-ți petreci viața iubind un alt bărbat, când știi că totul e pierdut, nu ca mine, care l-am urmărit și l-am prins la cotitură, ci ca ea, fără să faci nimic, cum îți petreci zilele fără nici o speranță, și vedeam goliciunea îngrozitoare a vieții ei, căci vine un moment în care știi că nimic nu se va schimba, eu îl simt apropiindu-se, când deja nu mai poți spune, voi găsi la un moment dat un bărbat pe care să-l iubesc, sau, voi avea la un moment dat o viață pe care s-o iubesc, vine un moment în care știi că în batjocura asta nu va avea loc nici o schimbare în bine, și asta e, așa e viața, mai mult sau mai puțin, și atunci totul devine palid, stins, strălucirea care dă viață tuturor lucrurilor dispare deodată, existența rămâne goală, rușinos de goală, iar în prima clipă în care se întâmplă asta vrei să mori, apoi să plângi, apoi spui, numai de n-ar fi mai rău. Prin intermediul cozii grele, simțeam dezamăgirea ei, apoi m-am așezat pe pat și am mângâiat-o așa cum mângâi o pisică, și am auzit

ușa deschizându-se, iar el stătea în prag, radiind de lumina iubirii ei, ținând în mână o cană mare, albastră cum era și cămașa lui, o cămașă de vară cu mâneci scurte, cu nasturii descheiați, dezvelind un piept lat și negru pe care se văd câteva fire de păr cărunt, ca pentru a-i accentua bronzul intens, ca în ziua în care-l văzusem pentru prima oară, numai că atunci era sfârșitul verii, în vreme ce acum tocmai începe, zâmbește cu buzele strânse, pentru a-și ascunde dintele rupt, întinde cana și spune, am uitat, și-o așază lângă termosul gol încercând să toarne, dar, când nu curge nimic, zâmbește strâmb, ai băut-o pe toată, ca și când aș fi făcut o glumă extrem de amuzantă, iar eu spun, da, și dup-aceea, nu, pentru că încă mai vreau cafea, apoi întreabă, ce ți-ai făcut, și mă privește serios, iar dintr-odată nu mai am cum să mă ascund, cortinele mele de păr sunt ridicate, iar fața mi-e descoperită, cu toate ridurile fine și petele făcute de soare, expresia lui devine neplăcută, îmi prinde coada, trage cu putere elasticul, îl smulge, împreună cu câteva fire de păr, îmi încurcă brutal părul împletit, împărțit în trei cosițe, ștergând până și amintirea cozii mele splendide, și totul n-a durat decât o secundă, însă mie mi s-au părut a fi ore întregi, totul curgând lent și înfricoșător, ca un vechi ritual de exorcizare, și simțeam că încep să tremur, dar apoi am observat că el era cel care tremura, sau lumea întreagă tremura, deja nu mai știam exact cine, iar el s-a așezat pe scaunul din fața mea și a început să urle, pleacă de-aici, m-am săturat de provocările tale, și eu simțeam că nu mai am aer, că nu mă mai pot mișca, paralizată ca biata Mazal Seinfeld, iar el s-a ridicat și mi-a lovit valiza cu piciorul, trimițând-o în direcția mea, și a urlat, ajunge, de data asta chiar ai exagerat.

M-am ridicat cu greu și am început să-mi adun lucrurile, iar de data asta mi-am amintit de carte și am aruncat totul în valiză, apoi am închis-o, totul se petrecea foarte lent, încercam să-mi iuțesc mișcările, dar nu reușeam, parcă m-aș fi luptat cu gravitația și, în clipa în care-am ajuns la ușa camerei, s-a așezat pe pat, și-a acoperit fața și a întrebat pe un ton mai blând, de ce mă provoci, ce vrei să obții, și eu am spus, nimic, nu știu nimic, nu înțeleg nimic, iar el a spus, coada aceea, o urăsc, iar eu am

întrebat, de ce, și el a zis, așa cum urăști șarpele care încearcă să te muște, și eu am spus, de ce, nu înțeleg nimic, iar el m-a privit din cap până-n picioare, deodată avea aerul unui băiețel, și a spus, chiar nu știi? Și am zis, jur pe viața mea, jur pe Tanah, iar el a spus, așa și-o împletea ea, mama ta, prințesa văii, își învârtea coada splendidă și sentimentele noastre odată cu ea, cu mândria ei fără margini. Eu eram uluită de descrierea lui și am spus, cum e posibil așa ceva, doar te iubea atât de mult, și el a râs amar, mă iubea? Se iubea doar pe ea însăși, eu nu eram decât o nostalgie, o amintire din timpul războiului, un fragment dintr-un verset, dar nici nu-i trecea prin minte să mă ia în serios. Eram negru, dintr-un cartier sărac, cu un trecut dubios și un viitor incert, nu ca tatăl tău, cu părinții lui medici, cu zâmbet de om calculat, iar vocea lui suna ca și când totul s-ar fi întâmplat ieri, îmi spunea că mă iubește, dar vrea copii, vrea copii, asta era important pentru ea, doar eu fusesem rănit și știa povestea mult mai bine decât mine, doar ea fusese singura care-mi stătuse alături atunci, iar medicii se străduiseră s-o țină la curent în privința rănii. Înțelegi ce-mi spunea, nu mă integram cum se cuvine în viitorul care-i înmugurea ei în minte, pe sub coada ei, voia să se mărite cu un bărbat sănătos, la locul lui, să facă mulți copii, voia o familie normală, iar eu i-am spus, am implorat-o, Rahel, n-ai voie să întorci spatele iubirii, pentru asta se plătește o viață întreagă, dar ea știa mai bine decât toți și, fără să mă anunțe măcar, s-a măritat cu cel mai bun prieten al meu, iar eu mi-am abandonat studiile, am părăsit țara și am aruncat un blestem în urma mea, i-am blestemat să nu li se nască nici un copil. Din când în când, mai auzeam ce se întâmplă cu ei, am aflat că tatăl tău s-a îmbolnăvit și a abandonat totul la mijlocul drumului, și adevărul e că-mi părea rău pentru el, dar îmi spuneam, așa-i trebuie, așa-i trebuie, crede că are viața la degetul mic, că totul poate fi planificat. De fiecare dată, îi întrebam pe prietenii comuni din țară dacă li s-a născut vreun copil și vedeam că blestemul funcționează, dar în ziua în care te-ai născut tu m-a învins, li s-a făcut dreptate, iar eu l-am auzit pe tatăl tău la telefon, ea îl trimisese să-mi telefoneze în primul rând mie, la Paris, ca să-mi dea vestea, iar el nici măcar n-a înțeles nimic, cu toată naivitatea, era sigur că sunt fericit pentru ei.

Asta a fost ziua în care ai cunoscut-o pe Josephine, am spus eu, iar el a zis, așa e, de unde știi? Dar nu mi-a mai așteptat răspunsul. Josephine mă voia așa cum eram, asta a fost marea ei calitate, știa să iubească, fără să aștepte vreo răsplată, era pregătită să renunțe la foarte multe ca să trăiască alături de mine, a renunțat chiar și la pruncul pe care-l avea deja în pântece, îți dai seama? Și, ca urmare, am rămas și eu alături de ea, până la sfârșit. Crezi că mama ta nu a încercat să mă aducă înapoi? Sigur c-a încercat, tatăl tău îi făcuse o fetiță, deja nu prea mai avea nevoie de el, și atunci a descoperit deodată că nu mai poate fără mine, că eu sunt adevărata ei dragoste, tu dormeai în cărucior, în timp ce ea venea și-mi propunea să trăiesc împreună cu voi două, să te cresc împreună cu ea, ca și când ai fi fost copilul meu, dar eu n-am putut s-o iert și eram în permanență fericit că viața ei era distrusă, dar dup-aceea, când Avshalom a murit, am știut că asta era pedeapsa ei, și ea știa asta și, de-atunci înainte, vreme de mulți ani, n-a mai vrut să mă vadă, și știu că n-ar fi trebuit să-ți povestesc asta, dar când te văd așa, cu coada asta, simt un val de vomă imposibil de controlat. Eram atât de uimită, povestea lui era atât de diferită de povestea pe care-o aveam eu în minte, încât nu reușeam să înțeleg prea multe, abia prindeam detaliile, doar tonul lui dezamăgit, răzbunător și reținut, neiertător, nemilos, plin de resentimente, și tot timpul mă gândeam, aici e o greșeală, e imposibil ca lucrurile să fi fost astfel, chiar și Josephine îmi spusese o altă versiune, îmi spusese că el era fericit că mă născusem, iată singurul lucru important pentru mine, dintr-odată, dacă aceea fusese pentru el o zi fericită sau una nefericită, și nu puteam accepta faptul că lui îi părea rău că mă născusem, abia apoi m-am gândit la ea.

El s-a întins pe pat, fumând cu ochii închiși, cu fața palidă, iar mama s-a întors la mine cu toată ura ei, pentru că, atunci când doi oameni destinați unul altuia își neagă această apartenență, își croiesc o viață plină de ură și vinovăție, cu toții sunt vinovați, ea e vinovată pentru c-a întors spatele iubirii, tata e vinovat pentru c-a lăsat-o să creadă că va fi fericită alături de el, eu sunt vinovată pentru că din cauza mea renunțase la iubirea vieții ei, iar eu nu-i oferisem nimic în schimb, el e vinovat

pentru c-a refuzat să se întoarcă la ea atunci când ea îl dorise, Josephine e vinovată pentru că i-a oferit dragoste adevărată, un cerc al vinovăției care se lărgește, care aproape că înconjoară întreaga lume, cum de-mi trecuse prin minte c-aș putea evada din cercul ăsta, ca o fetiță care încearcă să țină piept armei nucleare. M-am apropiat și m-am întins pe pat lângă el, cu spatele la el, pentru că nu voiam să-l văd, îmi făcea deodată scârbă, la fel și toate frânturile acelea de trecut plin de viață, pe care le așteptasem atât de mult, iar acum mi se păreau otrăvite, necomestibile, iar el s-a ridicat și a spus, iartă-mă, n-ar fi trebuit să fac asta, mă faci să-mi ies din fire de fiecare dată, cred că nu mai putem fi împreună de-aici înainte, există o tensiune mult prea mare între noi, diseară, după ce toată lumea va pleca, te duc acasă.

S-a dezbrăcat încet, cu mișcări obosite, apoi a intrat la duș, iar eu am auzit apa curgând și mă gândeam la omul de zăpadă din povestea pe care mi-o citea mama, omul de zăpadă cel iubit, care s-a murdărit de noroi, iar când au încercat să-l curețe apa l-a topit și n-a mai rămas nimic din el. Întotdeauna mă revoltam împotriva logicii de fier a acestei povești, spunând, de ce-l spală, iar mama îmi răspundea, pentru că e murdar de noroi, iar eu strigam, încercând să schimb finalul trist, mai bine să fie murdar decât să nu fie deloc, dar ea spunea, ei îl vor curat. Însă așa ceva nu-i posibil, mă enervam eu, vor un lucru imposibil, iar cine vrea un lucru imposibil pierde totul.

Priveam noptiera acoperită de cutii de bomboane periculoase și mă gândeam la viața ei, care pentru o clipă a fost deschisă, apoi s-a închis, și o vedeam ciocănind la ușă, implorând să i se deschidă, dar era mult prea târziu, o greșeală atrage după sine o alta, iar în cele din urmă primim o viață greșită. Renunțase la el ca să ne nască pe mine și pe Avshalom și atât de mult ne ura, încât Avshalom a murit din pricina urii, iar eu nu reușesc să mă agăț de viață, dacă l-ar fi ales pe el, nu m-aș fi născut, o posibilitate fermecătoare și dulce, aș fi rămas o cutie închisă, o promisiune ce nu poate deveni realitate, și cu siguranță că, de fiecare dată când am trezit-o în miezul nopții și de fiecare dată când am dezamăgit-o, s-a gândit la prețul pe care-l plătise,

și la fel, de fiecare dată când nu-mi făceam lecțiile și de fiecare dată când eram obraznică, și toate astea din cauză că frânturile aceluiași verset nu se reuniseră, ci rămăseseră asemenea unor membre amputate, din cauza asta se îmbolnăvise și Josephine, căci gratitudinea pe care el i-o oferea nu-i era de ajuns, ea voia dragoste, numai dragoste, dar dragostea dinăuntrul lui putrezise, ca apa care nu vede lumina soarelui sau aerul, ce mai avea el să-i ofere și ce mai are să-mi ofere mie, resturile unui jurământ primordial, sentimentul unei victorii decadente, victoria asupra unor oameni slabi, care arată mai degrabă a înfrângere, iar eu nu mai am ce căuta aici și la noapte voi pleca și voi merge acolo unde mă poartă valiza, o voi lăsa să mă conducă asemenea câinelui însoțitor al unui orb, pentru că, pe măsură ce ochii mi se deschid, văd din ce în ce mai puțin.

Îl auzeam cântând împreună cu jetul de apă, cânta cu voce plină de emoție, *La râul Babilonului, acolo am șezut și-am plâns, când ne-am adus aminte de Sion*, o voce tristă, dar tânără și liberă, iar eu mă gândeam că, pentru a-i scoate ochii, el rămăsese tânăr, în timp ce ea îmbătrânise, amintindu-i de fiecare dată, iar și iar, de trecut, și în felul ăsta visul ei nu murise, ci doar devenise din ce în ce mai imposibil de realizat, și am auzit vocea lui chemându-mă, Yaarah, a spus el, fără s-aștepte răspunsul, sigur că încă nu plecasem, adu-mi un prosop, iar eu am deschis dulapul și am început să caut prosoapele, totul era atât de ordonat, prosoapele împăturite și apretate ca niște scânduri, iar eu l-am luat pe primul, care era negru și, fără să vreau, l-am dat jos și pe cel de dedesubtul lui și am încercat să-l împăturesc la loc, dar n-am reușit, așa că i le-am dus pe-amândouă, iar el a zâmbit ironic și a spus, pentru cine e al doilea? Mai ai pe-aici vreun bărbat care-și așteaptă prosopul? Încerca să-mi amintească de ziua aceea de la Yaffo, dar eu am spus, da, gândindu-mă la dragul de Yoni, care-și aștepta prosopul și care încă stă acolo, în camera micuță de duș, tremurând de frig, pentru că atunci când l-am părăsit era iarnă, încă stă acolo în picioare, ud, așteptând să vin și să-l usuc. M-am înfășurat în prosopul acela mare, în ciuda faptului că eram îmbrăcată, apoi m-am întors în pat, iar el m-a urmat grăbit, și stătea gol în fața dulapului,

iar eu încercam să descopăr rana aceea ascunsă a trupului său, dar nu vedeam nimic și l-am întrebat, te-ai culcat cu ea? N-a răspuns, dar am observat că auzise întrebarea, trupul lui a făcut o mișcare, ca și când o pală de vânt ar fi trecut peste el, și s-a întors spre mine agresiv, spunând, de ce ești atât de cufundată în trecut, Yaarah, de ce nu întrebi, mai bine, dacă mă voi culca acum cu tine, iar el se apropie și se apropie de mine, sau poate doar penisul lui care se umflă se apropie de mine, căci el rămâne departe, și spune, nu e timp pentru toate, când te preocupă atât de mult trecutul, pierzi prezentul, ce e mai important pentru tine acum, dacă m-am culcat cu ea în urmă cu treizeci de ani sau dacă mă voi culca cu tine în următoarele minute. Eu am râs, confuză, și am întrebat, ce-ar trebui să zic, iar el a spus, adevărul, și am zis, dacă te-ai culcat cu ea, și el s-a întors din nou către dulap, începând să se îmbrace în semn de protest, dar eu am insistat, ai vrut să spun adevărul, și el a spus, da, dar plătim un preț pentru adevăr, nu știai? Pe măsură ce-și punea mai multe haine, îl doream din ce în ce mai tare, îl doream până-n măduva oaselor, vlăguită, ca și cum aș fi stat ore întregi la soare, iar acum pielea mă ardea, și mă gândeam cum greșesc tot timpul, doar ei mi-e imposibil să-i salvez viața și între timp o risipesc pe-a mea, apoi am spus, vino, te doresc, dar el m-a privit cu aroganță din cap până-n picioare și a zis, dar acum nu vreau eu, nici măcar nu pot, și s-a apropiat de mine, arătând cu degetul spre vintre, vezi, pentru tine, totul a murit aici, nu mai e nimic, dac-aș fi avut aici o crăpătură, ai fi putut crede că sunt femeie, și, într-adevăr, o liniște ciudată venea dintr-acolo, goliciunea unui obiect inanimat. Totul murise atât de repede, mă simțeam jignită, iar el a spus, da, asta-i situația, și eu m-am înfuriat dintr-odată și am urlat, acum o secundă erai atât de dornic, cum e posibil ca dintr-odată să nu mai fii, te-a jignit ce ți-am spus, dar de ce pui întrebări al căror răspuns nu-l poți accepta, și el s-a înfuriat imediat, eu nu pot accepta? Tu nu poți accepta că nu te vreau, iar eu am strigat, ești un mincinos, mama a avut cap când nu s-a măritat cu tine, iar el a izbucnit într-un hohot de râs strident și respingător, iar eu mi-am atins gâtul, care începuse să mă doară din pricina urletelor, privind

printre obloane lumina oranj a după-amiezii, și mi-am spus, peste câteva ore, și asta va fi de domeniul trecutului, iar eu nu voi mai fi aici, n-am idee unde anume voi fi, dar chiar și cunoașterea prin eliminare e un fel de cunoaștere, dar nu voi mai fi aici, totul e bolnav aici, bolnav, și nu-mi venea să cred ce aud, pentru că auzeam exact gândurile mele îndreptate prin vocea lui împotriva mea. Totul e bolnav aici din cauza ta, striga el, împrăștii boli în jurul tău, Josephine era simbolul sănătății în comparație cu tine, mă faci să mă comport într-un asemenea hal, încât mă urăsc pe mine însumi, nu mai pot să îndur asta, și aproape că-mi părea rău că nu mai era acolo nici un om în afară de noi, chiar și unul dintre părinții mei, de exemplu, cineva care să judece drept, dar ce mai contează cine are dreptate, era clar că această încăpere nu ne putea găzdui pe amândoi, iar eu trebuia să plec înainte să aducă altă iarbă consolatoare și iar să rămân aici peste noapte, însă nu puteam rămâne datoare și am strigat, mincinosule, un mincinos jegos, asta ești, iar prin hohotul de râs care pusese din nou stăpânire pe el, l-am auzit spunând, oricum, nu-nțeleg ce cauți aici, dacă sunt atât de rău, de ce ai nevoie de mine, și eu am strigat, adevărul e că n-am nevoie de tine, ce m-aș fi bucurat dacă nu te-aș fi întâlnit niciodată, iar el a spus, în cazul ăsta, nu mă mai întâlni de-acum înainte, nimeni n-are nevoie de tine aici. Atunci, de ce m-ai sunat să vin la tine, am urlat, mi-ai distrus întreaga viață cu telefonul ăla, și el a spus, eu te-am sunat? Tu m-ai sunat pe mine și ai cerut să vii, crezi că eu te-aș fi sunat, ba mai mult, în ziua în care mi-am îngropat soția? Și m-am năpustit asupra lui, nu mai știam ce fac din pricina furiei, m-am năpustit asupra gurii care rostea vorbele acelea oribile, minciunile acelea, și încercam să i-o sfâșii, să i-o smulg de pe față, dar el m-a împins pe pat, nelăsându-mă să mă ridic, repetând iar și iar cuvintele acelea, pe care nu le puteam suporta, eu am sunat? Nu te-am sunat niciodată, nici nu-ți știu numărul de telefon, nu te-am sunat niciodată, iar în clipa aceea s-a auzit soneria, și astfel a început cea de-a doua jumătate a celei de-a treia din cele șapte zile de doliu în memoria lui Josephine Even.

Capitolul doisprezece

Dacă cineva m-ar fi întrebat ce e mai uşor, să loveşti sau să faci dragoste, aş fi spus, a doua alternativă, desigur, dar acum, în timp ce stăteam culcată pe pat, respirând greu din pricina urii, simţeam cât de trupească este ura mea, în comparaţie cu dragostea, mai puţin sfâşietoare, mai puţin defetistă, toate puterile mele s-au adunat în cinstea ei, în clipa în care m-am acoperit cu pătura întoarsă pe dos, zdrobind cu furie pernele moi, ca şi când ar fi fost buzele sale aruncând vorbele acelea, şi am închis ochii strâns, pentru că fiecare lucru pe care-l vedeam vă dezgusta, fiecare mobilă, fiecare colţ de cameră, chiar şi pereţii albi, tabloul atârnat pe un perete, un cocor negru uriaş planând deasupra unor ruine, şi dulapul care rămăsese deschis, chiar şi obloanele care nu fuseseră ridicate de două zile, toate îmi făceau greaţă, pentru că auziseră cuvintele acelea, toţi cei care-i auziseră cuvintele, care-i văzuseră zâmbetul dement, înconjurându-l ca o ramă de tablou, un zâmbet atât de larg, încât îi fisurase buzele, iar o picătură de sânge îi ţâşnise în colţul gurii, toţi cei care fuseseră prezenţi, oameni sau lucruri, deveniseră spurcaţi, spurcaţi pentru totdeauna. Am încercat să mă mobilizez, faptul că n-ai unde să te duci nu înseamnă că trebuie să rămâi, iar faptul c-ai făcut o greşeală nu înseamnă că trebuie să perseverezi în ea, dar vestea aceasta mă tulburase atât de mult, încât nici nu mă puteam mişca, vestea aceasta absolută, sigură, că eu, Yaarah Korman, născută la data cutare şi cutare, în locul cutare, culoarea ochilor cutare, şi tot restul, lucruri pe care nu mai am cum să le schimb, cu care trebuie, pur şi simplu, să trăiesc, iar din acest cârd întreg de lucruri se înalţă o nouă zi şi ele sunt nevoite să se înghesuie unele-n altele pentru a-i face

loc, pentru a se împrieteni cu ea, și fapt e că în luna cutare, în anul cutare, am făcut o nebunie, o greșeală gravă, care mi-a schimbat întreaga viață, care a transformat trecutul într-o țară a dorințelor perpetue și prezentul într-un coșmar, și viitorul într-un animal hăituit, iar acum eu trebuie să învăț să trăiesc astfel, așa cum înveți să trăiești cu un handicap, dar ce am eu nu e un simplu handicap, ci un handicap atras de mine însămi asupra mea, ca unul care se împușcă singur în picior și atunci trebuie să învețe să trăiască și cu el însuși, și cu piciorul rănit, sau ca unul care se urcă în mașină, dar se împiedică, și conduce zăcând în același timp sub roți, fiind și acuzator, și acuzat, iar eu mă gândeam la dragul de Yoni, care mă pierduse pentru totdeauna, și la dragostea lui, care zburase pe deasupra mea, ca o hartă ridicată brusc de pe masă, lăsând masa singură cu durerea ei, inutilă și pătată. Îi vedeam chipul, felul în care trăsăturile lui blânzi vor căpăta o anume duritate, care, în mod surprinzător, îi va sta bine, ca și când ar fi fost acolo dintotdeauna, așteptând să iasă la lumină, iar vocii blânde i se va adăuga o anume hotărâre, și felul în care îmi va explica politicos că ceva înăuntrul lui s-a rupt și că niciodată nu ne vom putea întoarce la viața noastră de dinainte, pentru că luna aceasta de miere la Istanbul reprezentase pentru el sfârșitul căsniciei noastre, iar atunci va spune, știai că, la un moment dat, turcii aproape c-au fost stăpânii întregii lumi? Și eu voi spune, poate mai încercăm o dată, putem oricând să ne despărțim, și el va continua, rămășițe ale gloriei, mândrie mucegăită, asta le-a rămas, iar eu îl voi implora, mă voi revanșa față de tine, Yoni, voi repara totul, dar el va zice, dominația lor a fost una crudă, iar acum a rămas acolo, la Istanbul, o cruzime fără imperiu, și cu asta se va încheia conversația noastră, iar eu îmi voi împacheta mândria mea putredă și hainele și cărțile, el și le va împacheta pe-ale lui, pentru că nici unul nu va vrea să rămână în apartament, iar pe jumătate dintre cutii va fi numele lui, și pe cealaltă jumătate, numele meu, și la ușă el îmi va strânge mâna, ca la finalul unei întâlniri de afaceri, o strângere curajoasă și plină de seriozitate, iar în ochi va avea o scânteie de fericire, nu provocatoare, nu dură, o fericire modestă, profundă, a omului eliberat mult mai devreme

decât se aștepta, și nu-l voi mai vedea niciodată. Nimic nu va rămâne în urma anilor petrecuți împreună, nici măcar un copil care să fie sfâșiat între noi, nici o avere pe care să ne putem certa, absolut nimic, fiecare ieșea cu mâinile aproape mai goale decât atunci când venise, poate că, la un moment dat, îl voi întâlni din întâmplare pe stradă și vom sta de vorbă într-o cafenea micuță și abia atunci va îndrăzni să-mi povestească ce groaznic fusese pentru el să se trezească învăluit în emoția de dinaintea plecării, repetând în minte tot ce mai era de făcut, lucrurile mărunte care întotdeauna rămân pe ultima clipă, și abia atunci să observe patul gol, dușul gol, bucătăria goală, și totuși să-și ia valiza și să plece, pentru că așa e Yoni, nu prea-și schimbă planurile, nu stă în pat să plângă, ci plânge în avion, plânge la hotel, plânge în mișcare spre deosebire de mine, care plâng fără să mă mișc, și acela care plânge în mișcare va reuși în cele din urmă să se salveze, iar acela care plânge fără să se miște rămâne părăsit, ca mine, și eram atât de înspăimântată de viitorul acesta, care-mi devenise mult mai clar decât trecutul, și știam că nu-i voi face față, că trebuie să-l opresc, să găsesc o cale de a opri bolovanul uriaș care se rostogolește peste mine. Înainte de toate, să mă dau jos din pat, chiar și să stau pe closet e mai bine decât să zac în pat, dar cel mai bine-ar fi să stau în picioare lângă fereastră, și iată, reușesc s-ajung la fereastră și s-o deschid, aerul se năpustește asupra mea cu putere, aerul tare și parfumat al primăverii, lămâii din grădină înfloriseră, trimițându-mi salutările livezilor care înconjurau cartierul, înfloriseră ca mirii și miresele, trezind în mine gânduri de dragoste, care sunt întotdeauna mult mai frumoase decât dragostea însăși, și mă plimbam printre pomi, fericită doar cu gândurile mele, cățărându-mă pe câte-un deal micuț de unde priveam în jur, lumea întreagă era o livadă uriașă, fără sfârșit, și mă gândeam cum îl voi duce acolo pe bărbatul iubit și-i voi arăta miracolul, iar asta-i va da răspunsul la marea întrebare nerostită, care nu va fi pusă niciodată. Poate că-l voi duce acolo pe Yoni, după ce se va întoarce, îl voi aștepta la aeroport și-l voi duce direct acolo, de la moscheile din Istanbul, la livezile din Sharon, iar acolo, pe dealul micuț, voi reuși să-i întorc din nou sufletul

spre mine, apoi m-am dus din nou la valiză și din nou am căutat prin ea, verificând ca totul să fie înăuntru, și am privit în jur, începând să-mi pregătesc planul de evadare, care părea destul de simplu, pentru că, din grabă, el uitase să încuie ușa când ieșise sau poate că nu încuiase în mod intenționat, iar eu pot încerca să fug pe coridor, trecând prin fața salonului, sau poate chiar să intru pentru o clipă, să-i strâng mâna cu seriozitate, ca și când aș fi ieșit din toaleta de serviciu, dar ce să fac cu valiza aceasta uriașă, nu se poate ca tocmai ea să mă rețină aici, în cele din urmă, tocmai valiza aceasta. Am încercat să ridic puțin oblonul dinspre terasa pe care abia astăzi o descoperisem, încet, încet, iar atunci am văzut că de mâner erau agățate cheile de la ușa dinspre terasă, legănându-se vesele, așteptându-mă de câteva zile, așa c-am deschis ușa și am împins valiza pe terasă, lovind-o ușor cu piciorul, apoi am tras oblonul în urma ei și apoi, înainte să mă răzgândesc, am ieșit pe coridor.

Din salon se auzea un murmur constant, un cântec în surdină, multe voci laolaltă cântau despre lucruri cerești, despre răsplata faptelor bune, despre amintirea faptelor părinților, punând o barieră între ei și mine, am înaintat cu precauție până când am ajuns la toaletă, în care am intrat repede, așezându-mă pe capacul closetului, ca să mă liniștesc puțin. Camera aceea minusculă și luminată îmi părea o insulă micuță în mijlocul unei mări zbuciumate, iar eu priveam în jur, observând cât de mult lipsea o mână de femeie, cine știe cu ce se ocupă stăpânul casei, de vreme ce lipsește hârtia igienică, iar el nu observă, și putoarea emană din closet ca dintr-o toaletă publică. Am auzit pași apropiindu-se și mi-am proptit piciorul în ușă, ca s-o blochez, fiindcă nu avea cheie, dar nici măcar piciorul meu, destul de lung, nu ajungea la ușă și, în ciuda faptului că pașii se îndepărtau, continuam să încerc, întinzându-mi picioarele, și mă gândeam ce fac oamenii prinși în timp ce-și fac treburile, cu pantalonii-n vine, pentru că n-au decât două posibilități, fie să sară repede la ușă, s-o blocheze, udându-și hainele, fie să se-așeze pe closet, riscând să fie surprinși într-o ipostază neplăcută, iar pe mine mă uimeau gazdele care-și puneau oaspeții în fața unei dileme atât de mari, mă uimea mai ales Josephine,

de la ea mă aşteptam să fie mai atentă cu oaspeţii şi chiar mă gândeam, cine ştie, poate că din cauza asta se îmbolnăvise şi murise, doar pentru mult mai puţin de-atât fusese distrus Templul. Apoi mi-am amintit de preţioasa mea carte, lăsată la voia întâmplării, zăcând pe fundul valizei abandonate, aşa c-am tras apa şi am ieşit din toaletă, luându-mi mina unei femei foarte preocupate, venite să prezinte condoleanţe, şi m-am grăbit spre ieşire, întârziind o clipă în uşa salonului, ca să-l văd stând acolo, înconjurat de bărbaţi legănându-se în timp ce se roagă, iar o femeie mi-a ieşit în întâmpinare din bucătărie – în jurul mesei rotunde şedeau câteva femei, în frunte cu cea cu părul albăstrui – şi mi-a făcut semn să aştept, spunându-mi, imediat se va încheia rugăciunea, poţi aştepta aici, aşa c-am intrat după ea şi m-am aşezat pe singurul scaun gol. Vrei să bei ceva, a întrebat ea, iar eu am spus fericită, cafea, dintr-odată devenise atât de simplu să primesc o cană de cafea, în afara acelei camere, iar ea mi-a turnat cu îndemânare într-o cană, împingând spre mine zahărul şi laptele, şi în tot acest timp îmi zâmbea, spunând, eu sunt Ayala[1], sora lui Arie.

Părinţii voştri erau iubitori de animale, am comentat eu şi imediat dup-aceea m-am temut c-o rănisem, dar ea a izbucnit într-un hohot de râs plin de căldură, da, e adevărat, întotdeauna le-am spus, păcat că pentru copiii voştri nu vă faceţi la fel de multe griji ca pentru fiecare pisică de pe stradă. I-am zâmbit cu gratitudine, iar ea a întrebat, o prăjitură, şi, fără să aştepte răspunsul, mi-a întins o bucată de prăjitură cu brânză, albă şi parfumată, pe o farfurie ornamentată, apoi i-a oferit, într-o franceză fluentă, o bucată şi mamei îndoliate, mişcându-se cu graţie şi blândeţe prin bucătăria plină de lume. Era scundă şi grasă, cu sânii mari şi moi, scoşi în evidenţă de puloverul mulat, faţa îi era bronzată şi ochii albaştri, strălucitori. Nu semăna cu el deloc, poate doar la buzele ce păreau lipite în locul nepotrivit, doar că ale lui erau negricioase, în timp ce ale ei erau roşii, şi părea că în cea mai mare parte a timpului se află înainte sau după un zâmbet, care-i întindea ridurile de la ochi până

1 *Ayala* înseamnă *căprioară* (lb. ebr.).

la gură, dar erau atât de drăgălașe, ca niște gropițe. Mi se părea foarte frumoasă și-mi sorbeam cafeaua în tăcere, urmărind cu admirație și mirare felul în care se mișca prin bucătărie, cum se îngrijea de toată lumea, cu fața luminoasă, glumind, de unde apăruse femeia aceasta minunată, cum de nu știusem nimic de existența ei, ca și cum, dac-aș fi știut, m-aș fi purtat altfel, mi-aș fi schimbat părerea despre lume. Din pricină c-o priveam atât de atent, nici n-am observat că-mi vorbește, ești fiica lui Korman, m-a întrebat ea, dar eu eram hipnotizată de buzele ei și n-am răspuns, iar ea a zis, îi semeni atât de mult mamei tale, uimitor, mi-o amintesc de pe vremea când avea aproximativ vârsta ta, incredibil cât de mult semănați, nu-ți lipsește decât coada, iar eu am zâmbit strâmb și am spus, da, întrebarea e dacă e recomandabil să-i semăn atât de mult tocmai mamei mele, dintre toți oamenii, și nu m-am putut abține și am adăugat, aș fi preferat să-ți semăn ție. Ea m-a privit înțelegător și a spus, asta depinde numai de tine, și eu am ajuns să semăn cu mine abia după mai multe transformări, iar eu mă gândeam, dacă-mi mai spune cineva că totul depinde numai de mine, urlu, dar din partea ei eram pregătită să accept orice, pentru că venea din bunătate și compasiune, și voiam s-o întreb unde fusese în tot timpul ăsta, de ce nu venise să mă viziteze în cușca mea de dincolo de perete, însă dintr-odată deasupra bucătăriei a pogorât umbra, căci s-a umplut de bărbați. I-am recunoscut printre ei pe cumnatul francez și pe Shaul, care mi-a aruncat o privire străină, temându-se că prezența mea îi va da în vileag secretul, apoi a dispărut din bucătărie și nici unul dintre cei rămași nu-mi era cunoscut, iar Arie a intrat ultimul, am văzut-o pe sora lui privindu-l îngrijorată și spunând, Ari, uite-o pe fiica lui Korman, iar el și-a aruncat repede privirea asupra mea, mă temeam că se va înfuria din pricină că trecusem granița, dar părea amuzat și a spus ironic, exagerând în mod voit, fiica lui Korman, ce surpriză, și a zâmbit, îmi plac surprizele, apoi sora lui l-a îmbrățișat, iar eu am observat cât de mult semănau, de fapt, ea părea latura lui luminoasă, dar lângă ea și el părea luminos, liniștit și împăcat, apoi a zis, n-ai plecat la Istanbul? Am auzit că ești la Istanbul, iar eu am simțit că roșesc și am spus, ne-am

întors, am folosit pluralul în mod intenționat, ca și când aș fi încă parte a unui cuplu. Cum a fost, a întrebat el, iar eu am spus, dezamăgitor, Istanbulul e dezamăgitor, m-așteptam la mai mult, și el a zis, nu trebuie să ai așteptări prea mari, altfel totul devine dezamăgitor, și Ayala a zis, așa e, tabloul pe care-l vei avea în minte va fi întotdeauna perfect, în comparație cu ce vei vedea aievea, asta se aplică tuturor lucrurilor, iar eu am spus, atunci, poate-ar fi mai bine ca totul să rămână în mintea noastră, să nu vedem locuri, să nu întâlnim oameni. Dar așa nu vom evolua niciodată, a spus el, fiindcă prăpastia dintre ce vezi cu ochii tăi și ce ai în minte reprezintă maturizarea, evoluția.

De ce trebuie să ne maturizăm, am spus eu, simțind-o pe Ayala privindu-ne curioasă, nările ei fine tremurând ca cele ale unui animal care amușină mirosuri suspecte, iar el a spus obosit, pentru că așa e viața, fiică a lui Korman, să renunți la maturizare înseamnă să renunți la viață, și ea a început să bată din palme, râzând, nu știu din ce cauză, deodată mi se părea că sunt la teatru, iar în clipa aceea Shaul s-a întors în bucătărie, puțin aplecat de spate, trăgând ceva după el, și, spre spaima mea, am observat că era chiar valiza, și a strigat, uite ce-am găsit pe terasă, cum de ți-ai lăsat valiza plină pe terasă, dar Arie a privit-o cu indiferență și a spus, nu e valiza mea, n-am nici cea mai vagă idee ce anume caută aici, iar Shaul s-a retras imediat de lângă ea, îndepărtându-se suspicios, și împreună cu el s-au retras cu toții, chiar și eu m-am dat la o parte, privindu-i cum se holbează speriați la valiză, ca și când ar fi fost gata să sară-n aer. Trebuie să chemăm poliția, a spus Shaul, iar cineva îi explica în franceză bătrânei mame despre ce era vorba și ea a scos un țipăt scurt, acoperindu-și imediat gura cu o mână, astfel că s-au adunat cu toții în jurul valizei, așa cum înconjuraseră mormântul proaspăt al lui Josephine cu numai trei zile în urmă, iar eu simțeam că mai am puțin și leșin, mi-era atât de rău, că nici nu mai puteam respira și nu știam cum să ies din această situație, simțind în permanență privirile lui amuzate pe chipul meu, ca și când ar spune, tu mi-ai făcut o surpriză, iar eu te răsplătesc, la rândul meu, cu o altă surpriză, iar în clipa aceea am mai văzut o pereche de ochi ațintiți asupra mea, ochii ei strălucitori, care

se plimbau de la mine la el, a pus o mână pe braţul lui Shaul, întins deja să apuce telefonul, şi a strigat cu veselie artificială, cum de-am uitat, e valiza mea, apoi s-a apropiat de centrul mulţimii, înşfăcând valiza şi aşezând-o lângă perete, iar Arie a spus, nu ştiu de ce, dar mă simt ca la teatru, şi a început să bată din palme cu mişcările lui leneşe şi arogante, iar mulţimea s-a împrăştiat încet, cea mai mare parte a spectatorilor îndreptându-se spre salon, şi în bucătărie am mai rămas doar eu, ea şi doamna cu părul albăstrui, care părea să aibă inima zdrobită, fiind, în acelaşi timp, foarte elegantă, şi, în ciuda faptului că cele două ipostaze erau contradictorii, la ea se împăcau perfect. Îmi părea din nou rău că nu ştiu franceza, pentru că mi-ar fi plăcut s-o întreb câteva lucruri, de exemplu, dacă o consolează faptul că se află spre sfârşitul vieţii, fiindcă e mult mai greu să primeşti o asemenea palmă la mijlocul vieţii, când ştii că mai ai mult timp de trăit în suferinţă, pe mine, de exemplu, mă cuprinde disperarea numai gândindu-mă la toţi anii care mă pândesc ca nişte monştri, unul mai urât ca celălalt, iar eu trebuie să-l parcurg pe fiecare, unul după altul, să gravitez pe orbita fiecăruia, să galopez entuziastă şi să-mi arăt bucuria de-a trăi, să îmbrăţişez coama aceea deasă, care mă dezgustă atât de mult, cu ochii închişi de frică să nu-i văd mutra. Am închis ochii, faţa încă-mi fierbea de ruşine şi am simţit o mână rece pe braţ, apoi am auzit-o spunând, fiică a lui Korman, mergi acasă acum şi nu te mai întoarce, auzi, chiar de te va chema, nu te mai întoarce, iar eu am deschis ochii şi am spus cu durere, nu mă va chema, pentru că, atunci când l-am văzut printre ceilalţi, am simţit din nou povara grea şi cumplită a atracţiei pe care-o emană, iar ea mi-a luat valiza, ieşind cu ea din cameră, şi eu m-am târât după ea şi la uşă i-am spus, Ayala, viaţa îmi face silă, şi ea a şoptit, n-ai voie să vorbeşti astfel, cel ce vorbeşte astfel dezgustă viaţa, apoi m-a îmbrăţişat ca o mamă. Ai copii, am întrebat-o eu, iar ea a spus, eu am copii, dar copiii mei nu au mamă, şi asta era ciudat, pentru că părea o femeie norocoasă, dintre cele cărora totul le iese, şi nu înţelegeam ce anume e în neregulă, dar ea nu a intrat în detalii, dreaptă şi graţioasă, mi-a întors spatele şi a intrat înapoi în casa îndoliată.

Asta era ora cea mai înspăimântătoare din zi, ora la care lumina era mai periculoasă decât întunericul, pentru că devenea atât de scumpă, de prețioasă, iar la ora asta îmi fusese întotdeauna teamă să mă plimb pe-afară. Când eram mică, o țineam cu putere pe mama de mână, nevenindu-mi să cred că reușeam s-ajungem acasă, și nici chiar după ce ajungeam nu-mi venea să cred că aceea era, într-adevăr, casa noastră, și nu o capcană sofisticată care arăta identic. Îmi verificam camera, de sub pat și până în dulap, iar când ea încerca să mă liniștească o verificam și pe ea, poate era o capcană sofisticată care arăta exact ca mama, iar acum, când priveam afară din casa scărilor întunecoasă, mă gândeam că întreaga mea viață devenise o capcană sofisticată arătând ca viața mea, iar eu trebuie să evadez, în ciuda faptului că funiile ei îmi sunt încolăcite în jurul gâtului și le simt ca pe mângâierile unor mâini artificiale, ca și cum cineva cu proteze ar încerca să mă sugrume, și mi-e greu să respir și mi-e greu să merg, și m-așez pe trepte, încercând să-mi mângâi gâtul, dar funiile se strâng pe dinăuntru, iar eu îmi bag o mână pe gât, încercând să le lărgesc, dar cum poți ajunge la asemenea adâncime, iar mâna încă-mi miroase a țigările lui, având același gust pe care-l are el în gură, amar și iute.

La ferestrele clădirii de vizavi se aprind lumini aurii, domestice, în timp ce în casa mea e un întuneric total, de trei zile, cum să mă întorc acolo, acum, cum s-aprind lumina, când durerea dragului de Yoni zace pe podelele scufundate, asemenea unui cadavru uriaș care n-a fost îngropat încă, emanând un miros greu în casa închisă, un miros pe care vecinii încep deja să-l perceapă, consultându-se dacă să spargă sau nu ușa, iar eu voi spune, acesta nu e el, e marea lui durere, atât mi-a mai rămas, pentru că el nu se va mai întoarce. Aud zgomotele serii declanșându-se, precum rutina unei fabrici uriașe, căreia i-aș fi oferit acum totul, doar ca să mă accepte înăuntrul ei, copii strigați să urce în casă, omlete întoarse în tigaie, căzi umplându-se cu apă, dar toate sunt acoperite deodată de strigăte, le-aud chiar lângă urechea mea, ca și cum mie mi-ar fi adresate, pleacă odată de-aici, nu mai pot suporta, deja mă ridicasem speriată, privind spre ușa lui, apoi am văzut ușa de vizavi deschizându-se și un

pachet mare zburând afară, un pachet cu brațe, chiar și cu picioare, dar lipsit de voință proprie și mișcare, și imediat ea s-a chircit pe trepte, respirând greoi, iar eu m-am apropiat și-am pus o mână pe umăr, după care și-a ridicat capul spre mine și, când m-a recunoscut, l-a lăsat din nou să-i cadă pe genunchi cu un gest de confirmare și disperare, iar eu am întrebat-o, ce s-a întâmplat, și ea plângea, nu mai pot, nu mai pot, după care s-a îndreptat deodată și a strigat, copilul meu e înăuntru, o să-mi ia copilul, și a fugit înapoi la ușă, începând s-o lovească și să strige, dă-mi-l pe Nuri, dă-mi-l pe Nuri, dar după ușă nu era nici o mișcare, iar ea tremura și fața i se schimonosise de plâns. M-am ridicat și am îmbrățișat-o, spunând, nu-ți face griji, îți voi scoate copilul de-acolo, nu știu de ce-am spus asta, însă, din clipa în care-am spus-o, am și transpus-o în faptă, iar ea mă privea mulțumindu-mi și scâncind, îmi vreau puiul înapoi, nu pot trăi fără el și nici el, fără mine, iar eu i-am spus, povestește-mi ce s-a întâmplat, te voi ajuta, și ea a spus, am dus copilul la ortoped, pentru că are o problemă la picioare, iar când m-am întors l-am găsit pe soțul meu într-o criză de nervi, crede că sunt îndrăgostită de ortoped, spune că nu e nici o problemă cu picioarele copilului și că cu inventez totul ca să mă întâlnesc cu amantul meu și să fac dragoste cu el, în fața copilului. Imaginează-ți, abia a împlinit șase luni, iar soțul meu încearcă să-l învețe să vorbească, pentru că astfel m-ar putea pârî, dar atunci s-a deschis o fereastră de la apartamentul ei și cineva a urlat, ia-ți boarfele de-aici, curvă împuțită, și în grădina micuță a căzut un teanc de haine, cămăși, sutiene și chiloți s-au agățat în lămâii înfloriți, iar eu am întrebat, și chiar ești îndrăgostită de ortoped, sperând ca ea să spună că da, însă a zis, Doamne ferește, ce treabă am eu cu el. Pe mine reacția ei m-a convins și nu înțelegeam de ce nu-l convinge și pe soțul ei, dar ea a spus că o dată, în urmă cu câțiva ani, îl părăsise pentru altcineva, iar de-atunci are accese de gelozie sălbatică, uneori e convins că nici copilul nu e al lui, iar când a rostit cuvântul copil, fața i s-a schimonosit din nou, m-a privit rugător și a întins o mână spre mine, mâinile-mi sunt goale fără copilul meu, adu-mi-l. Dar atunci mi-ai spus că pruncul seamănă cu tatăl lui, i-am amintit eu, și ea a zis, da, dar el susține că, dacă m-am gândit la

altul în timp ce eram cu el în pat, înseamnă că e al altcuiva, și cum să-i demonstrez că nu m-am gândit, iar hohotele ei de plâns s-au întețit, și dinăuntrul apartamentului se-auzeau plânsetele copilului, un ecou al plânsetelor ei, și eu am spus, nu-ți face griji, îl vom scoate de-acolo și puteți veni la mine, casa mea e goală și puteți rămâne câteva zile, până se liniștesc lucrurile, dar n-aveam nici cea mai vagă idee cum să scoatem copilul de-acolo, dar i-am spus, acum taci și stai deoparte, pentru ca el să creadă c-ai plecat, iar eu voi încerca să fac ceva.

După ce ea a plecat, ascunzându-se atât de bine, încât chiar aveam impresia că dispăruse cu adevărat, m-am ridicat și am sunat la ușă, observând că cineva privea pe vizor, așa c-am sunat din nou, hotărâtă, iar el a deschis brusc, întrebând, ce vrei. I-am zâmbit cordial, întotdeauna mi se spusese că zâmbetul meu inspiră încredere, și am spus, vin din apartamentul de vizavi, știi că suntem în doliu, iar el a spus, da, am văzut anunțul, și a deschis ușa, un bărbat micuț, cu fața încordată, aproape familiară, și mi-a arătat cu degetul anunțul lipit pe ușă, iar eu l-am privit surprinsă, pentru că nu era acolo când venisem eu alaltăieri noapte, iar acum se contura în fața ochilor mei ca o dovadă vie a faptului că totul se întâmplase aievea. Ne lipsește un al zecelea bărbat pentru rugăciune, am spus eu pe un ton serios, îndoliații te roagă foarte mult să li te alături, dar el a arătat spre camera din spate, în care se lăsase liniștea, și a spus, copilul tocmai a adormit, și eu am zis, rămân eu cu el câteva minute, nu durează mult, însă el m-a privit sceptic și a spus, nu știu unde mi-e *kippa*, și mie-mi venea să spun, poate stă agățată-n copac, dar am zâmbit și am spus, nu-ți face griji, îți pot da ei una, sunt destule, iar el a privit în jur, nehotărât, și în cele din urmă a oftat, bine, nu-i pot lăsa baltă, și a ieșit, lăsând ușa deschisă, iar eu m-am grăbit spre camera copilului și, în clipa în care s-a închis ușa familiei Even, l-am luat în brațe și am ieșit de-acolo alergând, lăsând ușa deschisă, iar ea a sărit de undeva din grădină și mi l-a smuls din brațe și am alergat apoi împreună, ea cu pruncul, eu cu valiza, până ce-am ajuns pe bulevard.

Acolo era o cafenea aglomerată, iar eu am împins-o înăuntru, mi se părea un loc bun în care să te ascunzi și, pe de altă parte, voiam să întârzii puțin întoarcerea acasă, fiindcă mă

temeam dintr-odată că, dacă ea se va adăposti la mine, nu va mai pleca niciodată, și stăteam amândouă, respirând greoi, printre ciorchini de hedoniști, toată lumea părea fericită și lipsită de griji, doar viața mea și a ei erau făcute bucățele, dar și ea, în urmă cu numai câteva zile, mi se păruse lipsită de griji, părea regina cartierului, cu cheia într-o mână, cu copilul în cealaltă, și iată cum, într-o clipită, totul se schimbă. Ea a scos copilul din pătură, iar eu l-am privit încordată, părea complet schimbat, ca și cum ar fi fost alt copil, ochii îi erau mai deschiși, aproape albaștri, părul îi era și el deschis, nu castaniu, ca al lui Yoni, nu, nu-i seamănă lui Yoni absolut deloc, dar nici mamei lui nu-i seamănă absolut deloc, iar pentru o clipă l-am înțeles pe bărbatul acela îngrijorat, care-mi deschisese ușa, are dreptate, cum poți fi sută la sută sigur, iar când începi să ai îndoieli e greu să te mai oprești, lucru de care până și eu sunt uimită. Se spune că micuții se schimbă incredibil de mult, dar o schimbare atât de mare, într-un timp atât de scurt, poate face trafic de copii, iar acum mă vor băga la zdup pentru complicitate la răpire, și cine știe ce s-a întâmplat cu copilul pe care-l ținea atunci în brațe, cu fața aceea dulce de mieluțel, ce bine-ar fi fost dac-aș fi avut și eu unul, care să-mi amintească de Yoni.

Nici nu știi cât îți mulțumesc, a spus ea, iar eu am zâmbit amar, fiindcă nu știam ce să spun, și atunci în fața noastră s-a oprit o chelneriță tânără, cu o fustă foarte scurtă și picioare lungi, și mă gândeam că niciodată nu fusesem cu adevărat tânără, întotdeauna fuseseră altele mai tinere decât mine, iar acest lucru devenise tot mai presant, părea că sunt din ce în ce mai multe fete mai tinere decât mine pe lume și din ce în ce mai puține mai în vârstă, în special în cafeneaua asta, mi-era greață, așa c-am comandat un ceai cu lămâie, la fel și ea, și m-a enervat faptul că nu are o voință proprie și mă gândeam la felul în care coborâse de pe piedestalul ei în clipa în care nu mai avea un cămin sigur și un soț devotat, și cum pruncul părea părăsit fără pătuțul lui, ca două tablouri lipsite de strălucire atunci când sunt scoase din ramă, la fel și eu, cu valiza mea sărăcăcioasă, care se învechise deodată, dar eu trebuia să mă întorc acasă și să mă repun în cadrul propriei vieți. Copilul a început să plângă, iar eu am

încercat să-l înveselesc, i-am luat mâna, amintindu-mi de povestea pe care mama i-o spunea frățiorului meu, nu înțelegea nimic, desigur, dar imediat se liniștea, așa c-am început să-i spun povestea aceea, pe care nici nu știam că mi-o mai amintesc, despre Avshalom cel micuț și pisica lui cea mare și neagră, pe care o chema Arie, și toată lumea îl întreba de ce pusese numele pisicii Arie[1], ca și cum ai numi un șarpe *iepure* sau un câine *vulpe*, dar Avshalom refuza să le dezvăluie motivul. El știa că Arie e regele pisicilor și că-i dăduse un nume de rege, dar știa și că toți vor râde de el dacă le va spune asta. Dovedește că e regele pisicilor, vor spune ei, iar el nu putea să dovedească, numai să simtă. Simțea că, înainte de a fi leu, era pisica lui, adică puiul leului, iar lui Avshalom îi plăcea foarte mult să fie puiul pisicii. Copilul mi-a zâmbit, e incredibil cum funcționează povestea asta, și a început să dea din picioarele micuțe, iar eu am observat că unul dintre picioruțe era mai mare decât celălalt și i-am spus femeii, nu are o problemă la picior, și ea a zis, ba da, chiar acum am venit de la ortoped. Și ce-a spus ortopedul, am întrebat, iar ea a spus, că va fi bine, dar mi-era greu s-o cred, cum e posibil ca un asemenea lucru să se rezolve, cum poate ceva, orice, să se rezolve, și i-am spus, am impresia că ortopedul ăsta e unul deghizat, iar ea a spus, vorbești exact ca soțul meu, iar mie-mi făcea rău să mă gândesc la bărbatul acela mărunt, care mersese să facă o faptă bună, iar copilul îi dispăruse. Ce vei face, i-am spus, iar din câte se părea mi-a citit resentimentele și a spus, nu-ți face griji pentru mine, mă voi liniști puțin și mă voi întoarce acasă, și el se va liniști și vom face pace, până data viitoare, iar eu am răsuflat ușurată și am simțit din nou simpatie față de ea, și am întrebat, și n-ai ce face în privința asta? Iar ea a zis, nu, chiar nu puteam să-l părăsesc atunci, era complet terminat. Sau nu puteai să te întorci, dacă tot plecaseși deja, am spus, de ce te-ai întors la el? Și ea a spus, am și uitat, apoi și-a îngropat fața în umărul micuț al copilului, exact așa cum își îngropa și mama fața în umărul lui Avshalom, iar eu am privit afară, mi se părea atât de respingător, ca

1 *Arie* înseamnă *leu* (lb. ebr.).

să nu spun crud, gândul că umărul acela micuț va șterge toate greșelile tale.

Pe geam îl vedeam pe soțul ei alergând de colo-colo ca un cărăbuș și mi-am dat seama de cine îmi amintea, de unchiul Alchas cel micuț, cu delicatețea lui târzie, iar eu nu voiam să fiu prezentă la inevitabila lor întâlnire și i-am spus, îl văd apropiindu-se, apoi am observat că avea *kippa* pe cap, din câte se părea, apucase să se roage puțin, până când își dăduse seama ce se întâmplă, o *kippa* albă, care strălucea asemenea unui soare micuț, iar ea și-a strâns copilul în brațe cu putere, deși în ochi i se citea mândria de a fi căutată, spre deosebire de mine, care fusesem complet abandonată, apoi m-am ridicat și am ieșit pe cealaltă ușă exact în clipa în care el intra, privirea lui căuta cu nerăbdare și furie, cu *kippa* strălucindu-i pe cap.

Am părăsit repede bulevardul și m-am îndreptat spre o stradă îngustă, temându-mă c-aș putea da peste mutre cunoscute, întrebări monstruoase, iar drumul acela urât părea cu totul altul, mult mai lung și mai întunecos, străduțe cu trotuare liniștite, urcând și coborând ca un hamac, și încercam să mă consolez cu gândul că e ultima dată, că nu voi mai vedea niciodată strada asta liniștită, enervantă cu toată bogăția ei, nu voi mai avea nici un motiv să vin aici și nu mă va mai conduce spre el, și nici dinspre el, și nu va mai exista, nu-i voi simți lipsa nici chiar dacă va dispărea de pe fața pământului. Toată partea asta de oraș devenise deodată opulentă, chiar exclusivistă, cu toate casele ei elegante, fericite, cu grădinile lor frumos îngrijite și ferestrele mari, deschise către stradă, ca și când n-ar fi nimic de ascuns și oricine ar putea vedea ce e înăuntru, iar eu mă opresc în fața unei asemenea ferestre și văd rafturi pline de cărți, cărți cât vezi cu ochii, chiar și mirosul lor se simte prin deschizătură, miros de praf parfumat, de ani lungi, de hârtie veche. Din câte se pare, acesta e anotimpul în care înfloresc și cărțile, înfloresc împreună cu lămâii și poate că înflorirea lor e mai puțin spectaculoasă, dar mult mai liniștitoare, iar eu inspir mirosul acela cunoscut, e exact același miros pe care-l emană și cartea aceea prețioasă pe care mi-o împrumutase șeful de catedră, și dintr-odată mă izbește faptul că această casă plină

de cărți e casa șefului de catedră, aici își duce el viața liniștită, plimbându-se de la o carte la alta, iar mie-mi vine să intru pe fereastra largă și să mă așez printre rafturi, să pun un teanc de cărți pe masă, iar pe el să-mi odihnesc capul bolnav, obosit, și în clipa aceea se stinge lumina la fereastra cea mare, ca și cum reprezentația ar fi luat sfârșit și ar fi căzut cortina, iar tu trebuie să te deconectezi și să pleci acasă. Eu merg încet, încercând să păstrez atmosfera aceea magică, exact ca după filmele pe care le vedeam în cartier, o dată pe săptămână se proiectau filme și, chiar mai bine decât aceste filme, îmi amintesc mersul ca de somnambul către casă, picioarele care se loveau de pietre, dar nu simțeau durerea, pentru că farmecul filmului le însoțea încă, acompaniindu-mă ca un alai regal, pictând drumul în culori calde, fiecare film era o sugestie pentru viitor, eu nu trebuia decât să aleg, să trec prin poarta largă, care acum mi se închide în față, dar poate că va mai rămâne o crăpătură mică, prin care deja nu mai pătrunde lumina, ci doar mirosul care devine din ce în ce mai slab, iar dacă nu mă grăbesc, și aceasta se va închide, asemenea străzilor acestora care devin din ce în ce mai înguste și aglomerate, unde ferestrele se micșorează, și iată panta cea întunecată, atât de cunoscută, dar atât de străină, ca și când tocmai m-aș fi întors din străinătate, iar ochii mi s-ar fi obișnuit cu alte dimensiuni, totul pare mai mic, mai sărăcăcios, iar eu mă rostogolesc pe pantă către apartamentul nostru, situat la periferia locuințelor publice, și picioarele îmi tremură din pricina încordării, pentru că ce voi face dacă el e acolo și ce voi face dacă nu e.

Apartamentul e închis și cufundat în întuneric, ușa aceea veche se deschide obedientă, pentru o clipă uit de unde se aprinde lumina și stau în întuneric, ascultând zgomotele casei, iar pereții colorați din greșeală în galben emană o tristețe difuză, luminoasă, iar eu mângâi peretele ca o oarbă, dac-aș fi putut să citesc pe el tot ce văzuse, în protuberanțele și adânciturile lui, aș fi știut tot ce făcuse Yoni în dimineața aceea, dacă mă strigase, dacă mă căutase mai întâi în bucătărie sau în baie și încotro se îndrepta în clipa în care-a văzut biletul meu, și ce anume a făcut după ce l-a citit. Mâna mea întâlnește întrerupătorul

și-l apăs, și văd în fața ochilor o bucată albă de hârtie, pe care o înșfac încordată și citesc, cât aș fi vrut să pot merge cu tine în luna de miere, apoi mă retrag de lângă bilețelul acela, care acum îmi era adresat mie, venind din partea lui, nu-l lăsase aici întâmplător, nu-l luase cu el și nici nu-l aruncase la gunoi, ci-l pusese în același loc, dându-i o nouă misiune, mototolesc cu furie cuvintele acelea rele, care se întorseseră cu înzecit mai multă răutate împotriva mea, apoi merg spre dormitor, încercând să găsesc dovezi ale durerii lui, semne ale dezamăgirii, urme ale resentimentelor. Păturile sunt mototolite pe pat, umflate și pline, ca și când trupurile noastre lipsite de viață s-ar afla dedesubtul lor, și chiar verific, ca să fiu sigură, dar nu, nu suntem acolo, e doar un aer cald, carnal, păstrând parfumul trupurilor, iar dulapul e deschis, compartimentul lui e gol, lipsește și rucsacul lui, nu există nici urmă de îndoială, a plecat fără mine la Istanbul, în luna noastră de miere, și, chiar dacă e ridicol, mă simt puțin jignită, cum de nu rămăsese aici să mă jelească și cum de îndrăznise să plece fără mine, nici măcar nu încercase să mă caute, așa cum făcuse soțul vecinei, nu făcuse nici un efort, doar nu eram atât de departe, un sfert de oră de mers pe jos. În bucătărie, văd cana de cafea din care băuse înainte de-a pleca, băuse până la ultima picătură, nu lăsase nici amintirea cafelei, nimic pentru generațiile viitoare, frigiderul era aproape gol, nici măcar pâine nu era, nici un semn de tristețe, nici de sentimente deosebit de furtunoase, un simplu apartament părăsit pentru câteva zile, în care viața se oprise și nu va putea reîncepe niciodată.

Din pricină că totul îmi pare temporar, nici măcar nu-mi vine să-mi pun hainele înapoi în dulap, vărs întreg conținutul valizei pe pat, umplând partea lui Yoni, apoi acopăr cu pătura groasă toate hainele mele seducătoare, mi-e frică până și să m-așez, ca și cum aș putea să fiu prinsă aici, asta nu e casa mea, am venit numai ca s-arunc o privire vieții mele anterioare, s-o sâcâi puțin, iar peste ceva timp, gata cu politețea, valea de-aici. Am impresia că trebuie să cer permisiunea cuiva pentru fiecare lucru, dar nu mi-e clar a cui, permisiunea de a folosi toaleta, telefonul, mângâi pereții galbeni și iau telefonul, dar n-am numărul

lui, caut în cartea de telefon, surprinsă de faptul că încă-mi amintesc ordinea alfabetică, am impresia că vin dintr-un loc în care nu există alfabet, și chiar sunt confuză în primul moment, ce vine înainte, R sau Ș, Ross îl cheamă pe șeful de catedră, profesorul Ross, și-i aud vocea, cu accentul lui anglo-saxon, autoritară, dar foarte caldă, și-mi cer scuze pentru deranj, apoi pentru că nu ajunsesem la întâlnirea noastră, a murit mama, spun eu pe neașteptate și încep să plâng, surprinzându-mă chiar și pe mine, și a trebuit să pregătesc funeraliile, iar el și-a exprimat imediat regretul, în timp ce eu deja nu mai știu cum să ies din asta și spun, nu, nu e mama mea adevărată, e mama mea vitregă, soția tatălui meu, de fapt. El tace o clipă, dar imediat continuă să se arate înțelegător, cu toate astea adaugă, nu vreau să te stresez într-o perioadă atât de grea, vom avea în vedere, desigur, situația în care te afli, dar trebuie să-și prezinți cât mai curând teza, altfel nu-ți mai pot păstra norma la catedră, iar eu spun, vreau să ne întâlnim, voi ieși din doliu ca să ne întâlnim, dar el spune, Doamne ferește, asta poate suferi amânare, dar eu insist, e-n ordine, mi-a fost doar pe jumătate mamă, așa că e de-ajuns doar o jumătate de doliu, apoi mă înțeleg cu el pentru mâine la ora zece și jumătate, în biroul lui, și abia atunci, când am ceva de făcut mâine, sunt pregătită să încep să mă gândesc la Arie.

Mă apropii încetișor de gândul ăsta, cu precauție, așa cum te apropii de un loc în care a avut loc un accident, temându-te să constați ce s-a întâmplat, și deschizi cu încordare portiera mașinii arse sau lovite, pentru că cine știe ce se află înăuntru, poate apare de-acolo un cadavru pârjolit, și mă gândesc la el cu durere, fără ura pe care-o simțisem mai devreme, așa cum te gândești la cineva care s-a îmbolnăvit, apoi spun, e pierdut, e pierdut, e pierdut, de unde-aș fi putut să știu că e pierdut, mă învârt prin camere și murmur, totul e pierdut, de unde-aș fi putut să știu că totul e pierdut, că fiecare lucru nou e mai rău decât cel vechi, că fiecare informație lipsă e mai bună decât orice informație, apoi mă gândesc la mama și la durerea ei multiplicată, și la cum reușisem s-o despart de două ori de iubirea ei, prima dată, înainte de-a mă naște, iar a doua oară, după ce mă

născusem, așa, cu un copil în cărucior, el n-o mai dorea, era clar, deși el nu îndrăznise să mi-o spună, și, până în ziua în care va muri, ea nu mă va ierta, iar eu nu reușesc nici măcar să mă înfurii pe mama, pentru că are dreptate, are perfectă dreptate, apoi mă hotărăsc s-o sun și să-mi cer scuze, așa cum făcusem și cu șeful de catedră, și formez, vorbesc apoi cu voce slabă, iar ea țipă către tata, e Yaarah, Shlomo, și către mine, ce faceți, cum e-n luna de miere, iar eu șoptesc, minunat, cu adevărat minunat. Cum e Istanbulul, întreabă ea, iar eu spun, minunat, și ea întreabă, cum e hotelul, chiar are vedere spre Cornul de Aur? Să faceți cât mai multe fotografii, pentru că trebuie să văd asta, vreau o fotografie a peisajului care se vede pe fereastră, iar eu spun, bine, și întreb, voi cum sunteți, ce faceți? Nimic special, spune ea, totul e bine, și eu întreb, ce face mătușa Tirtza? Supraviețuiește, spune mama, iar eu șoptesc, mamă, îți amintești lamentația lui David după moartea lui Avshalom, iar ea răspunde repede, da, de ce? Și eu zic, am visat astăzi lucrul ăsta, am visat că stăteam întinsă într-un pat mare și te auzeam citindu-mi din Tanah, *tu care-i iubești pe aceia care te urăsc și care-i urăști pe aceia care te iubesc.* Am auzit-o respirând adânc și pe tata întrebând în fundal, din câte se pare, observase că ea ascultă cu atenție, ce, ce anume povestesc, iar eu am zis, spune-i că nu sunt ei, sunt ea, apoi am întrebat, de ce nu mi-ai mai citit din Tanah, și ea a spus, ajunge, Yaarah, știi de ce, e păcat să abordăm asemenea lucruri într-o conversație purtată la o distanță atât de mare, dar eu am șoptit, nu-ți face griji, mamă, nu e o distanță atât de mare, iar ea s-a speriat, ce vrei să spui, și eu am zis, acum mă simt aproape de tine, voiam să-mi cer iertare dacă ți-am distrus viața. Păcat de bani, a spus ea repede, iar eu am zis, păcat de viață, și ea a zis, distrați-vă, ce mă bucur c-ai sunat, apoi am închis, dar imediat a sunat telefonul, însă n-am răspuns, eram sigură că e ea, care-și dăduse deodată seama ce spusesem și încerca să mă verifice, îngrijorată și disperată. Am numărat zece țârâituri, apoi l-am deconectat, iar în liniștea care s-a lăsat m-am întins pe canapeaua din salon, gândindu-mă cui ar mai trebui să-i cer iertare, poate Shirei, căreia îi **nenorocisem** pisica, ducând-o la moarte, iar în felul ăsta îi **golisem** minuscula ei

viață, goală de conținut, ce-am făcut, tremuram, am golit o viață goală, am umilit un bărbat umil, am incendiat un templu în flăcări.

Mi-am luat o pătură, pentru că se făcuse frig, în cinstea primăverii, nu dăduseră drumul la căldură, și m-am acoperit cu ea peste haine, nu mi-am scos nici măcar pantofii, atât de puternic simțeam provizoratul, și priveam lucrurile familiare ca un bolnav ale cărui zile sunt numărate, fără de care totul va continua să trăiască. O nouă familie va veni să locuiască aici peste puțin timp, un cuplu tânăr, la început de drum, așa cum am fost și noi, dar femeia nu va alerga de la o fereastră la alta ca mine, asigurându-se că nici un miros de pâine nu amenință să intre aici, și agentul imobiliar nu va spune, nu e nici o brutărie în jur, cel mult un aprozar, și ea nu-și va da ochii peste cap scuzându-se, am alergie la mirosul de pâine, îmi provoacă depresie, iar în clipa aceea am auzit o bătaie ușoară în ușă, nu era bătaia puternică, îngrijorată a mamei mele, cu toate astea, nu îndrăzneam să mă mișc, de teamă să nu fiu prinsă aici, mi-am tras pătura peste cap și mi-am acoperit urechile, dar dincolo de toate aceste bariere, am auzit o voce îngroșată de fumat, mă striga pe nume și am sărit imediat, am deschis ușa și l-am văzut stând în picioare și fumând pe holul întunecat, puțin mai încolo de ușa mea, începând deja să se îndepărteze, îmbrăcat cu o cămașă marinărească de bărbat tânăr, cu dungi subțiri, albastre și albe, cu țepii unei bărbi noi luminându-i fața, iar când m-a văzut a aruncat țigara pe podea și a călcat pe ea, lovind apoi mucul cu piciorul, aruncându-l afară, în grădina neîngrijită a clădirii, eu stăteam rezemată de ușă, păzind deschizătura îngustă, care cu greu i-ar fi permis să intre fără să-și frece de coapsele mele protuberanța aceea ascunsă în adâncurile pantalonilor.

De-atâtea ori îmi imaginasem cât de fericită va fi clipa aceasta, plină de empatie și pace, să-l văd în ușa casei mele, bătând la ușă, chemându-mă la el cu toată ființa lui mare, care umple cadrul, cu toți dinții lui îngălbeniți, cu toate degetele lui frumoase, cu toate hainele lui scumpe și elegante, cu toți ochii lui mici, care se depărtează unul de celălalt atunci când zâmbește și se apropie atunci când devine serios, iar acum se apropie, în timp ce surâsul îi dispare, surâsul lui manierat, și zice,

voiam doar să mă asigur că ești bine, c-ai ajuns cu bine, dar eu nu răspund, îmi strâng cu putere cupa victoriei, care e frumoasă, dar grea, mi-e greu s-o țin, și spun, am ajuns, sunt aici, ca și când el n-ar vedea, apoi intru încet, încet, în apartament, fără să-i întorc spatele, iar el mă urmează, n-a fost niciodată aici, e ciudat să-l văd aici, nu aparține în nici un fel acestui loc. Cum aș putea să-l invit înăuntru, când și eu, la rândul meu, sunt un oaspete, apartamentul acesta aparține vieții mele anterioare, dar încă nu am o nouă viață, așa că nu am unde să-l duc, deocamdată nu am o viață, și deja mă enervez, ce se grăbește așa, dar apoi mă inundă o fericire dulce, mă dorește, mă dorește, deși peste numai o oră va nega tot ce s-a întâmplat aici, și-mi amintesc ce-mi spusese sora lui, nu te întoarce nici dacă te va chema, iar cuvintele acestea străpung săculețul meu plin de fericire dulce, lăsând-o să se împrăștie, curgând prin găurile mici, lipicioasă și aproape închegată, un regal pentru furnici, iar el spune, m-a trimis sora mea, spune asta ca un copil. Ce-o fi având casa asta, de oricine pune piciorul în ea vorbește ca un copil, peste puțin timp mă va striga cârtiță, iar eu îl voi face șobolan, și întreb, de ce, iar el spune, crede că ceva nu e-n regulă cu tine, că nu te simți bine, dar eu eram uimită, de ce l-o fi trimis, de vreme ce m-a avertizat să nu mă întorc, poate că e o capcană și ea ascultă în spatele ușii, mă pune la încercare, iar eu trebuie să răspund cu răceală, să-l alung politicoasă, dar prezența lui aici e o imagine atât de nouă pentru mine, încât mi-e greu să renunț la ea, stă-n picioare, în fața mea, ca o păpușă abia scoasă din cutie, drept, parfumat, nefolosit, cu cămașa în dungi amuzantă și dintele rupt și pistruii pe care cum de nu-i observasem până acum, iar eu aș vrea să-l ating, să văd cum funcționează, am așteptat atât de mult timp, stăm în cadrul ușii, n-am nici un chef să-l invit în salon, nici el nu vrea să intre, stă doar în picioare lângă ușă, drept și zâmbitor, aproape cu zâmbetul pe care-l cunoșteam din fotografiile lui de tinerețe, puțin prostesc, și, ca la o întâlnire aranjată, ne studiem unul pe celălalt, fiecare păstrându-și observațiile pentru sine, iar atunci el zice, sigur ți-ar plăcea să mănânci ceva, după ce te-am înfometat trei zile, iar eu eram uimită, cum poți? Doar ești în doliu. Crezi

că la restaurant verifică asemenea lucruri, chicotește el ironic, iar eu spun, dar dacă vin oameni la tine, ce vor crede, dar el își linge dintele spart și spune, vor crede că m-am dus la dentist, doar sunt acolo Ayala, soacra mea și toată lumea. Și dentistul, întreb eu, iar el spune, nu-ți face griji, am fost deja, îmi poate reconstrui dintele, îmi spusese „nu-ți face griji" ca și când aș fi fost soția lui, nici nu-i trecea prin minte că eu cu mâna mea îi aruncasem prețioasa bucățică în closet, apoi m-a privit cu un ochi critic, vii?

Am înțeles aluzia și am spus, o clipă, să-mi schimb hainele, iar în dormitor m-am aruncat fericită asupra dulapului, am scos de-acolo rochia de catifea de culoarea vinului roșu, pentru că acum, în sfârșit, se potrivea cu vremea de afară, m-am machiat și m-am parfumat, dar, cu o secundă înainte de a ieși din cameră, tot efortul meu m-a dezgustat și mă gândeam, ce-i fericirea asta, ce sărbătorim, faptul că el îți zâmbește pe neașteptate, așa că mi-am scos rochia și mi-am pus o pereche de jeanși vechi, după care am ieșit repede din cameră, înainte de-a mă răzgândi. L-am văzut stând în picioare lângă fereastră, fredonând încetișor melodia pe care o cânta la duș, *când ne-am adus aminte, când ne-am adus aminte, când ne-am adus aminte de Sion*, și pentru o clipă am crezut că e Yoni, pentru că lui Yoni îi plăcea să stea lângă fereastra aceea, și am simțit dorința de a-l vedea acolo, nu mai devreme de ieri, nu era decât o piatră între pietrele acestei case, iar acum se însufleți se stând lângă fereastră, fereastra aceea sărmană, care dădea spre gheenă, și toți cei care mergeau să-și arunce gunoiul puteau fi spionați de-acolo, și chiar aveam un obicei de a ne raporta unul altuia care era mișcarea în clădire, cine era proprietarul fiecărui apartament, iar, dacă era agitație mai multă decât de obicei, încercam să ghicim de ce, ăsta era obiceiul nostru, care întotdeauna din afară părea respingător, la fel ca numele de alint pe care partenerii și le găsesc unul altuia, dar nimeni nu va înțelege, sigur nu cel care stă acum în picioare și privește containerele goale, nimeni nu va înțelege cât de drăgălaș era acest obicei, cât de relaxant era să-l aud pe Yoni spunând, incredibil, azi a aruncat soțul gunoiul, iar eu strigam veselă, sigur i-a dat-o azi-noapte și e satisfăcut,

iar Yoni făcea o mutră de fecioară neprihănită și chicotea, tocmai aceste conversații ne apropiaseră.

Ce vrei să mănânci, întreabă el politicos, întorcându-se către mine, și eu spun, cântecul tău mă întristează, dar el, surprins, care cântec? Cel pe care l-ai cântat toată ziua, spun eu, *când ne-am adus aminte de Sion*, dar el ridică din umeri, nici măcar nu știu cântecul ăsta, fluieram pur și simplu ceva, vrei meniu franțuzesc, italienesc, thailandez, chinezesc, oriental? Dar eu vreau cel mai mult salata lui Yoni și spun la întâmplare, chinezesc, pentru că e un cuvânt la-ndemână, nu mai am putere. S-a deschis acum un restaurant chinezesc extraordinar, spune el, chiar și pe Josephine am dus-o acolo săptămâna trecută, de la spital, dar mă dezgustă gândul și întreb, dar mai putea să mănânce? Și el spune, cu greu, deja nu mai prea simțea gustul, dar a băut ceai, îi plăcea foarte mult ceaiul. Mie-mi spui, mă gândesc eu mândră, și-a băut ultima cană de ceai din mâinile mele, chiar dacă nimeni nu știe, așa s-a întâmplat, chiar dacă n-ar fi trebuit să se întâmple, așa s-a întâmplat, și am dat puțin înapoi, zicând, atunci, poate nu mergem acolo, dar el, ca un cavaler, liniștindu-mă, de ce, nu-ți face griji pentru mine, n-am nici o problemă în sensul ăsta. Eu chiar n-am nici un chef să stau în locul în care-a stat ea, să beau ceaiul pe care l-a băut ea, deși nu mă deranjase să mă culc în patul ei, dar el era deja hotărât, a deschis ușa, iar după o clipă, și portiera mașinii, și cu un fluierat ascuțit am devenit una cu perechea de faruri care străpungeau noaptea cu strălucirea lor rotundă și galbenă.

Cum de-a reușit ea să se cațere pe treptele astea, l-am întrebat eu, în timp ce urcam scările înguste și sinuoase ale restaurantului, aflat într-o casă veche din centrul orașului. I-a fost greu, dar am ajutat-o, s-a lăudat el, prinzându-mi șoldurile ca să-mi arate, iar mie mi-e milă de femeia aceea bolnavă, care, din câte se părea, pentru a-i face pe plac, strânsese din dinți pe treptele astea cumplite. Avea o voință puternică, a spus el, când își dorea ceva, nu se lăsa, iar eu am spus, dar de ce-ai lăsat-o să facă atâta efort, sunt și restaurante chinezești în care e ușor să pătrunzi, și deja mi-era teamă de reacția lui, dar, în mod

surprinzător, a spus, ai dreptate, nu m-am gândit la asta, voiam s-o duc la cel mai bun restaurant din oraș.

Dar ea nu simțea gustul, am zis, și el a început să râdă, un râs înfricoșător, neplăcut, exact când am ajuns la intrarea în restaurant, ca și când am fi urcat la suprafața pământului direct din abis, și un chelner scund ne-a întâmpinat cu un zâmbet amabil, conducându-ne la o masă micuță de lângă fereastră, și într-o engleză stâlcită a spus, ați fost la noi acum câteva zile, nu-i așa, iar Arie a confirmat, avea încă grimasa surâsului în jurul gurii și l-a întrebat, îți amintești de femeia care era cu mine? Și chelnerul a confirmat entuziasmat, din câte se părea, îi lăsase o impresie puternică, și Arie a spus, a murit, iar chelnerul m-a privit ca și cum eu aș fi ucis-o și s-a retras mergând cu spatele, făcând plecăciuni micuțe, după care s-a apropiat de noi o chelneriță cu două meniuri uriașe, iar eu mă ascund în spatele meniului și mă gândesc, locul ăsta a ucis-o, efortul de a se cățăra pe scări, de a părea sănătoasă, de a-și demonstra voința, numai pentru el a făcut asta, și eram sigură că suferise în fiecare clipă, doar e un coșmar pentru un bolnav să coboare din pat, să meargă la un restaurant luxos, chiar și pentru mine e un efort destul de mare, chiar și pe mine mă poate ucide, să stau în fața lui și să mănânc manierat și să port o conversație elevată, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat, ca și cum nu i-aș fi distrus viața încă de dinainte să mă nasc, ca și cum nu mi-ar fi distrus, la rândul lui, viața. Și el era ascuns în spatele meniului, doar degetele frumoase îi erau descoperite, bătând în masă cu nervozitate, eu nu mai puteam îndura încordarea și am fugit la baie, iar acolo m-am așezat pe closet, încercând să fac timpul să treacă mai repede, repetându-mi că, iată, mă așteaptă, mă dorește, dar cu greu am reușit să mă urnesc de-acolo, pentru că și curtoazia lui bruscă mă speria, nu mai puțin decât furia lui neașteptată.

Am comandat eu pentru tine, a spus el când m-am întors, știu care e specialitatea lor, ai încredere-n mine, iar eu am spus, minunat, mulțumesc, fiindcă mi-era lene să încep să mă lupt cu mine, cu toate astea, m-am enervat, de ce alege el pentru mine, cine se crede, iar el a întrebat deodată, când se întoarce soțul

tău, era prima dată când se interesa de el, când îi pomenea existența, iar eu am spus, poimâine, cred, și el a zis, vă despărțiți, fără nici un semn de întrebare, iar pe mine m-a înfricoșat să aud acest lucru rostit ferm, așa că m-am enervat din nou, de ce hotărăște el pentru mine, însă voiam să las impresia că sunt liberă și am spus, așa se pare. Asemenea lucruri nu trebuie tărăgănate, a spus el, iar eu am întrebat ce înțelege el prin asemenea lucruri, și el a ridicat din umeri și a spus, relațiile compromise. Dar relațiile noastre sunt bune, am încercat eu să protestez, și el a zis, atunci e și mai rău, și și-a trecut degetele lungi prin barba aceea scurtă de bărbat îndoliat, și mă gândeam că are dreptate, relațiile noastre bune sunt mult mai complicate decât cele compromise, pentru că ne atașăm de ele și nu mai putem altfel, și el a spus, Ayala, sora mea cea mică, a continuat să aibă o relație cu un bărbat care nu i se potrivea, vreme de mai bine de zece ani, iar când l-a părăsit avea deja patru copii și soțul ei, care era un tânăr minunat, a fost de acord s-o elibereze cu condiția ca toți cei patru copii să rămână la el, iar acum e în America, s-a căsătorit cu o femeie care crește copiii Ayalei, în timp ce ea e aici, singură.

Eu am început să tremur în timp ce-l ascultam, ca și când ar fi fost vorba despre mine, și am întrebat cu voce abia auzită, regretă, și el a zis, asta e irelevant, e interzis să judeci după consecințe, pasul ei a fost îndreptățit atunci, doar că acum are mai multe greutăți. Schimbăm greutăți cu care se poate trăi pe greutăți cu care nu se poate trăi, am spus eu, iar el m-a contrazis gânditor, nu știu, cu toate greutățile se poate trăi, dacă există speranță, și am zis, speranță pentru ce, iar el a spus, la vârsta mea, deja privim mai puțin prin lupă, știm că lucrurile se schimbă, circumstanțele se schimbă, copiii vor crește în cele din urmă, se vor întoarce la ea, curând, iar eu, ca pentru a mă disocia de destinul acesta care mă amenință ca o furtună apropiindu-se cu repeziciune, am spus, și dacă soțul meu e potrivit pentru mine.

Dac-ar fi potrivit pentru tine, nu te-ai afla acum aici, a zâmbit el, iar eu mă gândeam, așa e, sunt ca femeia din poveste, numai faptele vorbesc, tot restul e neclar, dispare, totuși am încercat, poate că e potrivit pentru mine, dar eu nu știu, și el și-a dezvelit

dintele rupt, spunând, poate. Aș vrea atât de mult să fie potrivit pentru mine, am spus, iar el mi-a tăiat-o cu răceală, da, înțeleg, făcând aluzie la faptul că exagerasem cu exprimarea sentimentelor, dar imediat am încercat să-i anulez impresia și mi-am pus o mână pe mâna lui, de ce nu putem niciodată să discutăm despre noi doi, vreau să-l întreb ce se va întâmpla cu noi, tot timpul vorbește despre viața mea ca și când n-ar avea nici o legătură cu viața lui, iar el mi-a strâns mâna și a spus, nu-ți fie teamă, și într-adevăr, pentru o clipă, nu mi-a fost, m-am agățat de mâna lui și am băut vin, încercând să nu mă gândesc la ce se va întâmpla, să mă bucur de mâncarea pe care mi-o comandase el, orez cu tot felul de semințe și tăiței crocanți și dulci, și mă gândeam, ce noroc am să simt gustul, asta-i cel mai important în viață, să simți gustul. El abia dacă s-a atins de mâncare, doar a băut și a fumat, murmurând o poveste confuză despre tot felul de petreceri decadente ale boemei pariziene, la care fusese în urmă cu mulți ani, chiar și acolo eram considerat pervers, dar a fi pervers în țara ta e un blestem, în timp ce a fi pervers acolo e o binecuvântare, în scurtă vreme eram în mijlocul atenției, iar eu aveam impresia că-i povestește ei aceste lucruri, nu mie, ci mamei mele arogante, care nu-l dorise, iar vorbele lui au început să se contopească, din câte se părea, mai băuse ceva și înainte, acasă, iar acum tocmai a mai comandat o sticlă, și chelnerița a adus vinul, făcându-i cu ochiul, sunt verzi, ochii ei, și frumoși, și mă întrebam dac-o fi vreo diferență între mine și ea, din punctul lui de vedere, totul la el e atât de impersonal, atât de străin de el. Pentru o clipă, crezusem că-mi dădea de înțeles să-l părăsesc pe Yoni pentru el, dar imediat a devenit distant, iar acum întinde mâna și-mi mângâie părul, chiar sub privirile chelneriței, iar eu îi trimit acesteia o privire victorioasă, uite că mă vrea pe mine, pe mine, și atunci văd că și el îi trimite o privire, nu victorioasă, ci chiar provocatoare, și mâncarea mi se oprește-n gât și încep să tușesc, exact așa cum tușise Josephine în ultima zi din viața ei, împrăștiind pe cearșafurile de spital ceaiul pe care i-l pregătisem. Chelnerița a alergat și mi-a adus un pahar cu apă fără să-i cer, iar eu beau cu disperare, nu mă dorește, dar am impresia că, pe măsură ce

încerc să verific în permanență dacă mă dorește, uit să-mi clarific mie dacă îl doresc, a devenit deja o axiomă, e ceva de la sine înțeles, care nu mai trebuie verificat, și poate că tocmai venise timpul să încerc, dar cum se face asta, se pare că e mult mai simplu să-i verifici pe ceilalți. Teoretic, ceilalți sunt închiși, în vreme ce tu ești deschis, dar, de fapt, e invers, pentru că într-o clipă sunt plină de dragoste pentru el, plină ca farfuria din fața lui, gândindu-mă la cum vom face dragoste, peste puțin timp, și cum ne vom trezi de dimineață și fiecare lucru mi se pare incitant, iar când va ieși din doliu vom călători la Istanbul și eu voi începe o viață nouă, și mama și tata nu vor mai vorbi cu mine, el va fi familia mea, și sora lui mă va lua sub aripa ei, voi lăsa totul în urmă, pe Yoni și apartamentul nostru micuț, nici măcar nu voi veni să-mi iau lucrurile, ci voi cumpăra totul din nou, ca să nu le amestec, și poate că vom locui la Istanbul, ca să nu întâlnim pe stradă nici o mutră cunoscută, iar eu văd cât de greu e să-l integrez în viața mea, e mult mai simplu să încep o viață nouă decât să-l integrez în cea pe care-o am. Și atunci îmi pare rău pentru părinții mei, mai ales pentru mama, care ne va pierde și pe mine, și pe el, împreună, și pentru Yoni, care va rămâne singur cu un dulap strâmb, plin de haine, ce va face cu ele, și încerc să mă distanțez de Arie, să-i văd toate defectele, părul rar, ridurile adânci, dinții îngălbeniți, zgomotul pașilor bătrâneții apropiindu-se, viața scurtându-i-se, iar sub toate astea zace personalitatea lui labilă, agresivă, iar eu mă gândesc, ce legătură am eu cu el, vreau acasă, la viața mea micuță, și poate de-asta e mult mai confortabil să flirtezi, cum își dorește el, altfel cum poți să te bazezi pe mine, dar cum poți să te bazezi pe el, într-o clipă îmi zâmbește mie, în cealaltă, chelneriței, și observ că părul ei e tuns la modă și deodată sunt sigură că e faimoasa tipă cu porttigaretul, adevărata lui amantă, împreună cu care fusese atunci, la magazinul de haine. Poate că mă adusese aici în mod intenționat, ca s-o provoace sau ca s-o vadă, poate că e un obicei bolnav de-al lor, și toată mâncarea îmi stă în gât și-l întreb cu voce tremurată, de ce-am venit tocmai aici, iar el spune, tu ai vrut mâncare chinezească, apoi mă liniștesc puțin, pentru că, într-adevăr, fusese alegerea mea, dar poate

că fusesem adusă aici, deja nu-mi mai amintesc. El caută din nou încântat în meniu și-mi comandă o banană prăjită cu înghețată, dar eu nu mai pot rămâne acolo, suspiciunea mă sufocă, și spun, nu mă simt bine, hai să mergem, și mă ridic repede, aproape mă prăbușesc pe scări, de ce venisem cu el la restaurantul acesta blestemat, ar fi trebuit să-l duc acasă, la prima mea casă, să-i arăt lumea aceea a livezilor fără sfârșit și ruinele mult iubite din inima ei, acolo am fi fost salvați, dar de ce întârzie, de ce figura lui e atât de serioasă în clipa-n care mi se-alătură, voiam doar să te răsfăț, spune el furios, dar, din câte se pare, nu poți suporta asta.

Eram sigură că ești îndrăgostit de chelneriță, scâncesc eu, iar el spune, doar atât voiam, dar nu poți suporta să fii răsfățată, nu poți fi fericită, încerci să te autopedepsești, iar pedepse poți găsi oricând, păcat numai că trebuie să dai vina pe alții. Atunci jură că n-ai nici o legătură cu chelnerița, spun eu răsfățându-mă, și el strigă, faptele sunt lipsite de sens, nimic din ceea ce ți-aș spune nu te-ar liniști, înțelege odată. Nu-i adevărat, plâng eu, orice-mi vei spune mă va liniști, nu reușesc să mă opresc din plâns, iar el, în loc să încerce, fluieră furios tot drumul, ignorându-mă, iar lângă casa lui spune, aș fi vrut să te las acasă, dar ești într-o stare în care nu poți rămâne singură, pe un ton autoritar, ca și când mi-ar face o mare favoare, iar eu spun, nu trebuie, numai dacă vrei, și simt din nou dependența aceea bine cunoscută înșfăcându-mă. Ieșisem de-aici în urmă cu numai câteva ore și iată-mă din nou în capcana lui, din nou la mila lui, din nou recunoscătoare, prizoniera unei iubiri nenorocite, și nu înțeleg cum s-a întâmplat, doar el fusese cel care venise la mine, el fusese cel care mă chemase.

Când intrăm, pășind pe culoar, știu că nu voi mai ieși de-aici, că niciodată nu-l voi cuceri și niciodată nu mă voi elibera de el, în urmă cu doar câteva ore, fusesem salvată în mod aproape miraculos, iar miracolele nu se întâmplă de două ori, și cu obediență amară merg direct spre dormitor, ca un cal spre staul, și acolo mă dezbrac, mă urc în pat. El încă întârzie, aud telefonul sunând, frigiderul deschizându-se și închizându-se, zgomotele familiare ale închisorii mele, apoi el intră cu o cutie de

bere în mână, își scoate, cu un geamăt de ușurare, cămașa în dungi și pantalonii albaștri, întinzându-se lângă mine cu naturalețe, iar eu am impresia că trebuie să-l satisfac, pentru că de data asta eu fusesem cea care stricase totul, așa c-am început să-i mângâi spinarea, iar el torcea de plăcere ca o pisică mare, dar apoi am simțit o umflătură micuță, care de-aproape părea un nod pe o portocală, inflamată și întinsă, iar el a spus, da, scarpină-mă acolo, și mi-era puțin silă, dar mi-am amintit că, atunci când iubești cu adevărat, nu ți-e silă de nimic, așa c-am început să-l scarpin în jurul umflăturii, până când am simțit un lichid pe degetele care mi se înroșiseră la vârfuri și i-am spus, umflătura ta sângerează, și el a zis, îhî, iar eu am spus, trebuie să mergi la doctor, trebuie să te tratezi, și el a spus, singurul doctor pe care sunt pregătit să-l văd e stomatologul, toți ceilalți n-au decât să se descurce fără mine.

Dar e periculos să lași lucrurile așa, am zis eu și el a zâmbit, e mai periculos să ies din casă. Știi cât e de greu s-ajungi cu bine la doctor? Și pentru ce? Nu mă poate ajuta nimeni, toate bolile au o singură origine, iar pe asta nici un medic n-o poate trata deocamdată, totul pornește de la suflet. Atunci mergi și îngrijește-ți sufletul, am spus, iar el a zis, să-mi abandonez sufletul în mâini străine? Nu mă bazez pe nimeni și nu voi depinde de nimeni, vorbea cu asemenea ură, ca și când lumea întreagă i-ar fi fost dușman, și am spus, atunci, cum să te-ajute, și el a zis, n-am nevoie de ajutorul nimănui, asta-mi mai lipsește, să m-ajute, iar umflătura aceea îi pulsa pe spate ca un cărăbuș, și a spus, mângâi-o, poate asta ajută. Eu m-am retras puțin, dar am început apoi s-o mângâi și, încetul cu încetul, întreaga lume s-a redus la mărimea umflăturii lui, nimerisem într-o lume clară și simplă, lipsită de tensiuni și contradicții, aveam o singură misiune de îndeplinit o viață întreagă, să-i mângâi nodulul acela, pentru că, dacă ne gândim la asta cu seriozitate, nu e mai umilitor decât oricare alt lucru, decât să-i mângâi penisul sau ego-ul, ba chiar mai puțin, fiindcă acest lucru poate ajuta. Încetul cu încetul, sângerarea s-a oprit, iar respirația lui a devenit greoaie și mă gândeam c-a adormit deja, așa că m-am oprit o clipă, dar l-am auzit spunând ironic, e liniștitor să te ocupi de problemele

altora, nu, din nou pe tonul lui superior, ca și când mi-ar fi făcut o favoare permițându-mi să-l ating, iar eu m-am ridicat furioasă în șezut, cum de căzusem din nou în coșul lui de gunoi, cum reușise să întoarcă din nou lucrurile în așa fel încât să pară că eu sunt cea care are nevoie de el, și l-am auzit spunând, știu de ce ai nevoie acum, și m-a tras cu putere, așezându-mă deasupra lui, cu spatele la el și cu ochii spre picioarele lui fine și negricioase, nemișcate, complet rupte de el, picioare inocente, tinere, cu degetele desenând o linie oblică frumoasă, de la cel mai mic la cel mai mare, exact cum trebuie, iar când m-a pătruns mă gândeam că, de fiecare dată când voi vedea o portocală, îmi voi aminti de el, din pricina acelei umflături, ceea ce înseamnă că niciodată nu voi înceta să-mi amintesc de el, pentru că peste tot văd portocale, așa cum peste tot se simte miros de pâine, și astfel lumea mea se închide, voi fi nevoită să mă plimb cu nasul înfundat și cu ochii închiși, și încercam să-mi amintesc gustul portocalelor, dacă sunt dulci ca dulceața asta pe care mi-o împrăștie el acum în tot corpul, ca și cum în vârful mădularului său s-ar afla o pâlnie prin care curge miere și, tocmai din cauză că el e amar, mierea lui e dulce, iar faptul că simțim contrastul e incitant, mă acoperă cu miere așa cum a acoperit-o Hordus pe fetița hașmonee care nu voia să-l ia de soț, îi omorâse întreaga familie și voia s-o ia de soție, dar ea a sărit de pe acoperiș și a murit, iar el a ținut-o șapte ani în miere, doar ca s-audă oamenii spunând că s-a căsătorit cu o prințesă.

Mă zbat înainte și-napoi cu mișcări ritmice, încerc să mă eliberez lovindu-mă de trupul lui, dedesubtul meu simt mișcarea lui, în jos și-n sus, ne ciocnim unul de altul din ce în ce mai puternic, ca două vagoane părăsite pe o veche cale ferată, iar din pricina forței ciocnirii sunt împinsă înainte, până ce aproape cad din patul cel mare și deja nu-i mai văd picioarele și am impresia că sunt singură acum și toată dulceața aceea vine dinăuntrul meu, e dulceața iubirii față de mine însămi, dulceața care pornește din mine, ca atunci când păzeam rafturile din biblioteca aceea veche, de cartier, iar la ferestre mijeau ramuri cu flori dulci, într-o mulțime de culori și de parfumuri, iar din sala de lectură veneau șoapte liniștitoare, sunt singură printre

romanele grase, pe fiecare dintre ele îl citisem cel puțin o dată, însă tot vin să le vizitez, pentru că ele îmi păzesc viitorul, ele sunt câinii mei de pază, mângâi rafturile prăfuite și-mi iau o carte groasă, în care găsesc imediat ceea ce caut, și dintre paginile vechi urcă dulceața aceea mult iubită. Mă întorc spre fereastră, îmi pun cartea între coapsele calde, privesc livezile, perechile pierdute prin ele, odată îl văzusem acolo pe Avshalom, înalt și frumos, îl văzusem ieșind din pământ, ca și când în toți acești ani ar fi crescut în mormânt și s-ar fi maturizat, iar acum se năștea din nou, ieșind din pământ atunci când voia, la vârsta pe care-o voia, pământul îl hrănise ca și când ar fi fost un copac. Eram atât de fericită să-l văd și mă gândeam la cât de fericiți vor fi părinții mei, cum li-l voi aduce ca pe un cadou, li-l voi lăsa la ușă și voi fugi și nu mă voi mai întoarce niciodată, iar în clipa aceea el și-a apropiat de mine fața, care se afla pe partea cealaltă a patului, și m-a întors către el, iar eu aproape că eram surprinsă să-l văd și am spus, am uitat că ești aici, credeam că sunt singură, iar el a spus, știu, nu-i nimic rău în asta, și chiar credeam că știe, într-adevăr, iar asta îmi convenea, deodată totul îmi convenea, pentru că asta însemna că el mă cunoaște intim, dacă pot uita de el. I-am sărutat gura, care era uscată și musculoasă, i-am apăsat buzele și am spus, vreau să stau aici, cu tine, pentru totdeauna, iar el a spus, ești sigură, și am zis, da, și el a spus, de ce, iar eu am zis, pentru că te iubesc, iar atunci el a pus întrebarea cea mai respingătoare, ce iubești la mine, și am zis, faptul că nu ți se-aud pașii printre rafturi, iar el a întrebat, și ce altceva, iar eu am spus, urăsc tot restul, dar se pare că doar asta contează.

Capitolul treisprezece

Ceasul meu arăta ora nouă, dar ceasul lui Arie, care mă privea întunecat și amenințător de pe încheietura mâinii lui stângi, arăta aproape zece, iar eu am sărit din pat și m-am îmbrăcat repede. El era întins în mijlocul patului, ochii îi erau închiși, mâna stângă, cea cu ceasul, îi acoperea fruntea, iar trupul îi era ascuns până la umeri de cearșaful înflorat, care-i dădea aerul unei indience bătrâne, inofensive, înfășurate în șal. Când am deschis ușa, privind cu precauție coridorul acela lung, l-am auzit întrebând, unde pleci?

Ochii îi erau încă închiși, dar gura, deschisă, lăsând să se întrevadă dintele spart, și am spus, am o întâlnire la universitate, și nu înțelegeam de ce vocea mea își cere iertare, ca și cum aș avea ceva de ascuns, iar el a deschis ochii și a întrebat, e chiar atât de importantă, încât trebuie să ieși furișându-te, în timp ce eu dorm, iar tonul lui devenise agresiv, în timp ce al meu era și mai obedient, și am spus, cum adică mă furișez, nu voiam să te trezesc, dar el a dat la o parte cearșaful cu un gest brutal, atunci de ce n-ai așteptat să mă trezesc?

Pentru că întâlnirea mea e la zece și un sfert, am spus eu, n-am voie să întârzii, și el a spus, toată lumea întârzie la universitate, crezi că nu știu cum e? Și eu m-am enervat, de ce vorbești prostii, dar el și-a îndreptat deodată spatele, făcându-mi semn să tac, să nu îndrăznești să-mi vorbești astfel, m-auzi? Nu știu ce vrei de la mine, am îngăimat eu, și el a zis, întrebarea e dacă tu știi ce vrei de la tine, nu mai devreme de ieri spuneai că vrei să stai aici pentru totdeauna, așa e, am recunoscut eu, dar asta nu înseamnă că nu voi ieși câteva ore, voiam să merg la universitate și să mă întorc, iar el a urlat, nu te mai întorci deloc, auzi,

dacă pleci acum, nu te mai întorci deloc, iar eu mi-am privit disperată ceasul, care arăta ora nouă, și nu îndrăzneam să mă apropii de el, să văd cât timp trecuse, dar știam că e târziu și, din pricina încordării, aproape că izbucnisem în plâns, ce vrei, ce vrei de la mine, și el a spus, nu vreau nimic de la tine, numai să fii consecventă, dacă spui că vrei să rămâi aici pentru totdeauna și că mă iubești, cum poți spune că o întâlnire la universitate e mai importantă decât mine, și eu am strigat, ești nebun, uite cum distorsionezi totul, de ce lucrurile astea se exclud, de ce trebuie să aleg, nu e suficient că trebuie să aleg în cazul lucrurilor importante, acum e vorba de toate prostiile ? De ce, dacă mă grăbesc la o întâlnire, înseamnă că nu te iubesc, și el a spus, pentru că așa văd eu situația, iar tu trebuie să iei în seamă părerea mea, apoi imediat, pe un ton superior, nu c-aș avea neapărată nevoie de tine aici, voiam doar să-ți pun la încercare declarațiile și văd, așa cum am știut dintotdeauna, că nu se susțin în practică, sunt vorbe-n vânt, n-ai idee ce înseamnă să iubești, cum se poartă o femeie adevărată când iubește.

Nu-mi vine să cred, am strigat eu, nu-mi vine să cred ce aud, dar el a continuat, mie nu-mi vine să cred că ți-am dat voie să te întinzi în patul lui Josephine, ea a fost o femeie adevărată, știa să iubească, nu ca tine, și eu am urlat, niciodată în viața mea n-am mai urlat astfel, dar a murit, perversule ce ești, din cauza ta a murit, tu ai ucis-o, cu toate încercările de dement la care ai supus-o, dar el a urlat imediat, cum îndrăznești să mă învinovățești, dispari de-aici imediat.

Este exact ce încerc să fac, am strigat eu, iar el a rostit, cu un sforăit triumfător, vezi, chiar și tu recunoști, întâlnirea ta nu e decât o scuză, și am ieșit din cameră, trântind ușa cât am putut de tare și auzind în spatele meu vocea lui guturală, te avertizez, Yaarah, dacă pleci acum, nu mai ai unde să te-ntorci, și am spus, așa e, nu mai am unde să mă-ntorc, dar nu mai puteam să urlu, iar cuvintele astea au rămas doar pentru mine. Am ieșit repede și, în timp ce coboram scările, am văzut un taxi oprindu-se în fața clădirii și din el coborând familia îndoliată, mama, sora și cumnatul, iar mama m-a salutat cu o aplecare a capului, din câte se părea, își amintea de mine de ieri, iar eu

am spus *bonjour*, încercând să pronunț cu accent, dar vocea îmi tremura de plâns, din ce în ce mai tare, și tot drumul până-n stație l-am înjurat, apoi pe mine, cum putusem greși atât de tare, cum de nu-l văzusem așa cum e, cum de nu-mi dădusem seama că e dependent de dependența mea de el, că e singurul lucru pe care-l vrea de la mine.

În autobuzul gol, m-am așezat lângă fereastră, amărând cu plânsetul meu străzile pline de viață, hornul spitalului, pe care ieșea fum alb, și mă gândeam la Tirtza, care zace acolo, citind din oglinda ei mică, în fața peisajului deșertic, iar în patul îngust de lângă ea stă culcată o nouă bolnavă, cu sau fără soț, cu sau fără copii, ce mai contează în situația ei, și poate că nici în situația mea nu contează, și am coborât în mijlocul coridoarelor reci ale Universității, niște pivnițe moderne, sufocante, ici și colo câte-o fereastră uriașă prin care lumea părea mult mai seducătoare decât e de fapt, lumea într-o vitrină, ți se propunea să faci cunoștință cu ea, iar mie-mi vine să opresc pașii repezi din jurul meu și să le spun, de ce alergați, credeți-mă, nu aveți unde să vă grăbiți, vin de-acolo, din lumea cea adevărată, cea strălucitoare, cea scumpă, iar acolo nimic nu e ceea ce pare-a fi, totul e putred, aveți încredere-n mine, în cimitire nu sunt atât de multe cadavre ca pe străzile cele mai frumoase ale acestei lumi, dar am închis gura și am intrat în toaletă ca să mă spăl pe față, iar când mi-am văzut chipul plânsetul a izbucnit și mai tare, fiindcă păream atât de tristă, chiar mai tristă decât mă simțeam, cu ochii roșii, cu pleoapele umflate și buzele amare, și mă gândeam cum să ies din situația asta, cum să ies din situația asta.

Exact în clipa aceea a ieșit o fată dintr-o toaletă și s-a așezat lângă mine, spălându-și mâinile, și părea atât de adevărată, nu o frumusețe, dar era firească, totul la ea părea firesc, nu avea o rană în mijlocul feței, ca mine, arăta exact ca mine înainte de-a începe totul, și în fața oglinzii am murmurat, ah, de-aș putea s-o iau de la început, până când am ieșit de-acolo împleticindu-mă și, urcând scările până la biroul șefului de catedră, trec pe lângă biroul nostru, al asistenților, privesc în partea cealaltă, dar nu pot să nu aud flecăreala veselă ce vine dinăuntru,

iar eu sunt ca o refugiată dintr-o altă lume, ca o supraviețuitoare a unui război îndepărtat, care-și întâlnește înfricoșată existența anterioară, fugind de ea ca și când ea ar fi dușmanul.

Ușa lui era deschisă, iar eu am ciocănit și am intrat, fără să aștept răspunsul, și am văzut o carte deschisă în fața unui scaun gol, apoi m-am așezat pe scaunul din fața lui, punându-mi capul pe biroul rece din lemn și încercând să-mi stăvilesc lacrimile, dar ele îmi șiroiau pe obraji, cu cât mă străduiam mai tare, cu atât mă ascultau mai puțin, udându-mi genunchii, ca atunci când spălam vasele în fața ferestrei micuțe, iar apa mi se scurgea pe șorț, până la genunchi, și Yoni se învârtea în jurul meu, povestindu-mi tot felul de lucruri. Eu inventasem tot felul de mici jocuri, pentru a face lucrul ăsta mai interesant, ascultam numai fiecare al treilea cuvânt, de exemplu, iar atunci el întreba, ce crezi, iar eu începeam să bâigui, n-am auzit foarte bine, mai spune-mi o dată, și atunci ascultam doar din două-n două cuvinte, mă durea capul de atâta efort, și a treia oară vocea lui era joasă și lipsită de viață, iar eu mă enervam, vorbește mai tare, nu te-aud, de ce vorbești în șoaptă, împroșcam stropi furioși în afara chiuvetei, udându-mă până la ciorapi, și acum simt înțepături umede pe piele, ca și când s-ar urca o reptilă pe mine, și, pe umăr, o căldură neașteptată, și o voce plăcută, cu un puternic accent anglo-saxon, spune, să nu mai cunoști altă durere.

Eu îmi ridic spre el mutra umflată și roșie, el mă privește cu blândețe și întreabă, v-a luat prin surprindere, iar eu întreb panicată, ce anume, pentru că tot ce se întâmplase în dimineața asta mă luase prin surprindere, înspăimântându-mă, dar e greu de presupus că la asta se referă și spune, moartea mamei, și rostise cuvântul ca și când ar fi fost și mama lui, iar eu mă gândesc, să nu minți, dar cum voi ieși din situația asta, și bâlbâi, era mama mea vitregă, iar el continuă politicos, deci înțeleg că mama ta biologică este încă în viață, și mie-mi vine să-i închid pur și simplu gura și spun cu capul plecat, nu, a murit la naștere, ca în Tanah. La nașterea ta, întreabă el, iar eu spun, nu, la nașterea fratelui meu, iar el întreabă, câți ani are fratele tău, și eu șoptesc, și el a murit, la câteva luni după mama, el se dă puțin

înapoi, așezându-se pe scaunul său, speriat de familia mea morbidă, suspinând cu un sforăit de uimire, deodată îmi părea un fel de hopa-mitică, rozaliu și moale, iar eu încep să râd din pricina disperării, pentru că întâlnirea asta pe care-o așteptasem atât de mult, ca pe-o izbăvire, îmi pare acum lipsită de speranță, la fel ca tot ceea ce o precedase, nici mai mult, nici mai puțin.

Pentru a-mi ascunde râsetul, îmi plec din nou capul, ca el să creadă că e vorba de un nou acces de plâns, iar din câte se pare funcționează, pentru că-mi strecoară în mână un șervețel de hârtie, îmi șterg cu el lacrimile sălbatice, iar capul începe să mă doară în timp ce-l ridic în fața ochilor strălucitori ai șefului de catedră, și-i spun, aproape implorându-l, nici nu știți, domnule profesor Ross, ce greutăți apasă pe umerii mei de câteva zile, soarta acelui tâmplar, căruia i-a fost furată soția, iar în cele din urmă a fost condamnat să-i servească, atât pe ea, cât și pe soțul ei cel nou, iar lacrimile lui de durere curgeau în cănile lor. Sunt deja mai multe zile de când, cum să spun, îi împărtășesc durerea, blestemându-l pe ucenicul care i-a furat soția, dar și pe femeie, care i-a fost complice, însă în dimineața asta, în drum spre dumneavoastră, am înțeles ceva.

Ce-ai înțeles, mă privește el sceptic, pe buzele sale pline se află încă acel sforăit, pregătit să izbucnească din nou, și eu încerc să-l rețin cu o întrebare, de ce plânge, după părerea dumneavoastră, de ce plânge, în timp ce stă în picioare și-i servește?

Cum adică, e de la sine înțeles, spune șeful de catedră ridicându-se, se plânge pe sine, pe soția lui, care e acum a altuia, și nedreptatea îngrozitoare care i s-a făcut! Și eu îi privesc buzele, care se întâlnesc și se despart sigure pe ele, și spun, da, așa gândeam și eu până-n dimineața asta, dar acum am înțeles că nu plânge din pricina nedreptății care i s-a făcut, ci din pricina nedreptății pe care el i-a făcut-o soției sale, doar el e omul cel rău în povestea asta, chiar mai rău decât ucenicul său și, cu siguranță, mai rău decât soția sa.

Pe ce-ți bazezi afirmația, întreabă el cu răceală, aproape desconsiderându-mă, iar eu mă tem că iată, așa se risipește și bruma de încredere pe care-o mai avea în mine, acum și el va fi împotriva mea, dar nu pot renunța, scot cartea din geantă și o deschid

larg. Mă bazez pe ceea ce scrie aici, de ce s-a învoit s-o trimită la ucenic pentru a-și obține împrumutul? Doar a pus-o în pericol în mod explicit, numai pentru a-și obține banii, și cum se face că vreme de trei zile nu s-a obosit s-o caute, trei nopți a mers la culcare fără ea, s-a trezit fără ea, și abia în ziua a treia a venit la ucenic să-l întrebe ce s-a întâmplat cu ea, și atunci, auzind că tinerii o pângăriseră pe drum, în loc s-o ia acasă, s-o îngrijească și s-o consoleze, s-a învoit cu ușurință să divorțeze, imediat ce ucenicul i-a oferit prețul prevăzut în contractul nupțial. De ce nu verifică, de ce n-o întreabă, doar el însuși o trimisese în aventura asta. Nu vedeți, un lanț întreg de păcate și neglijențe se ascunde aici, chiar sub ochii dumneavoastră, un lanț întreg de păcate în numele cărora a fost dată sentința!

Șeful de catedră mi-a trimis o privire stânjenită, clipind des, pentru o clipă am crezut că-mi face cu ochiul, până ce din gâtlejul său a izbucnit o voce serioasă, dar nici femeia nu-mi pare vreo sfântă, Yaarah, e adevărat că n-am cercetat povestea asta, dar observ c-a fost complicea ucenicului de tâmplar.

Cum poți ști asta, m-am năpustit eu asupra lui, doar n-o poți judeca după sentimentele sau după vorbele ei, pentru că ele nu sunt exprimate, dar nici după faptele ei, pentru că e complet pasivă. E trimisă la ucenic de soțul ei, nu se știe dacă rămâne acolo timp de trei zile din proprie voință sau dacă e ținută prizonieră, poate că tocmai el a fost acela care-a pângărit-o, nu tinerii, iar apoi soțul ei divorțează de ea și ucenicul o ia de nevastă. Ce e de mirare în faptul că s-a învoit să se mărite cu el după ce-a fost abandonată în chip atât de rușinos, nu e limpede că povestea n-o învinovățește pe ea?

El îmi ia cartea deschisă și citește, ochii lui urmăresc concentrați cuvintele. Da, recunoaște el, faptele ei n-o dau de gol și de aceea e imposibil să fie învinovățită, chiar dacă e vinovată, e imposibil să fie învinovățită.

Așa e, prind eu curaj, dar știți pe cine mai învinovățește povestea, în afară de tâmplar și ucenicul său?

Pe cine, întreabă el plin de viață, și eu spun, pe dumneavoastră, pe mine, pe toți cei care ascultă sau care citesc povestea, fiecare generație tentată să târască după ea mesajul acesta mult

prea simplificat, storcător de lacrimi, ignorând adevăratul sens al lucrurilor. Cel mai simplu e să-l compătimești pe bărbatul trădat, umilit, înlăcrimat, ignorând destinele crude ale celor-lalți. Povestea îi induce în eroare pe cititori în mod intenționat, îi pune la încercare și nici măcar noi nu i-am făcut dreptate.

Așa e, oftează el, retrăgându-și mâinile ca pentru a se scuza, cartea mult iubită e îngropată adânc în poala lui, iar eu știu deja că nu se va mai despărți de ea, dar de ce crezi tu că povestea ne induce în eroare?

De ce credeți dumneavoastră că viața ne induce în eroare, spun eu, iar el ridică ochii spre mine și văd cum în ei se duce o luptă, unul mă aprobă, unul este împotriva mea.

Vă amintiți ce i-a răspuns Dumnezeu lui Moise, îl privesc în ochiul care mi-e favorabil, Moise a scris Tora, plângându-se de acele versete care dădeau apă la moară ereticilor, iar Dumnezeu i-a spus, scrie, iar cel ce va vrea să greșească va greși!

Credeți că e posibil să previi greșeala, cel ce vrea să greșească va greși, cel mai probabil, și din câte se pare, amândoi am dorit să greșim când am citit povestea asta, fiecare din propriile motive, iar ăsta nu e un lucru îngrozitor pentru că toți trei sunt deja morți, iar sentința a fost dată, dar, dacă greșim la descifrarea vieții, plătim un preț adevărat. Asta voi încerca să cercetez în teza mea, voi încerca să găsesc și alte povești, datând din perioada distrugerii celui de-al doilea Templu, care induc cititorul în eroare în mod intenționat, care-l lasă să cadă-n capcană, pentru că greșeala e în primul rând una de natură spirituală, iar din cauza asta, și repararea ei trebuie să fie tot una spirituală, nu vedeți? Cerul e plin de sentințe în așteptare, care nu au fost încă pronunțate!

El a privit surprins către fâșia îngustă de cer care-i colora fereastra și a zâmbit blând. Mă îndoiesc că vei mai găsi material, a spus el, nu-mi vine în minte nici măcar o singură poveste care să fie potrivită pentru teza ta, dar încearcă, dacă vei reuși, ar putea fi foarte interesant, dacă nu, păcat de timp.

Asta poate fi spus despre orice lucru făcut în timpul vieții, am spus eu, dacă nu reușim, păcat de timp, e păcat să ne naștem, dacă nu reușim, e păcat să ne căsătorim, dacă nu reușim, iar

el a spus, da, dar în cazul ăsta, e mult mai ușor de verificat, criteriile sunt mult mai clare, și eu am spus, în orice domeniu sunt destul de clare, e greu doar să admitem asta.

Poate că ai dreptate, a spus el, dar n-a intrat în subiect, până la sfârșitul săptămânii vreau de la tine numele principalelor capitole ale tezei, altfel nu vei putea intra în anul următor, și eu m-am speriat, doar o săptămână, am nevoie de o săptămână ca să-mi salvez viața, cum le voi face pe toate, dar el era neînduplecat, e ultima șansă, Yaarah, au făcut presiuni asupra mea să renunț la tine, dar, din pricina necazului prin care ai trecut, sunt pregătit să-ți mai acord o șansă, dacă nu vei dovedi imediat că avansezi în cercetarea academică, nu vei mai putea să-ți propui nimic.

Și dacă nu voi termina într-o săptămână, am încercat să par inflexibilă, dar el a spus brutal, atunci locul tău va fi dat altcuiva, îmi pare rău, și am spus, bine, voi face tot ce pot, apoi m-am ridicat greoi și el a zâmbit, nu e de-ajuns să faci tot ce poți, trebuie să reușești, și eu am șoptit, domnule profesor Ross, dac-ați ști ce-am sacrificat pentru această întâlnire, și el a întrebat, pardon? Ce spui?

Nimic, am murmurat eu, există o clipă din care nimic nu va mai fi simplu, și el a spus pe un ton oficial, da, clipa în care ne naștem, din câte se pare, tu ai înțeles asta târziu, iar eu am râs, sau poate că abia acum m-am născut, pur și simplu m-am născut târziu, și m-am întors către ușă cu ochii plecați, dar atunci mi-am amintit, știți, cineva mi-a spus odată că toți cei care greșesc știu de la început că fac o greșeală, dar pur și simplu nu se pot abține. Surpriza e dată, poate, de dimensiunea greșelii, nu de greșeală în sine, cel care nu dorește să greșească nu va greși, și i-am văzut tălpile mari, în sandale uzate și șosete, întinse în față în poziția enervant de confortabilă a omului cu o viață ordonată, și n-am reușit să mă abțin, l-am călcat, ca din întâmplare, iar el și le-a retras, ascunzându-le sub masă, iar eu am spus, scuze, n-am fost atentă, și-mi era atât de rușine, încât m-am apropiat de el și l-am îmbrățișat, întrebându-l, doare? Și el a spus, nu, e-n ordine, iar eu simțeam cum ochelarii îi tremură la ochi, atât de mare era surpriza.

Ușa era deschisă la biroul asistenților, dar înăuntru nu era nimeni, iar eu am intrat repede și am închis-o după mine. O masă lungă și îngustă urmărea linia peretelui, iar la capătul ei era deschisă o fereastră micuță, cu o panoramă uriașă, o fereastră marginală și îngustă, de la care se vedeau întreg Muntele Templului, cu *kippa* lui de aur, cu arborii lui întunecați și orașul scufundat al lui David și, de jur împrejur, străzi înguste, pe care alunecă încet mașini, ca într-un cortegiu funerar, iar orașul cel nou înghite aurul cu dinți de lup, lungi și ascuțiți, turnuri și case, iar printre ele, ici și colo, acoperișuri roșii decolorate, ca anemonele pe câmpie, în ultima zi de primăvară, iar eu am deschis fereastra și am scos capul afară, ca să fiu mai aproape de imaginea aceea luminoasă, am inspirat aerul moale al scurtei primăveri, un aer parfumat, cu o ușoară aromă de fum, și am văzut flăcările lipite de munte, înaintând cu încăpățânare spre poale, înconjurând Templul, care era îngust din spate și lat din față, ca un leu, cum de s-a prefăcut toată strălucirea în cărbune, și cum de cădeau lacrimile tâmplarului în căni, de vreme ce începuse marea foamete, iar mai apoi, pe mâinile lui descompuse de durere, și când stătuseră unul în fața celuilalt, două schelete lipsite de viață, după ce marele foc le colorase oasele în purpuriu, aplecându-și capetele obosite, asemenea unei perechi de ciclame, dacă atunci el i-a cerut iertare, ea a spus, eu am iertat, dar cerul, nu.

În spatele meu s-a deschis ușa, iar eu m-am întors și am văzut-o pe Neta, care intrase cu mersul ei săltăreț, cu o cană de cafea într-o mână și buclele negre învolburându-i-se pe cap ca un roi de insecte, iar în cealaltă mână, un teanc de hârtii, și a spus, ce musafir avem, cu ironie, nu cu bucurie, sunt deja vreo două luni de când îți fac treaba, iar eu am spus, doar n-o faci pentru mine, vrei s-arăți că se poate și fără mine, și Neta zâmbește cu plăcere spunând, așa e, și e chiar mai ușor decât mă gândeam, iar eu am izbucnit în râs, chiar îmi plăcea francheța ei și am spus, eu nu sunt o amenințare pentru tine, vei ajunge acolo unde dorești, nu-ți face griji, niciodată în viața ta nu te-ai împiedica de dragoste.

Dragoste, s-a speriat ea, Doamne ferește, asta e dragostea mea, și a arătat cu degetul spre teancul de hârtii, pe care l-a împărțit în două și a spus, sunt pregătită să împart cu tine dragostea mea, hai să verificăm exercițiile împreună, ca la începutul anului, iar eu mi-am amintit cum stăteam în camera aceasta, în timp ce fereastra micuță ne privea dintr-o parte, însemnând cu roșu exercițiile elevilor începători, și pe înserat venea Yoni, se-așeza la masa îngustă, șifonând câteva hârtii sub fund, iar eu îmi adunam cărțile și plecam împreună cu el, și era o aură anume care mă păzea, aura siguranței și a căminului, care acum nu mai este, și Neta mă privește stăruitor și spune, te-ai schimbat, iar eu întreb, în ce fel, și ea spune, nu știu, și împinge spre mine hârtiile, dar eu mă retrag, nu încă, mai am multe lucruri de pus în ordine, mă întorc dup-aceea.

Ea ridică din umeri, năpustindu-se înfometată asupra teancului, iar eu dispar de-acolo, plutind ca o fantomă pe coridoarele vieții mele anterioare, alunecând pe scările rulante până la autobuz, care deja se pusese încet în mișcare, nu știu de ce mă grăbesc așa, doar nu m-așteaptă nimic acasă, în afara unui bilețel pe care îl găsesc pe ușă, împăturit la repezeală, și pe el e scrisul frumos al mamei, Yoni aterizează la trei și jumătate după-amiază, așteaptă-l! Cu un semn al exclamării apăsat, iar eu intru în casa întunecată și citesc din nou bilețelul, câtă frică și disperare ascund cuvintele acelea puține și micuțul semn al exclamării, iar eu spun, biata mama, biata mama, poate spun asta de o sută de ori, apoi, bietul tata, apoi bietul Yoni, bietul, bietul, bietul. Privesc ceasul mare de pe perete și e deja aproape douăsprezece, telefonez la aeroport și există, într-adevăr, o cursă de la Istanbul la cincisprezece și treizeci de minute punct, cum de știe ea că Yoni e în avionul ăsta, ce-a făcut pentru a fi sigură, pentru a-mi salva viața, efortul ce transpare dindărătul acestor câteva cuvinte îmi frânge inima și atunci îmi rezerv repede un loc în taxi, și abia apoi privesc în jur, nu știu cu ce să încep, alerg la aprozar și cumpăr pâine și vin, și brânză, și legume, și fructe, mai ales mere verzi, care lui îi plac cel mai mult, iar din magazinul de lângă, cumpăr flori, un buchet de flori albe, potrivit pentru cineva care se întoarce din luna de

miere, și cu o emoție din ce în ce mai mare, alerg spre casă, pun totul în frigider și arunc toată mâncarea veche, deschid obloanele și ferestrele, invit primăvara sfioasă înăuntru, iar ea ezită, însă în cele din urmă intră, plimbându-se prin camere în pași ușori de dans.

Deodată devin eficientă și energică, pentru că e ceva ce seamănă cu fericirea, plin de semnificație și stabil, chiar mai plăcut decât fericirea, pentru că e un lucru de care ne temem mai puțin, și chiar mă hotărăsc să fac o prăjitură în cinstea lui, prăjitură cu ciocolată, care-i place cel mai mult, și reușesc să-mi amintesc rețeta chiar și fără cartea de bucate, în ciuda faptului că n-am mai făcut-o de ani de zile, iar în timp ce ea se coace la cuptor, mă hotărăsc să curăț casa, să șterg cu entuziasm tristețea și neglijarea, și cred că acest lucru va funcționa, când el va vedea cât de mult m-am străduit, mă va ierta, prăjitura sigur îl va face praf, dacă nimic altceva nu, schimb așternutul, pregătesc patul pentru dragostea noastră târzie, iar la Arie aproape că nu mă gândesc, nici măcar atunci când mă gândesc, nu mă gândesc, pentru că sunt prea grăbită, mâinile mele sunt prea grăbite, picioarele mele sunt prea grăbite, chiar și inima îmi bate repede, ca în timpul pregătirilor de nuntă, pentru că asta va fi ziua mea și a dragului de Yoni, care va trebui să mă ierte. În mod inevitabil există coborâre după urcare, îi voi spune eu, există despărțire după întâlnire, iar astăzi noi ne întâlnim pentru prima oară, o întâlnire adevărată, și nu-l voi lăsa să mă respingă și-l voi umple de dragoste, așa cum umplem un recipient gol, iar el se va umple și se va umple și, din pricina dragostei mele, nu se va mai putea mișca, iar seara vom merge la părinții mei, ținându-ne de mână, îmbrățișați, poate, și mama va vedea că totul e bine, că nu trebuie să-și facă griji, pentru că are cine să aibă grijă de mine.

Mă spăl repede și mă machiez discret, așa cum îi place lui, nu prea tare, îmbrac o rochie albă, chiar dacă e puțin ridicol să îmbraci o rochie atât de elegantă într-o zi atât de obișnuită, dar asta e nunta mea, în sala de așteptare a aeroportului, va avea loc nunta mea adevărată, și tot acel public larg, format din pasageri și familiile lor, va fi invitat, vor ședea pe valizele lor, așteptând

întâlnirea emoționantă dintre mire și mireasă, iar ei toți vor fi martori și temple și cu toții vor cânta în cor în jurul nostru, ne vor purta pe brațe și vor cânta, se vor auzi până pe muntele Iehuda și până dincolo de Ierusalim vocea mirelui și vocea miresei, strigăte de veselie și de viață și, asemenea pelerinilor intrând în Pesah, Shavuot sau Sukot, vom intra, într-o procesiune uriașă, în orașul sfânt.

Plină de entuziasm, întind din nou covorul pe podeaua curată și scot prăjitura negricioasă din cuptor, așezând-o alături de flori, iar amestecul acesta de negru și alb îmi amintește de el, de clipa în care mâna mea se oprise pe-a lui, așez merele pe platou și pe aproape fiecare dintre ele găsesc o umflătură maronie și mă înfurii, pentru că așa nu voi reuși niciodată să-l uit, așez merele în așa fel încât fiecare să ascundă umflătura celuilalt, și dintr-odată îmi dau seama de ce lucrurile n-au mers între noi, pentru că, în loc să-i ascund nodulul acela, eu n-am făcut decât să i-l scot în evidență, de-asta nu mersese, dar nu-mi va părea rău, pentru că azi e ziua în care mă căsătoresc, iar la noapte, în patul acesta, voi rămâne însărcinată și toată tristețea mea și toată fericirea mea, și toată frica mea, și toate amintirile mele, și toate dezamăgirile mele, și toate excentricitățile mele, și temerile mele, și dorințele mele, toate se vor transforma într-o ființă blândă și frumoasă, plăcută și vivace, o fetiță care, peste douăzeci de ani, va cotrobăi printre fotografii vechi cu degete translucide, iar de-acum înainte voi trăi doar pentru ea, căci viața mea amoroasă se încheie astăzi, odată cu drumul acesta cu taxiul și grija de a nu-mi păta rochia cea albă, rochia mea de nuntă.

Mă lipesc de geamul taxiului plin, iar cu coada ochiului văd flacăra aceea, un pom cu flori roșii în spatele unei clădiri, o torță care nu s-a stins, și văd că nu visasem atunci, în drum spre Yaffo, chiar fusese aievea, iar coroana aceasta îmi amintește de un mare pericol, am impresia că nu trebuie să mă uit la ea de-aproape, așa cum nu trebuie să te uiți în soare, apoi mă întorc spre femeia de lângă mine, o tânără, cu o pălărie înflorată pe cap, povestind cu cea care stă lângă ea, o femeie mai în vârstă, poate mama ei, despre un copil care se născuse în blocul lor

și murise după numai două zile, și nu putea fi îngropat pentru că nu fusese circumcis, așa că l-au circumcis după ce-a murit, și eu tremur, și ce-au făcut cu prepuțul, l-au îngropat împreună cu el sau mama îndoliată l-a înfășurat într-o hârtie de ziar și l-a ascuns în dulapul de haine, așa cum a făcut mama cu coada ei frumoasă, care chiar și-n sertar era mai plină de viață decât ea.

Taxiul oprește la intrare, iar eu intru cu pași ceremonioși în sala nunții mele, aruncând o privire invitaților, e puțin ciudat că nu cunosc pe nimeni, doar sunt oaspeții mei, și nimeni nu se-apropie să mă felicite, din câte se pare, e greu să recunoști o mireasă fără mire, încă puțin, când va ajunge Yoni, totul se va lămuri, când va păși serios și trist pe podeaua alunecoasă, până când mă va vedea și atunci fața lui va arde de fericire, precum coroana aceea, iar eu voi alerga la el și vom păși împreună, în urările de bine ale publicului, care va înțelege încetul cu încetul despre ce-i vorba. Stau acolo în picioare, ascunzându-mă în spatele umerilor lați ai unui bărbat tânăr, pentru mai multă siguranță, pentru că dintr-odată mi-e îngrozitor de teamă că nu va coborî singur, poate că o altă femeie se va sprijini de brațul lui bronzat, voinic, care pare-a fi o proteză atașată trupului său gol, poate că nu spre apartamentul nostru curat se grăbește el, ci spre apartamentul ei, al unei turiste singuratice căreia nu-i vine să creadă ce noroc a dat peste ea, și sunt din ce în ce mai convinsă că așa se va întâmpla și, cu toate astea, mă hotărăsc să nu renunț, căci nunta va avea loc și, dacă mirele are îndoieli, va avea loc chiar sub nasul noii sale iubite. Pasagerii curg pe ruta indicată, o turmă compactă și gălăgioasă, fără păstor, privind în jur și așteptând o surpriză plăcută, și tot felul de mâini flutură în jurul meu, mâini iubitoare, dornice de îmbrățișări, și atunci îl văd înaintând încet, singur, atât de încet, încât am impresia că merge înapoi, atât de singur, încât mi se pare că toată lumea se îndepărtează de el, ca și când ar fi bolnav, neîmpărtășindu-le bucuria și emoția, pășește cufundat în gânduri, cu rucsacul pe umăr, fața îi este palidă și îngrijorată.

Pentru o clipă, îi văd privirea pierdută căutând, mă caută pe furiș, mă caută rușinat, iar eu deja vreau să-i sar de gât, să-l îmbrățișez, dar ceva mă oprește, ceva ca o paralizie, ca boala

frumoasei Mazal Seinfeld, în timp ce ochii lui se apropie de mine, copilăroși și lipsiți de speranță, puțin căzuți, ca la câini, așteptându-se stânjeniți numai la bine, în ciuda tuturor celor întâmplate, și trupul lui grațios și greoi, cu mersul neglijent, iar pentru o clipă îl văd pe Yoni cel singur, Yoni cel despărțit de mine, Yoni cel care are dreptul la o viață a sa, și spun, lasă-l, lasă-l să plece, nu-i sta în cale, și deodată văd păsind alături de el o siluetă transparentă, lipită de el, îl văd pe Yoni cel fericit, cu ochii strălucitori și mersul grăbit, iar discrepanța dintre ei e mare și tăioasă, iar Yoni cel fericit îmi trimite o privire indiferentă, independentă, în timp ce Yoni cel nefericit caută în jurul lui disperat, iar eu știu că, și dacă voi sări înaintea lui cu căldură, ea va semăna mai mult cu căldura aceea cu care te arunci asupra prăzii, și văd cum din spatele lui se apropie o femeie tânără și frumoasă, într-un costum violet, cu pantaloni, și din public sare spre ea un bărbat tânăr, cu bucle deschise la culoare, se îmbrățișează cu căldură, iar ochii lui Yoni zăbovesc asupra cuplului, urmărind cu invidie îmbrățișarea aceea adevărată, iar din ascunzătoarea mea, și eu îi privesc cu invidie și înțeleg că acesta e singurul lucru care ne leagă acum, singurul lucru pe care-l avem în comun, invidia față de cuplul acesta frumos, îndrăgostit.

El deja a trecut prin fața mea, cu nasul lui de copil, îi văd spinarea rănită, iar ceafa lui fină se întoarce surprinsă dintr-o parte în alta, mă caută, în ciuda tuturor celor întâmplate, mă caută, și eu mă înfurii din pricina acestei căutări care devenise atât de nefericită, niciodată nu te voi ierta, spun eu, pentru că m-ai căutat după ce-ai renunțat la mine, și mă amestec în mulțime, urmărindu-l de la depărtare, urmărindu-i spinarea îmbrăcată în cămașa verde, în carouri, cu umerii puțin aplecați înainte, și iată-l ieșind din sală, apropiindu-se încetișor, încetișor de stația de taximetre, iar verdele spinării lui devine difuz, deodată începe să plouă, iar eu văd cerul deschizându-se și coaja subțire a lumii crăpând, în spatele ei se dezvăluie o lumină puternică, artificială, și eu mă gândesc, dacă astea sunt fulgere, unde sunt tunetele și cum pot fi ele despărțite, doar fulgerul fără tunet e ca mireasa fără mire, apoi coaja s-a rupt din nou și aveam impresia că fulgerele despică lumea în două, o jumătate

mie, o jumătate lui. El aproape că fusese deja înghițit de jumătatea lui, așteptându-și obedient rândul la taxi, iar eu, în jumătatea mea, îl privesc din spatele mașinii, rochia mi se pătează de la ploaia murdară, ploaie amestecată cu nisip, e greu de crezut că fusese albă, așa cum e greu de crezut că fusesem plină de nerăbdare, chiar de speranță, crezând că ne vom întoarce acasă lipiți unul de celălalt, că vom sta în fața prăjiturii și a florilor, dar uitasem să mă gândesc la ce se va întâmpla dup-aceea, la momentul în care va trebui să stăm cu adevărat unul în fața celuilalt, în fața vieții, a vieții fragile, distruse, răzbunătoare și tiranice, căreia nu-i scapă nici o clipire din ochi.

M-așez pe trotuarul umed, urmărind înaintarea rapidă a cozii lungi, în urmă cu numai câteva clipe fusese ultimul, iar acum e printre primii, cel care ajunge întotdeauna la urmă, din câte se pare, trebuie doar să se-așeze undeva, în timp ce eu mă plimb dintr-un loc în altul, rămânând întotdeauna la urmă pentru a putea dispărea la momentul potrivit, îl văd privind în jur într-o ultimă încercare, mă întreb dacă va ieși din rând tocmai acum, când aproape-a ajuns, pentru mine, dacă se va retrage acum și mă va mai căuta o dată, dar nu se întâmplă asta, iată că ajunge taxiul gol, iar el își îndeasă înăuntru spinarea decolorată, fața palidă, urmele adânci de acnee, buclele de mieluțel, nasul acela nesuferit, e deja înăuntru, se-așază cu un oftat pe băncuța noii sale vieți, iar eu știu că imaginea aceasta a lui Yoni plecat pe drumul său, imaginea aceasta dureroasă va rămâne în ochii mei pentru totdeauna, asemenea cataractei, și niciodată nu se va mișca de-acolo și orice lucru mi se va mai întâmpla în viața aceasta, fericit sau trist, va sta de-acum înainte alături de imaginea lui, un fel de unitate de măsură pentru toate celelalte.

În clipa în care taxiul dispare, m-așez la capătul cozii, mergând pe urmele picioarelor lui mari, ploaia sălbatică de primăvară sare în jurul meu caldă și nămoloasă, cu gust de nisip, iar eu urc în taxiul care se umple repede și se apropie, cu siguranță, de taxiul lui, și așa intrăm în oraș, în convoaie diferite, protejându-ne unul pe altul, sprijinindu-ne unul de altul pentru ultima dată, iar eu tremur din pricina umezelii și a fricii, pentru că mașinile trec prin fața noastră cu un șuierat, una după alta,

îmi șuieră pe lângă urechi ca niște săgeți trimise cu putere. Dac-aș fi stat acum în același taxi cu el, cuibărită în brațele lui, nici nu le-aș fi observat, dar când sunt singură, toate sunetele devin mai acute, nu mai are cine să absoarbă balastul, iar eu simt toate găurile din șosea, toate mișcările bruște, și mă gândesc, cum mă voi ține pe picioare, cum voi reuși să trec cu bine peste ziua asta, peste seara asta, unde voi merge.

Mă lipesc din nou de fereastră, dar închid ochii, nu e nimic de văzut afară, nu e nimic de văzut înăuntru, îl văd doar pe Arie învârtindu-se prin casă printre îndoliați, asemenea unui leu în cușcă, iar eu mă întreb când anume va sosi clipa în care va ieși de-acolo, sub cine știe ce pretext, și va veni la mine, mi-e cât se poate de clar că așa se va întâmpla, nu poate renunța ușor la dependența mea față de el, la jocurile lui bolnave, dar în seara asta îl va aștepta o surpriză, pentru că ușa îi va fi deschisă de Yoni, dezamăgit că nu sunt eu, și Arie va sta în fața lui, dezamăgit că nu sunt eu, și astfel vor sta unul în fața celuilalt, cei doi bărbați din viața mea, care reușiseră să se excludă reciproc, iar apoi, fiecare pe sine, lăsându-mă absolut singură, abandonată în fața șuieratului mașinilor.

Când ajungem în oraș, taxiul începe să se golească, fiecare își ia valiza și iese, doar eu rămân, iar șoferul se întoarce și întreabă unde să mă lase, și eu deschid gura ca un pește, fiindcă la asta chiar nu mă gândisem, iar el râde, dulceață, dacă n-ai unde să te duci, poți veni la mine, și eu aproape că mă hotărâsem să cobor la casa părinților mei, dar mi-e greu să îndur întrebările lor, și atunci spun, la universitate, iar șoferul se miră, la ora asta? Chiar atât de studioasă ești, pentru că deja începe să se întunece, iar eu nu răspund, nu mai am putere să vorbesc, văd din nou coșul spitalului, pe care iese fum, e fumul sacrificiului deghizat în fumul răspunsului, înfășurând trupul greu al Tirtzei lângă fereastra întunecată, așteptându-mă doar pe mine.

La intrarea în universitate, taxiul se oprește, iar eu cobor cu greu. Șoferul întreabă, și valiza, iar eu spun, n-am valiză, dar el, surprins, așa ai plecat în străinătate, fără nimic, iar eu spun, n-am fost în străinătate, am fost doar să întâmpin pe cineva care s-a întors. Și unde e? De ce ești singură, se miră

el, iar eu spun, e o întrebare bună, se poate scrie o carte întreagă despre întrebarea asta, și urc pe scările rulante, contra curentului, pentru că toată lumea coboară, curgând cu furie în cascada treptelor alunecoase, și numai eu urc, alerg înainte să fie prea târziu, ca și când întreaga mea viață ar depinde de asta, intru în bibliotecă, mirosul fin de cărți mă învăluie, îi cer bibliotecarei cartea, iar ea spune, e un exemplar care nu se împrumută, n-o poți scoate din sală, și eu zic, n-o scot, citesc aici. Peste un sfert de oră, închidem, mă atenționează ea, iar eu zic, bine, un sfert de oră mi-e de-ajuns, și în clipa în care cartea se află în mâinile mele, m-așez lângă o fereastră laterală și-o răsfoiesc cu degete tremurânde, fără să știu măcar ce anume caut, dar, în clipa în care voi găsi, voi ști.

Toată lumea din jur începe să se pregătească de plecare, de la distanță, o văd pe Neta scuturându-și insectele și punând într-o geantă mare teancul de hârtii, numai eu sunt încă lipită de carte, asemenea unei mame de pruncul său, îi privesc membrele perfecte, o întorc pe toate părțile și știu că nici un cod de legi crude nu va sta între mine și ea, iar în clipa în care microfonul invită pe toată lumea să părăsească biblioteca, mă îndrept către un colț îndepărtat și mă întind printre rafturi, pe covorul tare, ascultând pașii moi care se despărțeau de el, o aud pe bibliotecara-șefă zorindu-le pe angajate, astăzi am o nuntă, spune ea, trebuie să închid, și peste câteva minute se sting luminile strălucitoare, numai lumina palidă a lămpii de veghe mai e aprinsă, și știu că până mâine-dimineață sunt prizonieră aici, fără mâncare și fără băutură, fără nimeni, doar eu și cartea mea.

Pentru prima oară de când a început totul, respir ușurată, mă târăsc până la lumina aceea palidă și mă așez sub ea, numai fâșâitul paginilor se aude în liniștea care-a cuprins sălile mari, continui că caut până ce găsesc povestea și știu c-am găsit exact ce-mi trebuia, povestea despre fiica preotului, care s-a lepădat de religia iudaică în seara distrugerii Templului, iar tatăl ei a ținut doliu după ea și, în cea de-a treia zi, ea s-a dus și a stat în fața lui și i-a zis, tată, n-am făcut asta decât pentru a-ți salva sufletul, dar el a refuzat să iasă din doliu și ochii i-au vărsat

lacrimi până-n clipa morții ei, și abia atunci a ieșit din doliu, și-a schimbat hainele și a cerut să mănânce pâine, sunt sigură c-am mai auzit o dată povestea asta, în urmă cu mulți ani, că mama mi-a citit-o într-o seară, în timpul unei pene de curent, când stăteam cu toții în jurul unei singure lumânări, iar tata a spus, ce-i povestești acolo, nu vezi că e prea trist.

La preţul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea
timbrului literar ce se virează
Uniunii Scriitorilor din România,
cont nr. RO44 RNCB 5101 0000 0171 0001,
B.C.R. Unirea, Bucureşti.

Tehnoredactor
MANUELA MĂXINEANU

DTP
FLORINA VASILIU
CARMEN PETRESCU

Corector
ANCA DRĂGHICI

Apărut 2009
BUCUREŞTI – ROMÂNIA

Lucrare executată la C.N.I „CORESI" S.A.

Zeruya Shalev s-a născut în 1959, în kibbutzul Kinneret din Israel. Obține un masterat în studii biblice, apoi își începe cariera de editor literar la Keshet, o importantă editură israeliană. În 1988 îi apare prima carte, un volum de poezie intitulat *Țintă ușoară pentru lunetiști*. În 1993, publică primul roman, *Dansând, încremenind*. Urmează trilogia alcătuită din ***Viața amoroasă*** (1997), roman ce îi aduce recunoașterea internațională, *Soț și soție* (2000; nominalizat la Premiul Femina, 2002) și *Terra* (2005). Zeruya Shalev este și autoarea unei cărți pentru copii, *Puiul mamei*, editată în 2000. În 2004, la Ierusalim, cade victimă unui atentat cu bombă, în urma căruia are nevoie de un an și jumătate de recuperare. De-a lungul carierei sale, scriitoarea a primit numeroase premii, printre care: Premiul „Cartea de Aur" și Premiul „Cartea de Platină" ale Asociației Editorilor din Israel (1997), Corine (Germania, 2001), Amphi (Franța, 2003), ACUM (Israel; 1997, 2003, 2005) și Wizo (Franța, 2007). Romanele Zeruyei Shalev sunt publicate de cele mai importante edituri din lume.

Bestseller internațional, tradus în peste douăzeci și cinci de țări și ecranizat în 2007 (Germania), în regia Mariei Schrader, cu Netta Gari și Rade Serbedzija în rolurile principale. Roman distins în Israel, în 1997, cu Premiul „Cartea de Aur" și Premiul „Cartea de Platină" ale Asociației Editorilor și Premiul ACUM. Inclus în prestigioasa listă „ Cele mai bune douăzeci de romane din ultimii patruzeci de ani" din *Der Spiegel.*

Din prima clipă în care Yaarah îl întâlnește pe Arie, vechi prieten al tatălui ei, se declanșează o obsesie sexuală devastatoare. În viața tinerei, *adulter* începe să rimeze cu *autodistrugere*, căci toate reperele vechii sale existențe îi scapă printre degete. Până în momentul în care descoperă, într-o cutie cu fotografii erotice, că bărbatul care o fascinează ar putea urmări o răzbunare peste timp.

„Romanul Zeruyei Shalev este absolut singular. El va supraviețui oricărei mode literare prin rafinamentul cu care descrie sentimente contradictorii și prin curajul de a vorbi despre lucrurile esențiale."
Die Welt

„Un succes total! Personaje cu care te identifici visceral, scene erotice îndrăznețe și picturale, psihologie fină, emoții delirante."
New York Times

„O carte despre desfătarea trupului scrisă cu tristețe, ironie delicată și clarviziune, fără nici cel mai mic accent pornografic."
Der Spiegel

„Stilul scriitoarei amintește de Flaubert, prin reflecția la cald, densitatea extraordinară, fierbințeala paginii... Tânăra literatură israeliană are o nouă stea: Zeruya Shalev."
NDR Radio 3

„O peroratie împotriva minciunilor existențiale. Într-un limbaj de o bogăție uluitoare, Shalev celebrează puterea sexualității, dar și abisurile ei."
Handelsblatt

ISBN 978-973-689-300-1